

A MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG KELETI SZAKOSZTÁLYÁNAK KIADVÁNYAI.
Publications de la Section Orientale de la Société Ethnographique Hongroise.

I.

Šejḫ Sulejman Efendi's
Čagataj-Osmanisches Wörterbuch.

Verkürzte und mit deutscher Übersetzung versehene Ausgabe.

Bearbeitet von

Dr IGNAZ KÜNOS.

Mit Unterstützung der Ungarischen Akademie der Wissenschaften.

BUDAPEST.

1902.

A MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG KELETI SZAKOSZTÁLYÁNAK KIADVÁNYA.
Publications de la Section Orientale de la Société Ethnographique Hongroise.

I.

Šejχ Sulejman Efendi's
Čagataj-Osmanisches Wörterbuch.

Verkürzte und mit deutscher Übersetzung versehene Ausgabe.

Bearbeitet von

Dr IGNAZ KÚNOS.

Mit Unterstützung der Ungarischen Akademie der Wissenschaften.

BUDAPEST.

1902.

VORWORT.

Zur Bewerkstellung der revidierten Ausgabe des von Šejx Sulejman angelegten čagatajischen Wörterbuches veranlassten mich mehrere Gründe.

Der erste Grund dazu war der, dass das Buch zu den sehr schwer zu beschaffenden Werken gehört. Šejx Sulejman (geboren zu *Khiva*), mit dem ich während seiner letzten Lebensjahre in persönlichem Verkehre stand, liess sein Werk ohnehin in einer geringen Anzahl von Exemplaren erscheinen, von denen der grösste Theil nach seinem Tode so sehr verzettelt wurde, dass es sowohl auf dem orientalischen als auch dem occidentalischen Büchermarkte schon zu den grössten Seltenheiten gehört.

In zweiter Reihe veranlasste mich dazu der Wunsch, eine solche revidierte Ausgabe davon zu veranstalten, welche vornehmlich und hauptsächlich auf die rein uralaltaischen, respektive türkischen Elemente Rücksicht nimmt. Zu dem Behufe habe ich dieses Werk derart zusammengezogen, dass ich den offenbar fremden, beziehentlich arabischen und persischen Stoff möglichst wegliess und von diesem bloss die eingebürgerten Lehnwörter beibehielt. Ferner liess ich aus dem Wörterbuch auch jene Ausdrücke weg, die mit der Osmanli-Sprache sowohl hinsichtlich der Lautform, als auch der Bedeutung vollkommen identisch sind. Bei der Erklärung der einzelnen Wörter habe ich die Erläuterung durch arabische und persische Wörter ebenfalls auf das Allernöthigste reduziert.

Einen fernerer Grund sah ich noch in der Nothwendigkeit, dass den čagatajischen Wörtern eine womöglich zuverlässige phonetische Transcription gegeben werden muss, zu welchem Zwecke ich mich mit Abdullah, dem in Stambul lebenden Stiefsohne des verblichenen Verfassers, in Verbindung setzte, nach dessen lebender Aussprache ich die

Stichwörter transcribierte. Abdullah sprach, obwohl er im Sprachkreise Stambuls lebt, im Hause seines Vaters theils mit dem Šejx selbst theils mit den in der *Tekke* des Šejx (Özbekler tekesi) nie fehlenden Özbeken am liebsten und geläufigsten die čagatajische eigentlich özbekische Sprache, weshalb ich seine Aussprache als zuverlässig betrachten muss. Wenn trotzdem im Wortschatze einzelne Inconsequenzen vorkommen, so muss dies dem Einflusse der stambulischen Sprache zugeschrieben werden, welchem Mangel abzuhelpen ich nicht im Stande war.

Auch sonst hat Sulejman Effendis Wörterbuch seine Fehler. Es gelangten viele solche Ausdrücke in dasselbe, welche er nicht aus seinem eigenen Sprachschatze schöpfte. Die Art, wie er sein Material sammelte, war, wie ich von ihm selbst hörte, folgende: Die ihn in seiner Tekke aufsuchenden Landsleute versahen ihn, oft gegen materielle Entlohnung, mit einem ihm ganz unbekanntem und demnach nicht gehörig controllierbarem Wörtermaterial und zwar nicht bloss aus *einem*, sondern aus verschiedenen Sprachgebieten. Nur so mag es geschehen sein, dass in sein Wörterbuch viele solche Ausdrücke gelangten, die sich durch das Türkische überhaupt nicht erklären lassen und deren Originalquelle in vieler Hinsicht zweifelhaft ist, und welche die Vermuthung erwecken, dass die özbekischen Derwische der Meinung waren, dem Šejx damit einen Gefallen zu erweisen, wenn sie ihm je mehr unbekannte Wörter und Ausdrücke diktierten. Störend wirkte noch der Umstand ein, dass jene verschiedenen Begriffe, welche durch homonyme Wörter ausgedrückt sind, unter *einem* Stichworte vorkommen. Diesem Übelstande trachtete ich derart abzuhelpen, dass ich die Wörter von verschiedener Bedeutung durch einen Strichpunkt von einander schied.

Trotz alldem ist nicht zu leugnen, dass im Wörterbuch des Šejx viel werthvoller Sprachstoff zusammengetragen ist, welcher unter gehöriger Kritik zu wissenschaftlichem Zwecke verwendet werden kann, zumal unter den heutigen Verhältnissen, wo wir an Werken, in denen das ostasiatische Türkische lexicalisch aufgearbeitet ist, keinen Überfluss haben.

Budapest, 30 November 1902.

IGNAZ KUNOS.

ŠEJX SULEJMAN EFENDI'S

ČAGATAJ-OSMANISCHES WÖRTERBUCH

VERKÜRZTE UND MIT DEUTSCHER ÜBERSETZUNG VERSEHENE AUSGABE

BEARBEITET VON

DE IGNAZ KUNOS.

A

A: harf-i nida ve tãžüb olup, *aj* ve *ja* gibi mustâmel dir. Muçaffafinin açirine alamet-i žem'olan *-lar* lafzi getirilerek, ism-i işaret jerine istimâl olunur, *alar jãni anlar* gibi. — Interjection, auch als hinweisendes Fürwort gebraucht.

aba (ebe): židd, baba, büyük amuža. — Ahn, Vater, Onkel.

abadan (abdan): güzel, eji, māmur, tevana, gösterişli, nikju hal. — Schön, gut; bewohnt; stark, auffällig, angenehm.

abadanlıç: māmuriyet, güzellik, mevfur. — Behåbigkeit, Schönheit; zahlreich.

abaya (abaka): amuža, am, Helaku çanin büyük oylunun ismi dir. — Onkel; Name des älteren Sohnes Helaku's.

abaku: jan, taraf, žihet, kenar. — Seite, Theil, Richtung, Rand.

abamak: men-u dirig etmek, brakmamak, kaçirmak, gürizan etmek. — zurückhalten, nicht lassen, laufen lassen.

abdaramak: korkmak, çauf u telaş ve çaležane düşmek, sendelemek. — Fürchten, ängstlich sein, beunruhigt werden, wanken.

ablaç (ablak): aki ak ve karasi kara olan sej. — Schwarz und weiss gefleckt. | *ablaç at*: sijaç ve bejaç nişanlı at. — Schecke, Apfelschimmel.

able: kabaržik, üfürleme; miç, çivi, kible, ispernemek bir nevi. (?) — Geschwulst, Blase; Nagel; der Süden.

absik: körpe, javru, hajvan beçesi, mālul, ajibnak. — Ein Junge, Kind, das Junge eines Thieres; schwach, fehlerhaft.

abuken: židd, büyük baba, dede. — Urahn, Grossvater.

abunçan: kibçak sabralarında vaki bir daçin ismi dir. — Name eines Berges in den Wüsten von Kibçak.

abuška: er, zevž, ševher. — Mann, Gatte, Gemahl.

aça: valide, mader, müsinne çatun. — Mutter, Ehefrau, bejahrtes Weib.

açak: kužak, açoş, kenar. — Schooss, Busen; Umarmung.

açamlı: çijaç turşusu; Asija-i vastada bir kabile ismi dir. — Saure Gurke; Name eines mittelasiatischen Stammes.

açar: miftah, kilid, anaçtar. — Schlüssel, Schloss.

açar: turşu, ekşile terbiye olmuş meyvə və sebzəvat. — In Essig eingelegte Früchte und Gemüse.

acı: aži, mür, sert, telynak; derd, keder, elem, veži'. — Bitter, scharf, sehr bitter; Schmerz, Kummer.

acı baş: başı bozuk, gajr-i muntazam, bi-evzā, guruh, ser berehne. — Landwehr, die irreguläre Miliz; manierlos, Menge, barhäuptig.

acı kelmek: darılmak, xişm-u gazab etmək, kahrlanmak, hanak. — Zürnen, böse sein, heftiger Zorn.

acı (açar): hamam otu. — Eine Art Depilatorium.

acıraşmak: ajrılmak, žida düşmek, peragende olmak. — Geschieden, getrennt sein; zerstreut sein.

acmalik: sabun, kir ve pas ačan şeyler. — Seife, Schmutz und Rost reinigende Mittel.

acıri: çajır, merž, çimenzar. — Wiese, Aue.

acı: meksuf, meftuh, küşade, aşıkjar, hüvejda, bi haja. — Enthüllt, geöffnet, klar, deutlich; frech.

acun: bu alem, bu dünja, deher. — Das Diesseits, Ewigkeit.

açamlı: tevaif-i özbekijeden bir kabile ismi dir. — Name eines Zweiges des Özbekstammes.

aži: mama, bükük valide. — Grossmutter.

ažiylanmak: güzenmek, munafil ve renžide olmak | *ažiylan-tirmek*: güzendirmek, igzab etmək. — Etwas übelnehmen, ver- letzt sein, sich ärgern; quälen, erzürnen jemanden.

ažılığ: meraret, sertlik, telyi, kuduret, gaiz, xişan, gazab. — Bitterkeit, Härte, Betrübnis, Zorn.

ažiymak: aşırmak, elem vermek. — Schmerzen, betrüben.

ažırğa: jaban turpu; fažil, çir, ažirik. — Wilder Rettig; tapfer, muthig.

ažırganmak: ažiğup merhamet ve insaf etmək, himajet ve sıjanet etmək. — Mitleid haben, schützen.

ažişmak: gidişup kaşınma ile hararetlanmak. — Sich durch kratzen erhitzen.

ažişmak: talynak etmək, žansuz ve meraretli ve şedid olmak, aşırmak, teftih etmək, žefa ve ezijet vermek. — Erbittern, quälen, plagen, misshandeln.

ad: tel; jüksek jer, tepe, bulendi. — Faden; Anhöhe, Hü- gel, Höhe.

ada: ada, žezire; feda, ifna; xitam ve tamam mănāsina dir, gerçe daha çok mănāsı varsa-da bukadarla iktifa olundu. — Insel; Opfer; Vernichtung, Ende; Vollkommenheit.

adaç (adak): sahil, کنار; nezr, mevsim, fasl; ada, žezire, hisse, kismet, arave. Türkistanda vaki Endžan şehrinin ism-i ka- dimi dir. — Strand, Seite; Opfer; Jähreszeit, Theil; Insel; An- theil, Schicksal. Alter Name der Stadt Endžan in Turkestan.

adaçlığ: namzed olmuş kız, nişanlı; menzur, mevud, ataç- lığ. — Verlobtes Mädchen, Braut; geweiht, versprochen.

adaşmak: jolu gajb etmək, şaşirmak, sehv-u xita etmək; muşareketle teganni ve terennüm etmək. — Den Weg verlieren, sich verirren, verfehlen; in Gemeinschaft singen.

adaşži: kilağuz; belid; delil; rehnuma, rehber. — Führer; albern; Grund; Wegweiser.

afažan: haşari, afetžan, jaramaz. — Munter; Schönheit; unnütz.

afak: doğru, küçük. — Wahr, klein.

afed: bir vezin reft, ahd, misak. — Vertrag, Bündnis.

afar: dua gitirmek. — Beten (?).

afliž: falıž. — Lähmung.

afşar: taife-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Name eines Zweiges eines türkischen Stammes.

ay: ak, sefid; nesž; dam; müşebbek şeyler, şebike. — Weiss; Das Weben; Dach; geflochtene Dinge, Netz.

ay başlığ: eytiğare ve müsinnə xatun. — Alte, bejahrte Frau. |

ay bazırğjan: hile ve telbisden çali kjarvan. — Karawane frei von Betrug.

ay boğa, tay boğa: öküz ve žamişe manend bir nevi jabani bükük kojun, žingiz xanın ahfadından birisinin ismi dir. — Ochsen- und büffelähnliches wildes Schaf; Name eines Enkels des Dşin- giskhan.

ayevi (akevi): alaçuk, asiya-i vustada kabailin iskjan etdik- leri bir nevi çadırlar, jani kefteke. — Zelt; Name einer Zeltart, unter welcher mittelasiatische Horden wohnen.

ay padişah: türkistanda Rusije imperatorunu bu unvan ile jad ederler; ak daçi teleffüz ederler. — Titel des russischen Kaisers in Turkestan; wird auch ak gesprochen.

ay sakal: mahale ve karije ve esnaf ixtijarlarinin başı, ket- xuda, muhtar. — Haupt der Ältesten eines Bezirkes, Dorfes oder einer Gilde; Aufseher, Vorsteher.

ay su (ak su): türkistandta Kaşğara tabi bir şehir ve nehrin ismi dir. — Name einer Stadt und eines Flusses, die zu Kaşgar in Turkestan gehören.

aya: bükük efendi, serkjar, bükük karındaş; bir mahal-i maç- sus, bir žemā seramedi, elkab. — Grosser Herr, Anführer, älterer Bruder; ein besonderer Ort; Ehrentitel; vornehme Sammlung.

ayaça: lisan-i çagatajide bāz unvanlara tēnisinde mim harfi ilave edilerek, bu suretle bej xatunlarına bikim ve xan zevçelerine xanim denildiği gibi, bāz unvanlara daçi ç harfi ilavesile ayadan ayaça denilmiş dir. Ayaça xanim ve xatun mănāsınadır. Kaşgir memalikinde zijade mustamel dir. — In der çagatajsprache wird bei gewissen weiblichen Titeln ein m angefügt. So werden vor-

nehme Frauen *bikim* und *zanım* genannt. Sonst wird auch ein *ca* angefügt, wie z. B. in *agaça*, welches eine vornehme Frau bedeutet. In Kaşğir ist es sehr gebräuchlich.

aşağ (*şırağ*): şeğr, diriyt; menzil, musafe, fersax. — Bäume, Mast; Station, Entfernung, Meile. | *Aşağ kavunu*: turunğ, badirnak (?). — Citrone. | *Aşağ kazgan*: aşğ kakan, kura.

aşalığ: büjüklük, aşvet, biraderlik, şehir-i Sinbirinskde büjü bir rütbe dir. — Höhe; Bruderschaft; in der Stadt Simbirsk eine hohe Rangstufe.

aşavurka: aşğ ve öpden māmūl bir nevi alaçuk, çarkja. — Aus Holz und Splitter verfertigtes Lager, Zelt.

aşarmak: bejaz ve sefid olmak. — Weiss werden.

aşêil: bejaza mail, aklî, küran; senkin. — Weisslich; Rothschimmel; schwer.

aşil (*ajil*): mandira, tavar ve kojun sürüsü toplanup juvarlak durduğu halda etrafına çekilen muhavvita, çatire, havlu, kurs-i kamer. — Viehhof; um eine Schafheerde gezogene Mauer; Hof; Mondscheibe.

aşilanmak: kurs-i kamer, halelenmek, ževale. — Mondscheibe; Mondhof.

aşimtol: aka mail, aklî, benlikli. — Weisslich, gefleckt.

aşir: sakil, giran, semin. — Schwer; kostbar, theuer. | *Aşir satkuži*: pahalî nesnelere satıđı. — Verkäufer von theueren Sachen.

aşirko: gejik, hakik (?). — Flohkraut.

aşirlamak: teykir ve tüzim etmek, birini igras ve ikram etmek, çehiz vermek. — Jemanden achten, ehren; beschenken, Aussteuer geben. | *Aşirlamiş*: igras, ikram, hurmet, çehiz vermiş. — Ehre, Achtung.

aşirmen: aşir, vekarlu, batij, tenbel, sakil, renğ. — Schwer, würdevoll, langsam, faul.

aşlığ: bejazlık, bir nevi düzgün, galiye-i sefid, gaze. — Weisse; eine art Schminke, Moschus, rothe Schminke.

aşmak: tajran ve uruğ ve suud etmek; her jana kajup debelenmek; mejl. — Fliegen, emporsteigen; Neigung.

aşnamak: gülmekden bajılmak, telbet etmek, debelenmek, kendinden geçmek, giliden. — Sich zu Tode lachen, ausser sich gerathen.

aşrığlı: derd, renğ, veğ'a', aşri. — Schmerz, Uebel. | *Aşrığu*: derdnak, gamnak, elemli, azarlı. — Leidend, betrübt. | *Aşriken*: elem, veğ'a', derd, gam. — Schmerz, Kummer.

aşrimak: ağımak, muztarib olmak, derd u renğ çekmek. — Leiden, bewegt sein, sich ärgern. | *aşritmak*: iğ'a ve ilam etmek. — schmerzen, quälen.

aşunkak: mahitab geğeleri; çöğukların ojnadıkları bir ojun. Bir kemik parçasını uzak atıyorlar, ilkönğe kim bulursa, arkada-

şinin arkasına binüp bir mahal-i muajeneje kadar getirilijor. Ol mahale dağı *pele* derler. — Mondnächte; Kinderspiel. Ein Beinstück wird weit geschleudert, wer es zuerst findet, setzt sich auf den Rücken seines Kameraden und wird von demselben bis zu einer bezeichneten Stelle getragen. Diese Stelle heist *pele*.

aştimol: aka mail, aklî. — Weisslich, weissartig.

aşu: zehir, sem. — Gift. | *Aşulamak*: tesmim etmek, zehirlemek. — vergiften. | *Aşunanmak*: mesmum olmak, zehirlenmek. — Vergiftet werden.

aşuz: nehir; dihan, fem. henüz doğuran hayvanın ilk verdijü südü ve pelesi. — Fluss; Mund, Maul; die erste Milch des Thieres nach dem Wurfe.

aşzimak: akitmak, dökme, damlatmak, çekiden, jaş aşzimak, jaş dökme, girje ve nale etmek. — Fliessen lassen, ausgiessen; weinen, seufzen.

aş: şeher, mah, kamer. Argun çan Bin kira çanın oğlu ismi dir. — Mond, Monat; nahme Argun çan's des Sohnes Bin kira çan's.

aş baltu (*aş balta*): teberzin, teber, hükümdarların mäjetine bulunan sahib-i rütbe mēmurların elde tutdukları bir nevi balta dir. — Sattelbeil, Beil; eine Art Beil, welche von den hohen Würdenträgern im Gefolge der Herrschers in den Händen getragen wird.

aşja (*ajja*): asl, ika, malik, ikam, mevla sahib, rabb, tanri. — Ursprung; Gebieter, Besitzer, Herr, Gott.

aşja: el içi, ve ajak tabanı, ortasında-ki düzlük; amuğ'a; musattah şeğlere itlak olunur. — Handfläche, Fusssohle, Fläche; Onkel.

aşğar: kadem, kjam, pa; kadeh, pijale, kjase, nihajet, pajer. — Tritt, Schritt, Fuss; Glas, Schale; Ende; Grad. | *aşğêil*: saki. — Weinschenk.

aşğlığ: ajaklık. çobbaz, žambaz nalini. — Stelzen, Holzpantoffel.

aşaka: reza-i ana, süt ana, anaka. — Säugemutter, Milchmutter.

aşakmak: aftar, mah, nüğum-i gurub etmek, batmak. — Sonne-, Mond-, Gestirnuntergang; versinken.

aşaku: pehlu kemikleri, kaburga. — Hüftenbeine, Rippe.

aşalamak (*aşalamak*): tesahüb etmek, temellük etmek, sahib ve malik olmak. — Etwas besitzen, sich beherrschen.

aşalđu: nagamat tahririnde kullandıkları medd, nota, lahn, aheng, nagme, serud, ölenk. — Dehnungszeichen in der bei den Gesängen gebräuchlichen Notenschrift, Noten, Melodie, Ton.

aşamak: dirig etmek, esirgemek, muhafaza etmek, kijmak, — Verweigern; bemitleiden, beschützen; mit etwas geizen.

ajaz (*ajas*): saf, şeğaf, ajli geğenin soğuğu. Sultan Mahmud Sebektinin mahbubu ve veziri ismi dir. — Klar, durchsichtig,

Kühle einer Mondnacht. Name des Sohnes und Vezirs Sultan Mahmud Sebekteki's.

ajdin: nur, zav-i asli, aj ve tün jani ajli geže dir, mahitab, rušen, mubarek baher, ziadar. — Licht, Helle, Mondhelle, Nacht, Mondschein; leuchtend, glänzend.

ajdinlik: dam bažasi, penžere, tümlük, revzen. — Dachfenster, Fenster, Lichtloch.

ajrak: nemam, kötüadam, bejhude söz söjlejiži, bifajde, čapkin, herzekerd, kizil ajak, bibek. — Verleumder, schlechter Mensch, unnütz, Schwätzer.

ajgir: hergele süren hajvan, ajgir at. — Thier in einem Gestüt, Hengst.

ajim: çanim, çatun, zevže, avret, muennes, nisa; išaret, remz. — Frau, Gattin, weiblich, Weib; Zeichen, Wink. | Zadekjan kizi ve haremi, bibi, tütü, bijim, banu. — Tochter oder Frau eines Vornehmen, Hebamme, edle Frau.

ajl: kolan, ajil. — Eselsfüllen.

ajnalmak: çevrilmek, dönme, tebeddül ve tehavvül etmek, dolaşmak, gerdgešten. — Sich drehen, sich verändern, herumgehen, wandern.

ajr (ir): erkek, merd, irkişi, režl. apuşka; zeker, alet, ružulijet. — Mann, Held, Gemahl; Glied, Werkzeug, Mannbarkeit.

ajran: çalab, dug, mezik. — Sauere Milch.

ajrilmış: sularin ve jollarin mahal-i inşabi. — Scheidepunkt der Gewässer und Strassen.

ajrişmak: ajrilişmak, bir birinden vaz geçmek, bikjane olmak. — Sich trennen, fremd werden.

ajtim: surud, türkü, şarki, aşik, baçşi. — Gesang, Lied; Verliebter; Schenker.

ajtmak: söjlemek, demek, inşad etmek, nutk irad etmek. — Sprechen, sagen, etwas vertragen.

ajurmak: tefrik, temjiz etmek. — Trennen, scheiden.

ak baş: berhene ser; misir darisi, ževari. — Barhäuptig; Hirse; junge Sclavin.

ak kujruk: çajin bir nevi, denbe. — Eine art Fluss.

ak mesžid: Türkistanda Taškendde tabi bir şehir dir. — Eine zu Taškend gehörige Stadt in Turkestan.

ak razat: pamukdan māmül bir nevi kumaş. — Eine aus Baumwolle verfertigte Stoffart.

ak saraj: Emir-i Timurun pajtayti ve mahal-i veladeti olan şehir; Sebze japdiyi refi bir binanın ismi dir. — Haupt und Geburtsstadt des Timur; Name eines hohen Gebäudes in Sebz.

ak su (ağ su): Kaşgarda bir şehir ismi dir. — Name einer Stadt in Kaşgar.

ak tepe: Türkistanda bir mahal ismi dir. — Ortsname in Turkestan.

akak: dörpü, miskal, suhan, ege. — Raspel, Polirstahl, Feile.

akar (ağar): taife-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Name eines türkischen Stammes.

akari (ahari): deve jününden māmül bir nevi inže aba. — Leichter Mantel aus Kameelhaar.

ake (eke): bükük birader, aga, bükük kardaş. — Älterer Bruder, Herr.

akin: kalabalik, asker; keşf; žerjan jeri. — Menge, Soldaten; Enthüllung; das Fliessen.

akinži: keşfe mēmür, asker bölüjü, garetger, istilager, başi bozuk, sipa. — Mit einer Mitteilung beauftragt; Soldatenschaar, Plünderer, Landwehr, Reiter.

akis: ağızdan tereşsüh ve seylan eden su. — Aus dem Munde fliessendes Wasser.

akizmak: akıtmak, žari etmek, jaş akizmak, isale-i demu etmek. — Fiessen lassen, thränen.

aklau: oklaçu, miblaž. — Walze.

aklīmak: žerejan ve seylan ve sejl etmek. — Fliessen, überfluthen.

aksac: Buçara muzafasinde bir karije; bir kuş ismi dir; bejaz olmuş sač. — Ein zu Bochara gehöriges Dorf; Vogelname; ergrautes Haar.

aksaz: aksak, lenk, topal, araž. — Lahm, hinkend.

aksankar: bejaz senkar, Sultan Mahmud selžukinin umerasinden birisinin ismi dir. — Weisser Gerfalke, Name eines Anführers Sultan Mahmud's.

aksin: suç ve žilf at, jaramaz, hajasiz, haşari, bi pak adam. — Gemeines Pferd; unverschämt, munter; unreiner Mensch.

aksirmak: eksirmak, atsa vurmak. — Niessen.

aksum: ačsum, hamla. — Reue; Stoss.

aku: şays, adam, insan. — Person, Mensch.

akukmak: bajilažak derežede kakhaha ile gülmek. — In krampfhaftes lautes Gelächter ausbrechen.

akuşak: jürejın ortası, pirinžin ufantisi; görmek, bejaz ağa; çoža saraj. — Mitte des Herzens, kleine Gerste (?) Weisser Sclave; grosser Seraj.

al: koju pembe rengi; huzur, ind, nezd, karib; çada; jer, çamur, toprak; türk padişahlarının damgalari. — Dunkelrotne Farbe; Gegenwart, Seite, das Nahe; Täuschung; Ort, Koth, Erde; Siegel des türkischen Padişah's.

alaca: pek karişik nakşlar, bir nevi iplik kumaş, ablak, ebrak. — Sehr bunte Stickereien, eine Art Seidenstoff; scheckig.

alacı: katil, želad, öldürüjü, žan aliži. — Mörder, Henker.

alak-bulak: mühmülatdan dir, şuride, karışık, bulaşık. — Verwirrt, gemischt.

alartmak: hiddet ve gajzdan gözü tirelemek. — Die Augen verdüstern sich vor Zorn und Wuth.

alcî: alîş; âşik ojunu, istilâhında bej gelirse alcî olur, dayın çikması, üstün, galib. — Mispel; Knöchelspiel; Das Obere, Der Sieger.

alcî taşı: kevkeb elarz, senk-i diraxşan. — Talkstein, glänzender Stein.

alcîk: žasus, ajar, hafije. — Spion, Bösewicht.

aldab soldab: jânialdadarak jalvararak. — Betrugend, flehend.

aldağ: frib, al, çuda, hile, nirnek. — List, Betrug. | *Al-dayži*: fribger, hilekjar. — Lügner, Betrüger. | *aldaruş*: frib-žilik, žabulusluk. — Betrugerei, Schmeichelei.

aldamak: an-u frib etmek, çilaf söllemek. — Betrügen, Widersprechen. | *aldamži*: fribži, çudākjar, mekjar. — Betrüger, Schwindler.

aldaramak: bihad sevinmek, mahzub olmak, iztirab etmek. — Hingezogen sein; ängstigen.

aldaşmak: jekdijerine frib vermek, mahajele ve muhadā etmek. — Jemanden betrügen, belisten.

alduken: çuda, hile, meker, aldanmış. — List, Trug.

algun: tepe, tel, küçük dağ. — Hügel; Faden; kleiner Berg.

algunçuk: maşa, kira, dest pünah. — Zange; Miethe.

alîş satîş: alîş veriş, abz-u ita. — Kauf und Verkauf, Handel.

alîn: pişani, žebin, žebhe; sütlü meme. — Stirnhaar, Stirn; Brust voll Milch.

alışmak: muavaze ve bedel etmek, münis olmak, dostluk etmek, mubadele, munahebe etmek. — Ersetzen; sich behaglich fühlen, Freundschaft schliessen; austauschen.

alja: bir nevi mejve dir. — Eine Fruchtart.

alkişlamak: alkîş etmek, teşvik etmek, dua-u sena etmek. — Begrüssen, anregen zu etwas; loben. [Schlummerlied.

alla: çoçuğu ujdurmak ve nini içün söllenen türkü. —

alp: pehlivan, behadur, şeži, kahraman; *alp-arşlan*: bir padişah ismi dir. — Held, tapfer, muthig, Sieger; Name eines Padişah's.

altabi: tilki büjüklüjünde bir hayvan dir, derisinden kürk japarlar, paça. — Thier von der Grösse eines Fuchses, aus dessen Fell ein Pelz verfertigt wird.

altau (altaula): altîşer, ve altisida birden. — Je sechs.

altîlik: žijer, şüş. — Leber, Lunge.

altmiş: sittin, šest, türkistanda tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir, talije askerlerine unvan dir. — Sechzig; Name eines türkischen Stammes; Name des Vortrabes eines Heeres.

altun: tila, zer, zeheb; *altun bilya*: menşur, ferman, jarlig-i padişah-i türkije. — Gold; Diplom, das fürstliche Handzeichen des türkischen Padişah's.

altun damça: türk hükmdarlarının mühür ve tuyrasi. — Siegel und Unterschrift der türkischen Herrscher.

altun muş: zerbest, dibaji tila. — Goldgewebe, goldgestickter Seidenstoff.

aluş: erik, jabani muattar bir mejve dir. — Pflaume, wilde würzige Frucht.

aluk: budala, mežzub, mežnun, bejni ojnamîş. — Dumm, Verrückter, wahnsinnig.

am: deva, ilaž, derman, demirden māmul şijar aleti; ferž; Hindistanda bir nevi leziz mejvenin ismi dir. — Arznei, Heilmittel; aus Eisen verfertigtes Ackerbaugeräth; vagina; Name einer würzigen Frucht in Indien.

am ayaž: su dolabini ve dejirmeni çevirmek üzre hajvanin başına bağladıkları ayaž. — Holzstück, welches auf das Haupt des Thieres gebunden wird, um das Wasserrad und die Mühle zu treiben.

am otu: bir nevi gijah ve deva. — Eine Art Gras und Heilmittel.

amaž: hedef, nişane. — Zielpunkt, Ziel.

aman kara: bir nevi ayaž dir. — Eine Baumart.

amidun: zinde, diri, haj. — Lebhaft, lebend.

an and: mufasil, bend, boğum. — Gelenk, Fessel, Knoten.

ana: valide, mader; iste, buražikda demek dir, anandajor ana göründü gibi. — Mutter; hier, da.

anaji: avanak, ahmak, sözü rabitesiz ve sebatsiz adam. — Dumm; ein Mensch mit undeutlicher Redensart.

anaka: valide makamında, üvej mader, daja, hükmdarin valideliyi, mürebbije, süt ana ve dajasi, ataka gibi isede çatun olmak şart dir. — Mutter, Stiefmutter, Amme, Mutter des Herrschers, Erzieherin, Säugemutter.

anamak: hajvani iysa etmek. — Ein Pferd bändigen.

anatmak: ikdiş ayte etmek. — Ein Pferd einüben.

anba: Hindustanda bir nevi tatli kokulu mejve ismi dir. — Name einer süssen wohlriechenden Frucht in Indien.

anbur: kerpiden, kajsaž; eköprine daçi mustāmel dir. — (?).

anča: olkadar, orütbe. — So viel, so sehr.

ançilajin: anin gibi, anžinan. — Wie er, auf gleiche Art.

andar: orada-ki. — Der dortige.

andak (andar): öjle, o mertebe, o dereže. — So, so sehr, in solchem Maasse.

andžan: Firgana kitāsında meşhur bir beledi ismi dir, nam-i kadimesi adak dir. — Name einer berühmten Stadt im Bezirke Firgana, früher adak genannt.

andžuj: Afganistan kitāsında Herata karib bir şehir ismi dir. — Name einer Stadt in der Nähe von Herat (Afganistan).

andiz (*atiz*): çalılık, tarla, ve berçe jer. — Dornhecke, Acker.

anga: ona; | *angaça*: ona kadar, ol vakita kadar. — Ihm; bis zu ihm, bis zu jener Zeit.

anglak (*inglak*): zevk; zekjavet, idrak, tefhim, firaset. — Genuss; Scharfsinn, Verständniss, Erklärung.

anglamak: idrak, teferrüs, fehmi etmek, çatira getirmek, jadamak. — Einsehen, beurtheilen, verstehen. | *anglatmak*: tefhim, tälüm, şarh u bejan etmek. — Erklären, deutlich machen.

angmak: zihine getirmek, zikr, tezekkür ve jad etmek. — Ins Gedächtniss rufen, erwähnen.

angsız: akilsiz, müdriksiz; bagteten. — Unvernünftig; plötzlich.

angsızın: tesavvurde joyiken bagteten zuhur etmek. — Plötzlich erscheinen.

anik: derk, fehmi, akil, zihni, mudrike. — Begreifen, Auffassung, Verstand.

ankara: okun uçu; bir memleket ismi. — Pfeilspitze; Ortsname.

anlidur: öjlenin ikinçisi olan namaz, asr-i evvel. — Zweites Gebet nach Mittag; Zeitalter.

ant: and, kase, abd, pejman, sükende. — Schwur, Eid, Vertrag, Bund. | *ant içmak*: abd-i pejman etmek, jemin ve sükende etmek. — Einen Bund schliessen, schwören.

antlaşmak: abdlaşmak, muahede etmek. — Sich verschwören, ein Bündniss schliessen.

anuk: vuhuş jaurusu ve tanası. — Junges oder Kalb eines wilden Thieres. [einmal.]

ap: aünsizin, birden bire, bagteten gibi. — Plötzlich, auf *ap*: edat-i tēkid u mebalige dir. | *apaç*: büsbütün bejaz, parlak. — Verdoppelungszeichen. Ganz weiss.

apa (*epe*): büyük hemşire, abla. — Ältere Schwester, Frau.

apak: zijadesile ak ve bejaz; *apakine*: çokçe ve güzelçe bejaz. — Allzu weiss, sehr weiss, schön weiss.

apak-çapak: sulh-u salah, tezdidi-munasibet, kalevvel, barışık. — Friede, Eintracht.

aparmak: götürü vermek, aşirmek, alup varmak, girizan etdirmek. — Fortbringen, durchgehen, fliehen lassen.

apkin: sisam jayının sijah tortusu. — Schwarze Hefe des Susamöls.

ara: orta, mejan, hengjam, esna, mabejn. — Mitte, Zwischenraum, Zeitraum, zwischen. | *aralıç*: aralı, aralanmış, vasita, fasla, mejane, musafe, dar yol; *ara mănāsında daçı* mustamel dir. — Zwischenzeit, Vermittelung, Entfernung; enger Weg.

arabek: nisa tafjesinin burunlarına geçirdikleri halka dir. — Ein durch die Nase der Frauen geführter Ring.

arajizi: žujende, mutellaşi. — Der suchende, verschwindende | *arajizi jilduz*: farkadan jildizları, deb asgerin iki parlak jildizları dir, ki bunlara bāzen, ak at' ve ,boz at' daçı denilir. — Carnevalsterne, zwei glänzende Sterne des kleinen Bären; auch ,ak at' und ,boz at' genannt.

aral: araları jakin adalar, ada; bir kabile ismi dir. — Nahe an einander liegende Inseln; Name eines Stammes.

aral tingizi: žihun ile sihunin munsab olduđu Harezmi kitāsında-ki žesim gölü. Aral denizi. — Ein grosser See an der Mündung des Dsihun und Sihun bei Harezmi. Aralsee.

aralamak: ara edüp ajirmek, aralık etmek, tefrik ve žida etmek. — Zertheilen, scheiden. | *aralaş*: karmakarış, piç der piç, maylut. — Mischmasch, verflochten.

aralaşmak: karişmak, girişmek, kendisini ortaja atmak, sejr gelişmek. — Sich mischen, dazwischen treten.

aran: ağıl, açor, kuş ve şikjar hayvanlarının rehğuzarlarında konulan ve çakılan siğ ve kazıklar. Havası mütedil jer. — Stall; ein als Zufluchtsort für Vögel und Jagdthiere aufgestellter Spiess; Ort mit milder Luft.

araol: hengjam-i seferde ordu pişdari, taliye, kilayuz, sipah. — Vorhut eines Heeres während des Marsches, Vorposten, Reiter.

arbaç: jilani kovuğundan çikarmak için ve jayod isirdiği jere zehirin sirajetini men etmek üzere okudukları afsune denilir. tirnek, efsun, hizbe, efsa. — Zauberspruch um die Schlange aus ihrer Höhle zu locken und die Verbreitung des Giftes an der gebissenen Stelle zu verhindern; Abschnitt des Korans; Zauberer.

arbaçži: efsunker, sahir. — Zauberer, Beschwörer.

arbamak: efsun okumak, hizbe etmek, nasihat ve pend vermek. — Zauberspruch sagen, guten Rath geben.

ard (*art*): sirt, zahr, puşt, arka, taht. — Rücken, Stütze, das Unten. | *ardlaşmak*: ard, arda, ata binmek, yol gitmek. — Sich auf den Rücken eines Thieres oder Pferdes setzen, reiten.

arduž: ars, ar'ar, ardiž. — Wachholderstrauch.

arçamak: sarmak, argažlamak. — Umhüllen, einschliessen.

ari: zenbur; temiz, pak, saf; beli. — Biene; rein, klar; ja.

ariç (*arik*): žedvel, çark; zaif, zebun, düškün, saf, pakize, muberra, tahir. — Linie, Spalte; schwach, befreit, rein. | *ariçliç*: tehare, nezafet, nuzhet, zaifjet. — Reinheit, Schwäche. | *ariçliç su*: bir žedvellik su.

ariçmak: zebun, argin olmak. — Nachgeben, | *ariçlamak*: zaif ve lager olmak, zebunlaşmak. — Schwach und mager werden.

arik: orak, turpan. — Ernte.

arimak: temizlemek, pakize olmak, hastalıklardan şifajab olmak. — Reinigen, putzen, von einer Krankheit genesen. | *arınmak*: jikanmak, temizlemek, tebrije etmek. — Sich waschen, reinigen. | *arımak*: şifajab olmak, hastalıklardan kalkmak. — Genssen. | *arımak*: temizletmek, tathir, tanzif etmek, kaldirmek. — Rein machen.

arkalanmak: zahir, hami bulmak, tekje etmek, himaje bulmak. — Unterstützung finden, sich auf etwas stützen. *armayan*: hedije, peškeş, töhfe, jadigjar, bergüzar. — Geschenk, Wohlthat, Andenken.

armak: zaif, natuvan, çasta olmak. — Schwach oder krank sein.

arpa: inçe, barik, arpa, şair, ilm, Arpa çan bin Menku çan. — Schwach, fein; Gerste.

arparyan: arpaja şebih bir nebat ismi dir, sumetre daçi derler. — Name einer gerstenähnlichen Pflanze.

art: geçid, dar yol, ard, taçıt. — Uebergangsort, schmaler Weg, Hintertheil, das Unten.

artamak (artanmak): aşmak, teçavuz etmek, kat-i munazil, vati mekjan etmek. — Besteigen, übertreten.

artılmak: öteje berije koşmak, kalkmak, sündelemek. — Hin-und herlaufen, aufstehen.

artmak: jük, denk, bar. — Last, Gleichgewicht.

artmak: tahmil etmek, jükletmek, efun ve zaid olmak, ardına sirtına koymak, fazla gelmek, baki kalmak. — Beladen, vermehren, auf den Rücken legen; übrig bleiben.

artuk: fazla, artik, aza-ji bedende zijade bir uzv bulunmak. — Ueberrest, des Uebrige. | *artuksi*; *artıyı*, fazlası, zijadesi. — Der Rest, das Ueberbleibsel.

artukmaç: kendi nevi ve çinsinde kijmetde bir az ziade takdir olunan şey. — Ein in seiner Art überschätztes Ding.

arturmak; *teçjid* ve *tevfir* ve *teksir* etmek. — Vermehren, vergrößern.

ās: kakum; Sibirje tarafında bir vilajet ismi dir, dejirmen mənāsına daçi gelir, *ās* lafzi emr dir, *as* demek dir. — Glanz; Ortsname in Sibirien; auch in der Bedeutung ‚Mühle‘ gebräuchlich.

as: kara sevda illeti, malıçulja. — Schwermuth.

as: koku, rajha, utr, neket. — Geruch, wohlriechende Essenz.

asabkur: kuzu kızartması. — Geröstetes Lamm.

asa koymak: sallandirmek, asılı brakmak. — Schwenken, hängen lassen.

asau: mütevahiş, ram olmajan at. — Wüthend; ein störriges Pferd.

asjim: taçje-i üzbekiye içinde bir kabile ismi dir. — Name eines Üzbestammes.

asiç: nefi, fajde, temettü, tüzaret. — Nutzen, Vortheil, Handel. | *asiçliç*: kjarli, menfätli, fajdeli. — Nützlich, vortheilhaft. | *asiçlanmak*: kjar, intifa, tüzaret etmek. — Arbeiten, Vortheil haben.

āsir: hareket-i kesre. — Der Vocal Kesre.

asrar: eji, āla, güzel, benek, raz. — Schön; Sprenkel.

ast: alt, zirin, pest. — Das Untere; niedrig.

astiç: askı, kadınların saçlarına takdikları zijnet, ovuk, kulak küpesi. — Herabhängender Zierrath, Schmuck, Ohrgehänge.

astin: pesin, tahtani, süfla, alt, hareket-i kesre. — Letzt, niedrig; der Vocal Kesre.

aş: tām, gida, ve pilava daçi denilir. — Speise, Nahrung, auch für Pilaf gebräuchlich.

aşāş: müçiz, ve mütesaddi adam, silkin. — Übernatürlicher, unternehmender Mensch.

aşum (aşame): tabaka, mertebe; ekl-u şarab, pirinç halimi. — Ordnung, Grad; Essen und Trinken.

aşari: pek çok, pek zijade. — Sehr viel, zu viel.

aşatmak: jedirmek, etām etmek, okulmak; *aşamak* iza. — Ernähren, jemanden speisen. [treiben.

aşitmak: okulmak, sabk etmek, sürmek. — Zerreiben, ziehen;

aşlamak: etām etmek, jemek vermek. — Zu essen geben. |

aşlatmak: etām etmek, aş ve tām jedirmek, açağ aşılmak, peçvend. — Ernähren; hinaufsteigen; verbunden.

aşlar: hajvanlara su vermek üzere kojuların jani başına konulan taş. — Ein zum tränken der Thiere am Brunnen befindlicher Stein.

aşlıç: mēkulat, havaiç, levazim, zaçire. — Lebensmittel, Bedürfnis. | *aşlıçı*: erzak mütezimi, zaçire müteahidi, ordu vekilharçı. — Lebensmittel-Pächter, Verwalter des Heeres.

aşpiman: türkistanda bir karije ismidir. — Name eines Dorfes in Turkestan.

aşukluç: diz kapaçı, diz açırsaki. — Kniescheibe.

aşukmak (aşaumak): azele ve şitab etmek. — Eilen. | *aşukturmak*: tēja il etmek. — Sich beeilen.

aşule: türkü ve şarki gibi bir savt ve nagmenin ismi dir. — Name einer in Volksliedern vorkommenden Melodie.

at: feres, esb; ad, nam, şöret. — Pferd; Name, Ruf. | *at boyzu*: at jemi: Futter. | *at kulacı*: marul manend bir nevi gjah ismi dir. — Name eines marulartigen Grasses.

ata: peder, valid, baba, musinn, ixtiar, muhterem adam, seçid ata ve peder ata gibi. — Vater, alt, ein geehrter Mann.

atabek: padişah lalasi, murebbi, naziri devlet; asiya-i vastada büyük bir rütbe dir. — Erzieher des Padischahs, Staatsminister; eine hohe Würde in Mittelasien.

ataɣ: namzed, ahd olunan šej, menzur, nezr, vād, hisse, kismet. — Verlobt; Vertrag, geweiht, Gelübde, Versprechen, Theil, Schicksal. | *atıɣlıɣ*: adaklı, javuklu, namzed olmuş kız, zenzir edilmiş šej. — Verlobte, Braut.

ataylamak: peyman u nezr ve vād etmek, nişanlamak. — Einen Vertrag schliessen, versprechen, verloben. | *ataylanmak*: ittisam olmak, nişanlanmak, menzur olmak. — Sich verloben, geweiht werden.

atala: bulamaž asi, harire. — Breisuppe; heiss.

atalik (atalıɣ): babalik, ubuvet, murebbi, peder makamında, padişahın tuttuğu ve peder gibi itimad etdiği adam. Türkistanda bir rütbe dir. Atalig ehalinin ve dadını istimā ederek padişaha teblig ve arz etmeje ve babalik sıfatile muşfikane hal-u keşifjetlerinden agjah ve çaberdar olmağa mēmur dur. — Vaterschaft, Erzieher, an Vaters Stelle, von Padişah als Vater betrachteter Mann. Eine Rangstufe in Turkestan.

atalınlıɣ: adaklı, namzed, menzur, javuklu. — Verlobt, geweiht.

atamak: ad komak, talkib u vaz-i ism etmek, nişanlamak. — Jemanden benennen, Namen geben, bezeichnen.

atar tutar: šiddet, hiddet, debdebe, zorbalik, redd-u bedel; top edvatından bir alet ismi dir. — Heftigkeit, Lärm, Aufruhr; Name eines kanonenähnlichen Schiesszeuges.

ataş: adaş, semij, hemnam. — Gleichnamig.

ateklu: adlı, benam, meşhur. — Berühmt.

atıɣi (atki): kolan, mekik, ağıl, maku. — Eselsfüllen. (?)

atıɣuži: tüfenk ve sabkan ve sapan ve keman ve felağan endaz ve nişanži. — Büchenschütze, Standartenträger, Schleuderer.

atıɣulamak: tir endazlık etmek, arma etmek. — Mit Pfeilen schießen. | *atıɣulanmak*: mudaxele ve tearruz etmek, atılmak. — Sich einmischen, angreifen.

atıɣunža: sažadik, tasibir (?).

atıɣ: sütü ve joıurdu içine atarak çalkadıkları küçük jajik ve köpü. — Gefäss, im welchen die Milch oder Jogurt gerüttelt wird.

atıkmak: kesb-u istihar etmek, nam ve şöhet kazanmak. — Berühmt werden, sich einen Ruf erwerben.

atil: rusijede vaki Volga nehri. — Volga-Fluss in Russland.

atım: menzil, bir ok atımı gibi jer, mütad. — Absteigeort. Herkommen; ein Ort auf Pfeilschussweite.

atış-tutuş: atar dutar, redd u bedel, gir-u dar. — Handge- menge; Wortstreit.

atışlıg: tir endazlıkda mahir. — Im Pfeilschiessen geübt.

atiz: tarla kitāsi, mezrā, gölçe. — Theil eines Ackerfeldes; Unkraut.

atkamak: kirāt ve telavet etmek, bir šejı ezberden okumak. — Lesen, auswendig hersagen.

atke (etake): atalik, babalik; asija-i vastada bir rütbe dir. — Vaterschaft; Rangstufe in Mittelasien. | *atkelik*: hükümet, derebegi, rijaset. — Herrschaft, hohes Amt.

atkimak: alkışlanmak. — Begrüssen. | *atikmak*: çajr-u dua ve alkış etmek. — Glückwünschen, segnen.

atkulaş: harb, židal, muzarebe, remi. — Kampf, Streit, Schlägerei.

atlamak: siçramak, ubur etmek, jerinden birden bire kalkmak; tesmije etmek, ad komak. — Springen, übergehen; einen Namen geben. | *atlanmak*: ata binmek, sefere çıkmak, düşmen üzerine asker sevk etmek; ad-u nam kazanmak, şöhet pejda etmek, mersum olmak. — Ein Pferd besteigen, dem Feinde entgegen ziehen, berühmt werden.

atlanır açaıı: sefere giderken at üzerinde içilen şarab ve çajr nesne. — Ein Getränk, welches unterwegs im Sattel getrunken wird.

atlıɣ: adlı, meşhur, namdar, nevsum; atlı, suvari. — Berühmt, betitelt; Reiter.

atmaža: doçana muşabih bir nevi şikjar kuşu, başa; bir nevi top ojunu. — Ein falkenähnlicher Jagdvoegel; eine Art Ballspiel.

atmak: arma ve endaxt etmek; şefak sökmek, tang atmak. — Schleudern; dämmern, tagen.

atsız: Jafis hafidlerinden ve tatar çanın büjüç oğlu ve çarezmın bir hükümdarı ismi dir; adsız, bi nam-u nişan. — Name eines Nachkommens des Jafis und des Sohnes des Tatarhans; Namenlos.

aul: İlatın žemijetle mesken ejledikleri mahal, karije. — Ein Wohnort des İlatstammes; Dorf.

av: sajd, şikjar, bir av; bir nefer, bir şaxs, birisi. — Jagd, Eine Person, Einer.

avlak: şikjargjah, sajdğjah. — Jagdort.

azaylak: dere otun kokusu, želežan. — Duft eines Grases (Anis); Koriandersamen.

azalmak: taklil ve tenakis etmek, kesilmek. — Verkleinern, verringern. | *azaltmak*: tenzil, tenkis, taklil etmek. — Sich verkleinern, sich vermindern.

azaryanmak: az sajmak, hakir tutmak, az görmek. — Gering-schätzen, verachten.

azgine (azkine): žüzüže, žüzü, azžik. — Ein klein wenig.

azışmak: joldan şaşmak, azmak. — Sich verirren, ausschreiten.

azıç: azlık, şekavet, tarik-i sevabdan udul etmeklik; bir nevi sarmaşik nebat. — Bosheit, das Abweichen vom rechten Wege; Eine Pflanzenart.

azrun: āsi, serkeş, gümrah, hadid, tugjan, ser. — Sünder, widerspänstig, verirrt, heftig, übel. | *azrunlîr*: gümrahlik, jaramazlik, haşerilik. — Gottlosigkeit, Ausgelassenheit. | *azrunlaşmak*: azginlik etmek. — Ausschreiten.

azırmak: azdırmak, haddan geçirmek, igva etmek, başdan çıkarmak. — Verlocken, verführen, irre führen.

azıkmak: azmak, jolu kajb edüp serseri gezüp dolaşmak. — Ausarten, sich verirren.

azlîr: nidret, killet, azlık. — Seltenheit, Wenigkeit.

azmak: başdan çıkarmak, joldan şaşmak, isjan-i şekavet etmek, gümrah olmak, tahit ve lager olmak. — Ausarten, irre gehen, sich verirren. | *azmaşmak*: azışmak, jolu kajb etmek, kendi bildijine gitmek. — Den Weg verfehlen, seinen eigenen Weg gehn.

B

Bab: jümn, sâdet, fâl, çajr, münasib-u niku; asitane, mürad, kapu, dervaze ve işik, zîbet. — Heil, Glück, Vorzeichen; Schwelle, Thor; Seite.

baba: ata, zîd, peder, ebu; deve. — Vater, Ahn; Kameel.

babaj: zülf, zülf-ü pürçin; tabdar, piçide, ukda. — Locke, lockenfaltig; glänzend: verwickelt, Knoten,

babir: deniz kaplanı gibi bir siba dir; pek eski, köhnemiş, pek büyük, atik ve azim; beber. — Ein dem See-Tieger ähnliches Thier, Leopard; sehr alt, sehr gross.

baçin: çin hükümetinin pajtaçtı; meşhur Pekin şehri. — Hauptstadt des chinesischen Reiches, die berühmte Stadt Peking.

baç: gömrük, rusum, vergi, zekjat. — Zoll, Taxen, Steuer. |

baçban: gömrükçi, zekjatçı, rusumat naziri. — Zolleinnehmer.

baça: deriçe, badgiz, çamsız tepe pençeresi. — Thürchen, Rauchfang.

baçi: baça, büyük hemşire, uxt, büyük apa, singil, çāher. — Schwester, Gefährtin.

baçkir: bežermek ve bitirmek; tevaif-i etrakdan bir kabile isme dir. — Etwas durchführen; Name eines türkischen Stammes.

badak: muteaffin bir hajvan ismi dir, uzun tüjlü köpek. — Name eines stinkenden Thieres, langhaariger Hund.

badkan: büyük kaşık; milaka. — Löffel.

badrin: çijar, badrink. — Gurke.

bağ (*bağ*): bağ, gülistan, çar-bağ; sargı, çember, pübek, kemer u kemerçe, pejvend, akd, kurre. — Garten, Landhaus; Hülle, Bande, Quaste; Bündniss. | *bağlıg*: merbut, makid, mutālik, mesdud, mevkuf, mekful. — Gebunden; Knoten.

bağ bajrak: kilağuz, rehber, delil, bend, lifafe, sargı, piçide. — Führer; Umschlag, gedreht.

bağam: tekje açağı, direk, destek, metanet, temel. — Stütze, Säule, Kraft, Grund.

bağarı: kuzu, hadde irmemiş jauru, ve kemale irişmemiş bere ve toklu. — Lamm, erwachsenes Thier.

bağana (*bağna*): kuzu derisi, bere; Rusije ve Irande karaküli tesmije ederler. Iranlarinin başlarına gejdikleri kalpak budur. — Lammfell, Lamm; In Iran und Persien *karakül* genannt. Ein von Persern getragener Hut.

bağanak: mogullarin külahlarına ve libaslarına tıkdıkları bir nevi dan tila ve nişan dir. — Ein auf das Kleid oder die Kopfbedeckung der Mogulen geheftetes Goldgefäß und Abzeichen.

bağanzak: atın dizlerinin alt tarafı. — Untere Hälfte des Knies beim Pferde.

bağdaj: iniş, mejelan, nuzul pesti, hubut. — Neigen, das Absteigen, Sturz.

bağiltak: bir nevi kaftan, elbise, dinlek (?), kaba, aba, çekmen. — Eine Art Kaftan, Oberkleid.

bağındaş: dizlerin jokarisi, bağdaş, san, ran. — Oberschenkel; Ansehen.

bağınmak: bariş, musalaha etmek, dost olmak. — Friede, Frieden oder Freundschaft schliessen.

bağır: çijer, kebid; çarırmak ve seda etmek; ve kabail-i türkmenijede Aşk-abada karib bir köj ismi dir. — Lunge, Leber; schreien, aufschreien. Auch der Name eines türkmenischen Dorfes nahe von Aşkabad. | *bağrı kara*: dil sijah, mükedder, mējus; bir nevi kuş ismi dir. — Taurig, betrübt; Name einer Vogelgattung.

bağirdak: beşikde-ki sabilerin sardıkları bend, bağıldak, bildimçek (?), mejan-i bend. — Ein um das in der Wiege liegende Kind gewickeltes Band. [kröte.

bağirtlak: Senkhar kuşu, tosbağa, seng-pušt. — Schild-

bağış: bağdaş, dizlerin büklemesi, mürebba, çajmanın çilatları, savlet, satvet. — Sitzen mit gekreuzten Beinen.

bağlayuluk: bağlanılmış, merbut, mākud, mesdud, bend olunmuş. — Angebunden, geknüpft.

bağlama: üç kirişli bir nevi saz dir; bend ve rabt etme. — Dreisaitiges Instrument; Verbindung.

bağlan: türkistanda Balça karib bir şehir ismi dir. — Name einer Stadt in Turkestan nahe von Balç.

bağlan kaz: kırmızırak kazın bir nevi dir. — Eine röthliche Gänseart.

ayrin: tarak, şane. — Kamm.

baʒšī: sazende, muganni, ašik, muterrib, kuşukʒi. — Musiker, Sānger, Erzieher.

baj: zengin, tuvanger, gani, maldar, sahib-i servet. — Reich, wohlhabend.

baj baj: haj baj, pe pe gibi kelime-i tahsin ve aferin dir ki *bi bi* dayi istimal olunur. — Ein Wort zum Ausdrucke des Beifalls; auch in der Form *bi bi* gebraucht.

baj bece: baj oʒlu, baj zade; Üzbekler kadinlara baj bece dayi derler. — Bejssohn; die Benennung der Frauen bei den Özbeken.

baj birdi: jutuldu, baj dad, bi sermaje kalmak. — Verschlungen werden, ohne Kapital bleiben.

baj zatun: baj kuş, çud, koku kuşu, baj oʒlu. — Der Uhuvogel; Bejssohn.

baj oʒli: kura, vergi, salgu, efendizade; bir kuş ismidir. — Steuer, Loos; Name eines Vogels.

bajday: sürgü, hergele, reme, gele. — Heerde, Stuterei.

bajetdir: oʒurlu, mimenetli, bereketli, sâdetlü, kademli. — Glücklich, gesegnet.

bajgizi: jabanî, sahraji, rustaji, kubi; Xorasan tarafında bir mahalin ismi dir. — Ländlich, bäuerlich, Bauer; Name einer Gemeinde in der Umgebung von Chorasán.

bajka: düjün, toj, sur, velimet ve sünnet žemijeti. — Hochzeit, Schmaus.

bajmak, bajirmak: teganni etmek, zenginleşmek, tevangir olmak, efsun ile aldatmak. — Singen; reich werden; mittelst Zauber verführen.

bajri: emekdar, kadimi, eski hizmetçi, köhne, ātik. — Arbeitsam; alt; ein alter Diener.

bajsun: Türküstanda Bely ile Samarkand bejninde bir beledi ismi dir. — Eine Stadt in Turkestan zwischen Bely und Samarkand.

baka: kurbağa, zafda, kurbaka. — Frosch.

bakaçnak: kaplimba, seng-pušt, taşbağa. — Schildkröte.

bakam ayaži: tirxun denilen bir nevi ayaž dir ki ondan boja japarlar. — Name eines Baumes, aus welchem Farbe bereitet wird.

bakuj: büyük, büzürk, žesim, āzim, feyim; xediv; koj. — Gross, hoch.

bakuri: bir nevi nişadir, deva, ilaž, derman, daru. — Eine Art Ammoniak, Arznei; Hirse.

bal: asel, engübin, şehd, ženah, jürek, kalb. — Wachs, Honig; Flügel; Herz.

bala (bele): jauru, çozuk, bece, tufi, veled, sabi. — Kleines Kind, Junges. | *balačka (belečke)*: çoluk-çozuk, oylan, uşak. — Kind, Kind und Rind.

balak: ičdünün aşayisi, becesi, baldirak, ajađi çiplak, hafi, sak. — Wade, Bein, Baarfüssler.

balalamak: jaurulamak, jauru doğurmak, çozuk doğurmak. — Junge werfen, Kind gebären.

balar: direk, amud, kiriş, sutun, tirek, tirsek. — Säule, Stütze, Ellnbogen.

balçiq (balžik): camur, tin, laj, kil. — Koth, Schlamm.

baldak: kiliž kulayinin halkasi, kulp, sap. — Säbelgriff, Stiel.

baldirgan: bir nevi nebat ismi dir. — Ein Pflanzennamen.

baldur: pece, sak, baldir, san, ran. — Schleier; Schenkel; Berühmtheit.

balduz: baldiz, zevže hemşiresi ve kiz kardaşı. — Schwägerin.

balga (balka): bir nevi tebr, balta, ufak çeküç, bir tarafi baltali, teberzin. — Eine Art Hammer, die eine Seite beilförmig.

balgamak: kazmak, ismek, hüfer etmek, kaviden, kenden. — Graben, ausgraben.

baligcin: turna envainden bir tair dir, butimar dayi derler. — Vogel einer Gattung der Kraniche.

balis: jastik, balin; mogul lisanında meblag, nakd, altun balişi 2000, dinar olup gümüş balişi 200 dinar dir. — Polster, Kissen; in der Mogulsprache bedeutet es Betrag.

balkan: sarb-i müselsel day, büyük balkan, küçük balkan; Türküstanda kabail-i türkmenije sahralarında iki day ismi dir. — Ein zusammenhängendes Gebirge, grosser Balkan, kleiner Balkan; Name zweier Berge in der türkmenischen Wüste.

balto: balta, tebr, fes. — Hacke, Beil.

banmak: islatmak, sokmak, sulu şeje basmak, teblil-i terib etmek, ibitmek (?). — Bewässern, durchnässen.

bar: var, mevžud, bud, hest. — Das Sein, existierend. | *barlig*: varlik, maldarlik, servet, saman, gina; tinž. — Reichthum, Hab und Gut; Ruhe.

barant: jayma, taraž, garet, talan. — Beute, Plünderung.

bardak: kulblu su kjasesi, çömlek, toprak bardak, tunža, ajađ. — Wasserkrug mit Henkel, Thongefäss.

bardan: büyük zenbil ki anbar makamında mustāmel dir. — Grosser Korb, welcher als Scheune gebraucht wird.

bari: tanrı tāla, ženab-i hakk, mevžudluk, varlik. — Der allmächtige Gott, das Sein.

barida: huzurında, nezdinde, indinde. — Bei ihm, in seiner Gegenwart.

barlamak: žestižu etmek, tefahhüs ve tefakküd etmek. — Untersuchen, sich erkundigen.

barmak: varmak, muhafaza etmek, gitmek, suluk etmek,

zahib, azim olmak. — Gehen, vorübergehn, beginnen. | *barış*: gidiş, reftar, musalaha, barış giliş, reft-u amed, azimet-u avdet. — Das Gehen, Verlaufs, Gehen und Kommen; Friede.

bars: arslan, şir, esed, gazanfer, jolbars; sal-i türkanin üçünzü jili dir. — Der Löwe: Drittes Jahr in der türkischen Zeitrechnung. | *bars ili*: sal-i türkanin üçünzüsü dir.

barça (*bariça*): zümle, kamu, kjafe, umum, heme, hep. — das Ganze, die Gesamtheit.

başun: basmak, agir, sengin, giran, galib, huşum-i nagehani. — Schwer, hart.

başırınmak: ujkuda çāb-i perişandan korkup kalkmak, ağırlık basup muztarib olmak, ağırlık ujkū görmek. — Aus dem Schlafe auffahren, einen schweren Traum haben.

baskak: nazaret, iğbar, muhafaza, muhtesib. — Aufsicht; Rechner; Gewalt.

baskiç: merdūven, masad, süllem paje. — Leiter, Treppe.

baslağış: galebe, alta almaklik, zirpa etmek. — Sieg; unterwerfen.

basruk: basturk, rüzgjar ve hararetden atları muhafaza için üzerine basdikları keçe ve çul: alažukun etrafına çekilen nemed. — Geräthschaften im Zelte; ein Filz, mit welchem man die Pferde gegen Wind und Schweiss schützend bedeckt.

bastuk: bir nevi mejve şurubu. — Eine Art Fruchtsaft.

baş minlik: enanijet, serkeşlik, iba, inad, çodrej, menmenlik. — Eigenliebe, Halsstarrigkeit; eigensinnig.

baş ölğü: nisf-ün nehar, mizan jildizlarınin burç-u işareti, terazi. — Mittag, Name des Sternbildes der Wage.

bastuban: başi aşarı, nigun, serzir, serpajan. — Verkehrt, krumm.

başak: sünbüle, çuse, ekin başi, ok. — Kornähre, Pfeil. | *başakçi*: çuşeçin, ok uçu imal eden usta. — Ährensammler.

başarmak: mubaderet etmek, muvafik, muzaffer olmak, baş etmek, tesvije-i ifa etmek, joluna kojmak. — Sich beeilen, Erfolg haben.

başçi: jol gösteriçi, kilaçuz, rehnuma, rehber, delil, pişrev, serdar, öne dösmek. — Wegzeiger, Führer, Beweis, Anführer.

başya: ajrı, gajrı, diger, žüda, tefrik. — Ein anderer, getrennt. | *başyalıç*: ajrlık, ixtilaf, mugajeret, žüdalik. — Uneinigkeit, Gegensatz.

başkarmak: başarmak, uşuna varmak, idare etmek, baş etmek, ihtida etmek, jol göstermek. — Vollenden, sparen, sich zur Erkenntniss leiten lassen.

başkaru: kulaçuzla beraber gitmek, birlikde jol almak, delil ve rehberle bir sari ve bir tarafa gitmek. — Mit dem Wegweiser zusammen gehn.

başkijan: deve üzere jüklenen top aleti dir. — Eine art Kanne, welche auf Kameele geladen wird.

başlıç: rejs, amir, serkerde, kumandar; rijaset, başlı, tepeli, serdar. — Oberer, Befehlshaber.

başmak: nālin, ajak kabı, çepek, keş, kösele. — Schuh, Sohle. | *başmakçi*: kavraf, pabuşu, kunduraçi. — Schuhmacher.

Bat: çabuk, seri, zud, tez, azele. — Schnell, eilig, bald. | *bat bat*: çabuk çabuk, tez tez, azele azele. — Sehr schnell. | *bat-raç*: çabukrak, ale-l azele. — Eilig, flink.

Batkak: çamurluk, batak jer. — Mit Koth bedeckt, Sumpf. | *batkaklık*: çamur teraküm etmiş jer, bataçak çamurlu göl. — Ein sumpfiger Teich.

batu: kavi, zor, kati, saçt, mustahkim, zeber-dest. — Stark, hart, streng, kräftig, der Stärkere.

batuk: ağır, sakil, giran. — Schwer, kostbar.

batur: şeçi, kahraman, bahadur, žengi, muharib, pehlivan, žesur, gajur, safder, tehem-ten, batur. — Muthig, Held, tapfer, eifrig, kühn, Krieger, Feldherr. | *batur başi*: bahadurların başi ve seramedi; Türküstanda bir rütbe ismi dir. — Haupt der Tapfern; Name einer Rangstufe in Turkestan.

baturmak: mustagrik etmek, gats etmek; tesri ve taziil etmek, mādum ve telef ve berbad etmek. — Sich in etwas vertiefen, sich hineinstürzen; sich beeilen; vernichten.

bauli: tālimli, terbijeli, seri el-hareket, naz ile perverde olmuş. — Wohlerzogen; schnell entschlossen.

baur: çilat, ip, žüll, risman, argamçi. — Decke, Schnur, Schlinge. |

baurçi: aşçi, aşpez, tabbaç. — Koch. | *baurçilik*: aşpezlik, aşçilik, tabbaçlık. — Küchenhandwerk.

bebertün: kürk, kürkde kaplanmiş esvab, pustun. — Pelz, ein mit Pelz umhülltes Kleid.

bedabalça: kilaçuz, muhtedi, rehber, delil, jol gösteriçi. — Wegweiser, Führer.

bednos: sirtlan envaindan bir hajvan ismi dir, horos. — Name einer Hyänengattung.

beblem: doçan, meşhur şikjar kuşlardan bir nevi dir, çarç ve ölegü tesmije ederler. — Falke, berühmter Jagdvoegel.

behli: doçan, eldiven, bilaji behle. — Ein Stück Leder oder eine Art Handschuh, der dem Falken über die Krallen gezogen wird, um die Hand des Falkoniers zu schützen. Zen.

behradun: mejmene, ordunun saç ženahi, koşunun ön tarafi. — Glück; rechter Flügel des Heeres, Vordertheil des Gespannes.

beyte: pamuk mamuk, pembe; Türküstanda kadim ve meşhur bir şehir ismi dir. — Baumwolle; eine alte und berühmte Stadt in Turkestan.

beja (bejat): ādi, kadim, bajaıı, bajat, sade, eski, köhnelenmiş, çokdan kalma, şeb-mande. — Gewöhnlich, alt, veraltet, übrig geblieben.

bejan: devaji telx ve şirin boja ve bejn, şirin bojan daııı derler; asil süs. — Bittere Arznei, Färberröthe, Aufputz.

bejrak: bir nevi kalın bez ve sair bafte, jelken bezi, sançaklara konulan parça ve alamet ve kumaş; asija-i vustada türbelerin direjine tuı ve bajdakilara ve bajraklara alamet için konulan elvan parça. — Eine Art dicker Leinwand oder sonstiger Gewebe; Segeltuch; Zeichen oder Stoff auf Fahnen; farbiges Tuch auf Grabsäulen oder Fahnen in Mittelasien.

bejtak (bejtal): kısırak at, dişi bejtal, madian. — Stute.

bek: büyük, amir, azım eş-šan. — Befehlshaber, berühmht.

bekaul: destur, salar, çaşnegir, vekil harı, divan beji. — Vorsteher, Vorkoster, Verwalter.

bekre: bir nevi küçük balık dir, mahi. — Bezeichnung einer kleinen Fischart.

bekter: bir nevi silah ve bektürme. — Eine Waffengattung.

belban: bir nevi aheng ve surud. — Eine Art Instrument, Musik.

belbeli: ikamet, zıjgir olmak, bejtutet etmek. — Aufenthalt; sich festsetzen, übernachten.

belen: keklik, kebk. — Rebhuhn.

belka: deve jaurusu, küçlak, tilakçe. — Junges Kameel.

bellur tarı: Türkistanda Firgana ile Kaşgirin arasinda bir daı ismi dir. — Name eines zwischen Firgana und Kaschgir gelegenen Gebirges.

beltute: mükim olmak, çane nişin. — Wohnen.

benair: Afganistanda Suad živarında bir mevki ismi dir; bir nevi rajheli piriñ ki benairi tåbir ederler. — Ortsname in Afganistan; eine art duftender Reis.

benaji: güzel, nefis, åla, birinži, zarif; Buıarada bir nevi kumaş dir; jaxşı; nişan ve alamet, dikkatli. — Schön, kostbar; eine Stoffart in Buchara; Abzeichen.

benaris: Hindistanda bir şehir ismi dir; harirden bejazi galib bir kumaş. — Name einer Stadt in Hindustan; ein Stoff aus Seide von überwiegend weisser Farbe.

benduk: tüfenk, miltik, turfan. — Flinte.

beng: çal, jüzde olan leke, esrar, haşis. — Schönheitsmal; Hanfpflanze. [Opium-esser.

bengi: serseri, nişamend, tirjaki, esrarkeş. — Müssig,

bengzamak: muşabebet, taklid, mumasele etmek, şebik, nazir, adil olmak. — Vergleichen, nachahmen; åhnlich sein. | *bengzajis*: muşabebet, mutabakat, manend, hem reng, jeksan. — Gleichheit, das Åhnliche.

beraıu: saıır, küçük, sabi, tiff. — Klein, kleines Kind.

berançar: ordunun mejmenesi, saı ženahi, piş dadi. — Rechter Heeresflügel.

berendek: ejerin örtüsü, zinpuş, köpçok. — Satteldecke; häufig.

beri: žümlesi, hepsi, hemesi, kçafesi. — Insgesamt.

berk: kavi, metin, rasin, kati, sert, mustahkim, saılam. — Fest, stark, hart, gesund.

berket: hejkel, büt-çane, berküt kuşu; asija-i vustada bir kabile ismi dir. — Bild, Götzentempel; Name eines mittelasiatischen Stammes.

berlas: Samarkandda karib bir memleket; tevaif-i üzbekden bir aşiret ismi dir, žengaver, sipehdar, salar. — Eine Provinz in der Nähe von Samarkand; Name einer Art des üzbekischen Volkstammes; Heerführer, Oberhaupt.

bertas: memlukijet, esaret, abdiyet, kölelik, gulami, ben-degi. — Sklaverei, Knechtschaft; Knabenschänder.

bertik: kemik, azm. — Knochen, Bein.

besaıa: merkad, mezar, lahad, kabr. — Grab.

bestan: kapsul, patka, eıza. — Stumpfnäsigt; Theilchen.

beşarik: Ferganaja karib bir mevki ismi dir, beş irmek. — Name eines zu Fergana nahe liegenden Ortes.

beşik: güneş, afitab, şems, mihr, çursid, kojaş. — Sonne.

beşir: Amuderja ve Rasende karşı žihetinde irsari türkmeni kabilesinin meskeni, beşiri kelimi meşhur dir. — Wohnort der gegenüber von Amuderja u. Rasende ansässigen Türkmener.

bet: çehre, beniz, jüz, ruj, veıh, ruı, ariz, renk; kehle, muteaffin, böçek, kaml. — Gesicht, Antlitz, das Åussere; Wanze, Laus; faulig.

bezek: zijnet, araiş, tezjinat, zibaiş. — Schmuck, Zierde.

bezenk: süljünün dişisi, jaban tavuıu, kargaul. — Fasanhenne, Wildhuhn.

bi: büyük, ulu, amir, bir nevi measir-gezende; Asija-i vustada büyük bir rütbe ismi dir. — Gross, Befehlshaber; Name einer Rangstufe in Mittelasien.

bibak: bebek, merdümek; serbest, çapkur, şeraret. — Augenbrauen; Bosheit.

bibi: nine, büyük valide, çanim efendi; validesinin ana-sina ve pederinin validesine daııı itlak olunur. — Grossmutter, Herrin. | *bibi atun*: mualime çatun, mekteb çošanasinin haremı, avokat ve danişmend. — Lehrerin, Lehrersgattin; Gelehrter.

biçak: ijne, ibre, suzen; zinet; araiş; içerisi kabaklı ve köfteli çamurdan dört köşeli bir nevi çörek. — Nadel; Schmuck; vier-eckiger, gefüllter Kuchen.

biçin: baçin jani çin pajtaııı, hisar, kapu; mejmun, muba-

rek. bi-ukde, böklümsüz, bižan. — Hauptstadt von Khina, Burg, Thor; glücklich; faltenlos.

biçin jili: sal-i türkanin dokuzunžu mejmun jili-dir. — Neunter Monat der türkmenischen Zeitrechnung.

biçki: destere, arre, minšar, burunda, kefs-duz ve itekži ve konduražilarin alet-i katileri. — Handsäge, Messerart der Schuhmacher.

biçur: jarim, nisf, gedik; burnunda sakat ve illeti olan ve burunsuz ve bejnissiz. — Hälfte, Spalte; Nasenkranker, Nasenloser.

bidau: soj ve žins at, bedevi, kehejlan, devende at. — Pferd von Zucht, edles Pferd, schnelles Pferd.

bide: kuru alef, jurunža, jurunčka, at otu, biçilmiş ve dolunmuş ot. — Futter. Klee, gemäutes Gras.

bigim (bikim): bej çatun, çanım, bibi, dudu, ajım; Hindistanda hanımlara bikim sahib derler. — Herrin, Frau, Jungfrau.

bigin: manend, gibi, tipk, misl. — Ähnlich, entsprechend.

bigiz: işik, revnak, nur, dirayšan. — Glanz, Licht.

biç: bik, ševarih, kasd, emel, fikr, azm. — Absicht, Wunsch; der Schnurbart. [Abschluss.]

biglamış: etmam, ekmal, enžam, nihajet, bihadd. — Ende,

biçru: doçana benzer bir nevi šikjar kušu-dur. — Falkenähnlicher Jagdvogel.

biçmak: teneffür etmek, bikmak, kelal u melal. — Abscheu haben, sich ekeln; Ermüdung.

biçti: kurutlamış ve sojunu çekmiş et, kadid, kak, basturma, gilbar etmek, elemek; bir nevi šutur ve deve. — Getrocknetes Fleisch, gedürft, Rauchfleisch; sieben; eine Kameelart.

bije bije: kışrak, madian, urgaži. — Stute, Weibchen (der Thiere).

bijik: büyük, žesim, ulu. — Gross.

bikarnat: masruf, çarž. — Ausgabe.

bikat: büyükler, amirler; āzāde kiz. — Würdenträger; ein von Sklaverei freies Mädchen.

bikaž: mühtereme çatun, çanım, ajım. — Ehrwürdiges Weib.

bike (bika): mühtereme kiz, küçük hanım, asil bej çatun, henüz tēbul etmeyen kiz. — Ebrenhaftes Mädchen, Adelfräulein, lediges Mädchen.

bikik: bend, merbut, bağli. — Gebunden, befestigt.

bikin: pehlu, janbaš, kaburga. — Seite, Rippe.

bil: kemer, mejan, kemergah. — Hacke, Bogen.

bilay: bilegi taši, kirak. — Schleifstein, Wurfstein.

bilak: kolun nabza jeri, misam, sa'id. — Stelle des Pulsschlag am Unterarme, Pulsschlag, Handgelenk.

bilak jüzük: bilezik, misam, dest-i bend. — Armband, Handgelenk.

bilakže: müğrimlerin ellerine vurulan zenžir ve bend. — Eine auf die Hände von Verbrechern befestigte Kette.

bilau (bile): edat-i rabt dir, ile, ilan gibi, mā, ba' mānā-sina. — Bindezeichen, in der Bedeutung von ‚mā, ba‘. | *bilaki (bilali)*: anın janında, musahabetde ve mājetinde beraber. — Zusammen.

bilau: ba ve beraber, ile, hemrah. — Zusammen, mit einander.

bilau: bilegi, bilegi taš, kirak. — Schleifstein.

bilbay: kušak, kemerbend, füte. — Gürtel, Badeschürze.

bidurga: kamçinin destejine vurulan halka. — Kette am Peitschenstock.

bile (bila): bilen, biliži, danišli, mālumatli. — Der Wissende, Gelehrte.

bilenk: ebsem, gung, lal, elken. — Ruhig, stumm, Stotterer.

bili bayli: doçana manend bir kuš ismi dir; kinajeten ustura ve süpürgeje daçi itlak ederler. — Falkenähnlicher Vogel; vergleichweise auch Rasiermesser oder Besen.

bilik: ilm, daniš, fehmi, meharet, dirajet, mālumat; nišan, damga. — Wissenschaft, Verständniss; Zeichen.

bilimlik: danišmend, ārif, zeki, dana, hünermend. — Ein Gelehrter, Weiser.

bilišdamak: jave söjlemek, boş boçazlık etmek, saçma ve bejhude söjlemek. — Leeres Zeug schwatzen.

bilkat: iğbarat, havadisat. — Kundmachungen, Nachrichten.

bilkü: nišan, damga, eser, mühür, alamet. — Zeichen, Stempel. | *bilkülük*: belli, mālum, nišaneli. — Bekannt, bezeichnet.

bilküreme: eser, alamet, nišan, emaret, fihrist. — Zeichen, Kennzeichen, Inhaltsverzeichnis.

bilküremek: ifade, bildirmek, teblig, ilam-i ešār etmek, tālimat vermek. — Erklären, wissen lassen.

bilkün: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; bilinmiş, tanılmış. — Name eines türkischen Stammes; bekannt.

biltur: geçen sene, sal-i güzešte. — Das vorige Jahr. | *bilturži*: geçen sene-ki. — Vorjährig.

binigiz: çehre, jüzün rengi, ruç, žemal; çuvalduz. — Gesicht, Schönheit; Packnadel.

binigzamak: benzemek, šebih, mutabakat, memasele etmek. — Ähnlich sein, übereinstimmen. | *benigziš*: šebahet, mutabakat, manend. — Gleichheit.

binik tat: bir nevi taam ismi dir, jemek, aš. — Eine Art Speise, Essen.

binizik: košužu, at, biniležek at ve hajvan. — Renn- oder Reitpferd.

birar: birer, jekajek, ajri ajri, žüda žüda. — Einzeln, plötz-

lich, geschieden. | *birarte*: bir tane, jegane. — Einzig, allein. | *biran*: birisi, bir kişi, bir adam, bir kimesne. — Jemand, Einer. | *birdik*: beraberçe, dajma, bir düzüje, bir renkde, bir tavurda, bir tarikda. — Zusammen, auf einmal. | *birka*: birlikde, beraberçe. — Mit, zusammen. | *Birin birin*: beraber beraber, jek jek, tek tek. — Gemeinsam.

birersak: oruž, ruze, savm. — Fasten.

biriki: birisi, biri tarafi ve jani; veresi, veriležek šej, borž. — Der Eine, die eine Seite; Darlehen.

birikine (biririne): azžik, biraz, kalil, endek, kemter. — Ein wenig, gering.

birk: kati, sajt, sert, mühkem; Asija-i vustada leškerin muhafazası için bir nevi amel, tembih. — Hart, streng, stark; Geräth zur Bewachung der Soldaten in Mittelasien; Warnung.

birkaj: versin, ita etsin. — Er gebe.

birkamak: bir gelmek, težemmü olmak, toplanmak. — Zusammen kommen.

birkišmak: arašdirmek, katılašmak, toplalašdirmek, biriktirmek. — Untersuchen, sich verbärten, sammeln.

birkištirmek: birlešdirmek, toplalašdirmek, jer jerine vermek. — Vereinigen, sammeln.

birkitmak: sedd u mustahkim etmek, habs, kapatmak. — Verschiessen, zusperren.

birkü: vergi, çaraž, baž. — Steuer, Zoll. | *birküži*: veriži, aff ediži, gafur. = Steuereinnahmer, Verzeiher. | *birküsi*: verežeji ir šej. — Etwas schulden.

birmak: vermek, ita etmek. — Geben.

biru (biri): kadim, eski, emekdar. — Alt, alter Diener.

birubar: tangri, jezdani, girdigar, çudavend. — Gott, der Schöpfer; Fürst.

bisrik: kuvvetli deve, sütür. — Kräftiges Kameel.

biš: beš, penž; bir ilaž ismi dir-ki zehirli ve semli olur; *biš-miš* hem derler bešer. — Fünf, Name einer giftigen Arznei. | *bišar*: bešer. — Zu fünf. | *bišaula (bišalati)*: bešide birden, žümlesi. — Alle fünf auf einmal. | *bišbarmak* | *bišlamak*: beš etmek.

biš balig: Türkistanda Čine karib bir memleket ismi dir. — Ortsname in der Nähe Chinas.

biš arik: Türkistanda Čakende karib bir mevki ismi dir. — Ortsname in der Nähe Čakends.

bišik: kedi, mišik, körbe. — Katze, Lämmchen.

bišimak: sallamak. — Schaukeln. [denken.]

biškarmak: düşünmek, tezekkür ve tefekkür etmek. — Nachbistur; eji pišmiş, piškin. — Gut gekocht.

bitčaka: küçük, çöžuk, ufak, çorde, bala, sağır evlada itlak olunur. — Klein, kleines Kind.

bitik: jazı, mektub, ruka ve name, bitmiş, çalas ve nabit olmuş; Dšihun jani Amuderja ve Rasende, Buçaraja tabi bir küçük kale ismi dir. — Brief; Name einer kleinen Festung nahe zu Bochara.

bitimlik: usullu, muntezim, muretteb, tertibli, zibenbe, jakişikli, tuvana, bi-ajb ve bi-noksan. — Geregelt, ordentlich, hübsch. *bitküži*: kjatib, jazıži, çatat, mirza, nüvisende, divan, sahib-i kalem. — Schreiber, Schriftkundiger.

bitmek (bitmak): nabit, nešv u nema bulmak, jazmak, bitilmek, çalas olmak, tükenmek, japilmek, imal olmak. — Wachsen, gedeihen; schreiben: sich retten. | *biti*: jazdı, tahrir ve terkim etti, kitabet kerd, çalas oldu. — Er hat geschrieben etc.

bitmek: jazmak, tahrir, terkim. — Schreiben. | *bitik*: mektub, varaka, pusula, muharrerat, senedat. — Brief, Blatt, Schreiben. | *bitikži*: jazıži, kjatib, divan, çatas. — Schreiber.

bitüj: bir birine japišmiş, vasl. — Mit einander verbunden; Verbindung.

bive: dul çatun, bivež, bišüher. — Wittwe, Wittwer.

biz: jıldirim, asin, çakin. — Blitz.

bizak: araiš, zijnet, zib. — Zierde, Schmuck. | *bizakči*: zijnetlendirizi, askiži, araišži. — Schmückende. | *bizaklik*: araišli, numajışli. — Geschmückt. [cken, zieren.]

bizamak: težemmül ve tezejin etmek, donatmak. — Schmücken.

bizkak: humma, titretme, kakšatma, teb. — Fieber, Hitze.

bizlavuk: kof ve evžef kabak-ki çöžukların içine kemik ve taš parçaları kojarak ojnarlar; kabak ojunu dağı derler. — Trockener und hohler Kürbis, in welchen die Kinder Bein- oder Steinstücke geben, um damit zu spielen. Kürbisspiel.

boç: duman, buçarat, tuman; kernaj; açažların kabuçu, boru. — Nebel, Dampf; Trompete; Baumrinde.

boça: siğır ajgiri, hayvanların vakti izdivaži, gul; Dšengiz çanın sekizinzi židdi Boça çan. — Stier, Brunstzeit der Thiere; Achter Ahne Dšengiz Khans.

boçaça: boçuça, boçaz, girtlak, halkum, naj, damak. — Schlund, Rachen, Gaumen.

boçak: çafakan, gönül sikilmek, boçuk, kemend, halka, pajbend. — Das Zittern, Schlinge, Fusskette.

boçdak: açažların kabarmış olan jeri. — Geschwellter Theil der Bäume.

boçmak: boçum jeri, bend, halka, ukda. — Knoten, Band.

boçma: boçundu, boçuk ses, ixtinak. — Erstickung.

boçnak: jaçmursuz šedid furtuna; boçuk ses, boçulmak. — Regenloses heftiges Gewitter; gedämpfte Stimme.

boçri: ajgir, iki kühneli deve, iki hürküslü sütür. — Stute, zweihöckeriges Kameel.

boşu : ahu, gejik, gazal ; boşulmuş ; zivane, kilade ; bir kasaba ismi. — Gazelle, Hirsch ; Mundstück, Halsschmuck ; Name einer Stadt. [knüpfung.]

boşum : bend, girih, ukda, pivend, büküm. — Knoten, Ver-

boşur : boşur deve, iki kühneli žemel. — Dromedar.

boşursak : bajram ve mubarek geželerde lokma jerine geçmişlerin ruhuna pişirmiş oldukları musellis çamurdan bir nevi tām dir. — Dreieckiger Kuchen, für das Seelenheil der Verstorbenen an Festabenden bereitet.

boşursimak : deve kizmak, dişi deveji boşura talib etdirmek, alıştırma. — Das weibliche Kameel zum männlichen locken, gewöhnen.

boşçama : boşça, çarşaf ve çadırşeb, müzejjen ve mükellef örtü, düjün için kurulan çadır, jataklik žame-çab. — Überzug, glänzende Decke ; Hochzeitszelt, Schlafkleid.

boşçi : jajın köşelerini tehkim için bağlanılan ip, bağ, kiriş. — Am Ende des Bogens befestigtes Seil ; Saite.

boş : kadd, silsile ; koku, rajhe, bülend, bālā. — Wuchs, Geschlecht ; Geruch ; hoch. | **boşluç** : uzun, medid, boş sahibi. — Lang, gewachsen. | **boş otu** : jabani nana. — Wilde Pfeffermünze.

boşay : boja, levn, reng. — Farbe. | **boşayçel** : boşayçi, reng verişi. — Färber. | **boşaylıç** : bojali, rengli. — Gefärbt.

boşaut : tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Name eines türkmenischen Stammes.

boşalmak : bojalmak, reng ve boja sürmek. — Farbe bekommen. | **boşgir** : bojalmış, reng alınmış. — Gefärbt worden.

boşbaş : serapa, baş ajak, boşdaş ; saçbaga ilave olunan harir ve gömüden bir nevi zib-u zijnet. — Von Kopf zu Fuss, gleich gross.

boştrak : tevaif-i etrakdan hir kabile ismi dir. — Name eines türkmenischen Stammes.

boştrakçi : ordunun kalbgahi ile iki ženahların önüne konulan asker ve karaul. — Vor die Mitte und die beiden Flanken des Heeres gestellte Soldaten.

boşçurma : jajın kirişi, vezn. — Sehne des Bogens.

boşmak : katı etmek, paralamak, taksim etmek, kemin kurmak, kesmek. — Zerschneiden, zerstückeln, vertheilen.

boştu : kemin, dam, kemingjah, gizlenmek, mayfi durmak. — Hinterhalt, Dach ; sich verbergen, sich verloren halten.

boşturmak : dam, hile tertib etdirmek. — In die Falle locken. | **boşturma** : düşmenin zuhurina pusuja jattırılan asker. — Vor den Feind gelockter Soldat.

boş : bu, şu, harf-i işaret dir, karibe ve hazire. — Dieser ; Hinweisungszeichen.

bolaj : olajım, bunun gibi, şum.

boşan : kasirga, şedid furtuna, külak, dalga. — Wirbelwind, Überschwemmung, Welle.

boşak : bürg, töpü, kalpak, müzejjen külak. — Pelzmütze, Kopfbedeckung.

boşamak : semiz, ferbih ve semin olmak, perverde edilen. — Dick und fett sein, nährend.

boşka : nikab, perde, çeşm-i bend, jüz örtüsü, beçe. — Schleier, Vorhang.

boşkamak : başına bir şey örtmek. peştemali telfif etmek, bürmek, çevirmek. — Den Kopf bedecken, einhüllen.

boşta : jük, bargir, jabu, kiraçi hajvani. — Pferd, Lasttier, Gaul.

boşça : atabe, işik, kapunum alt tarafi, asitane, ženab, bab. — Schwelle, Pforte, Haus und Hof.

boşmak : dam, hile tertib etmek, firar-i muhažerat etmek, kemin kurmak, pusmak. — Intrigue schmieden.

boşrak : bir nevi helva dir. — Eine Art Halva.

boşayan : büyük kadeh, ratl. kjase-i çubin. — Grosses Glas, Gewicht, hölzernes Gefäss.

boşak : numajış atları, alaj ve donanma atları ; deste bağlanmış buçday çuşesi. — Paradeperde ; Ein Bündel Ähren.

boşanık : vahi, puç, bi-kjar, sebük-magz ; bir kabile ismi dir. — Leer, unnütz, albern ; Name eines Stammes.

boşar : iztirab, çaležan, telaş, seratime. — Unruhe, Angst, bestürzt.

boşyanç : ežne, zijan, ifrit. — Schaden, Unhold.

boşmak : teskin-i atas etmek, telezzüz etmek, gevşemek, muztarib olmak. — Den Durst löschen ; erweichen.

boşuk : sarık, sele, imame, destar. — Kopfbund, Korb, Turban, Handtuch.

boşukmak : çalažan etmek, magnum olmak. — Ängstigen, betrübt sein.

boşurçanmak : iztirab vermek, keder vermek. — Jemanden ängstigen.

bota : jauru, bala, beçe, big, bigane. — Sprössling, Kind.

bote : kojumçu ve zergerin gūzar namında istimal ettikleri jarim jumurta şeklinde kil-i hikmetden bir nevi kalib. — Eine bei den Goldschmieden gebräuchliche halb eiförmige Gussform.

botka (botaka) : bir nevi alef ismi dir ; māde, kursak. — Eine Art Futter, Bauch, Magen.

botkarmak : inbat etmek, jaraji bağlamak, jari açzi kavuşmak. — Reimen, gedeihen lassen ; Wunde verbinden.

botmak : nabit, pejda olmak, toçum ve saire baş çıkarmak. — Wachsen, gedeihen.

botrak : perişan, peragende. — Zerstreut, betrübt.

botramak: perişan, peragendo olmak. — Betrübt, zerstreut sein. | *botraşmak*: dağılmak, her tarafa jajilup perişan olmak. — Zerstreut werden.

botum: genç deve, jauru. — Junges Kameel.

bögü: büjü, sihir, efsun. şadu, elbesti, peri çan, başcı çatun, babalu, ilm-i ruka, salus. — Zauber, Zauberei, Hexerei, Hexe, Peri Frau, Zauberkunst.

bögür: ženb, pehlu, jan, had, kenar. — Seite, Grenze, Kraft.

bögürmek: hajvanatin teferrüd etmesi, bayırmak, derin ses çıkarmak, ferjad-u figan etmek. — Brüllen der Thiere, heulen, schreien.

bögürtken: bögürtlen, şeşere. — Brombeere.

bökmeek: mukavves etmek, derhem etmek, piş-u tab etmek. — Krümmen, drehen, brennen. | *bökrütmeek*: ejrilmek, piçide olmak, çam etmek. — Sich krümmen, sich drehen.

bökrülşe (bökrülşük): samir, maşi, jol jürümeek, hareket. — Fruchtbar, Fussgänger, Bewegung.

bökrün: tehigah, ejerin altı, boş jer, bir mühime jaramaz şeş, müstedrik. — Das Weichen.

böküldamak: çafakan olmak, jürek çarpınmak, nefesi sikilup çaleğan olmak. — Zittern, Pochen des Herzens, Ausgehen des Athems.

bökülüm: kurulmuş, tablanmış, piş-u tab, şikenş, dolaşık. — Krümmung, getrocknet, gebrannt. | *bökülmüş*: tavlanmış ip, piçide, risman. — Gedrehter, Schnur.

bökürak: bökürük, böbrek gürdü, mejmene, mejsere; say böbrek mejmene, sol böbrek mejsere. — Niere, Nierenfett; rechte Niere Unglück, linke Niere Glück.

bökürakei: moharebe esnasında jemin ve jesare tertib edilen asker, nizam, tabur. — Eintheilung der Truppen nach rechts und links während des Krieges.

bökütmeek: akar sujun jolunu bend-u sedd etmek, bağlamak, kir dökmek. — Das fließende Wasser hemmen, binden.

bölek: firka, guruh, taraf, hisa, başka, agrişa, top, parça, pare. — Abtheilung, Trupp, Stück.

böleklemeek: taksim ve taki etmek, pare pare ejlemek, ajri ajri, paj paj. — Zertheilen, zerschneiden.

börk: külah, töpü, kalpak, ve külah-kiş, kakum. — Mütze, Filzkappe, Hermelin.

börküt: bir nevi şesim şikjar kuşu, ukab; lifafe. — Eine Art grosser Jagdvogel; Schwarzadler, Umschlag.

bubeşik: bebek, merdümeek. — Wickelkind, Männchen.

bubu: fülful, biber; o o, şu şu. — Pfeffer; dieser.

buçak (buçar): köşe, kenare; bu an, bu vakit; inziva; kjard. — Ecke, Winkel; in dieser Zeit; Einsamkeit; Dolch.

buçak: kenare çekilmek, menhi olmak. — Verwehrt sein, an ein Ufer kommen.

buçurga: boşurgad, irgadaltı. — Ankerwinde auf dem Schiffe.

buçuk: burnu bir ajbi olan adam, merdekan ve müzdur ve hamal edavati; nisf, nim, jarım. — Mann mit fehlerhafter Nase; Geräthschaften des Lastträgers und Tagelöhners; die Hälfte.

buşul: aşik, beşil; kemik parçaları ile ojnanir bir zar ojunu, kumarbaz ojunu. — Würfelspiel mit Beinstückchen; stattlicher Mann.

buşur: çiçek bozuşu, ufak tefek, büyük küçük kabarışık, kutur. — Welketheile der Blumen; schwach, fett.

budaj: üzbeeklere maşsus bir şarki dir. — Eigenthümliches Lied der Özbeken.

budal: mahal, mevki: ayaşları budarken jere düşen sürgünleri. — Ort, Stelle; Holzsplitter beim schneiden.

budanur: üçünzü şidd, baba, budanşık, araste ve pejraste olaşak. — Der dritte Ahne; geschmückt sein.

budur: kısa, boşsuz, budları kısa, başaksız, köte, alçak. — Kurz, kurzstämmig, niedrig.

budurmak: başı aşarı gelmek, ser-nigun olmak. — Umgekehrt sein, mit dem Kopfe abwärts sein.

buşaru: bokaşu, bend, köstek, zinşir, dest-bend. — Fessel, Band, Kette.

buşak: çafakan, iştinak, gönül sikilmek; boşuk, kemend, halka, kolada. — Erstickung, das Zittern; Schlinge, Ring.

buşajik: huma kuşu, anka, simurg. — Glücksvogel, Name eines Vogels in der Fabel.

buşin: şu kine bu kine demek dir. — Dieser da.

buşra: şerije, rişte aşına benzer bir nevi tām dir, un aşı ve aş ard tesmije ederler. — Fadennudeln, eine fadenförmige Speise, Mehlspeise.

buşun (buşun kesmek): bend bend paralamak, boşum boşum şeda etmek. — Zergliedern, zertrennen.

buşuz: boşaz, hamle, geçid, gülü, naj. — Kehle, Rohr. | *buşuzlamak*: katl ve ihlak etmek, bojnundan kesmek, öldürmek. — Tödtten, umbringen. | *buşuzbuşu*: halkumu, boşazi. — Sein Schlund. | *buşuzdak*: halkum, geşirdek. — Kehle.

buşanşu: boşmak jeri, mefsil, ukda, bend, köstek, zinşir. — Gelenk, Knoten, Fussfessel.

buşar: bend, köstek, zinşir, selasil, gul. — Kette, Fussfessel, Halsband.

buşamak: iztirab ve çaleğan ile boşuna boşuna aşlamak. — Schluchzend weinen.

buşruş: emr, ferman, irade-i padişah, berat. — Befehl, Erlass, Diplom.

bujunburan: jeşil ve kırmızıye mail tağlı bir kuş; želad, sab. — Ein ins Grüne und Rothe spielender gekrönter Vogel; enker, Metzger.

bujunk: kuşların peri ve tüjleri. — Gefieder der Vögel.
buka (*buke*): güreşži, pehlivan. — Ringer, Kämpfer.
bukan: bugün, imruz. — Heute.
bukat: sedd ab, bend. — Damm, Deich. | *bukatlamak*: sedd etmek, tesdid etmek, su önüne hadd çekmek, jüksek jere su çıkarılmak. — Dem Wasser Grenzen setzen, auf einem hochgelegenen Ort Wasser tragen.

bukaul: vekilharž, aş-hane naziri. — Oberkoch.
bukbulduk: jojurt; kitik. — Gesäuerte Milch; Heu.
bukmak: kati etmek, paralamak, taksim etmek; pusmak, emin kurmak. — Abschneiden, theilen; auf der Lauer liegen.
buksa: bedenin kuşak jerinden jokarı tarafi, kemerin balası, ine. — Körperteil oberhalb des Gürtels.
bulağ: çeşme, binar. — Quell, Bach. | *bulağ otu*: su kenarlarında neşv-u numa bulunan jabani nane. — Am Flussstrande wachsende Pfeffermünze.

bulalmak: mümkün olmak, muvafık ve mazhar olmak, vüjude getirmek. — Möglich sein, gelingen, schaffen, erschaffen.
bulamak: karışdırmak, bulaşdırmak. — Trübe machen, mischen.

bulamak: avži isliři, bir nevi tām. — Eine Art Speise.
bulbad: eski, virane, bozuk, çarab. — Alt, Trümmerhaufen, Verwüstung.

bulçar (*mulçar*): askerın ve ordunun iştima edežek mahalı mevudu, mesaduf olunažak jer. — Sammelplatz des Heeres. | *bulçarlamak*: bir araja gelmek, težemmü etmek üzere vad vermek, bir jere toplanmak. — Sich versammeln, zusammen kommen. | *bulçaş*: mahal, birleşmek için tājın olunan žaj. — Der zur Versammlung bestimmte Ort.

buldurmak: çare görmek, mejdana çıkarmak. — Ans Tageslicht bringen.

bulduruk: bildiržin, budane. — Die Wachtel.
buldurun: dijjet, kisas, intikam. — Blutgeld, Rache.
bulğar: inkilab, keder, karışıklık. — Umstürzung, Verwirrung. | *bulğamak*: telvis etmek, bulamak. — Verwirren, trüben. | *bulğatmak*; *bulğaşmak*; *bulğanzik*: bulaşıklı; *bulğanzıyluğ*: karışıklık; *bulğanuk*: muğalif; *bulğavuz*: karışdırıži. — Zerstörer.

bulğan: çaj ve ırmak suju; bir nehir ismi ki bulga ve liya dađı derler; ab-i žuside, kajnalmiş su. — Fluss; Name eines Flusses; siedendes Wasser.

bulğar: teyaf-i etrakda büjük kadim kabile ismi dir ki atil ile jabik bejninde mütemekkin dırler; bir şehir ismi ve ekserisi

dağı kostantinije mulhakatında mesken ejlemişler dir; telatine dağı itlak olunur. — Name eines grossen alttürkischen Stammes; Stadt auf dem zu Stambul gehörigen Gebiete; Juchtenleder.

bulğun: esir, žarije, halajik, köle. — Slave, Diener.
bulğur: burgul, kajnadilup kırılmış ve çatladılınmış buğdaj, nim köfte. — Grützebrei, gekochter und zermahlener Weizen, halbgekocht.

bulğusi: olužisi, išteki. — Der Zukünftige.
bulmak: olmak, mevžud. — Sein. | *buluş*: mevžud, pejda. | *bulum*: bulgu, ižad. — Das Dasein.

bulte: söz, suğen, kelam, nutk. — Wort, Rede.
bun: bajkuş, bajojli, burgut. — Nachteule, Geier.
bun: orman, jol, geçid, ayažlık tepe, çengel, köşe ve kenar. — Wald, Weg, Engpass, Walddickicht.

bundur: ağz, kabz; ip, urgan, argamçı. — Das Greifen; Zwirn, Seil, Schlinge.

bungar: bunar, çeşm, bulağ. — Quelle, Brunnen.
bunguz: bojnuz. — Horn.
bunuk (*bunug*): hejat, kijafet, şekl, suret. — Das Ansehen, Bild, Gesicht.

bur: çukur jer, delik, dişik, tarla, tabaşir, kir at, alçı taşı, ahak, şura. — Grube, Loch; Kreide, Gyps, Kalk, Salpeter; Schimmel.

burçak: nohude manend bir habbe dir. — Ein der Kichererbse ähnliches Korn.

burçalık: sahraji lale, jabani şakaik, pejaz. — Wilde Tulpe, Pfingstrose.

burçin: ahunun ve ördejin dişisi, bāzen bildiržin ve budane dađı itlak olunur. — Weibchen der Gazelle und der Ente; auch als Name der Wachtel gebraucht.

burž: biber, filfil; künküre, köşe, merž, murçil. — Pfeffer; Thurm; Wiese.

burğun: sijahrak, gözlerinin bejaz jeri. — Das Weisse des Auges; schwärzlich.

burdak (*burdağ*): semiz, ferbih, semin. — Fett, dick.
burğut: bajkuş, burkut, bun, çuyd; tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Nachteule, Geier, Uhu; Name eines türkmenischen Stammes.

huri: kurd, kürk; buğ, kernaj, bir nevi lab dir. — Wolf, Pelz, Trompete, eine Art Spiel.

burja: hasir, ferş. — Matte, Polster.
burkutlik: dejr, savmā, but-ğane, bir kabile. — Götzentempel, Kloster, Feuerempel; ein Stamm.

burla: jüzük, mühür, nigin, çatem. — Ring, Siegel, Petschaft.

burna: ibtida, evvela, ilk. — Der Erste, Anfang. | *burnaşmak*: jekdijerine takdim etmek, çalışmak, geçirmek. — Einander vorstellen.

bursu: penahlaşmış; jazda biçüp kurudup kişda hajvanlara jedirilen alef, jörünže, dolunmuş ot ve gijah, kenara atmış olan kamiş ve levhe dayı itlak olunur. — Ein Gras, welches im Sommer gemäht und getrocknet, im Winter den Thieren als Futter Begeben wird.

bursuk: nej gibi bir gijah dir; sege muşabih derisi sijahli ve bejazlı bir nevi hajvan, ki ondan kürk japarlar. — Rohrförmiges Gras; ein dem Hunde ähnliches Thier, mit schwarzweissem Fell, aus welchem Pelz verfertigt wird.

burtaç: bozuk, na-hemvar, perişan, tertibsiz, karışık. — Ungleich, zerstreut, verwirrt.

buruk: sanži, çalağan, orman, burma. — Pfeil zum Fischfang; Sorge; Wald.

buruldaj: küçük perende, ufak tujur, rize ženaverler. — Kleiner Vogel.

burulğun: burulmuş, bükülmüş, çam ve mukavves olmuş. — Gekrümmt, gedreht.

burun: evvel, akdem, ibtida. — Früher, erst. | *burunçu*: evvelki, mukaddemki, geçenki, eski. — Der frühere, erstere.

burunçak: inže bez, patiska, dülbend. — Feine Leinwand, Kopfbund.

burunduruk: devenin ve jaramaz hajvanların burnuna takarak çekdikleri halka. — Ein in die Nase des Kameels oder unbändiger Thiere gezogener Ring.

buruş: piş, çin, halka, tab, ukde, bend, mergule. — Falte, Runzel, zusammengedreht.

but: fayz, ran, san; mahbub, māşuk; put, putperest. — Der Schenkel; Liebling, Götzenbild.

buta: destе, nebatatin rijahinin ve fidanin dibi, rişe ve filiz, kök. — Bündel, Schössling, wohlriechendes Kraut.

buta (butun): bütün, kjamil, jekpare, tamam, bila noksan. — Ganz, ein Stück, vollständig.

buta: jauru, bala, beçe; bik, bikjane. — Junges, junges Kind; Fürst, Fremder.

büdene: bildiržin. — Wachtel.

bürček: lüle, galule, sač, kjakül, tura. — Kugel, Rolle; Haar, Locke.

Ć

ćadir: çajma, oba; bir nevi serçe kuşu, çatılmış ve kurulmuş ötü. — Zelt; eine Art Sperling.

çaya (ćaka): körpe, çoçuk, küdek, jauru. — Kind, Junge.

çay: vakit, zeman, sıra, an, budem. — Zeit, Reihe, Augenblick. | *çaylıç*: elan, zeman, vakit. — Die Jetztzeit.

çayan: bejaz, sefid; aziz gün; kavi, kalın. — Weiss; stark, dick; Festtag.

çayan (ćajan): akreb, kirk ajak, ejri kujruk, ćijan. — Skorpion, Tausendfuss.

çayarak: çajme, otau, alažak. — Zelt, Hütte.

çaydavul: ordunun arkasınça giden bölük asker ve salar ve sipah. — Nachtrab des Heeres, Fussgänger.

çayır (ćakır): şarab, bade, mej, araki. — Wein, Trinker, Branntwein.

çayırma: şadrevan, sajeban, şemsije, çatr. — Springbrunnen, Vorhang, Schirm.

çayla: bis kuş ismi dir; ćakla ve nişan et; hedefe ok ve nişane tüfenk atmak. — Name eines Vogels; nach einem Zielpunkte mit einem Bogen oder einer Flinte schiessen.

çaylama: avaz, seda, ses, çayırnak. — Stimme, Ruf.

çaylamak: vakti intiyab etmek, mulahaza ejlemek; nişan ve hedefe eji dikkat etmek. — Bedenken; erwägen.

çaylin: endaze, lajik, şajeste, sezavar. — Angesehen, würdig; Maas.

çaymer: çasis, denij. — Geizig, gemein.

çaj: irmaçın küçükü; arıç ve māruf olan çaj çini; jeşil, sijah, akkujruk, şebi. — Kleiner Fluss; reiner berühmter chinesischer Thee; grün, schwarz.

çajlıçan: konkrad tajfesinin tin-i nuzuhunda jekdijerini bellemek için söjledikleri kelam ve teganni, nida. — Als Erkennungszeichen eines Stammes gebrauchte Worte oder Laute.

çajkamak: jikamak, ithar ejlemek, temizlemek, jumak. — Sich waschen, reinigen. | *çajkanmak*: igtisal etmek. — Sich waschen.

çajkun: hava ve sujun žümbüşü, gerdab, dalga, žuš u çuruş. — Bewegung der Luft und des Wassers, Wirbel, Aufwallen.

çajlamak: ruja görmek, ujkuda hezejan söjlemek, düş görmek. — Einen Traum haben, im Traume Unsinn sprechen.

çajlan: kumlu toprak, reml. — Sandiger Boden, Sand.

çajmak: havalanmak, havaja uçmak, dönnek. — Gelüftet werden, in die Luft fliegen.

çajnamak: çijnemek, ezmek, kirmak, depmek. — Kauen, zertreten, zerschlagen.

ćakaćak: okun dikdiji jerin aks ejlediji seda, çarćabuk; sohbet ve muhabbet etmek; pul ve para. — Das Echo des aufschlagenden Pfeils; freundschaftlichen Verkehr pflegen; Geld.

ćakan: teber, balta, aj balta. — Beil, Axt, Hellebarde.

čakanak: ariš, kol, liman, körfez. — Arm, Meerbusen, Hafen.

čakar: kalenin yaržında japılan tabije, istibkam, burž. — Schanze ausserhalb der Festung, Befestigung.

čakčak: mulatafa, lakirdi, mukjaleme, sohbet. — Scherz, Gespräch. | *čakčak kilmak*: muhabbet etmek, bir biri ile söjleşmek. — Ein Gespräch führen.

čakčalağaj: inkilab, berhem olmuš, devrilmis. — Umstürzung; verwirrt.

čakil: denizden čikan ufak taš. — Kiesel aus dem Meere.

čakildak: dejirmen benderi; čok söjlejen adam. — Trichter der Mühle; Schwätzer.

čakildamak: čakil tašları juvarlanması gibi ses čikarmak. — Einen dem Rollen des Kiesel ähnlichen Ton geben. | *čakildu*: iki šejin müsademesinden hasil olan ses. — Ein Ton, welcher durch das Zusammenstossen zweier Gegenstände entsteht.

čakin: šimšek, bark. — Blitz. [hüten.

čakinmak: sakinmak, ižtinab etmek. — Sich vor etwas

čakišmak: toplu durmak, čitišmek, münasib gelmek. — Zu rechter Zeit kommen.

čaknašik: inkilab, ixtilal, fitne. — Umstürzung, Störung. |

čaknamak: čijnemek, munkelib olmak, karišmak. | *čaknašmak*: munkelib olmak, karišilmek. | *čaknašturulmak*: karišdirmek, inkilab etdirmek. — Zerstören, umstürzen.

čal: kir, boz, akli, bejazli, kart ve ixtijare itlak ederler; maš ve pirinž; deve jaurusu; aheng, čalgi, saz. — Grau, schimmel, weisslich, gealtert; Grütze, Reis; junges Kameel; Musik.

čala (čale): nišf, bučuk, jarim; ela, ablak. — Die Hälfte, Halbes; bunt, scheckig.

čalaj: muš-gir, kuš; tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Stossvogel; Name eines türkmenischen Stammes.

čalar: meges, sinek. — Fliege.

čalau: neva, aheng, čalgi, saz. — Laut, Musik.

čaliğ: čabuk jürür at. — Schnell trabendes Pferd.

čalin: čakmak, čakin, bark. — Feuerstahl, Blitz.

čalkaldi (čajkaldi): harekete gelmek, zarf ičinde sallanmak. — In Bewegung gerathen; sich in einer Decke schaukeln.

čalkubin: arkası üzerine jatan. — Auf dem Rücken liegend.

čalma: ejerin jani başında su içmek üzere asılı duran kadeh, kjase. — Eine Trinkschale, an den Sattel gehängt.

čalpa (čalpak): bataklik, čamurlu jer; ejri, çam. — Sumpfige Stelle; krumm.

čalt: čabuk, čalak. — Schnell, flink.

čanak: üzengi, kajiš, ejerin jan tarafları. — Steigbügel, Riemen, Seite des Sattels.

čandavul s. *čaydavul*.

čanik: havanın bozukluğu ve tireliji, bulut. — Trübes Wetter, Wolke.

čank: žeres, čingirdak, čikildak. — Glocke, Klingel.

čankal: penže, kabza, avuž. — Faust, Griff, eine Hand voll.

čankirdi: žingirdi. — Das Klingeln.

čap: jağma, garet, telbis, tedlis. — Plünderung, List, Fälschung.

čapağan: jürük, košužu, sirätle gečiži. — Läufer, rasch Gehender.

čapak: iri jollu jasi göl balığı, mahi. — Fisch eines lang gestreckten breiten Sees.

čapan: don, libas, župpe, čekmen. — Kleid, Oberkleid.

čapaul: āda üzerine sefer etmek, jağma, hüžum, tar-u mar ejlemek. — Gegen den Feind ziehen, zur Beute machen.

čapči: halač, sürüžü, akinži, jağmakjar. — Plünderer, Erbeuter.

čapduk: intiha, enžam, netiže. ližam-i esb, parlak, at takimi. — Endziel, Ergebniss; Zügel des Pferdes, Pferdegeschirr.

čapulaš: dōjüş, muharebe, muzarebe, müžadele, gouga. — Kampf, Schlägerei, Streit. | *čapulašmak*: dōjüşup vurušmak. — Sich schlagen. | *čapulamak*: muharebe etmek, dōjüşmek. — Krieg führen. | *čapulus*: killiž muharebesi. — Schwertkampf.

čaprun: košužu, jürük, ev baş takimi, serseri; boran, tufan. — Landstreicher, Vagabund; Gewitter. | *čaprunži*: jağmakjar, akinži, sürüžü. — Plünderer.

čaprun: boran, tufan, kar ve jağmur furtunasi. — Gewitter, Schnee- und Regengewitter. | *čaprunamak*: kar ve jağmur ile vezan eden rüzgjar, boran tufan ile karišik. — Schnee- und Regensturm.

čapkalamak: čapalamak, iztirab etmek, depelenmek. — Sich bewegen, aufregen.

čapkuramak: zijade jaralamak, parčalamak, üst üstüne čapmak. — Schwer verwundet werden, zerstückeln.

čapmak: ati sürmek, sejiirtmek, košdurmak, akin ejlemek, atla košmak, kiliž ile pare ejlemek. — Rennen, springen lassen, mit dem Schwerte verwunden. | *čapišmak*: muzarebe etmek, košušmak, jügrüşmek. — Hin und her rennen. | *čapilmak*: vurulmak, mežruh. — Verwundet werden.

čapuk: jürük, čabuk, āžil. — Schnell, Läufer.

čar: kumaš, milhafa, čaršaf. — Tuch, Bettdecke.

čarak: memnun, šadman, mesrur. — Zufrieden, fröhlich.

čarğ: bir nevi šikjar kušudur. — Jagdvogel.

čarke (čerke): fiškirik; küčük çajma; hurmet, riajet; mikdar, mertebe; asker; ilm-i musikiden bir makam, rütbe. — Spritze; kleines Zelt; Ehre; Dauer, Grad; Soldat; musikalisches Lied.

čarkeb: baş örtüsü, serpuş, çadır. — Kopfdecke, Haupt-
hülle, Zelt.
čarlamak: žarlamak, čayirmek. — Rufen, schreien. | *čarlat-
mak*: davet ve teklif etmek. — Anerbieten.
čarşenbhi: odalisk, sevimli çatun, sürrije. — Odaliske, Bei-
schläferin.
čaruk: čarik, postal. — Pantoffel.
čas: tude, çarman, memlu, küm. — Haufen, Ernte; an-
gefüllt.
čas: izdiham, galebelik; çarmen. — Gedräng, Getreide-
haufen.
čašlamak: jiyamak, birikdirmek, üst üstüne koymak. — Auf-
bauen, aufeinander legen.
čašmak: šaşmak, istigrab etmek, azmak, joldan ajrilmak,
çalat etmek. — Erstaunen, betroffen sein, sich versprechen, vom
richtigen Wege abweichen.
čat: čit, kenar, divar, çali, čirpi; čatmak, giriftar olmak. —
Seite, Wand, Strauch, Messschnur; Klapp.
čataç: čati, binanın sakfijesi, balar; čartag; čatılmış šej. —
Gerüst, Bedachung des Hauses.
čatala: četele, čöpyat. — Kerbholz.
čatan: arabanin janında-ki seped kanadı ve tarafi. — Am
Wagen hängendes Korbgeflecht.
čatyal: tepeli, muhaddab jer, jüksek jer, kötel. — Spitzig,
kugelig, hoher Ort.
čati: už ajak, sažajak. — Dreifuss.
čatildu: čatlak, delik, penžere, šikaf. — Gespalten; Öffnung,
Fenster.
čatlayuž: sakiz ayažinin semeri. — Frucht des Harzbaumes.
čatlan: jarali, čatlak. — Verwundet, gespalten.
čatma: peragende ve perišan šejlerden kurulma libas, jamak
amak. čöpden urma sajjad aži, čartak. — Geflicktes Kleid, viel-
fach geflickt; Jagddolch aus Holz, Gerüst.
čau: düşmen, jaži, aduv; ses, seda; türkistanda bir šehir
ismi dir; kajme-i akče-ki üzerinde padišahin ismi muharrer olup
pül jerine tedavül olunur. — Feind; Stimme; Name einer Stadt
in Turkestan; Name des Padischahs auf dem Papiergelde, als
Stempel gebraucht.
čavalatmak: maslahat vermek, bejan-i rej etmek. — Eine
Meinung abgeben.
čavži: tellal, kilauz, rehber; ökče. — Wegweiser, Führer;
Ferse.
čavdur: sahib-i namus, šanlı; tevaif-i etrakdan bir kabile
ismi dir. — Berühmt, ehrenhaft; Name eines türkmenischen
Stammes.

čavdurmak: kišnemek, sinmek, çamjaze. — Wiehern; ver-
schwinden; gähnen.
čavli: šahin, doğan jaurusu. — Jagdfalke, junger Falke.
čavluk: turun, hafid. — Enkel.
čavmak: kesb-i ištihar etmek, meşhur olmak. — Be-
rühmt sein.
čavun: nehir, sil, ırmak, çaj, jaçmur, jaçın ve kar fortunasi. —
Fluss, Regen, Schneesturm.
čavurmak: çevirmek, taklib etmek, devirmek, döndürmek. —
Drehen, umstürzen. | *čavrutmak*: etrafi kuşatmak, ihate etmek. —
Umfassen, umgeben. | *čavruk*: gerdab, çevrinti. — Wirbel. | *ča-
vurma (čavut)*: girdagird, ihate. — Rundherum, Umfassung.
čavurça: çekirge, žerad. — Heuschrecke.
čebir: čöp, saz ve çalidan urulmuş havlu, čit, kenar, ha-
vale. — Holzstück, von Schilfrohr und Sträuchern umgebener
Hof, Hecke.
čec: balik sajdı ičün bir nevi šebeke dir, aç, dam. — Netz
zum Fischfang, Schlinge.
čecen: ferzane, zeki; çabuk, tez; bir kabile-i čerakese ismi. —
Geschickt, geistreich; schnell; ein Tscherkessenstamm.
čedik: nisvane ve zenneje maçsus ajak kabı ve papuş, ter-
lik. — Frauensstiefel, Pantoffeln.
ček: ukde, bend, defter, šehadetname, imza, berat. — Kno-
ten, Band; schriftliches Zeugniß.
čekče: jüze karanlı ve tire gören, mutehajjir, ačik göz. —
Dem Blicke düster und trüb erscheinend, erstaunt.
čekdik: ikde, mejve, çekde. — Brustbeere.
čekdiri: bir nevi kaik dir, kadirça, çekdirme, zevrak. —
Kahn, Galeere.
čeke: pişanenin iki tarafi, šakike, pek küçük; joçurte ve ka-
tika daži derler. — Sehr klein, die Hälfte.
čekil: tavlanmış, mergule, tura; türkistanda bir mevki ismi
dir. — Gemästet; gefaltet; Ortsname in Turkestan.
čekildam: çabuk gitmek, seri, ildam. — Schnell, geschwind;
Bewegung.
čekin: omuz başile bojun arasi, čimenzar, sebze. — Körper-
theil zwischen Schulter und Nacken; grünes Gemüse.
čekis (čeke): kum, remel, kuş üstünde aram eden seh papa,
alet. — Sand.
čelmen: barani, jaçmurluk, aba. — Regenmantel.
čeküş (čeküž): matrak, tokmak, petk. — Schlägel, Keule,
Schmiedehammer.
čelbiš: mahir, ustad, kjamil, birinži. — Geschickt, Meister,
vollkommen.
čeleb: tanrı, allah, girdigar. — Gott, der allmächtige.

čelek: kova, ayaž küp, bal zarfi; Samarkande karib bir memleket dir. — Gefäss, Eimer; eine Provinz in der Nähe von Samarkand.

čelenk: sorğuž, bal mumu, žiya. — Federbusch, Wachs.

čeli (*čelpe*): rište tarbači, mihnet, mešakket, zunnar. — Trübsal, Mühsal; Gürtel.

čelik: pulad, taban, ahen čevherdar, guraš tutanlara bir amel ve hüneri; ilišdirmek. — Stahl, Sohle, beim Ringen gebrachter Gegenstand; Geschicklichkeit.

čelik: eji, alet-i kinnab. — Gut; Strickwerkzeug.

čelim: endam, reftar, suret, kijafet; nargile, kuljan. — Wuchs, Benehmen, Gesicht; Wasserpfeife. | *čelimlik*: endamli, suretli. — Gut gewachsen.

čeliš: babası ve validesi ajri ajri žinsden olup ondan durujan čožuk. — Kind, dessen Vater und Mutter verschiedenen Stammes sind.

čelmek: karma kariš, jazı ve saire mešk. — Gemengsel; Schriftmuster.

čelpek: jaž ičinde piširilmiš etmek ve jupka, katlama, kojman. — In Fett gekochtes Brod oder Gebäck.

čemče: kefče, čemčak, susak, büjüč ayaž kašuk. — Kochlöffel, Trinkschale, Schöpflöffel. | *čemče balıçı*: jassi, büjüč bir nevi balik dir. — Eine grosse Fischart.

čenček: bir nevi ayaž ismi dir. — Eine Baumart.

čene: kurd, buri, kürk. — Wolf, Pelz.

čenkak (*čenkak*): čenk, čengel, penže, avuž. — Haken, Kralle.

čenke: čengiler arusu karsuladıkları vakit raks ederek, def çalarak, çayırdıkları bir lahn-i mayus-dur; ekseri 'jar jar' lafzını aչirine redif ederler. — Ein Lied, welches die Tänzerinnen vor der Braut singen und welchem sie gewöhnlich die Worte 'jar jar' anfügen.

čenke (*čuna*): čene jarišdirmek, lafazanlık, apuk sapuk söylemek, bejhude kelami çok etmek. — Viel schwatzen, mit Worten streiten.

čeprešmak: jekdijerine gečmemek, čaprašmak, čapraz ve ari čikišmak, beraber košmak. — Einander nicht erreichen, gleichzeitig laufen.

čer: genč, tuvana; bir saz ismi; Širaze karib bir karije. — Jung; Name eines Musikinstrumentes; ein dorf nahe zu Siraz.

čeranamak: čališmak, išgüzarlık, sai ve gajret göstermek. — Fleissig sein, Eifer zeigen.

čerži: pilever, sergiži, besteži. — Kleinkrämer. | *čerčiži*: ajak tohažisi, gezdirmeži, tane furuš. — Hausierer, wandernder Krämer.

čere: bejaz dočan; hajvanatin jüzü ve kafasi, levn ve rengi, čehre; bir nevi šikjar kušu dir. — Weisser Falke, Eine Art Jagd-vogel; Gesicht, Kopf oder Farbe des Thieres.

čeren: žiran, komšu; bir nevi kırmızı ve doruja mail at ve pejgir; esp-i žerend dači derler. — Nachbar; eine Art röhliches oder bräunliches Pferd.

čerez: kuru, hafif, jeježek šej, mejve, jemiš, meviz. — Trockene leichte Speise, Früchte, Rosinen.

čerge: göčme čadiri, alažak, otau. — Wanderzelt, Hütte.

čery: nisa tafsesinin iplik ijirdiji bir nevi alet; döndürme dolab, čikrik. — Ein Geräth, mit welchem die Frauen Seide spinnen; Drehkasten.

čerik: diri ve žanlı, asker žeiš, košun, baši bozuk, nuker. — Lebendig, lebend; Soldatentruppe, Leibwächter.

čerm: post-i debag, mišin, saçıjan, kösele. — Fell, Schaafleder, Sohlenleder.

četik otu: jorunža, bir nevi gijah, jorunčka. — Klee, eine Art

čevrik: čevirmiš, füsürde. — Strudel, verwekt.

čičan: gafil, ferzane, çiredmend. — Leichtsinzig; gelehrt, geistreich.

čičanb: tevaif-i üzbeķijeden bir kabile ismi dir. — Name eines özbekischen Stammes.

čiče: çale, küčük hemšire, iče. — Base, jüngere Schwester.

čičkan: sičan, fare, sičkan. — Maus, Ratte.

čičlak: serče parmači, küčük parmak. — Der kleine Finger.

čičmak: čözmeč, döjme, küsad etmek. — Losbinden, aufknöpfen.

čidamak: sabr, sebat, tehammül, katlanmak. — Geduld, das Ertragen; ausdauern. | *čidam*: sebat, sabr, karar, tehammül. — Ausdauer.

čifta: hasir, firaš. — Matte, Kissen.

čigit: pamuk čekirdeji, toçum. — Samenkorn, Baumwollkorn.

čiy: daç, juvarlanan kar kümesi, kamiš ve čöpden urma jüksek čit; ferjad ve figan. — Haufen rollenden Schnees, eine hohe Hecke aus Rohr und Holzstücken; Klage, Jammer.

čiyamak: čijnemek, pajmal etmek. — Kauen, zerstören.

čiyän: çalezade, amzade. — Sohn der Mutterschwester.

čiyavul: čiyıldan, kuš gerdanliji. — Halsband, Vogelhalsband.

čiyıldan: kušların boçazına asılan alaka. — Anhang auf dem Halse des Vogels.

čiyildek: büjüč girbal, kuš ve tavuk čiyıldanı. — Grosses Sieb, Band eines Vogels.

čiyin: boçça, dört uçu bir jere gelmiš ve dökülmiş ufak boçça. — Mit den vier Ecken zusammengeknüpftes Tuch.

çirir: su dolabi, kara içinde açılan yol, iz. — Seitenweg, Wasserstrudel, Spur.

çirirü: ses, avaz, görültü, şamata. — Stimme, Lärm, Geschrei. | *çirirmek*: seslenmek, çağırmak. — Schreien, schallen. | *çirışmak*: birlikde ses, birden ferjad etmek. — Gleichzeitig aufschreien.

çirit: çil lekese, çekirdek kabuklu tohum, pambuk tohumu, çijit. — Samenkorn, Sommersprossen, Baumwollkorn.

çirnak: dirsek, köşe. — Ellbogen, Winkel.

çirnamak: ses ve avaz etmek, görüldemek. — Rufen, lärmen, poltern.

çij: çiy, kamaşdan dir perde. — Vorsatzschirm, Vorhang aus Rohr.

çije: alu balu; irik. — Saure Kirsche; stark.

çik: çam, napuhte, çi. — Roh, ungekocht.

çikan: üfürleme, kabarıklık, dümbel. — Geschwulst, Geschwür.

çikçib: kulak tozu, jajik uçu. — Grübchen unter dem Ohr.

çikda: unnab, ikde. — Brustbeere. | *çikdalik*: ikdeli mevki; Abad ile Kabil bejninde bir mevki dir. — Ort wo Brustbeere wächst; zwischen Abad und Kabil.

çikdirmek: öldürmek, divane gibi bāzi hareketlerde bulunmak, budalalık etmek. — Irrsinnig werden, sich wahnsinnig benehmen.

çike: aşikin çukur tarafi, çeke, çirsiz. — Hohler Theil des Knöchels; Putz.

çikçuk: çiklik, çal, sakat. — Absetzung, Abfall.

çikçur: uruž, çuruž, težavüz ediži. — Das Steigen, Auflehnung, Übertretung.

çikildik (çakildak): jarçužakin ve dejirmenin destesi, sapı. — Griff der Handmühle.

çikin: omuz, aşik, ukde, bend, döjüm. — Schulter; Verliebter; Knoten.

çiklik: çilek, öreke. — Erdbeere; Spindel.

çikramak: ujku kaçmak, ujujamamak, ujkusuzluğa mübtela olmak. — An Schlaflosigkeit leiden, nicht schlafen können.

çikrik: küçük dolab, kuju dolabi. — Brunnenrad.

çikurtkaj: çekirge, žerad, çükürtke. — Heuschrecke.

çil: örümžek ağı ve toru. — Spinnengewebe oder Netz.

çil: bir nevi jaban tavuğu, ebras, ebreš jüzlü. — Eine Art Wildhuhn; aussätzlich.

çilak: çiktik, želik, don. — Eis. (?)

çilamış: tefahhüs, araşdirmeklik. — Untersuchung.

çilbur: at reşmesi, zünnar. — Maulkette, Gürtel des Pferdes.

çildam: çapuk, tez, ažele, jildam. — Schnell, eilig.

çilçava: kızıl tilki, ruba, kursak. — Rother Fuchs; Kropf.

çilik: paj ve piž vermek, ajak dolaşdirmek, bir nevi aji, kinab alti, hile-i pehlivan. — Den Fuss stellen; Griff der Ringer.

çilim: nargile, kaljan. — Persische Wasserpeife.

çiliş: esnaji güreşde ajaklarını çasminin ajaklarını dolaşdırup jikmak, toğanak. — Während des Ringens die Füße um jene des Gegners schwingen und ihn zu Falle bringen.

çilpek (şilfik): bozuk gözlü adam. — Mann mit krankem Auge.

çilçildamak: çatir çatir konuşmak, lafzenlik etmek. — Schwatzen.

çim: Buçara muzafatında bir şehir ismi dir. — Name einer zu Buçara gehörigen Stadt.

çimbaj: Samarkand çatasında bir kasaba ismi dir. — Name einer Stadt nahe zu Samarkand.

çimildürük: perde, žebinlik, namusije. — Schleier, Vorhang.

çimsalmak: dört ajak koşmak, önže gitmek. — Eilend herbei laufen.

çin: žin ebru, sahih ve rast. — Recht, wahr.

çinamak: tesavvür, senžide etmek, izmek. — Einbilden, gewogen sein.

çincanul: serçe parmağı, çilelik. — Der kleine Finger.

çindavul: geželejin orduju la ežel et-teftiş gezen kol. — Nächtliche Wache zur Prüfung des Lagers.

çinge: böklüm böklüm, mergule; bir nevi aheng. — Geflecht, Locke; eine Art Musik.

çingirayü: çingirdak. — Glocke.

çingirik: misr darisinin pajesı, bejaz dari. — Weisse Hirse, ägyptische Hirse.

çingsank: çediv, vekil-i saltanat. — Khediv, Stellvertreter des Sultans.

çink: göl, kenar, žit, çil. — Teich, Rand; Ausschlag.

çipar: kir, benlikli, alažali, ablak, güldar. — Grau, fleckig, vielfarbig, scheckig.

çiparmak: kabarmak, intifaç etmek; uçuk. — Schwellen, sich aufblähen; aufgeritzt.

çipkaliş: izdiham, kalabalik, jiyinlik, žemijet. — Gedränge, Versammlung.

çipkan: çiban. — Scorpion.

çiprik: paçavra. — Lappen.

çir: made, fevž ile uçar bir kuş ismi dir. — Weibchen; Name eines schaarweise fliegenden Vogels.

çiraj: çehre, šekl, ruysare. — Wange, Gesicht.

çirçajmak: kahkaha ile gülmek. — Laut lachen.

çirçalanik: Herat taraflarında sejrğjah, işretğjah, bir mahal

ismi dir; zevk-u sefa, iş-u işret. — Belustigungsort, Promenade. | *çiryamak*: zevk sürmek. — Sich erlustigen. | *çiryamış*: iş-u işret, bezm. — Belustigungen.

çiryaulan: ehtijar at, kart hajvan. — Altersschwaches Pferd oder Thier.

çirik: asker, leşker, koşun, ordu, nuker. — Soldat, Heer, Truppe. | *çiriklamak*: asker ve leşkeri sevk etmek, koşun jola salmak. — Soldaten gegen den Feind schicken.

çirim: boruşuk çirk, rim, kir. — Schmutz, Unreinigkeit. *çirimak*: kurumak, boruşmak, çürümek. — Vertrocknen, runzeln, faulen.

çiritmak: hişab etmek; zeviz ve findik ve badem gibi meyveleri diş ile kırmak. — Sich schämen; Nüsse, Haselnüsse und ähnliche Früchte mit den Zähnen aufbrechen.

çirka: saf, katar, şadrevan, hajma; bir nevi şikjar, leşker sejdî. — Reihe, Zug; Springbrunnen, Zelt; eine Jagdart, Soldaten-Jagd. | *çirkalık*: hem katar, sahib-i hajma, sahib-i destgjah.

çirkinsimak: bejenmemek. — Missfallen. | *çirkinmak*: bed olmak. — Hässlich sein.

çirkmak: mulahaza, mutalâ, tefekkür, çajal. — Betrachten, Nachdenken. Einbildung.

çirlamak: çiraş taydiş etmek, tırnaçla didiklemek. — Mit Nägeln zerreißen, zerkratzen.

çirmamak: telif, ihate etmek, sarmak. — Einhüllen, umfassen. | *çirmaşmak*: sarmaşmak, sarmış ve dolaş olmak. — Sich einwickeln.

çirmanyan: sarılan, melfuf olan. — Eingehüllt.

çirmaş; sarmaşık, büküm, çengel, tırnak. — Verwickelt, Falte, Haken, Nagel.

çirpi: çirpilmış, çali ve çirpi, teraş. — Gestrüpp, Schnitt. | *çirpiçi*: kasar, ipekçi, ibrişim furuş. — Putzer, Bleicher.

çirt: su tulumu dolabi, žeriş, mizab. — Wasserschlauch.

çirtmak: çarpmak, oynamak, saz çalmak, neşter urmak, delmek. — Anschlagen, spielen, Musik spielen; durchlöchern.

çis: kudret helvası, terenžubin. — Honighalwa, Manna.

çiskin: kirağın inžesi, gajet inže yağmur, baran ve boran. — Dünner Regen, Wirbelwind. | *çismak*: gajet inže yağmur yağmak. — Dünn regnen.

çisak: tauşan jaurusu. — Junger Haase.

çişmak: çikarmak, def etmek, açmak, küşad ejlemek. — Aufbinden, forttreiben. | *çişindirmek*: birisinin libasini sojup çikarmak, sojundurmak. — Jemandem der Kleider berauben.

çit: kenar, taraf, divar, perde; ejreti; hiddet, gazab. — Seite, Rand, Mauer; falsch; Zorn. | *çituk*: dargın, bed çehre. — Zornig, Mensch mit bösem Gesichte.

çitkalamak: parmakların uçu ile diken gibi nesne çikarmak, žemitlemek. — Mit der Fingerspitze stachelartige Gegenstände herausziehen.

çitmak: türş çehre, dargın bulmak, elde oyuşdurup çikişdir-mak. — Saures Gesicht machen.

çitr: şemsije, sajeban. — Vorhang, Sonnenschirm.

çivdirmek: çildir çildir bakmak, göz dikmek, mutehajjir. — Starr blicken, staunen.

çivilmak: ağızına geldijini söjlemek, sajiklamak. — Sagen, was einem in den Mund kommt.

çivit: reng, boja, nil. — Farbe, Indigo.

çivramak: çevirmek, devirmek, döndürmek. — Drehen, umwenden. | *çivürülmek*: büklenmek, dönme. — Sich krümmen. | *çivürük*: çevrinti, gerdab. — Wirbel.

çivremek: ferjad etmek, riža ejlemek. — Klagen, bitten.

çizginmak: duru ževelan etmek, etrafda devran ejlemek, raks ejlemek. — Sich bewegen, sich herum drehen, tanzen.

çizilga: orak böžeji, žeržerek. — Grille.

çizlik: kujruk jağının kikişdağı ve janiğı. — Theil des Fettes am Schwanze.

çizmak: hat çekmek, çiziğı çekilmek, çat, žedvel. — Striche ziehen; Linie.

çiznik: ark gibi sapan jolu, dar jol, çat, rah, çizgi. — Graben-förmiger schmaler Weg, Linie.

çobar: kir donlu at, ab-i revan. — Schimmelfüßiges Pferd.

çoğa: seba jaurusu, kürk, gölge, çoğa; arik, zaif ve uzun. — Mager, lang; Junges vom Wilde, Pelz.

çoğan: çöki, melbusatin kirini gideren ve bejaz ediži bir nevi erk ismi dir. — Seifenkraut, zum reinigen von Kleiderflecken.

çoğurçuk: küçük bir perende ismi dir, siğirzik gibi. — Name eines kleinen Vogels.

çökak: ejilmış, çökük, ojuşmuş. — Gebückt.

çokal: örtü, rağşänen puş. — Pferddecke.

çokalik: bir nevi turşu dir, bir nevi açar. — Eine Art Säure, Mischspeise.

çokan (çokaç): matraka, çekiç, savležan. — Schläger, Hammer, Krummstab.

çokan (çojan): döke demir, çam demir. — Roheisen.

çokluk: sinžab başlarını toplajarak anınla dikilen kürk; kesret. — Pelz aus dem Haupte der Eiskatze.

çokmar: çokmak, topuz, iri başlı çoban köpeji, tokmak, kelttek. — Keule, Knüttel; grossköpfiger Schäferhund.

çokuşmak: kuşlar çaya çaya tutuşmak, derin kazmak, göm-mek. — Mit den Schnäbeln sich schlagen, graben.

çolak: topal, lenk, aksak, şül. — Lahm, schlaff.

çolmak : çömlek, kab, çanak, deste. — Topf, Gefäss.

çolpu : pelev edişi, çöpden māmül kefir, jilgin ve kamışdan kefe, sürme. — Holzseihier, Schöpflöffel aus Rohr; geseiht.

çomadu : küçük karıñza, karıñka. — Kleine Ameise.

çopak : şikjar kuşu, karéuga gibi. — Jagdvoegel, Falkähnlich.

çopan : rai, agnam sürüñüsü. — Wächter, Hirt, Schäfer. |

çopan aldatan : kirlangıçdan büjüzek bir kuş dir. | *çopan kuşu* : serçe manend bir kuş ismi dir. — Sperlingähnlicher Vogel.

çopçok : serçe, künzişik, žadi kuşu. — Sperling.

çopçomak : iddiyar etmek, jıymak, toplamak. — Aufhäufen, sammeln.

çopçorça : kamçinin destesine örenilen çerm parçası. — Lederstück am Griffe des Kantschuk genäht.

çoprumak : jekdişerinin izinşe gitmek, takılmak. — Hinter einander gehn, sich anhängen. | *çopruşmak* : sik sik pejveste. — Sich verbinden.

çopur : sik, çalılık, balık kilişi, izdiham, çiçek bozuğu, best u bulend. — Dicht, Gedränge, blatternarbig. | *çopuruşmak* : siki siki jıymak, težemmü. — Zusammenkommen.

çopurmak : teaffün etmek, çözülmek. — Verfault, aufgelöst werden.

çopuşmak : öpüşmek, jüzünden bus ejlemek. — Sich küssen.

çor : inşe çöp ve çalı, çalı çirpiden māmül ev, toplanmış şej; bir kuş ismi dir. — Aus Gesplitter oder Holz verfertigtes Haus; Vogelname.

çorça : jajik, atik, köpü, fiçi-ajran. — Butterfass.

çorpa (çörpe) : piliž, körpe, genç, domuz jaurusu; miçkaj dađı denir. — Huhn, jung, klein, Ferkel; auch *miçkaj* genannt.

çotur : jasi, çalik, bir parça, kutur. — Breit, zerschnitten, ein Stückchen; schwach.

çoturgaj : sap, kulp, deste, kulak. — Stiel, Griff, Henkel.

çök : reng, jaliniz rengli olan kumaş. — Farbe, einfarbiger Stoff. [Vogel.]

çökçak : sıyrşik nevinden bir kuş ismi dir. — Ein Staarartiger

çöke : devenin göjsü, sinesi, gövdesi. — Brust, Rumpf des Kameels.

çöker : alažali, muhtelif el-unvan. — Bunt, vielfarbig.

çökme : bajrak, sanžak, tuğ. — Fahne, Rossschweif.

çöküñdi : gemi ve kajik kiçi, arka ve duman mahali. — Hintertheil des Schiffes oder Kahnes.

çöl : kir, sahra, bijaban, birun, kildan urma at puşidesi, doru, at örtüsü, örümžek ağı. — Anhöhe, Wüste, Einöde; Pferdedecke aus Haar; Spinnengewebe.

çöp : münasib, lajik; çalı, ayaž. — Passend, würdig; Strauch, Holz.

çörçak : bejhude kelam, efsane. — Erzählung.

çörka : çaj jataki, ab-i revan mahali. — Flussbett.

çörkak (çörak) : çörek, nan; müdevver, dejirmi, toplanmış, külçe, ekmek. — Kuchen, Brod; rund.

çörkamak : ateşde alazlanmak, güjmek. — In Feuer verbrennen.

çörtke : çekirge. — Heuschrecke.

çöt : nežar tişesi, hesab taytası ki birden miljona kadar belinir, gerek para pul gerek zeyair, gerek erazi tinab ve dönüm çöt ile zarb-i taktim edilir; fikr ve endişeje dađı itlak olunur. — Das Beil des Schreiners, Rechentafel; Besorgniss.

çüçak : saž ajak, budur, žüže, javru; türkistanda žihun nehri-nin kenarında bir mevki ismi dir. — Der eiserne Dreifuss; kurz, Zwerg; Ortsname in Turkestan.

çüçra : domuz jaurusu, yinzir. — Ferkel, Schwein.

çüçük : tatlı, şirin. — Süß. | *çüçüklük* : lezzetli, şekerli. — Süß. | *çüçuluk* : tatlı. — Süß. | *çüçukanmak* : tatlıja temajül olmak, bir şejin dadını takdir ejlemek. — Süßlich sein. — S. *çüçütmak*.

çüçütmak : tatlandırmak, şekerlemek, şirin etmek. — Süß machen. | *çüçamak* : tatlı olmak, lezzetlemek. — Süß sein. | *çüçaman* : leziz, tatlı. — Süß.

çüda : deve jönü, peşm-i şütür. — Kameelwolle.

çüdamak : münderis, şikest olmak. — Ausgelöscht sein, gebrochen werden.

çüç : kalmüklerin külahlarına dikdikleri zijnet ve meržan; juğ; ateş kesilmiş kömür, nar, kızgın od. — Korallenschmuck auf der Kutschme der Kalmuken; glühende Kohle.

çüçül : nemmam, şikajetçi, sözju. — Verläumder. | *çüçullamak* : nemmamlik etmek, fesade vermek. — Verläumden, in Verderben bringen.

çüjan s. *çokan*.

çüjmak : ber taraf etmek, inçirab ejlemek. — Beseitigen.

çükari : meke darisi, bejaz dari, misr darisi. — Weisse Hirse.

çukur : ževf, lağım kujusu, derin. — Höhlung, Grube; tief.

çulan : zinžir, köstek, bend, boğa. — Kette, Fessel.

çülü : bir nevi kuş ismi dir, çircir; turgaj. — Eine Art Vogel, Grille; Pferdedecke.

çuldu : mukjafat için verilen enam, ženg-averler ellerine geçen mal. — Geschenk als Belohnung; in die Hände der Krieger gerathene Güter.

çulçamak : ihate etmek, bürüme, kaplamak, örtmek, çevirmek. — Drehen, umfassen, bedecken. | *çulçanmak* : kaplanmak, bürünmek, örtülmek. — Sich drehen etc. | *çulyu, çulyak* : örtü, zarf, kab, jorgan. — Decke, Hülle.

çulka: dere, iki dağın ortasında-ki musattih ova, köj. — Thal, Ebene zwischen zwei Bergen.

çullamak: çölde kalub suju talib olmak, susamak. — In der Wüste durstig werden.

çulpa: lafzenlik, gevezelik. — Prahlerei, Geschwätz.

çulpan: çoban jildizi. — Morgenstern.

çumala: kadınların gelübendi, gerdenlik. — Halsband der Frauen.

çumalmak: çummak, suja dalmak, batmak. — Untersinken.

çuman: tenbel, kahil. — Faul, müssig.

çumbak: bilmeçe, muamma, lağaz. — Räthsel.

çümca: çümce, gefce, susak. — Schöpflöffel, Schöpfgefäß.

çümçak: serçe kuşu, çümçuk. — Sperling.

çumluşuk: tevaif-i özbekijeden bir kabile ismi dir. — Name eines ösbekischen Stammes.

çummak: suja dalmak ve batmak, suja dalup çikmak, çömmek. — Untersinken. | *çumunmak*: çömlmek, jikanir gibi oturmajarak çöküp ejilismek. — Aus dem Wasser tauchen.

çumranmak: teşmir-i sak-etmek, gajret ve zesaret. — Aufstreifen der Beinkleider, Eifer.

çumri: jalançı; jumruk. — Lügner; Faust.

çumur: šalgam, leblebi. — Rübe, Maiskörner.

çumurçaj: su ile ojnaşmak, suja jatup çikmak. — Spielend in Wasser baden.

çumuş (çümşuk): büyük kefe, kefir, susak, büyük kaşık. — Grosser Esslöffel.

çunak: kulaklari ve bojnuzlari majub olan aibnak, çontuk, kesik, ebter. — Thier mit fehlerhaften Ohren und Hörnern, verstimmt.

çunçuk: kirlançı, kaldırça. — Schwalbe.

çunçurça: saç örmesi, bafte. — Art Peitsche, Geflochtenes.

çunkajmak: denk durmak, başı aşayı, seğde eder gibi. — Den Kopf hängen lassen.

çuntaj: çanta, dağarçik, kese, tobra. — Futtersack, Tasche.

çupuk: uzun dejnek, kasab, sürgün, doğru jıyaç; islambol ve rum jani pajtaçt-i al-i Osmanda tütün ve duğan çekmek üzere bir alet ve esbab dir. — Langer Stab, Rohr; bei den Osmanen gebrachtes Rauchgeräth.

çur: zukur buzağı. — Männliches Kalb.

çure: iş, arkadaş, çift, münasib, lajik, joldaş, refik. — Gefährte, Paar; geeignet.

çuri: çarije, çalajik, odalik. — Magd, Odaliske.

çusurmak: itkin ve keskin ve burran etmek. — Scharf, schneidend machen.

çuşmak: sular kinajup taşmak, çoskun söylemek. — Aufwallen, zornig sprechen.

çükarmak (çükürmak): deveji oturdurmak, çökdürmek, jatirmak, diz bökdürmek. — Das Kameel niederknien lassen.

çükür: iri saz, gajet iri keman. — Eine sehr grosse Geige.

çükürtke: çegirge. — Heuschrecke.

çülak: gerdab, kasırça, külak. — Überschwemmung, Sturm.

çümüük: batac jer, balçik, bankak. — Sumpfige Stelle. Schlamm.

çündük: ibrijin emziji; burun. — Mundstück des Kruges.

çünkül: ufak bataklık, göl, çukur, derin su jataklı. — Kleines Sumpfloch. Grube, Flussbett.

çürdük: muattar bir ot dir, çevre otu. — Duftiges Gras.

çürten: laçım, çedvel; jajla balı. — Schleuse, Gang. | *çürten gölü, çürten balı.*

çüşkür: fişkirik, atse. — Die Spritze, das Niessen. | *çüşkürmak*: atse etmek, fişkirmek. — Niessen, schrauben.

çüzük: gevşek, açık, küsade. — Locker, offen. | *çüzülçüz*: çözölmüş, küsade. — Geöffnet, aufgelöst.

3

çaba: bayş, müft, bedava. — Geschenk, umsonst. S. çapar Z.

çaban: hafijen namzedi ile kavuşup pederinin hanesinde hamle kalan kız; boçoz. — Ein im väterlichen Hause gebliebenes schwangeres Mädchen, das ins Geheime mit ihrem Verlobten verkehrt; Kehle.

çazaça: gajet, nihajet, ençam, had. — Ende, Ziel, Grenze.

çarataj: çengiz banin üçünçü oçlu ismi dir; asija-i vustada bir rütbe, lisan-i çarataj buna mensub dir. — Name des dritten Sohnes des Dsengizkhan; Rangstufe in Mittelasien; bezeichnet auch die Sprache çagataj.

çamlanmak: istikrah ile söylemek, zor ile tekellüm etmek. — Mit Widerwillen sprechen.

çanak: üzengi, zengi. — Steigbügel.

çanki: iş, kjar, maslahat; şura. — Sache, Arbeit, Geschäft, Rath.

çarank: aks-i seda, dağdan bilakis zuhura gelen ses ve avaz. — Widerhall, vom Berge schallende Stimme.

çarlamak: ilan etmek, tellal çarırtmak, bülend avaz ile baçırtmak. — Anzeigen, erklären, laut ausrufen.

çaruçer: seda, nida, ses; çeri. — Stimme, Ausruf; kühn. | *çar çekdirmek*: çarırtmak, münadi etmek. — Ausrufen lassen.

urşî: tellal, münadi, ilan, padişahin şulusını çalajka neşr edişi. —
usrufer.

şaş: tunž, ruj. — Bogenspitze, Pfeilspitze.

şavalatmak: maslahat, meşveret vermek, bejan-i rej etmek,
ini yoluna koymak. — Rath geben, seine Ansicht aussprechen.

şavrunşî: falşî, müneşim, şadi, sahir. — Wahrsager, Stern-
euter, Zauberer.

şavruntî: buğdajın içinde bulunan sijah daneler, biş buğdaj,
pek. — Schwarze Stückchen im Getreide.

şebe: jürüş, reftar; asliha-i narije, şebbane, silah enbari,
umbar-hane. — Gang, Verlauf; Feuerwaffen, Pulvermagazin.

şebek: gerdanlık, hejkel, nisa tajfesinin bojnuna asdijî zer-
ver. — Halsband, Bild, Goldschmuck am Halse der Frauen.

şezek: küçük ağaç, çalı, çirpi, gül. — Kleiner Baum, Strauch,
ose.

şedde: inkilab-i hava, boran, tufan, dejzur. — Wetterum-
schlag, Sturm, Finsterniss.

şedde taşî: jede taşî, jağmur içün üzerine efsus okujup suja
tdiklari bir nevi taş; kaşgar tarafında meşhur dir. — Nierenstein,
mit dem man durch eine Art Zauberei Regen hervorbringen zu
önnen meint' Z.

şeh: şebnem, rutubet, çi. — Thau, Feuchtigkeit.

şehre: mahrem, çademe, baçi, nuker. — Dienerin, Schwester.

şejhun: Iran zeminle Türküstani tefrik eden nehr-i şesim,
muderja. — Der grosse Fluss, welcher Iran und Turkestan trennt,
muderja.

şejran gejk: gejk, çejran, ahu, meral. — Hirschkuh, Gazelle.

şeleb: fahişe, uruspu, kahpe hatun, luli. — Hure, Buhlerin,
birne.

şemşe: bataklik, kireş-çane, laj-çane, batkak. — Sumpfloch,
loth.

şençal: gouga, şenk, gürültü. — Streit, Kampf.

şenşek: bir nevi ağaç dir; ateşde burulmuş kil ve saire. —
line Baumart.

şende: dervislerin gejdikleri jamali hirka, nemed. — Gefleck-
er Mantel der Derwische, Filz.

şendek: kuşların otu, zehre, ot. — Vogelgras, Gras.

şengiz: kavi, sert, büyük, ulu; mestur şengiz han. — Kräftig,
tark, gross; der berühmte Dsengiz khan.

şerav: zikijmet taş, şevahir, lal ve jakut ve inşi gibi. — Kost-
arar Stein, Edelstein.

şerşer: lafzenlik; mahsulat-i erazije. — Geschwätz; Erzeug-
nisse des Bodens.

şerşerek: orak böşejî; musluk. — Heimchen; Zapfen.

şeride: jüksüz, hafif, şerik; çul askeri. — Leicht, hohl.

şeridi: tavaif-i türkmenijeden bir kabile ismi dir. — Türk-
menischer Stamm.

şeste (*şesne* Z.): bir nevi büyük dutar dir ve saz, tamburdan
büyük, asiya-i vustada meşhur dur. — Eine Art grossen Instrumen-
tes, grösser als das Tambur; berühmt in Mittelasien.

şet: alcak adam, deni, çingjane, pis. — Mann von niedrigem
Wuchs, Zigeuner, gemein.

şevane: güjerşin jaurusu, bozağ. — Taubenjunge, Kalb.

şevari: misir darisi, bejaz dari. — Hirse, weisse Hirse.

şevatmak: sabileri teskin etmek; aldatmak. — Kinder beru-
higen; hintergehen.

şevaz: at ve ja deve ile dönen jağ mengenesi. — Durch ein
Pferd oder Kameel getriebene Oelmaschine.

şib: hendek, tabije, siper. — Graben, Schanze, Schild.

şibaj: çivi, miçça, pare; şirahet mismar. — Keil, Nagel;
Wunde.

şibar: rutubetli hava, nemnak. — Feucht, feuchtes Wetter.

şibe: esliha, kalkan, siper, şibehane, barudhane. — Waffen,
Schild, Pulvermagazin. | *şibelamak*: kalkan örtmek, silahlanmak. —
Sich mit einem Schild bewaffnen.

şiber: dağ keçisi; çalac ve titik insan; işgüzar. — Bergziege;
hurtiger, fleissiger Mann.

şibin: sivri sinek, namus. — Fliege, Stechmücke.

şibrik: paçavra, köhne ve fersude bez ve basma parçaları. —
Lappen, alte und zerfallene Leinestücke.

şişir: kojunun kujruğunun jağı. — Das Fett des Schaf-
schwanzes.

şida: nize, harba, sinan, mizrak. — Wurfspiess, Hallebarde,
Lanze, Speer.

şidamak: sabr-u tehammül etmek, mukavemet ejlemek, da-
janmak. — Ertragen, widerstehen, sich stützen.

şiya: çakanlara mayşus taş, sorçuş-i sahi, ikkil, efsar. —
Krone der Chakanen, Federbusch, Krone.

şivan: halezade; müflis, müşerred. — Sohn der Tante;
Armer, einsam.

şirşiri: kamış ve hasirdan örme çit, çir, sinek girmemek
üzre kamış ve hasirdan kapu perdesi; ferjad, figan. — Aus Rohr
und Matte geflochtene Hecke, Fliegenvorhang aus Rohr und Matte.

şirilduz: girbal, zenbil ki gajet büyük. — Sieb, grosser Korb.

şirir: üzerine rüzgâr eserek katlanmış kar; ateşe tutularak
hararetden bürüsmüş olan deri. — Schnee, der nach dem Thau-
winde eine harte Oberfläche erhalten; Haut, deren Oberfläche durch
Hitze verhärtet ist' Z.

şikişiki: aman aman, mukerrer jalvarmak, riça. — Oh weh,
wiederholt flehen, Bitte.

žil: çit, tarlaları taksim ve tefrik eden divar; birisi bir ženha e müttehim olduğu vakit istintakda refikini bejan etmeje denilir; il çekti. — Hecke, Mauer zur Trennung des Brachfeldes; ein mit inem Verbrechen Verdächtiger verräth seinen Mitschuldner beim Verhör.

žilaj: edat-i nisbet dir, mesel, mikdar gibi, bunže. — Beziehungswort, Beispiel. | *žilajın*: bunum gibi, bu miktar, bu menal. — wie, wie er.

žilamak: arzu, taleb, temennah ejlemek. — Wünschen, begehren.

žilav: ilerü, evvel, jular, gejm, pişrev, sejis. — Vorwärts, erster; Halfter, Rüstung, Stallknecht.

žilžih: kolun jokarısı, omuz. — Obertheil des Armes, Schulter.

žildam: ildam, çabuk, tez, ažele. — Schnell, Bewegung.

žile: tefakküd; jajın orta jerine konulan ipek parça. — Seidenstückchen in der Mitte des Pfeilbogens.

žilju: kuşların boğazlarına takılan gerdanlık, kilade gibi. — Halskette der Vögel.

žilikjar: jular, kem, düzgün. — Zügel, Gebiss.

žilim (çilim): nargile, kaljan, hokka. — Wasserpfeife, Schachtel.

žilkava: başı parlak tüjlü bir nevi kızıl kurd, buri derisi, türk. — Eine rothe Wolfsart, mit glänzendem Kopfhhaar, Wolfsleder, Pelz.

žilli: žida, hakikaten, divane. — Trennen: wahrlich; verrückt.

žimcik: serçe. — Sperling.

žimdiran: kuşların tüjleri, kanat. — Vogelfeder, Flügel.

žimdik: karha, šikenž, žimdiklemek. — Wunde, List. | *žim-*

mak: gamz etmek, žimdiklemek. — Verrathen, kneifen.

žink: arkadaš, genč, — Gefährte, Junge.

žinli: divane, budala, ahmak, deli. — Verrückt, dumm.

žirajim: özbeklerin bir nevi sarki ve türküsü dir. — Eine Art Lied der Özbeken.

žiržir: çerčer, pamuku tanesinden ajıran alet, halaž. — Werkzeug zum Reinigen der Baumwolle, Krämpler.

žirib: altmıš aršın mürebba, dönüm, jol. — Sechzig Quadrattellen.

žiriži: elbiselerini temizlejiži, žame šuj. — Kleiderreiniger, Wäscher.

žirik: žesur, bahadur, lešker, košun, asker. — Muthig, Kühn, Krieger, Soldat.

žirilmek: böküm böküm olmak, bökülmek. — Sich krümmen, gebogen sein.

žirmek: dolanup sejiirtmek. — Sich drehen.

žurtka: çekirge, žerad. — Heuschrecke.

živir: teke, jabanı keçi; sirke, soğan, bez. — Ziegenbock, wilde Ziege; Essig.

živiranti: çavruntu, çevrilmek. — Umhegung.

žör: bojuduruk ayaži; zevle. — Krummholz; Joch.

žök: kuşların šiveni, kuşlar leš üzerinde bağıřmak. — Klageruf der Vögel, Geschrei der Vögel über Leichname.

žöki: çingjane, falbin, remal, sahir. — Zigeuner, Wahrsager, Zauberer.

žubur: kil, keçi ve kojunun jünü; izdiham ve halabalik. — Ziegen- oder Schafwolle; Gedränge.

žudri: umerä, kibar, rižal, ileri gelen aya, bej, rejs. — Häuptling, Anführer, bej.

žudurk: avuž, kabza. — Flache Hand, Griff.

žuja: büyük ve uzun kajik küreji. — Ruder eines grossen, langen Kahnens.

žujmak: ber taraf etmek, berbad etmek. — Vernichten, beseitigen.

žumbak: türkü, šarki, bilmeže, muamma, nağma, çänende. — Lied, Räthsel, Gesang.

žumži: gömlek, pirahen, kamis. — Hemd, Unterkleid.

žunk: büyük barkeš deve; gemi, sefine; mežmua; jük, kil. — Lastkameel; Schiff; Sammlung.

žunumak: atf-i inan etmek, bir semte mütevežhen hareket ejlemek, gitmek. — Sich beeilen, schreiten.

žur: atmaža kušu, kanarja. — Kanarienvogel.

žuva: jabanı soğan, pejazdešti. — Wilde Zwiebel, Art Zwiebel.

žuvanar (žuvankal): lešker sol ženahi, mejsere. — Linker Heeresflügel.

žuvun: nehir, ırmak, çaj, erig. — Fluss, Bach.

žuzhuba: hindistan ževizi. — Kokusnuss.

žüži: bayteten gelen müsafir, sevimli çozjuk, dilber žüže, taze. — Unerwarteter Gast, liebliches Kind.

žüm: kjamil, tam, bütün, heme, žümle. — alles, ganz, vollkommen.

žündük: çaya, leb, tumšuk, burun. — Schnabel, Lippe.

žüre: arkadaš, refik, dost, çift. — Gefährte, Genosse, Freund.

žürke: bir nevi ördek dir. — Eine Entenart.

D

dabju: bir nevi isperme, üfürleme, kabaržik. — Blase, Geschwulst.

dabulya s. *darulya*.

daban: dağ, žebel, tepe, kötel. — Berg, Hügel.

dabku: serzeniš, jazuk, melamet. — Tadel, Vorwurf.

- dabkur* : deste, bölük. — Truppe, Heer.
dabusun : tuz, nemek. — Salz.
dada : dede, büyük baba, validenin büyük biraderi, pederinin pederi, validesinin pederi. — Grossvater.
dadek (dedek) : keniz, žarije, čuri, halajk. — Magd, Mädchen.
dadunklu : bu miktar, bu kadar, bu žins, bu rütbe. — Diese Gattung, diese Stufe.
dağ : janik nišan, damıya, jakmak. — Brandmal. | *dağlamak* : ateş ile nišan yapmak, dağ vurup jakmak. — Brandmarken.
dağan : üç ajak, sağ ajak. — Dreifuss.
dağar : harb, rezm; hajvani nal-i bend etmek. — Krieg; das Huf der Thiere beschlagen.
dağıl : haramzade, hilekjar. — Betrüger, Gauner.
dağser : serçe kuşu, usfur. — Sperling.
dajın : düşmen, rakib, ju. — Feind, Rival.
dal : arka, sirt, omuz. — Schulter, Rücken.
dala : bijaban, sahra, ova, kir, çöl. — Einöde, Wüste, Anhöhe.
dalaj : deniz, derja, büyük göl; bir rütbe ismi dir; çok kimmesne, žemijet. — Meer, See; Rangstufe; Gemenge.
dalav : ağı, zehir, zakum. — Gift.
dalda : her şeyin sirti, arkası, omuzu. — Rückseite oder Schulter; | *daldalamak* : turıaj gibi bir şeyin arkasına girüp saklanmak. — Ein der Pferddecke ähnliches Ding auf den Rücken nehmen, um sich zu verbergen.
daldajaj : bir nevi kuş ismi dir. — Name einer Vogelgattung.
daldırma : ters, aks, muglak. — Verkehrt, Widerschein.
dalıya : dalga, mevž; başa gejdikleri demir külah. — Welle, Woge; eiserner Helm.
dalu : tak, duş, omuz. — Wölbung, Schulter.
damarluk (damadluk Z.) : öz, her şeyin majesi, žins, damuzluk. — Kern, Grundstoff jedes Dinges, Gattung.
damnalamak : itekle gitmek, jaka ve kenar ile yol jürümek, etrafdan jürüsmek. — Am Rande gehen, seitwärts gehen.
dan burnu : böžek, dana burunu; bir gijah ismi. — Insect, Name eines Grases.
dara : hemişe, dajma. — Immer, fortwährend.
darajı : žanfes, harirden mensuz kumaş, šahi. — Taffet, Seidenstoff.
darıyan : tarıyan, aff-i umumi, vergi ve teklif-i miriden müstesna olan sahib-i ferman. — ,Titel eines Würdenträgers, der besondere Privilegien genoss' Z.
darımak : duçar ve giriftar olmak, isabet etmek, getirmek. — Treffen, begegnen, bringen. | *darıtmak* : getirtmek, çekmek, takdim etmek. — Bringen lassen.
darıya : Türküstanda bir rütbe ismi dir; gemiži; uşr ve za-

- rağ istifa ediži, taraf-i hukümetden yarman ve zağair muhafizi. — Rangstufe in Turkestan; Steuereintreiber, behördlicher Aufseher der Saat.
daş : uzak, baid, çariž, tiš. — Weit, ausserhalb.
daşırınmak : jürürken ajağını taşa dokundurmak. — Während des Gehens mit dem Beine an die Steine streifen.
davda : edat dir, zarf ifade ejler. — Partikel, Verbindung.
davul : boran ve furtuna, rüzgjar-i šedid; Samarkanda karib bir mevki ismi dir. — Sturm, heftiger Wind; Ortsname nahe zu Samarkand.
davulıya : zirihli külah, dubulıya, demirden bürg; validenin büyük hemşiresi. — Gepanzerter Helm, Mütze aus Eisen; Mutterschwester. | *dabulıya* : davulıya, dubulıaj, otaıya daıı denilir, süt alatı. — Milchgefäss, auch Zelt.
debelamak : kahr-u helak etmek, örmek, çinemek. — Verderben, zertreten. | *debelatmak* : idam ettirmek, ajak altına almak, jençtirmek. — Verderben lassen.
dekle (tekle) : mintan, nimten. — Kurzer Rock.
deksirmek : dejsmek, tebdil etmek. — Verändern. | *deksirtmek* : bir şeyi alup digerini vermek. — Umwechselln.
delbercin : taııt, sandal, hevdež. — Thron, Sitz, Sänfte.
debuçe : azgın, buııda içinde olan fazla. — Entartet; Überfluss an Waizen. | *debuçe doııan* : mujmul kuşu. — Eine Art Sperber.
demel : tambagu japraıı, destesi, demet, baıı, beste. — Tabakblatt, Bündel; Lied.
dengel : žemijet, enžümen, mežlis. — Versammlung, Gesellschaft.
dergaş : düşmeu, jau. — Feind.
dermak : tirmak, intııat etmek. — Wählen.
deslab : evvel, ibtida, mukaddem, piš. — Erst, Anfang, früher.
desterhan : sofrı, simat, jııgı, desturıyan. — Tisch, Tafel. | *desturhanži* : sofrıži, mabejnži; Türküstanda bir rütbe ismi dir. — Tischler, Bediensteter im Serail; Stammname in Turkestan.
di : kiš, šita, serma. — Winter, Kälte.
dib : dejüp, dejerek; çaj, taııt, alt. — Sagend; der untere Theil | *dib jakusi* : Alınža han bin Türkün oıılu ismi dir.
dibek : beşikde çozukların altına konulan oturak, töbek. — Sitz des Kindes in der Wiege; ,Trog, Mulde, Mörter von Holz oder Stein' Z.
dibi : dolu jıımurı, deme, žale. — Hagel, Schneegestöber, Thau.
dibilik : bir şeyin nihajeti ve altına dizilmiş çıısus şey, pajende, esas. — Unterlage, Grundlage.
dıbsa : kazanı oııaından alırken üzerine vaz edežek aııaııdan māmııl bir alet dir, kapak. — Deckel des Feuerherdes.

dibsamak: ajak depretmek, kipişdatmak, iki taraşdan ajak
urmak, ajakile jeri ve hajvani depmek. — Den Fuss bewegen,
mit dem Fusse stampfen, stossen.

dikalaj: mintan kisa elman ĉapanı, dikalaj aba ve kaba dağı
lerler. — Mantel, kurzes Kleidungsstück.

dikin: tā, nihajet, gibi, tikin dağı denir. — Bis, am Ende;
auch tikin gesagt.

dikir: kavanoş, ĉömlek, dolab ve žikre rabt ederek zurāta su
ekmek iĉün japılmış saksı. — Krug, Topf, Gefäß, an einem Kasten
gebunden, um auf die Saat Wasser zu ziehen.

diklaşmak: dik dik bakmak, ajakda durmak, beraber olmak,
bir jerde aram ejlemek. — Starr blicken; irgendwo ausruhen, bei-
sammen sein.

dilĉik: zebanyord, tilĉik. — Dolmetsch.

diman: demek, bejan, ifade, tekellüm etmek. — Sagen, er-
zählen, sprechen.

dinamak: imtihan, teğrube, muajene etmek, sanamak. —
Versuchen, prüfen, beaufsichtigen.

dinki: durak, tanuk; sukunet, istirahat, diulenežek mahal. —
Zeuge; Beruhigtsein, Ruhestelle. | *dinkmek*: sakin, farig olmak,
istirahat etmek. — Ruhig bleiben, ruhen.

dinku (?): üzengi, rikab, tepengü. — Steigbügel, Sattelriemen.
dilenmek: istirahat etmek, aram bulmak. — Sich ausruhen. |
dilentürmek: teskin ejlemek; okumak, dastan söylemek. — Sich
beruhigen; lesen, vorlesen.

dir: subh; büyük zil, kus, def, dajre. — Morgenroth; Trom-
mel, Pauke.

dirim: alaĉukın etraf ve devresinde-ki ĉöplere denilir; enžü-
men, žemijet. — Splitter um das Zelt herum; Gesellschaft. | *dirim*
ajan: alaĉuk, ĉajme, hargah. — Zelt.

dirtuk: kitā, parĉa, bölük, külĉe. — Stück, Theil.

dirsun: ĉok, bisjar, zıjar. — Viel, zahlreich.

divan: vezir, divan efendi, defterdar. — Vezier, Finanz-
minister. | mēmur, manzum, eřār kitabı; türkistanda bir rütbe
dir. — Beamter; Dichtung; Rangstufe in Turkestan. | *divan beji*:
sirkjatib, kapu ketyudası, vekilharž. — Geheimschreiber, Verwalter.

diz (*tizi*): nizam, saf, sira, katar. — Reihe, Ordnung. | *dizin*
dizin: sira besira, diz bediz. — Nach der Reihe.

dize: gelin, amme; anasinın karındaşı. — Braut; Tante.

dizi: köj, kasaba; katar. — Dorf, Stadt; Reihe.

dolajı: etraf, ĉat; arđır kulaklı. — Seite, Linie; taub.

dolama (*dolma*): iĉi dolmuş şej, māruf bir nevi tām dir,
jaşray dolması. — Gefülltes, berühmte Speise, gefüllte Blätter
(g. Kraut).

dolamağ: girdab, dolanbağ, kasirga. — Strudel, Wirbel.

dolana: aluža nevinden bir türlü erik ismi dir, dolana ađađı
meşur dir. — Eine Pflaumengattung.

donan: dört jaşar at. — Vierjähriges Pferd.

donbaj: jatak, şilte, görefĉe. — Bett, Lager.

doubul: hububat ve mejve žatin tenuz olmuřu, nim puđte. —
Noch nicht ausgebildete Körner.

dögež: dibek ve büyük havun tokmađı. — Mörser, Schlägel.

döki: pirinž, nuhas. — Messing, Kupfer.

dökmağ: jařa batırup jedikleri řižak ekmek, tirit. — In Fett
getunktes warmes Brod, Fleischbrühe.

dökülük: nares karpuzu, türk kavunu. — Unreife Melone.

dökün: döjüm, ukde, bend; zijafet, toj. — Knoten, Bund;
Gastmal, Schmaus.

dubdurun: ajak takirdisi. — Geräusch der Füße.

dudpuli: hükümetin hain-i mezaikede saliğ tarzında her ha-
neden alđıđı ijane: kilkujruk dağı denir. — Hilfssteuer zur Zeit
der Noth.

duğulan: topal, aksak, ĉulak, keĉel. — Lahm, Krüppel.

dul: irk, maže; tekerlik; dulđatun. — Wurzel, Stoff; rund;
Wittwe.

dulbulga: tubulga, zirhli külah, serpuş, kelepuş. — Panzer-
helm, Mütze.

duman: hava pusi, ateş dudi, duğan buğ. — Nebel, Rauch,
Dunst.

dumbak: tepe, tel, püste; altın karıřık tuž; juvarlak, top,
tombulak. — Hügel; goldhaltiges Erz; rund.

dumsajmak: tumsuk ve burun sallamak, darılmak. — Den
Schnabel bewegen, zürnen.

dur batmak: inhizam etmek, maglub edüp kaĉirmek. — In
Verlust kommen.

durak: binek jeri, žaj-i aram ve tevekküf. — Haltestelle,
Stelle, wo Reitthiere bestiegen werden.

durban: mogullar ruesasi, vezir, rejs, erbab; asija-i vustada
bir rütbe dir. — Häuptling der Mogulen, Führer; Rangstufe in
Mittelasien.

durluk: inžiden māmul gerdanlık. — Perlenhalsband.

durpi: turpi, ejge. — Feile. | *durpılmak*: turpi ile işlemek. —
Raspeln.

duratur: edat-i ĉaber iĉün mustāmel dir. — Als Ausrufungs-
zeichen gebraucht.

dutakun: jedinži žed. — Siebenter Ahn.

duťu: tutuk, pepe, elken. — Stotterer.

duťur: rehin. ižare gir. — Pfand, Miethe.

düküldamak: dil ĉarpmak, dökünmek. — Pochen (des Her-
zens). | *dükük*: jürek ĉarpıntısı, dökülmüş. — Herzklopfen.

- dülzel*: jaurulajan kısırak. — Werfende Stute.
dülel: ram, reftar, nerm, revis; iki jüz bin aded ismi. — Sanft, zart, ruhiger Gang.
dülgenş: zağan, çajlak. — Weihe (Vogel).
dülmek: rotejla, ankebute şebih bir hajvan dir, örümçek. — Ein der giftigen Spinne ähnliches Thier, Spinne.
dültü: keftare şebih bir hajvan ismi dir. — Name eines hyänenartigen Thieres.
dümbek: küçük nakara, tabel, dumburek, tek nakara. — Kleine Pauke, Trommel.
dürme: hažilardan tarh olunur bir nevi haraž dir. — Eine von den Pilgern behobene Steuer.
dürmen: tavaif-i özbekijeden bir kabile ismi dir, ve bir mevki. — Name eines özbekischen Stammes, auch Ortsname.
dürsülmak: dörtülmek, taçrik, çalas olmak. — Erregt werden, durchstossen.
dürtüsdürmak: hajvanati tan etmek. — Die Thiere durchstossen.
düvaž: nikab, perde; bir kuş ismi, jüz örtüsü. — Schleier, Vorhang; Name eines Vogels.
düzanlık: arajış vermek, tuzmak; zib ve zijnet. — Verzierung, Zierde.

E

- eberkine*: bir nevi ādi kapu, ayağ ve saireden māmül. — Eine Thorart.
ebil sebil: bikes, sahibsiz, serseran. — Freundlos, verwaist.
ebre: žame ve libasin kumaşı, ve jüzü. — Kleid, Kleidstoff. |
ebre-astar: pamuksuz olarak sade kumaş ve astardan māmül žüppe ve entari. — Kleid aus reinem Stoffe, ohne Baumwolle.
ebreş: alaža, benlikli at. — Schimmel.
ebşik l. *absik*.
ebu: peder, valid, žedd. — Vater, Ahn.
eče: alči, ahek; valide, mader. — Gyps; Mutter.
ežne: žin, šejtan; zijan. — Dämon, Teufel; Schaden. | *ežne curmak*: zijanzede olmak. — Beschädigt werden.
edik s. *etik*.
edir (adr): tepe, toprak jiyindisi. — Hügel.
edir: boş ve namezru tarla, jüksek jer. — Brachliegendes Feld.
edirğan: tel, püšte, tepe. — Faden, Hügel.
edra: ova jerde toplanmış toprak, jasi tepe. — Auf flachem Lande zusammengetragene Erde, flacher Hügel.

- edres*: harirden mensuž bir nevi kumaş dir, ekser Buçarada nesž olunur. — Aus Seide gewebter Stoff.
edven: ilki, hergele. — Heerde, Stuterei. | *edvenži*: ilkiži, ilkiji mereje getiren rai. — Hirt.
efak: vahşi, jabanı. — Wild.
efsem: sakit, uslu. — Schweigsam, bescheiden.
egirmi: ufakčivi, lofee. — Kleiner Nagel.
ežče (akče): afganistan kitāsında bir memleket ismi dir; pulus ve paraja dayı itlak olunur. — Name eines Ortes in Afganistan; auch für Münze gebräuchlich.
ežel: etrak ve kürkan taraflarında kabail-i türkmenijeden teke türkmenlerin oturduđu jer dir, ki kızıl avret ve gök-tepe ve aşk-abad tābir olunur. — Wohnsitze der Teke-turkomanen, auch Kizil-Avrat und Gök-tepe genannt.
ežlav: oklači, oklak. — Nudelwalze.
ežlat: mezbele, yaşak süprüntüsü. — Schuttenhaufen, Kehrrichthaufen.
ežsum: hamle, sarços, mest. — Angriff; berauscht. | *ežsum-lamak*: hamle ve sovlet etmek, sarços olmak. — Angreifen; betrunken sein.
ežte, (ežta): ikdiş at, çadim. — Verschnittenes Pferd, Verschnittener. | *ežtatmak*: ikdiş etmek, enetmek. — Verschneiden. | *ežtaži*: bajtar, sejis. — Thierarzt, Stallknecht. | *ežtamak*: enemek. — Verschneiden.
ežtarmak: aktarmak, taleb-i težessüs ve tefekküd etmek, arajup taramak. — Ausschütten, untersuchen. | *ežtarışmak*: teharri edinmek, taraf aktarmak. — Untersucht werden.
ekal: çelik ve çomak ojunu. — Name eines Spieles der Kinder' Z.
ekči (ekeče): abla, büyük hemşire, ayaža. — Ältere Schwester.
ekitmak: getirmek, alup varmak, irışdirmek. — Abholen, etwas bringen.
ekiz: jetim, öktüz; çift. — Waise; Zwillinge.
eklamak: tevkif etmek. — Anhalten; *eklaşmak*: oturup arām etmek. — Sich ausruhen. | *eklanmak*: çery vurmak, çevrilmek. — Im Kreise herumgehen.
ekrem: burun, köse; mukavves. — Nase, Winkel; gewölbt.
ekremži: ekiz, saman sapı, uđu; jajın girişinden parmakları muhafaza etmek üzere parmaklara geçirilen halka. — Stoppeln auf dem Felde; ein Ring zum Schutze der Finger gegen die Sehne des Pfeils.
ela (ele): nimrenk, benlikli, menkuş. — Getupft, gemalt.
elabaş (elabuğa, elapeke): ördejin envai dir, bāyirtlak. — Eine Art Ente.

elabula: muhtelif elvan, karisik, bulaşık. — Buntfarbig gemischt.

elaçaprun: döne döne esen boran, kar ve yağmur furtunasi, bora. — Wirbelsturm, Schne- und Regengestöber.

elaçök: Türkistanda ve Anadolida kabailin mesken-i ittiyaz ettikleri kebekeler ve obalar. — Zelte und Hütten der türkischen Stämme in Turkestan und Anadolien.

elafaxte: kızıl kumrunun bir nevi. — Eine Art rothe Turteltaube.

elajüntli: elbisesinde iki reng olan at sahibi; asp-i ablak. — Zweifärbig gekleideter Reiter (?), scheckiges Pferd.

elakarak: nimres pamuk guzesi. — Hülle der Baumwolle.

elakarğa: zağ. — Krähe.

elakelenk: sin nevinden küçük bedbuj bir şanver dir. — Ein kleines übelriechendes Raubthier.

elaksamak: jekdijerine karişup kalkışmak, isjan etmek. — Sich empören. | *elakmak*: karişmak, kalkışmak, isjan etmek. — Sich gegen einem erheben.

elakurvan: Herat sehrinin bala hisarina denir. — Name der hohen Festung der Stadt Herat.

elamak: jersiz, issiz, bişanuman. — Ohne Beschäftigung, ohne Familie.

elaman: başi bozuk asker, gajri muntazam. — Irreguläre Miliz. | *elamanzi*: şaki, yağmakjar. — Räuber, Plünderer.

elanşarat: büyük fare, siçan. — Grosse Maus, Ratte.

elaşa: sirt, arka. — Rücken, Schulter.

elaşmak: intiyab etmek, seçmek, ajirmak. — Wählen, scheiden.

elatoşanak: garabin bir nevi dir, karga. — Eine Rabenart.

elbak: zijnet için damine başije tarzında dikilen parça. — Als Zierde an den Saum des Kleides genähtes Stückchen.

elbasti (*albasti*): umma, ummazi, büzü eder şey, maşuf ve mühib nevi peri. — Zauberer, furchterregende Fee.

elburğa: kulak küpesi, halka. — Ohrgehänge, Ring.

elbutu: zijnet, taş. — Schmuck, Krone.

elcın: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; dağ eteji; bir nevi şahin gibi şikjar kuşu; endaze. — Name eines türkischen Stammes; Bergesrand; Falkenartiger Jagdvogel; Maass.

elemzik: iki rengli. — Zwei farbig.

elenzik: üçünzü peder, zedd, baba. — Dritter Ahne, Grossvater.

elenk: arkaların iki kenarina ve sair mahallarda tepeler gibi toplanılan toprak. — Hügel förmig zusammengetragene Erde an den beiden Rändern des Grabens.

elenke: atesin pertevi, harareti. — Feuerschein, Hitze des Feuers.

elguzi: alişi, müsteri, avşi olan kuş, katil. — Käufer, Kunde; Jagdvogel; Mörder. | *elgulig*: alinaşak şey, alinmaya şajeste. — Kaufwürdige Waare.

elget: düzgün, gaze, sefide. — Geschmückt, Schminke.

elgin: zemijet, toplanmış. — Versammlung, gesammelt.

elgur: çabuk, tez alişi. — Rasch kaufend.

elgut: ehalidan hükümet tarafından toplanılan zaşire ve galle ve şaraş. — Durch den Vorstand eingesammelte Ernte und Steuer.

elik: el, dest; iki rengli; kudret, iktidar. — Hand; zweifarbig; Macht, Fähigkeit.

elini: aşayi, tahtani. — Der untere.

elis: uzak, baid. — Weit, entfernt.

elkab: koç, dağ koçu, ajgir, kojun. — Schafbock, Hengst, Schaf.

elken: günk, ebsem, lal. — Stumm, schweigend.

ellik (*elli*): elli; eldiven; behle. — Fünfzig; Handschuh; Leder.

elmalig: Türkistanin şemal zihetinde uşur kabilesi ve moşularinin şehri dir. — Stadt der Mogulen und Uşuren im Norden Turkestans.

elmaşkurmak: baydaş kurmak. — Mit gekreuzten Beinen sitzen.

elmel: ejerin esbabi. — Satteldecke.

eltan: kırımde padişah olupda şan-balıkda oturana bu unvan verilir idi. — Titel der im Chan-Balik residierenden krimischen Padişah.

eltut: inkilab, karişiklik. — Umstürzung.

elunk: okun sapi. — Stiel des Pfeils.

elus: hal, iş, şugl. — Zustand, Beschäftigung.

elvanş: salinşak. — Schaukel.

emşak: emşik, meme. — Brustwarze, Brust.

emenk: küçük habbe; asli moşul lisanından meşuz dir. — Kleines Korn; stammt aus der Mogulsprache.

emkak: emek, zahmet. — Arbeit, Mühe. | *emkaklamak*: emkelemek. — Arbeiten.

emluk: şijiri saymak için ölmüş danenin derisini saman ile doldurup janina kojdukları şey ve suret. — Mit Stroh ausgestopfte Kalbshaut, beim Melken neben die Kuh gestellt.

emrali: tafe-i türkmenijeden bir kabile ismi dir, şarezmde meşkun dirler. — Name eines türkmenischen Stammes, in Charezm.

enda: bir kabilenin dişer kabileden kız alması; uşuvvet;

orada. — Heirat eines Mädchens aus fremdem Stamme; Bruderschaft.

endib: beladet, belahet, idraksizlik. — Dummheit, Ungeschicklichkeit.

endik: kurdu keftardan durajan hayvan. — (?)

endine: oradan, o yerden. — Von dort.

enduz: ‚rasen‘ denilen ayaş, jani ardiş nevinden çalı. — Eine Gattung des Wachholderbaumes.

enen: anın içün. — Darum, dafür.

enjak: çene. — Kinn.

enjal: avda mustâmel bir nevi büyük ok. — Eine Art Jagdpfeil.

engdamak: pajlamak. — Vertheilen. | *engdanmak*. — Vertheilt werden.

engiş: düzgün. — Geschmückt.

engizmek: ihate etmek, etrafı çevirtmek. — Umgeben, umfassen.

enişuk: bıçak, kjar. — Messer, Dolch.

enik: muhakkak, jakin, gerçek. — Wahrhaft, wirklich.

enikmak: büjüme, kesb-u iktidar ve teşessüm etmek. — Wachsen, sich ausbilden.

enkerit: düzgün, sefide. — Geschmückt, rein.

enkut: kazdan büyük bir kuş. — Ein Vogel, grösser als eine Gans.

enmaçi: dellal, žarçi. — Makler, Ausrufer.

entvati: tatlı, şirin. — Süss.

epem kümeži: ebe gümeži, gül poçaşası, kızın kumda ve kor ateşde pişmiş çamursiz dir ki gümež öjme daşı derler. — Sammetpappel, eine Art Gebäck in glühendem Sande oder in Feuer gebacken.

eprik: eski, münderis, ehtijar. — Alt.

erbab: mahale ve karije ehtijarlarınin başı, muhtar, ketçuda. — Haupt der Aeltesten in der Gemeinde, Mukhtar.

erže: žam ayaşı gibi bir nevi kokulu ayaş. — Eine Art duftender Fichte.

eržin: inkisam-i mülk ve vilajet, bāzi yerlerde tuman dahi denilir; kazā ve liva mānāsında dir. — Vertheilung des Besitzes oder des Landes, an vielen Orten auch ‚tuman‘ genannt; in der Bedeutung von ‚kaza‘ und ‚liva‘.

erek: seraj, kalā, hisar, kasr. — Schloss, Burg.

erendak: şarki, türkü, bir nevi māni. — Lied, Gesang.

erenduk: örgüç, deve. — Buckel des Kameels, Kameel.

erça (erçar): akar su, dere, çaj. — Fluss, Bach.

erçaş (arçaş): pud, bezin üstüne atılan atki, ki kemik ipliği ve erkak daşı derler. — Schussfaden des Gewebes, auch ‚erkak‘ genannt.

erçamži: jükü deveje tahmil eder iken kullanılan çalt. — Eine Schlinge zum Beladen des Kameels.

erçdamak: mekr u firib etmek, aldatmak. — Betrügen.

erğec: üç, dört jaşında-ki koçi, teke; ulus rejsi. — Drei-vierjährige Ziege, Ziegenbock; Nomadenhäuptling.

erğedal: hujsuz adam; daş beli, geçidi. — Unfreundlicher Mensch; Hinterhalt. | *erğedallik*: hujsuzluk; geçid, tuzak. — Boshaftigkeit; Schlinge.

erğiş: gale muamelesi, tüzareti. —

erğit: tajfe-i özbekijeden bir kabile ismi dir. — Ein Özbekstamm.

erçmak: jürüjüžü, kuvvetli at. — Ausdauerndes, starkes Pferd.

erçun (erçenun): bir nevi rebah ve tanbura nevinden saz ismi dir; Kiliž-arslan nam padişahın oğlu ile Helaku hanın oğlu ismi dir. — Name eines Musikinstrumentes; Sohn eines Padişahs.

erçuştek: musiki fenninde bir usul dir, bir nevi ojun ve saz. — Eine musikalische Regel, eine Art Spiel.

eriyiz: pis, murdar. — Schmutzig, unrein.

eriş (ariş): araba oku, kol, bir kariş. — Spanne, Wagen-deichsel.

eriş: nežar ve marangoz dükjanı; nesažin destgjahi üstüne atılan ayaş dir. — Schreiner- oder Tischlerladen; Faden oberhalb des Webstuhls.

erkaşlıža: bir nevi kızıl gejik. — Eine Art rothe Eidechse.

erkaluž: hamal semeri. — Sattel des Lastträgers.

erkan: organ, risman-i büzürk. — Seil, Faden.

erkaş: dalga, mevž. — Welle, Woge.

erke: naz, istigna ile terbiye olmuş. — Zartheit, in Genügsamkeit erzogen.

erkene: daş beli, kemeri, dar. — Bergsattel; schmal. | *ergene kun*: Türkistanda bir daş ismi dir, — Name eines Berges in Turkestan.

erkin: bekjar, azade. — Ledig.

erkiş (arkiş): kjarban, kafil. — Karawanne.

erkudak: ikiz, çift. — Zwilling, Paar.

erman (ermane): hasret, arzu, çare. — Schmerz, Wunsch, Mittel. | *ermanliç*: arzumendlik, taleb, temenna. — Wunsch, Sehnsucht.

ermek: kaba, kalın bez. — Rauhe, dicke Leinwand.

erna: žedvel, derja, nehirden ajrılan bir kol su. — Kleiner Bach, Zweigarm des Flusses.

ernak: parmakların uçu; çārezmde bir daş ismi dir. — Fingerspitze; Name eines Berges in Charezm.

ersari: tajfe-i türkmenije içinde bir kabile ismi dir. — Ein türkmenischer Stamm.

ersun: kazganın dibini kazaçak alet, kirgiş dahi derler. — Werkzeug zum Reinigen des Kesselbodens; auch ‚Chirgiş‘ genannt.

ertoğrul: selçuk padişahlarından bir padişah ismi dir. — Name eines Padişahs der Seldschuken.

erüzan: Türkistanda bir kabile ismi dir. — Stammname in Turkestan.

eruk: esvatdan dir, himari bağıritmak için kullanılır, ju ha' makamında dahi istimal olunur. — Ruf, um den Esel zum Schreien zu bewegen.

eruksun: asker ve ordunun konduğu mahal; bir nevi erik. — Ort, wo Militär lagert; eine Art Pflaume.

erün: eji, saf, pakize. — Gut, rein.

erzimak: dejeri ve kadr-u kıymeti olmak, behasi olmak, lajik ve şajeste olmak. — Einen Wert haben, würdig sein.

erzuk: ejerin üzerine konulan haşa. — Sattelzeug.

esğ: tenğere, kazan. — Pfanne, Kessel.

esen: sahîh, sağ, sağlam. — Wahrhaft, gesund. | *esenlik*: sihat, afijet. — Gesundheit.

eserya: küpe, guşvare. — Ohrgehänge.

esyer: fajdesiz. — Nutzlos, unnützlich.

esçuruk: aksirik, atse. — Das Niesen.

eske: Türkistanda bir rütbe, ve bir karijenin ismi dir. — Rangstufe in Turkestan, Name eines Dorfes.

eslenmek: vedā etmek, tahsil-i ruhsat etmek. — Abschied nehmen.

espre: Türkistanda bir karijenin ismi dir. — Name eines Dorfes in Turkestan.

esraçamaki: gizli, muhafaza etmek. — Heimlich, beschützen.

esraçuşi: hami, hafız. — Beschützer. | *esraçulıç*: hifz olunmaya ve saklanılmaya sezavar. — Des Schutzes würdig.

esramak: beslemek, himaje etmek, korumak. — Ernähren, bewahren, beschützen. | *esralmak*: korulmak, saklanılmak, mahfuz olmak. — Beschützt, bewahrt werden. | *esramış*: himaje, zabt. — Bewahrung.

esru: çok, zijade. — Viel.

esruk: sarhoş, mest. — Betrunknen. | *esrumak*: betrunken sein.

eşar: deve sürüsü. — Kameelherde.

eşkek: kajikçi küreji. — Ruder.

eşkeş: alkış, çajr dua. — Heil, Segen.

eşki: çikmiş büyük diş. — Hervorstehender grosser Zahn.

eşkü: toprak tenğere. — Irdener Topf.

eştergerdez: derin (?).

etik (*edik*): çizme, çekme, muze. — Stiefel.

etrek: İranın şemalında kabail-i türkmenije içinde vaki bir nehirin ismi dir, ki ‚jumut‘ kabilesi orada sakin dir. — Name eines Flusses im Norden Irans, wo der ‚jumut‘ Stamm wohnt.

ezboj: çaleğan, telaş. — Unruhe, Sorge.

ezen: dudak; kenar, jan, taraf. — Lippe; Seite.

ezetmak: kese. — Beutel.

ezçurdunk: ezderdenk (?).

ezitmak: teçjin, tanzim, tertib etmek; joldan şaşirmak. — Schmücken, ordnen: vom Wege abbringen.

ezkil: muşmula. — Mispel.

ezna: geçid, dar yol. — Durchgang, schmaler Weg.

ezuk (*azuke*): tām, gıda, zaçire. — Nahrung, Speise. | *ezuklamak*: tām jedirmek, gıda vermek. — Essen geben. | *ezuklanmak*: geçinmek, ezuka almak. — Sich nähren. | *ezuklıç*: mutām. — Speise, Nahrung.

ezva: sabr-u tehammul. — Geduld.

F

fayçek: hopa, boş, serseri, ferfer adam. — Einfältig, niedrig.

fayse: paksa, gil ve sade çamur ve lajdan māmul olan divar. — Eine Mauer aus Lehm oder Koth.

faliş: bostan döküntüsü, faliz, kavun telesi. — Abfälle im Garten.

falku: bekçi, hamal, hizmetçi, fahişe, tellal. — Wächter, Träger, Diener, Hure, Ausrufer.

farjab: Türkistanda bir karije ismi dir. — Name eines Dorfes in Turkestan.

farsenk: fersenk, mizan ve teraziji adl ve denk etmek üzere bir taraffına konulan dara ve seng beraberî. — Eine Art Wage, auf deren eine Seite Gewichte gelegt werden.

fekir: kırmızı, düzgün, gaze galije mustagrak. — Röthlich, dem rothen Moschus ähnlich.

fele: koza, ipek tohumu, böçek kozası, ibrişim. — Samenhülse; Seidenfaden.

fele fele: dereçe dereçe, mertebe mertebe. — Nach und nach, allmählig.

felfes: zaif, ağız, tenbel. — Schwach, träge.

ferçi: çajme, çadır, kadınların japdikları ve kurdukları çadırşeb, ferençi. — Zelt, von Frauen verfertigte Bettdecke.

fere: bildirçin ve kebk gibi bāzi kuşların jauruları, pek ufak piliş. — Das Junge der Wachtel oder rebhuhnartigen Vogels, Kuchlein.

ferfer: tatar, çapar, postaçı, müzdeçi, muşbir. — Eilbote, bringer einer Nachricht.

ferferek: ferfere, çery-i felek, rüzgardan dönen şej, kjadan pilma, firildak. — Windbeutel, aus Papier verfertigtes Windrad.

ferçana: Türkistanda meşhur ve azim bir şehir ismi dir. — Name einer grossen und berühmten Stadt in Turkestan.

ferh: Afganistanda vaki bir memleket ismi dir, Herata karib dir. — Ortsname in Afganistan, nahe zu Herat.

ferik: kelabe dolabı, çary-i müdevver, keleb. — Haspelchrank, Schwungrad.

ferik: bir ufak şej mănāsına; fere; fare. — Bezeichnung eines kleinen Gegenstandes; junges Rebhuhn; Ratte.

ferise: jesil ve mavi bir kumaş ismi dir. — Name eines grünen oder blauen Stoffes.

fiku: žal (?).

fişen: ağır jükün aşayısına juvarlak bir ağaç kojarak, işbu ağaçın üzerinde mezkur jükü juvarlajarak bir mahaldan dijer mahale nakl olunması, fişenk destek. — Das Rollen einer Last von einer Stelle zur andern, auf einem Holzstück.

fir: şiddet, çaležan, azele mănālarına mustāmel dir. — Heftigkeit, Unruhe.

firist: esvatdan dir, havaja atılan bir şejin ettiji sedası, firilajış. — Ton eines in die Luft geschleuderten Gegenstandes.

fisildu: fisildi, gizli kelam. — Geflüster, leises Reden.

fişek: destek, tekje; fişenk, müşek. — Stütze, Grund; Patrone.

fişr fişr: insanın kulayına jakından söylenilen gizli kelam; fişr fişr, fis fis. — Ein nahe zum Ohre geflüstertes heimliches Wort.

frengi: bir nevi topçı aleti dir; illet-i zahm. — Geräth beim Kanonengeschütz; Wunde.

fulad: pulad, ahen; ževahirdar. — Stahl, Eisen; Schmuckkästchen.

fummak: inanmak, itikad-u itimad etmek. — Glauben, vertrauen.

füte: kuşak, kemerbend, belbağ. — Gürtel.

G

gavşak: yumuşak, mülajim, boş. — Weich, sanft, leer.

gavšamak: çene ojnadup ağzıda şejü öjütmek, sert şejü yumuşak etmek, gevşemek, çinemek. — Im Munde zerkauen, einen harten Gegenstand erweichen, kauen.

gavšamak: boşamak, münhal olmak, sakiz gibi çinamak, devenin diş gevişmesi. — Sich scheiden, aufgelöst werden, wiederkauen des Kameels.

gaz: jatak, beşik. — Bett, Wiege.

gedajış: çatunların hamle oldukları esnada jeježek nesneje talib olmaları, arzu ejlemek. — Wunsch der schwangern Frau nach einer Speise.

gedek: bir kuş dir, žesim hajvan; lazim, važib. — Ein grosser Vogel; nothwendig.

gej: bir nevi şikjar kuşu dir. — Eine Art Jagdvogel.

gejber: okun użuna vaz olunan büyük pejkan. — Pfeilspitze.

gejiş: gejim, örtü, perde, jorgan. — Anzug, Decke, Vorhang.

gejm: kantarma, jular, başlık. — Rüstung, Zügel.

gejmur: libas, žame, koşam. — Kleidung.

gejmürmek: iyfa etmek, gizlemek, kaçirmak. — Verbergen, vertreiben.

gejsi: esvab, libas. — Anzug, Kleid.

gejvani: ketyuda çatun, çane çalifesi. — Aufseherin.

gejve: reng, boja. — Farbe.

gelinžek: sansar gurubından gajet küçük inže nevi. — Eine kleine zarte Wieselart.

gelinžek çiçeji: kızalak gülü, çöl ve sahra lalesi. — Tulpenrose, Wüsten tulpe.

genž: define, hazine. — Schatz.

genže: ixtijarlıkda tevellüd edüp pek söylenen çöçük; ‚genže‘ Hindistanda bir memleket ismi dir. — Gesprächiges, von bejahrten Ältern geborenes Kind; Ortsname in Hindostan.

gene (kene): ufak muzijat, böžek, tayta biti; hālā asiya-i vustada geneçane vardir, ki müžrimleri azab için ona atarlar. — Kleines schädliches Thier, Ungeziefer; in Mittel-Asien ein Ungeziefer-Haus, wohin die Verbrecher geworfen werden.

gene otu (kene-otu): hab el-muluk, hind yaği bundan çikarilir. — Kraut, aus welchem das indische Oel verfertigt wird.

gengiz: burunun içi, boğazın çajşum tarafi, nemed, keçe. — Nasenknorpel; Filz.

gerajet: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi. — Name eines Türkenstammes.

gerekmak: iktiza, lüzum görünmek; arkadan dörmek. — Nothwendig sein; von rückwärts stossen.

gerençury: çangirdak, çankungurak, konçurak. — Klingel, Schelle.

germek: genişlenmek, tevsî etmek; böžek tohumu, goza, ibrişim. — Ausbreiten, erweitern; Käferrei, Seidenpuppe.

gevsem: kojun sürülerinin önünde giden keçiler. — Ziegen vor der Schaafheerde.

gez: kerre, defa, mertebe, ip, arşin, endaze, dört kariş. — -mal, -fach; Elle, vier Spannen.

gezllemek: jajin girişine takup kurmak, bir Şeji ölemek ve arşinlamak. — Den Pfeil auflegen; messen.

gezlük: küçük piçak, kalemtraş. — Kleines Messer, Federmesser.

gic: Őeb, geže; nemed, palas. — Nacht; Filz; Hinterlist.

gic kurun: aŐsam üstü. — Abendzeit.

gicmak: ubur, teÇavuz. bertaraf ejlemek, terk etmek. — Etwas verlassen, überschreiten.

gijik: kemlik, esvab, libas; ahu, gazel. — Kleid, Anzug; Hirschkuh.

gijirmek: gejjirmek, madesi bozuk olanların azzından rih gelmek, aruk vermek. — Aufstossen, schlechter Geruch aus dem Munde.

gijirmek: gejjirmek, esvablandirmak. — Sich ankleiden. |

gijirtlik: esvab, libas. — Kleid.

gijirtak: Çirtlak, hulkum, boşaz. — Kehle, Gurgel.

gijiz: giz, nemed, keçe, palas. — Filz, Hinterhalt.

gil: efa-i muaveneden olup bazi fillerin azzirine ilave olunur. — Endsilbe des Imperativs bei manchen Zeitwörtern.

gilin: gelin. — Braut.

giltürmek: getirmek, irad-u pejda, sevk-u ikame etmek. — Bringen, erscheinen lassen.

gime: gemi, merkeb. — Schiff, Fahrzeug.

girak: lazim, gerek. — Nothwendig.

girişmal: çingjane, nakilzi, luli. — Zigeuner, Erzähler.

girjal: kajman denilen hajvan. — Krokodil.

girjas: kapu, dar, bab. — Thor, Hof.

girmek: helak olup vefat etmek, hajvan gibi çatlama. — Verrecken, umkommen.

girmaşmak: girişmek, sişişmak, birleşmek, Őajlaşmak. — Zusammenkommen, zusammen Platz finden.

gitarmak: gidermek, ref etmek; temizlemek, pak etmek. — Forttreiben; reinigen. | *gitülük*: izale ve defi lazim olan. — Dessen Entfernung nothwendig ist.

gizak: geziş, reftar, sijahat, gezmek. — Das Gehen, Fahren, Reiten.

göbek: orta, iç, karn, merkez, kindik. — Mitte, das Innere, Bauch, Mittelpunkt, Nabel.

göbek sariç: kediden büyük bir nevi hajvan dir, derisinden kürk japilir. — Ein Thier, grösser als die Katze, aus dessen Fell Pelz verfertigt wird.

göbelek: kelebek, bir nevi xurd perende, it megesi. — Schmetterling, eine Art Käfer, Hundsfliege.

göçe: bejaz misr darisinden matbuç bir nevi tām, göçe aşı; ak baş; jol ve tarik; göçe ve maşaba aşları asija-i vustada meşhur

dir. — Eine Speise aus weissem Brei; Graukopf; Weg; berühmte Speise der Nomaden.

göçe aşı: bejaz merzemek tāmı, bejaz dari çorbasi. — Weisses Linsengericht, weisse Breisuppe.

göçer: arabanın düzdünlüjü, bojjunduruk takımı, göçen. — Wagentheil.

göçi: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; zoru ve kuvveti. — Türkischer Stammmame; Kraft.

göçman: her zeman göçer olan, bedevi. — Ein stets wandernder Mensch, Nomade.

göçmen: konar göçer bedevi mesellu olan halk. — Eine Art Nomadenvolk.

gödünk: kumaşlara mengene ile žila veriži alet, göndük ger. — Ein Gerät, mit welchem dem Stoff Glanz verliehen wird.

gök: mavi, asman; jaşsi. — Blau, Himmel; schön. | *göm-gök*: büsbütün mavi. — Ganz blau. | *gök buru*: jeşil kurd. — Grüner Wolf.

gök taş: Samarkandın kalesinde emir Timur Kurganın taÇt-i kadimesi olup gökden bir taş dir. — Himmelstein in der Festung von Samarkand aus der Regierungszeit Timurs.

gökarmak: mavilaşmak, aŐažlar japraklanmak, jeşillenmek. — Grünen, Belauben der Bäume.

gökçek: güzel, çoş, jaşsi suretli. — Schön, hübsch.

gökçek: güzel, çoş, eji. — Schön, gut.

gökümtal: göke mail, jep jeşil gibi. — Bläulich.

gönglak: gömlek, kamis, kürte. — Hemd, Jacke.

göngle: gönül, jürek, dil; bir nevi it sineji. — Herz; Eine Art Hundsfliege.

göngü: gönül, jürek. — Herz.

görak: görmek, asker joklama edüp nazardan geçirmek, sipah askeri tādad etmek; Buçaraja karib bir mevki ismi dir. — Schauen, Untersuchung der Soldaten; Ortsname nahe zu Buchara.

görbek: bir nevi kavun ismi dir. — Name einer Melonenart.

görbezlük: zerbezelik, mekkarlik, zorbalik. — Pffiffigkeit, Betrügerei.

görenek: bezm, sohbet, žemijet, mežlis. — Gesellschaft, Versammlung.

görgan: gören, görmeje Őajan, muşahade olunmuş; Timurun lakabı dir. — Der sehende, sehenswerth; Timurs Beiname.

görküz: alamet, eser, nişane. — Zeichen. | *görküzmek*: işaret etmek, göstermek, numajiş ejlemek. — Zeichen machen, zeigen.

görsetmek: göstermek, izhar etmek. — Zeigen, erklären.

görttek: görünüş, gösteriş, numune, ibret, adet. — Schein, Aussehen, Muster, Beispiel, Gewohnheit.

görük : hüsn, gösteriş, tādād i asker-u nuker, saĵ. — Schönheit; Abzählung der Soldaten und Diener.

görüksemek : ĵan-u gönülđen taleb etmek, arzu ve riĵa. — Von ganzem Herzen wünschen; Wunsch.

görümlük : görüp itimad olunaĵak űej. — Vertrauenswürdige Sache.

görümlük : sahib-i hüsn, gösteriűli. — Der schöne, von gefälligem Äussern.

görümk : teĵrübe, numune, mostra, gösteriş. — Versuch, Muster.

görümklaűmak : sohbet ve mukjaleme etmek, mohabbet ejlemek. — Ein Gespräch führen, Freundschaft pflegen.

görümlük : debdebeli, sanli, görmeje űajan. — Prächtigt, sehenswerth.

görüsmek : göstermek, ibraz etmek. — Zeigen, darlegen.

gösmak : göcmeĵ, intikal etmek. — Übersiedeln.

göt : dib, dübr. — Hintere, Rücken. | *götlük* : eĵerin ve palanin arkasina dikilen meűin; ufak çöĵuklarin altina konulan eski paçavra. — Lederstück hinter Sattel und Degen; ein alter Fetzen unter kleine Kinder gelegt.

gözatmak : nigjah ve intizar etmek. — Betrachten, anschauen.

gözemek : örü örür gibi dikmek. — Ein dem Flechten ähnliches Nähen.

gözenk : gözüm, hajvan nakűi. — Thierbild.

gözgü : aĵne. — Spiegel.

gözkarya : bir nevi kertenkelaz. — Eine Art Eidechse.

guran : asker halkası, kale-i tälüm, manovra. — Lagerplatz, Truppenbewegung.

gurutleűmek : toplanmak, jıĵılmak. — Sich versammeln.

güçen : kergese benzer bir nevi kuű dir; çift öküz araba atinin bojnuna konulan girdiű gibi alet-i müdevver, boĵunduruk. — Ein Geierähnliches Thier; ein rundes Geräth auf dem Nacken des vor ein Ochsenpaar gespannten Pferdes.

güçkanmak : güĵenmek, mükedder kalmak, darılmak. — Verdruß empfinden, zornig sein.

güçlanmak : güc ve kuvvete gelmek, zor olmak, kavılanmak. — Zu Last fallen, belästigen.

güçüm : güĵüm ve meűe gibi bir nevi sert aĵaĵdir. — Ein der Eiche ähnlicher starker Baum.

güçün : güĵ ile, zorbaz. — Mit Gewalt.

güdaű : kötölükden bir űej, fenalik, edebsizlik emareti. — Eine böse Sache, Zeichen der Schamlosigkeit.

güjav : güveĵi, damad, ĵjav. — Bräutigam, Schwiegersohn. | *güjavlamak* : birisini damad edinmek. — Jemanden zu seinem Schwiegersohne machen.

güjmek : janmak, karatmak. — Brennen. | *güjdürmek* : jandirmak, jakmak. — Anzünden. | *güjgüĵü* : janiĵi. — Zünder. | *güjlanmak* : hararetlamak. — Erhitzen. | *güjük* : janmiű olan űejler. — Verbrannte Dinge.

güjnak : gömlek, kamis, körte. — Hemd, Jacke. | *güjnakĵi* : ufak gömlek, at üstüne konulan çul. — Kleines Hemd, Pferdedecke.

güküm : bakir desti, küm. — Kupferkrug.

gülaĵ : misir unundan japılmiű ekmek. — Brot aus ägyptischem Mehl.

gülgäĵ : gülüĵü, kahkahazen. — Der Lachende.

gülgü : gülüű, kahkaha, tebessüm. — Lachen, das Lächeln.

gülkan : gülen, gülüĵü. — Der Lachende.

gülik : bargir, jük hajvani, deve, at, merkeb. — Lastthier, Kameel, Pferd.

güüm : tebessüm. — Das Lächeln.

güümsamak : dudaklar tebessüm etmek, gülme. — Lächeln.

gümüül : defn olmak, jere batmak. — Begraben sein, in die Erde sinken.

gümüű tepe : jumut türkmenlerinin meskeni bir mevki dir. — Aufenthaltsort der Jumut-Turkomanen.

gün : afitab, güneű, gündüz. — Sonne, Tageszeit. | *günlük* : jevmije, gündelik. — Tagewerk, Tagelohn. | *günĵilik* : bir günlük, gündelik, hamal. — Tagesarbeit, Tagelöhner.

günbatar : gurub, güneűin batıĵik tarafi. — Sonnenuntergang. | *gün toĵar* : űark, gün çikiű tarafi, gün batar mukabili. — Sonnenaufgang, Gegensatz zum Sonnenuntergange.

gün çiçeĵi : aĵ çiçeĵi, bir nevi çiçek dir, jüzü güneűe mail dir, gün döndü. — Mondblume, eine Art Blume, Sonnenblume.

gün kulayĵi : bir nevi çiçek, müdevver kalkan gibi. — Eine Art Blume, einem runden Schilde ähnlich.

günaj : meűrik, gün doĵar. — Der Osten.

güvanmak : gün görmek, gün gibi müĵella olmak; teĵemmü etmek. — Wie die Sonne glänzen; versammeln.

günaű : pek siĵak gün, güneű, koĵaű. — Sehr heisser Tag, Sonne.

gündaű : kadin ortaki, iki ĵatun bir adamın nikjahinda bir ĵanede bulunmasi. — Gattinpaar, zwei Frauen in einer Ehe.

gündelmek : adet, amuĵte olmak, razılaűmak, ülfet peĵda etmek. — Zur Gewohnheit werden, Entstehen einer Freundschaft.

gündük : ibrik, desti, kumĵan. — Kanne, Krug.

güng : dilsiz. — Der Stumme.

günglük : ateűe jakilan güzel kokulu samg, güneű doĵarken

putperestlerin buğur ettikleri lüban. — Eine Art Weihrauch; Weihrauch der Feueranbeter bei Sonnenaufgang.

güni: hased, kiskanç. — Neid, Eifersucht.

günka: toz, gubar; topalak, çenk. — Erde, Staub; krumm.

günküs: mutehajir, serseri, şaşkin, divane. — Erstaunt, verrückt.

günmak: gömmek, defn etmek, üstünü örtmek. — Begraben, zudecken.

güralmaş: eskimiş ve karimiş çam ağaşı, tiral ağaşı. — Alte Fichte.

güraş: güreş, tutuşmak, pehlivanların birbirile jaka jaka kuşak bekuşak savaşmaları. — Ringkampf, Arm in Arm ringen.

güraşmak: güreş tutmak. — Ringen. | *güraşçı*: pehlivan, güreş tutuşu, bahadur. — Ringkämpfer, Held.

gürkabaj: sahib-i hüsn-u zemal, zıyade güzel olan, gelin. — Eine auffallende Schönheit, Braut.

gürkaj: hüsn, güzellik; görüü. — Schönheit; der Sehende.

gürkan: zemil, güzel, çakan; Iran ile türkmen badijeleri arasında-ki neharin ismi dir; gören mănāsına dayı gelir. — Schön; Monarch; Name eines Flusses zwischen Iran und der turkmenischen Wüste. Auch in der Bedeutung von „gören“.

gürkanmak: sahib-i zemal olmak, güzelleşmek. — Schön sein, schön werden.

gürküldamak: gürlütü etmek, darılmak, azarlamak, hiddetlenmek. — Lärmen, zornig sein, tadeln.

gütmak: ardı sıra jürüjerek hajvanı sürmek, takib etmek. — Das Thier auf seiner Spur verfolgen.

gütmak: rai sıra jürüjerek mevaşiji sürmek, bakmak, ve nazaret etmek. — Weidende Thiere treiben, überwachen.

güvanç: kıvanmak, iftiyar etmek, güvenmek. — Sich freuen, sich rühmen.

güz: jaz ile kiş bejni. — Herbst.

güzak: güz mevsimi, çızan vakti. — Herbstzeit.

güzen: örü örür gibi dikiş. — Dem Flechten ähnliches Nähen.

γ

raşdevan: Buğara muzaşında meşhur bir şehir ismi dir. — Berühmte Stadt in der Nähe Bucharas.

raşçar: koşçar, kaçar, Iran şahinin kabilesi. — Tribus des Schah von Iran.

*raşim*mak: ufalamak, kirkmak, çüzü parça etmek. — Zermahlen, zerstückeln.

raşir: katir, ester. — Maulthier. | *raşirçi*: katirçi. — Maulthiertreiber.

raşbarmak: girbal etmek, elemek, kulurlamak. — Sieben, durchsieben.

raşake: karga, gurab. — Eine Art Krähe.

raşaba: izdiham, çok, vafir. — Gedränge, viel.

raşlea: budur, kısa olan; tavaif-i etrakdan bir kabile dir. — Zwergenhaft, kurz; ein türkischer Stamm.

raşçalak: galagula, şamata, gouga, görültü. — Lärm, Geschrei.

raşke: öpden māmül kilid, ki kapunun ittisalında-ki divarin çevfine konulur. — Ein Holzschloss, in der Höhlung der Mauer, neben dem Thor.

raştek: el arabası, dolab. — Karren, Rad.

raşan: evyan; bari, çuda, tangri. — Das Ganze; Gott, der Schöpfer.

raşaru: naj, kemiş, mizrak. — Rohr, Schilfrohr, Lanze.

raşave: iklamak. — ?

raşun: eški, talyç. — Essig, bitter.

raştiş: çulasa-i kelam, netiçe-i meram. — Inhalt der Rede, Absicht.

raşazan: kazan, büyük tençere; Rusijada ejalet merkezi şehir dir; noçaj memleketi. — Kessel, grosser Teller; Hauptort einer russischen Provinz; Nogajenland.

raşazar: çuval, kab. — Sack, Gefäss.

raşerk: bir nevi saz ve çalgı, keman, kemançe. — Eine Art Musikinstrument, zweisaitige Geige.

raşçilamak: avuçlamak, el ile bir şeyi ezmek, kavramak, sikmek. — Greifen, ergreifen, mit der Hand zermahlen.

raşçim: kavrum, avuç, deste, ezmek. — Das Greifen, Zermahlen. | *raşçimlemek*: sikmek. — Drücken.

raşidan: kipçak sahralarında vaki bir memleket dir. — Land in der Wüste der Kiptschaken.

raşidyid: dirdir çok kelam söylejüp melal getirmek; çatun mirmirli. — Geschwätziger Mensch, Frauengeschwätz.

raşilçajmak: kendisinden gitmek, bejhudane söylemek. — Den Verstand verlieren.

raşin: edat dir, emr-i hazirlerin ayırına mulhak olur. — Partikel zur Imperativsbildung.

raşinçi: jem torbası, köpekleri kaçirmamak için boyazlarına takdikları kolada, halka. — Futtersack, Halskette der Hunde.

*raşinkşim*mak: keskin bir şeyi istişmam ederek aksirmak; köpek havlaja havlaja kaçmak. — Von einem stark riechenden Gegenstand niesen; Bellen des laufenden Hundes.

çiram: çiyal, küreş ojunda muyalifat eden. — Im Ring-kampfe Widerstand leisten.

çiriv: dehşetlü ferjad-u figan. — Lautes Schreien.

çirnak: keniz, çarije, isar. — Magd, Sclavin.

çirpiçi: tirkeş, şemsir, tirjaçi. — Köcher, Säbel.

çirvaş: nessaç taraki. — Weberkamm.

çişe: su jataklarında bulunan kamişlik. — Rohr im Fluss-bette.

çitirçan: keman; ribat, seraj kavs, zan. — Bogen; Ein-siedelei.

çu: çit, bir nevi çalı ve çirpiden inşa olunmuş tabije, ko-tan. — Schanze aus eine Art Strauch, Hürde.

çul: jabani adam, sakil ve çirkin ve mayufl çehreli olan; çul-i bijaban. — Fremder, Mann von hässlichem, furchterregendem Gesicht; Einöde.

çulçe: Türkistanda Kaşgare karib bir şehir ismi dir. — Name einer Stadt nahe zu Kaşgar in Turkestan.

çulçule: görültü, şamata, şadman. — Geschrei, Freudengeschrei.

çuma: kuma, çarije, odalik, halajik, dedek. — Beischläferin, Sclavin, Mädchen.

çunan: dört jaşında-ki hajvan ve at. — Vierjähriges Thier oder Pferd.

çunçaci: çuman, çuri, çunaçi, ing. — Beischläferin, Magd, das Nächste.

çunda: bir nevi güzende çanver ismi dir; sivri sinek, örüm-çek-i deşti. — Name eines schädlichen Raubthieres; Gelse, giltige Spinne.

çunek: büyük sija kelag. — Grosse, schwarze Krähe.

çurubek: devre, meçlis. — Versammlung.

çuşun: büyük çizme, çekme, pipak meshi. — Grosse Stiefeln.

çuz: uşuz, pele; delme, saf, pak. — Art Milch; rein, klar.

çuzen: Afganistanda bir büyük şehir ismi dir. — Name einer grossen Stadt in Afganistan.

H

hab (heb): heme, kjafe, bütün. — Ganz, alles.

haj hej: edat dir, tembih, sakın için dir. — Mahnungs-zeichen.

haj huj: bayrişma, gürültü. — Lärm, Gepolter.

haj tülkün (haj tüüm): düjunlerde okunulan şarkılara terdif olunur. — Begleitung der Hochzeitslieder. | *haj ölenk (haj haj ölenk)*: kazak, kara kalkak, kirgiz, kipçak, toj ve düjunlerinde

türkü ve şarki jerine okulmakda olan ‚jar jar‘ kafjeli ölenk ve kusuk dir. — Hochzeitslieder, die auf ‚jar, jar‘ reimen.

hajdamak: sürüp akin etmek, haj huj etmek. — Auf Raub ausgehen, ‚haj huj‘ rufen.

hajiklamak: temjiz, tefrik etmek, ajirtlamak. — Auswählen, zertheilen.

hak hulasa: gümrük, baç, haraç. — Zoll, Steuer. | *hak kuşu*: hak uran bir nevi kumru. — Eine Art Taube.

hakalamak: ödemek, ifa etmek, borzu ida ejlemek. — Zah-len, eine Schuld begleichen. | *hakalatmak*: ödetmek, ifa ettir-mek. — Schuld eintreiben. | *hakalaşmak*: ödeşmek. | *hakalaştir-mak*: ödeşdirmek.

hakri: ferzane, firasetlu adam; azade, serbest. — Gelehrt, klug; frei.

haltan (paltan): azele, düşe kalka, ‚halte peltek‘ daçi der-ler. — Schnell, rasch, auch ‚halte peltek‘ benützt.

hana: ejerin jüksek mahali; bir nevi illet. — Erhöhter Theil des Sattels; eine Krankheit.

haramak (harmak): jorulmak, jorgun düşmek. — Müde wer-den, ermüden.

hariş: gajb, nabud; murdar, mekrub. — Abwesend; ver-hasst.

harken: jorgun, zebun. — Müde, schwach.

harmenk: jorulmenk, jorçun olan. — Ermüdet, müde.

harun: jorgun olan, jorulmuş kişi. — Müde, ermüdeter Mensch.

harun: azgin at, haşari. — Widerspenstiges Pferd.

haşar: nehir ve ırmak kazınak için her sene toplanılan amele-i mükellife, haşarçi. — Alljährlich zum Graben der Flüsse versammelte Arbeiter.

hau (havav, havuh): evet, beli, peki, doçru, güzel, eji. — Ja, gut, schön, richtig.

heklavuk: aklayub, çöb ve tir oklu, tiraş, ok. — Pfeil aus Holz, Achse.

helaku: asli kulayçu, kula at. — Eigentlich ‚kulayçu‘, braunes Pferd.

Helaku çan: Ben tuli han ben Dşengiz han ki meşhur dir. — Berühmter Name.

hemol: beman hem, o hem, bu. — Derselbe, derjenige.

henk: şaka, latife, masçara. — Scherz, Witz.

heraj: ferjad, figan. — Jammer, Klage.

heraval: mukaddim, kilaçuz. — Vorangehend, Wegweiser.

herbaten: galabalik, çemijet, kesret, köplük. — Gedräng, Versammlung.

herel: tarla sürmeklik. — Ackern des Stoppelfeldes, Pflug.

herkak: hulajan hajvan, köpek hürmesi, hürmek, hürkmek. — Furchtsames Thier. Erschrecken des Hundes, sich fürchten.

hert pert: gajret, istižal, čar-čapuk. — Eifer, Eile, hurtig.

hertaman: šebnem, žale. — Thau, Hagel.

hezare: Afganistan mulhakatinde, moçul tajfesi dir. — In der Provinz Afganistans, Mogulenstamm.

hid u hit: bajram, namaz günü. — Bajramfest, Gebetstag.

hob: çarman sürmek, hergele ve hajvan ile çarman dökmek, buçdaji samandan temiz etmek. — Ernten, mit dem Thiere ackern, den Waizen vom Stroh reinigen.

hok u çok: jani pest-u bulend, ejü ve fena. — Gut und schlecht.

hoplamak: lop lop jutmak, žem etmek, harman dökmek: birden jutmak. — Sammeln, ackern; auf einmal verschlingen.

hopuš: bir nevi büyük kertekela dur, büyük çapasa dur, su jolçan. —

hopuşek: bir nevi kuş dur, hed hed kuşu, turgaj dayi derler. — Eine Art Vogel, auch Lerche genannt.

höžek: hikjaje, masal, öşük, sergüzešt. — Erzählung, Märchen.

huka: kambur, böjru, hürküžü čikan adam. — Buckelig, krumm.

hulasa: nevrüz günü, aid. — Neujahrstag, Festtag.

hupukmak: batmak, gark olmak, derin suja gitmek, batup batup çıkmak. — Untersinken, in tiefes Wasser gehn, untersinken und emportauchen.

hural: uzak, baid. — Weit, entfernt.

huratmak: tebid etmek, tard ejlemek, sürgün. — Entfernen, vertreiben, verbannt.

hurmak: hulama, köpekler sajba etmek. — Bellen der Hunde, Gebell.

hurun: tenbel, tengir, tenperver, levend. — Faul, träge, Taugenichts.

hükünmak: reha etmek, bitirmek, joluna komak, itmam ejlemek. — Beendigen, an die rechte Stelle setzen.

hül: islak, mertub. — Nass, feucht.

hülanmak: mertub olmak, hül. — Feucht werden.

hüne: gejik, ahu, gazal. — Hirsch, Gazelle.

hünalamak: jajın girişine ok nasb etmek, atmaja hazır olmak. — Den Pfeil auf den Bogen legen, zum Schusse bereit sein.

hürkatmak: iyafe etmek, korkutmak, šiddetini teskin ejlemek. — Erschrecken, beruhigen.

hürkünž: örkünž. — Furcht.

hürmak: dem ve nefes ejlemek, sündürmek. — Athmen, löschen.

hürük: zijafet, toj, düjün, görnek. — Mahlzeit, Schmaus, Hochzeit.

X

çaçir: aster; katar, bağı. — Baumwollstoff; Maulesel.

çada: sirik, inže ayağ, kulaç, çöp. — Stange, dünnes Holz, Holzstück.

çak pelek: bir nevi ojun-dur; çinde bir şehir ismi dir, tüflük bazi. — Eine Art Spiel; eine Stadt in China.

çakan: padişah, şahinşah, asli huhan dir; işbu unvan umumen her padişaha itlak oluna bilir ise-de, fakat çin hükmdarlarına maçsus ve munhasir dir. — Padischah, Herrscher; insbesondere dem Herrscher von China gegebener Titel.

çalaž: Raz-u Tus şehirlerinde ve Afganistan taraflarında İranda mutferrik ve perişan ve hüsnî melahetle meşhur ve benam ve büyük ulus ismi dir. — Name eines durch seine Schönheit und Eigenartigkeit berühmten Stammes.

çalma: kuzu, toklu. — Lamm.

çalta: kise, tobra, küçük çeb. — Sack, Beutel, kleine Tasche.

çan balıç: Peking kadimi ismi dir, bažin dayi derler. — Alter Name Pekings, auch ‚bažin‘ genannt.

çanlamak: bir ulusu ve ja bir kavmi kendisine intiyab etmek, büyük kaldırmak. — Sich einen Stamm wählen, gross werden.

çanž: zaçm, mühlik žirahet. — Wunde, tödtliche Wunde.

çanže (çamče): nazik şayže, dal, inže dejnek. — Dünner Zweig.

çaras: büyük dejirmen at ve hajvan ile döner. — Von einem Thier getriebene Mühle.

çarçaša: dirdir, karkaša, bülend söjleşmek. — Streit, Lärm. | *çarçašalamak*: azarlamak, tekdir etmek, sövmek, darflmak: — Beleidigen, schimpfen, zürnen. | *çarçašalaşmak*: dövüşmek, sövüşmek. — Mit einander streiten.

çaša: gašije, duri; köpök. — Hülle, Decke; sehr viel.

çaşal: çirişli bir nevi un aşı dir, şarija çamur aşı. — Klebrige Speisen, Nudel.

çaşil: zijnet, tajfe-i nisa ziveri, at takimi. — Schmuck, Zierde, Frauenschmuck, Pferdegeräth.

çata (çataj): çinin şemal kitäsi, kara çataj, ak çataj. — Nördlicher Theil von China.

çataji: bir nevi kavun çataji; tevaif-i üzbeķijeden bir kabile ismi dir. — Eine Art Melone; Name eines Özbeken Stammes.

çatan: şehir-i azim ve kale i büzürk demek dir; Türkistanda Kaşgar ve Jarkende jakin bir beledi ismi dir. — In der Bedeutung einer grossen Stadt oder eines hohen Thurmes; Name einer Stadt in Turkestan.

çav: kav, kurum. — Feuerschwamm, Russ.

çavabla: çakmak. — Feuerstahl.

çazan: il, kabile, bir çane çalki; nihajet, mevsim-i mejve, mahsulatin japrak dökežek zaman. — Stamm, Horde, Hausgesinde; Ende; Obstzeit; Zeit, wenn die Blätter abfallen.

çir: bend, rabt, akd, aralik, çizik. — Band, Fessel, Vertrag.

çist: kirež; kısa el nizesi. — Kalk; kurzer Wurfspiess.

çoça ili: çarezm kitāsında bir memleket ismi dir. — Name eines Landes in Xarezm.

çoran: çok jejiži. — Fresser.

çorlamak: tevbih, tázir etmek. — Verachten.

çoros püpüjü: taž, horoz čiçeji, horoz taži. — Krone, Kamm des Habnes.

çošlaşmak: veda etmek, kendi kendine hoşhal olmak. — Abschied nehmen.

çavablamak: istemek, arzu, taleb. — Wünschen, verlangen.

çaval: büyük çuval, kalib; kaval. — Grosser Sack; Hirtenflöte.

çubulmak: mezardan umaži çikmak, çurtlamak. — ‚Den Todten aus dem Grabe nehmen‘ Z.

çudek: ešek jaurusu. — Eselsfüllen.

çurnak: Behram gör için Jemende Numanin japdiyi bir kasr dir, mimari dayi Senimar dir. — Ein Schloss in Jemen.

çuruldamak: çirildamak, çurul çurul çurlajup ujumak, ujurken boçazdan kalın ses etmek. — Schnarchen, schnarchend schlafen.

I

ibin: parlak, lami. — Glänzend.

id: koku, rajhe, buç; sahib, malik. — Geruch, Wohlgeruch; Eigenthümer.

idaži: ordu vekilharži, hergele mēmuru. — Truppenintendant; Gestütsbeamter.

idaçazi: buçur için jakdiklarf kokulu açaž; sünbül. — Verbranntes duftiges Holz zur Herstellung des Weihrauchs; Tuberosen.

iden: çajmanin taraf-i taçtanisi, çadırin aşıfı kanadı. — Unterer Theil des Zeltes, unterer Flügel des Zeltes.

idgu: firasetlu, fehimlu, zekjavetlu. — Scharfsinnig, verständig.

idi: sahib, malik, ika. — Besitzer, Eigenthümer, Herr.

idi kut: sahib-i sâdet, devletlu. — Beglückt, glücklich.

idiş: evani, zarf, kab. — Gefäss, Hülle.

idlamak: kokumak, istismam etmek. — Riechen.

ikmuk: çal, ben, min. — Schönheitsmal, Muttermal.

içan: buçdaji burjan ederek döjüp tatli ile karişdirarak jedikleri bir nevi tām; lahm, köfte, māžun. — Aus geschmortem Weizen, mit Süssigkeiten vermengte Speise, Fleisch, gehacktes Fleisch.

için: içli; içkin. — Inwendig.

içka (içka): nazik, inçe, barik. — Fein, zart, dünn.

içkaraki: içerde-ki, deruninde-ki, vasatında-ki. — Das Innere.

içke: peder, ata, valide. — Vater.

içki: keçi, oçlak, büç; sirke; deruni. — Ziege, Ziegenbock; das Innere; Essig.

içkinmak: muteažib, mutehajir olmak. — Erstaunt, überrascht werden.

içku: meşrubat, muskirat. — Getränke. | *içkuluk*: meşrub içilmeje salih, serçoš, içiži. — Berauscht, Trinker.

içkuçluk: musahib, muharrem, çadem açası. — Gesellschafter des Sultan, Eunuchenchef.

içmak: pustin, kürk. — Aus Fell gemacht, Pelz.

iça: valide, mader, ana, nine, büyük hemşire, abla. — Mutter, Tante.

içak: am'a, bayırsak, rude, abşa. — Magen, Eingeweide, Darm.

iççirmek: gegirtmek. — Mit den Zähnen knirschen.

içirku: gisa, tegelti, ejer esbabi. — Decke, Sattelkissen.

ifak: ibrişim, harir. — Seidenfaden, Seide.

igir: jaban mersini, bir nevi bejaz aži ilaž dir. — Wilde Myrthe, eine Art weisse bittere Arznei.

igirlik: derd, renž, elem, mihnet, çast. — Schmerz, Leiden, Trübsal.

igne: suzen. — Nadel.

igranmak: nale ve ferjad etmek, derd-u elem çekmek, ah-u anin etmek. — Seufzen und klagen, leiden.

igri: ejri; gež; bir nevi saz; tabnak, büküm, çam. — Krumm; spät; eine Art Schilfrohr.

igrice: bir nevi meges, sinek. — Eine Art Fliege, Mücke.

igram: berž-u baru, komşuk, su çevrintisi, gerdabže. — Walze, Wirbel.

ıçir: gün begün kesb-i şiddet eden maraz, müzmin çastalk, verem sel. — Eine täglich zunehmende Krankheit, dauernde Krankheit, Lungenkrankheit.

iknurak: daha jüksek, bulendter. — Höher.

ikrik: su çevrintisi, gerdab. — Wasserstrudel, Wirbel.

ikrimzi: jajın girişinden parmakları muhafaza etmek üzere parmağa takılan çalka. — ‚Ring, dessen man sich zum Schutz gegen den Schlag der Bogensehne bedient‘ Z.

ikürmak: ferman, fermanlık etmek, hükmi nafiz olmak. — Befehle ertheilen, ein Urtheil erzwingen.

il: jil, sene, sal; el, dest; çalk, guruh, zemijet, alem; kabail, il, insan. — Jahr; Hand; Volk, Versammlung; Stamm, Mensch.

il tur (bil tur): geçen sene, sal-i güzeşte. — Das vergangene Jahr.

ilaj: edat-i atf dir ‚ile‘ mănāsına, ind, nezd. — Verbindungszeichen.

ilak: göl. — Teich.

ilak: elek, unu ellejejezek alet. — Sieb, Werkzeug zum Mahlen. | *ilamak*: elekden geçirmek. — Sieben.

ilan: mā mănāsında dir: moçulže çiker; sal-i türkan daj-resinin altınzısı. — In der Bedeutung ‚mā‘. Türkische Zeitrechnung.

ilan otu: bir nevi gjab ismi dir; Türkistanda Samarkand ile Dšezařın ortasında bir mevki. — Eine Art Gras; Ortsname in Turkestan.

ilana: çevre, girdiş, dönme. — Kreis, Drehung.

ilanž: ilk defa tezviž edilen çatun. — Zum ersten mal heiratende Frau.

ilanir: hamal, barberader, kerakeš, müzdur, barkeš, jelim, nuker. — Lastträger, Tagelöhner, Diener.

ilanmak: dönme, devr etmek, inalmak, çevrilmek, ihate etmek. — Drehen, bewegen, umwenden, umgeben. | *ilanma*: dönme, çevrilme. — Das Drehen.

ilat: illerin oturduyu mahal, aşair, jürükler, kabail. — Von Stämmen bewohnter Ort, Jürüken.

ilbarmak: pišmek, janmak, jakilmak, sujun hararetinden kabaržik pejda etmek. — Kochen, brennen, Blasen im siedenden Wasser.

ilbarsun: bir nevi ördek, bat. — Ente.

ilçak: nim germ, ilinmiş, sižak. — Halbwarm, lau.

ilçi: sefir, resul. — Botschafter, Gesandter. | *ilçilik*: resalet, sefaret. — Botschaft. | *ilçilašmak*: jekdijerine ilçi gönderüp muçabereje girişmek. — Einander Boten senden.

ilçikjan: himar, ešek. — Esel.

ildam: çabuk, ileri, tez, keskin. — Schnell, vorwärts, scharf.

ıldırım: šimšek, jıldırım. — Blitz, Donner.

ıldız: nabatat ve ešzar kökü; kevkeb. — Pflanzenwurzel; Sterne.

ilen: edat-i atf dir, ‚maa‘ gibi. — Verbindungszeichen.

ilenmek: ejlenmek, mulatafa etmek, aldamak. — Zaudern, scherzen, betrügen.

iletmek: getirmek, kaldırup abarmak, nakl etmek. — Bringen, fortragen.

ilçamak: akin etmek, düşmen memleketine sarmak, bayteten hüžum etmek. — Plündern, in Feindesland einbrechen, plötzlich angreifen.

ilçamiši: akin, taraž. jayma. — Raubzug, Plünderung.

ilçar: moharebeden evvel bir tarafa sevk olunan muhafaza ve ihtiat askeri. — Reservetruppe vor dem Kriege auf die eine Seite ausgesendet. | *ilçarzi*: jaymaker, akinzi, çapaulzi, taraž-u talan ediži. — Plünderer, Streifzügler.

ilçarmak: dörtülme gider gibi košmak, sürmek, saldirmek. — Schnell gehen, eilen, treiben.

ilçau: metin ve müstakim bir nevi dejnek, ařır açaž, kızilžik açažına mušabih. — Eine Art starken und mächtigen Knüttels, schweres Holz, der rothen Kornelkirsche gleich.

ilçin: kez, jolgun. — Glatt.

ilçan: moçulların hükmdarlarına verdikleri unvan dir, alem; moçul çanlarından birisinin ismi dir. — Titel der Mogulenherrscher; Zeichen; Name eines Mogulenchans.

ilç: nim germ, mülajim sižak, kızın, iliža. — Lau, warm.

ilik (illik): elli; eldiven. — Fünzig; Handschuhe.

ilik: el, jed, dest, kulp. — Hand, Griff.

ilik: kalbur, girbal. — Sieb. | *ilikzi*: elek japan, kalburzi. — Siebmacher.

ilik: eldüven, behle. — Handschuhe.

iliklamak: el ile kaldirmek, muavenet etmek, jardim etmek, kullanmak. — Mit der Hand aufheben, helfen, benützen.

ilinnak: soçuğu kirilmek, fatir olmak, sižak ve hararetlenmek. — Die Kälte brechen; in Schweiss gerathen, matt werden.

ilišil: eçtiyar adam, koža adam, aksakal, ketçuda. — Alter Mann, Greis, Verwalter.

ilišmek: bend, pejvend olmak, bağlanmak. — Verbunden sein.

ilitmak: tagjir etmek; sižak etmek, suju ateš üzerinde kojup burudetini biraz izale etmek. — Verändern; das Wasser ans Feuer stellen um die Kälte zu mässigen.

ilk (ilak): sakiz; bir nevi sazin ismi dir. — Harz; Name eines Instrumentes.

ilka: insan, il, beni adem. — Mensch, Menschenkind.

ilkak: tükme, halka, zinžir. — Knopf, Ring, Kette.

ilkari: ileri, evvel, mukaddem, ibtida. — Vorwärts, erst, früher, anfangs.

ilkarmak: zabt, kabz etmek, kavramak, tutmak. — Ergreifen, nehmen, erwischen.

ilkida: elinde, destinde, mājetinde. — In seiner Hand, in seiner Gesellschaft.

ilki (jilki): başı boş gezen at, hergele sürüjü, reme; salı-türkan dajresinin jedinzi senesi dir. — Freilaufendes Pferd, Gestütsheerde, Heerde; türkische Zeitrechnung.

ilküj: izzet, nefes ile terbiye olmuş adam, tembel, gevšek, biperva. — Würde, mit Milde erzogener Mensch; faul, weichlich.

ilkün: il, ālem, insan, gurub, zemijet, çalajk. — Mensch, Welt, Schaar, Geschöpfe.

ilmas: almaz, bejennez, sajmaz. — Er nimmt nicht, es passt ihm nicht.

ilmek: dükme, baç, zinžir, bend, ilmek. — Kette, Schlinge.

ilti: iki biraderin zevçesi ve haremi. — Gemeinschaftliche Gattin zweier Brüder.

iltiraryuži: parlajži, zijadar, münevver. — Glänzender, erleuchtet.

iltirmek: parladamak, pertev endaz, şaşadar. — Glänzen, leuchten; strahlend.

iltuzer: ilat ve kabail işini joluna kojužu; Kive hükmdarlarından birisinin ismi dir. — Leiter der Angelegenheiten eines Volkstammes; Name eines Herrschers in Chiva.

im: koža kari imi ve devasi. — Arznei für alte Frauen.

imak: zahmet, meşakket, ikdam. — Ermüdung, Beschwerde, Ausdauer.

imanmak: utanmak, hižab etmek, ixtiraz ve ižtinab etmek. — Sich schämen, sich hüten.

imas: dejil, jak, la. — Nicht, nein.

imçak: meme, bistan. — Weibliche Brust.

imdi: šimdi, elan. — Jetzt, gegenwärtig. | *imdikaçe*: šimdije kadar, bu ane kadar, bu vakta dek. — Bis jetzt.

ime: ilaž, deva, çare, derman. — Arznei, Mittel. | *imelemek*: mudavat, mualeže etmek; çöžukların el-ile jürümesi. — Heilen, das Gehen der Kinder auf allen Vieren.

imeci: šežæetlü koža kari, kjardide kadın, köhne sal žadi ve çatun, başa korşun dikiži ve bu gibi mudava eden ažuvelere denilir. — Muthige alte Frau, bejahrte Frau oder Hexe, Frau die dadurch heilt, dass sie dem Kranken Bleistückchen auf den Kopf legt.

imel: ejer, zin. — Sattel.

imeldaš: hempa, arkadaš, ejerdaš. — Beschützer, Genosse.

imya: daç geçidi; geçid, dere, derbend. — Gebirgsenge, Thal, Pass.

imiy: pek karanlı zulmet. — Grosse Finsterniss.

imiz: sis, duman, buç, buyar. — Dunst, Dampf, Nebel.

imizmek: emdirmek. — Säugen lassen. | *imizirmek*: emizdirmek, süt verdirmek. — Gesäugt werden.

imizik: meme uçu tükmesi, kab burunu ve lülesi. — Brustwarze; Gefässschnabel.

imkan: kadın, avret, zen; nekide. — Frau, Weib; List.

imkek: táb, židd, gajret; çöžuklar el ile jürümek. — Mühe, Fleiss, Eifer: das Kriechen der Kinder auf allen Vieren. | *imkekdaš*: emekdaš, hempa. — Begleiter. | *imkeklemek*: çöžuklar el ile jürümek. — Das Kriechen der Kinder.

imkenmek: zaçmet ve meşakket, derd-u elem çekmek. — Ermüdung, leiden, Schmerz erdulden.

imraç: matlub, mergub, makbul, pesendide, lajik. — Begehrt, beliebt, würdig.

imukdaš: meme daš, sütkardaš. — Milchbruder.

imušak: depne depne meme, emžik, pistan. — Weibliche Brust.

in: hajvanların çane ve maçarası, kuvuk, küçük gar ve kuš ve tujurin mekjan-u juvası; ini. — Thierhöhle; Kukuk, kleine Grotte, Aufenthalt und Nest der Vögel.

inaç: jar sadik, hemrah-i muvaşik. — Treuer Freund, Gefährte.

inak: rakik; nedim, musahib, mustešar, mušavir, mukarreb-i padišah; Türkistande büjüç bir rütbe dir, çediv. — Feinheit; Günstling, Gesellschafter, Günstling des Padischah; eine grosse Würde in Turkestan.

inak: mukarreb, kurena, mütemed; asija-i vustada bir rütbe dir, emin-i mühüçdar-i padišah. — Verwandter, Vertrauter; Würde in Mittel-Asien, Siegelbewahrer des Padischah.

inak, inaka: küçük birader, süt ninesi, daje. — Der jüngere Bruder, Amme.

inal: mahrem-i ças, mustešar, šehzade, serdar, šejç kabile. — Vertrauter Freund, Staatsrath, Prinz, Grossvezier.

inalžik: šehzade, bej, derebeji; dolab. — Sohn des Schah, Bej; Schrank.

inalmak: temellük, zijadesile israr ve ikdam etmek, husul-i maksad iëün bašından dönmeç. — Schmeichelei, sich überaus anstrengen.

inamak: hajvani ema etmek, enemek, açte. — Castrieren.

inamlı: sahib-i eçtiyar, mütemed, mütemen. — Vertrauter, verlässlich.

inan: devenin dišisi. — Das Kameelweibchen.

inanž: itikad, itimad. — Überzeugung, Vertrauen.

inašlamak: inišlemek, iniše temaül etmek. — Herabgehen, sich herablassen.

inatmak: ikdiş ayte etmek. — Hoden ausschneiden.

inav: bir nevi at xəstəliyi, teke türkmənlərin içində bir mevkî ismi dir. — Eine Art Pferdekrankheit; Name eines türkmenischen Ortes.

inavli: avda həvənləri tutmaq üzərə jərdə kəzilan həndək. — Grubenfalle zur Thierjagd.

inəi: xanım, irfanlı, zarif, muhtal kədin. — Frau, gelehrt, geistreich, schlaues Weib.

inçik: kabza; sakat, kirik, müjiz, zəvzək. — Griff; Fehler; gebrochenes.

inçirmək: əjiləjup saklar gibi nefes almak. — Schluchzend athmen.

inçke: inçe, narin, barik. — Fein, zart, dünn.

inçkirmək: dərđ ilə fikləjup açlamak. — Schmerzlich weinen.

inçkelik: hile, naziklik, diqqət, zəkjavət, firaset, zarafət. — List, Feinheit, Genauigkeit, Scharfsinn.

inçkirmək: əhestə əhestə girjə və nalə etmək, həfif həfif əh-u ənin ilə açlamak. — Leise weinen, seufzend weinen.

inçmək: tərkik, təvhin etmək, inçe etmək. — Verfeinern, abschwächen.

inçmək: gönlü kəlmək, dilmandə, şikəstə-i xətir. — Betrübt sein.

inçu: durr, mervarid; bəndə, kölə, məmluk. — Perle; Diener, Sklave.

inçuluk: əsəret, ubudijət, köləlik. — Knechtschaft.

indəmək: xənesinə çağırmaq, dəvət-i çələb etmək. — Jemanden einladen.

indəv: işəret ilə dəvət etmək, kəbul içün bojun əjmək; sisəmə bənzer bir nevi dənə dir; ujuz illetinə mübtələ olan dəvələərə ənin jəyini sürərlər. — Durch Zeichen rufen, empfangen durch Verneigung; eine dem Sesam ähnliche Samenart; das Beschmieren mit dem Fette eines räudigen Kameeles.

inək: bəkər, siyirin dişisi; düzgün, janak, gül, pəmbə. — Kind, Kuh; Schminke; Wange, Rose.

ini: küçük kərdaş, ögə. — Der jüngere Bruder.

initlemək: bükülmək, xəmə olup bir şeyi əlmək, müldürdəmək. — Sich krümmen, durch Neigen etwas aufheben.

initmək: kəskin etmək, təz-u tünd etmək. — Schärfen, beschleunigen.

inkan: dəvənin dişisi. — Kameelweibchen.

inkek: zənəydan, çənə, mənə. — Kinn, Schwätzer.

inkildəmək: ön çəkmək, əh-u ənin. — Seufzen.

inkildu: nalə, fərjad, figan, əh-u ənin. — Jammer, Klage.

inkimek: mənəhani olmaq, məkəvves olmaq. — Gewölbt sein

inkin: nəfə, göbək. — Nabel.

inkişmək: nəvhə etmək, həzin həzin açlajarak təgənni etmək. — Wehklagen, Klagelied anstimmen.

inkişmək: təmənnə etmək, arzu. — Wünschen, Wunsch.

inkləmək: in çəkmək. — Schluchzen.

inkmək: ədət etmək, ülfət etmək. — Freundschaft schliessen.

inkrəmək: həzin həzin açlamak. — Trauernd weinen.

inkrəmək: dərđlə gizliçə açlamak, nalə etmək. — Im Geheimen schmerzlich weinen.

inmək: mütəgəjjir əhəl olmaq. — Zornig sein, zürnen.

inmək: nuzul, tənəzzül etmək; itət etmək. — Absteigen; gehorchen.

inu: lisan və dil və zəbən xəstəliyi, atın lisanına çikaçək bir nevi məraz; kəbail-i türkməniçə içində bir kələ və mevkî ismi. — Zungenleiden, Zungenkrankheit bei Pferden; Name einer Burg oder eines Ortes in Turkestan.

inukse: sansız, hədsiz, gəjətsiz, nihajət. — Grenzenlos, unendlich.

inukti: əzəib, gərib, misli görülməmiş bir şey. — Sonderbar, seltsam, beispiello.

inük: ənişli; dərəndə; sibanin jəurusu. — Reissend; Löwenjunge.

ip: səb, məhəret, bir işi joluna kəmək, münasib, şajəstə. — Stiel, Geschicklichkeit, etwas anordnen, geeignet, passend.

ipər: müşk, ud, əmbər, xoşbuj, muattar olan şeylər. — Moschus, Ambra, wohlriechende Dinge.

ipər kuruçu: Səmərkənd tərəfində bir kəriçə ismi dir. — Name eines Dorfes nahe zu Samarkand.

ipik: dağ, təpə, təpelik, tağ-i xəros. — Berg, Hügel; Hahnenkamm.

ipimək: hərəkət və çünbüş etmək. — Sich bewegen, herum-springen.

ipitmək: su dokundurmaq, tərtib etmək, islatmaq. — Befechten. | *ipitlemək*: islanmaq, mərbut olmaq. — Befechtet werden, gebunden sein.

ipkin: bir nevi siyah kumaş, siyah iplik. — Eine schwarze Tuchart.

ipləmək: münasib iş görmək, inşad-i ihdəs etmək. — Entsprechend arbeiten, erfinden.

ipliçək: irk mədəni, rəştə illeti. — Eine Art Droguerie.

ir (əjr): erək, mərđ, irkişi, apuşka, ələt, ružulijət. — Mann, Held, Organ des menschlichen Körpers, Männlichkeit. | *irlik*: mərđlik, şeyzət, ružulijət. — Tapferkeit, Mannbarkeit.

iray: uzak, baid; dağ gəçidi, gəçid. — Entfernt; Gebirgsweg.

iraiş: aşayi mahal, alçak mevki. — Der unter Theil eines
ortes.

iran: hurr adam, iranlik, ruşulijet, azadlik; aţem memle-
eti. — Ein freier Mann, Männlichkeit, Freiheit; Land der Perser.

iras: himarin ankirması, eşek bayırması. — Schreien des
Esels, Eselsgeschrei.

iraul: mukaddimet el şejis, pişşenk. — ,Vortrab des
Leeres' Z.

irşajtmak: gülerken dişlerini göstermek, tebessüm. — Grin-
end lächeln.

irelik: kavi, kalın, jogan. — Dick, stark, grob.

iren: alet, dudak, leb. — Geräth, Lippe.

iren: su, ırmak. — Wasser, Fluss.

ıryak: karmik, kulab. — Spaten, Haken.

ıryamak: siçramak, atlamak. — Springen, schütteln. | *ıryan-
mak*: kimildanmak, derpinmek, hareketlenmek. — Bewegt sein,
sich rühren. | *ıryatmak*: kimildatmak, tahrik etmek, dörütme-
k. — Geschüttelt werden.

ıryı: bir nevi süjüt, tal. — Eine Art Weide.

ırik: intiyab, kudret, iytiyar; kalenin ortasında-ki jüksek
er, bala hisar, hükmdarin serai. — Auswahl, Macht; eine erhöhte
Stelle in der Mitte einer Festung, Fürstenpalast.

ırik: joşan, şesim, büjük. — Grob, gross.

ırikmek: kati olmak; erken kalkmak; usanmak, bıkmak,
istikrah etmek. — Entschieden sein; früh aufstehen; sich lang-
weilen.

ırişdamaki: arslanın bayırması, jirtizi bajvanın avaz ve
sedası. — Das Brüllen des Löwen, das Geschrei wilder Thiere.

ırim: beşaret, ümid, fal şajr, oşur. — Gute Nachricht, Hoff-
nung, Glück.

ırin: ejerin keçesi, bir nevi çizme. — Satteldecke, eine Art
Filzstiefel.

ırinşek: tembel, kahil, aşır. — Faul, schwer.

ırink: olgun jarelerin suju, şerahetden çıkan fesad ve çirk. —
Ausfließwasser der reifen Wunde, Eiter der Wunde.

ırinklamak: muufesih olmak, ırik dolub birikmek, çirk tera-
küm etmek. — Aufgelöst sein, schwären der Wunde.

ıriş: bezin boşdan boşa giden şüzgü telleri. — Die gleich-
mässigen Fäden der Leinwand.

ırikaş: keçi ağıri; ,henuz' mănāsına fillerin aşirine ilhak
olunur, ,kilmas ırikaş' henuz gelmez demek. — Ziegenbock; Suffix
der Zeitwörter in der Bedeutung ,henuz'.

ırikaşmak: bir mahale birikmek, şem' olup durmak, arka
sıra gitmek. — Sich an einer Stelle versammeln, hinter einander
gehen.

irke: genş, naz, istigna ile terbiye olmuş; bat, ördek. —
Jung; in Demuth erzogen; Gans, Ente.

irkek: erkek, merd; rütbe, mertebe, gajri mütėhil adam,
dilaver, şeş'i. — Mann; Rangabstufung; Junggesell, kühn.

irken: erkişi, müşerred; imiş, ol vakit. — Mann, ledig; war.

irkenşek: bir tarafa aşmak, temail etmek, terazi ve jükünün
aşır tarafı. — Sich nach einer Seite neigen; die schwerere Seite
der Wage.

irkin: istifham içün fi'llerin aşirine gelir. — Fragezeichen
nach Zeitwörtern.

irkine: alaçukun kefteke baş tarafında olan ööp. — Zelt-
pflock an der Stirnseite.

irkisink: tesbih tanesi; şurma çekirdeji gibi ba'z şejlerin
danesi. — Rosenkranzkügelchen; einem Dattelnkern ähnlich.

irklik: dostluk; bedşujlik. — Freundschaft; schlechtes
Naturell.

irkmek: birikmek, jıyılmak, toplanmak. — Sich versammeln.

irkulaşzi: ud-el salib kökü. — Wurzel der harten Aloe.

ırmaşuk: küçük ırmak, çaj. — Flüsschen, Rinne.

ırmut: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Name eines
Türkenstammes.

ırnek: hevale, çit, mahute, halka, irkenk. — Das Schwingen,
Rand, Kreis.

ırsa: harf-i şart, farz ve ihtimali ifade ejler fi'le harf ter-
kibi dir; ,ırmas, ırsanın nefi dir. — Bedingungszeichen bei Zeit-
wörtern.

ırta: önşe, mukaddem, erken, sabah, jarin, ferda. — Frü-
her, das Frühe, Morgen, der folgende Tag. | *irtank*: ol sabah,
erken, ol ruz. — An demselben Tage in der Früh, frühzeitig.

irtaki: kadimi söz, efsane, hikajaje, kısa, destan. — Märchen,
Erzählung, Fabel.

irtyu: temiz, fark, tefrik, tajb, pakize. — Rein, keusch;
Trennung, Scheiden.

irtun: içdon, istan. — Unterhose.

ırum: gerdab, külak, temevvüş. — Tiefe, Überschwemmung,
Toben des Meeres.

ırvam (ırum): fenn-i askeride meharet ve kumandan-i leş-
ker. — Bewandert sein in der Militärwissenschaft, Befehls-
haber.

ırzir: imtina, muvafakijetsizlik, beşerilmemek, hakkından
gelinmemiş. — Enthaltung, das nicht Entsprechende.

ıs: huş, akl; koku, rajhe; tereng, re, zeng, buş. — Klugheit,
Verstand; Geruch; Rost, Farbe.

iselemek: kulak vermek, istima' etmek. — Aufpassen, an-
hören.

isen: sağ, salim, sahih, afijet, sağlam. — Gesund, ganz, wahrhaft. | *isenlik*: sihat, afijet, selamet. — Gesundheit, Heil.
isır: sızak, hararetlu. — Warm.
isır göl: Türkistanda vaki bir göl ismi dir, etrafında ilizeler ve hamam kudret pek çok-dur, 'sisk göl' dayı derler. — Name eines Sees in Turkestan, in dessen Nähe viele Warmquellen sind.
isik: çal. tebyale, ben, menk. — Schönheitsmal, Hitzbläschen.
isırğa: küpe, halka, guşvare. — Ohrgehänge.
isırğan otu: 'gezne' denilen bir nevi nebat ismi dir. — Pflanzennamen.
isırğanmak: kızarmak, utanmak, hararetli olmak, hişab etmek. — Sich schämen, erröthen.
isirkamak: bir adama atifet etmek, bir şeyi kurmak, sijanet etmek, bir nesne birisinden dirig etmek. — Jemanden begnadigen, etwas schützen, jemandem etwas verweigern.
isitmak: isitme tutmak, tescüxün etmek, humma olmak. — Fieberhitze bekommen, fiebern.
isiz: ujkı, çab, ruja, düş, hajf, afsus. — Schlaf, Traum, Bedrückung.
iskarmak: çajaline getirmek, akl ve çošuna getirmek, kabul etmek. — Jemanden an etwas erinnern, annehmen.
iskene: neçar aleti. — Schreinerwerkzeug.
iski: köhne, fersude, atik, kadim. — Alt, abgenutzt. | *iskirmek*: köhne ve fersude olmak. — Alt werden, ergrauen. | *iskilmek*: paçavra olmak. — Zerfetzen.
iskuži: çasusi, ajari, çafije. — Bosheit, Betrügerei.
islamak: kokulamak; istima' etmek, kulak salmak. — Riechen, horchen.
islanmak: aslanmak, asa getirilmek, nemnak olmak, merbut olmak. — Feucht, nass werden.
islarmak: teslim, tevdi, taksim etmek. — Übergeben, vertheilen.
islatmak: asa getirmek, merbut etmek; nemnak kılmak; kokulatmak. — Fesseln; befeuchten; riechen lassen.
ismek: esmek, hubub etmek. — Wehen, blasen.
isnemek: esnemek, çamjaze çekmek, girişmek. — Gähnen.
ispir: baz, bir nevi şikjar kuşudur; sejis, bajtar. — Falke, eine Jagdvoegel-Art; Reitknecht.
isre: bu tarafda, bu janda, hareket-i kesre, zir, taçt. — Auf dieser Seite.
isri: bir nevi vezn dir, şarki, türkü. — Versmaass, Volkslied.
isti ot: fülful, sijnah biber. — Pfeffer.
istiları: bir nevi destar ve imame. — Handtuch, Turban.

iş: çevre, çift, refik, şebih, muadil, dügane. — Paar, ähnlich, Gefährte.
iş: amel, kjar, rezm, harb, sülh, fi'l. — Arbeit; Kampf; Friede.
iş kur: mahal-i harb, mejdan-i rezm, muharebe jeri. — Kampfplatz, Kampfort.
iŝamak: gevşejüp jajilmek; saşe etmek. — Ermatten; pissen.
iŝanç: itimad, itikad, tasdik. — Vertrauen, Versicherung.
iŝanmaçur: münker, inanmaz. — Geleugnet, ungläubig.
iŝanmak: inanmak, itikad, itimad etmek, jakin ve baver etmek. — Glauben, trauen. | *iŝanılmak*: mü'temed ve mü'teber tutmak. — Verlässlich.
iŝanmakın: inanmagin, kabul ve tasdik etmejin, bavor ejlemekin. — Glaubet es nicht, nehmt es nicht an.
iŝek: ešek, merkeb. — Esel.
iŝik: dergjah, kapunun taşra tarafı. — Thor, Schwelle. | *iŝik açası*: kapuži başı, kapu açası, teşrifatži. — Thorwächter, Zerimonienmeister.
iŝikaj: geže; nemed. — Nacht; Filz.
iŝilkan: şugl, işlenmiş. — Beschäftigung.
için: jıldırım, çakin, bark, parlak. — Blitz, Leuchten des Blitzes, Wetterleuchten.
iŝirik: jaymurla rüzgjar ile çakan jıldırım, şimšek. — Blitz mit Wind und Regen.
içki: bir nevi kamış ve nej. — Eine Art Röhricht.
içkin: akar su, rehvan, jürür at, jorga. — Fliessendes Wasser; Traber.
iŝkirink: kara soçuk, burudet-i ŝedide. — Schneidend kalt.
iŝkirmak: safir vurmak, işlik çalmak, pug çalmak. — Pfeifen, trompeten.
iŝlek: seri', težrübeli, imtihan olunmuş şugl, işlenmiş. — Schnell, erprobt, bewährt.
içmek: kazmak, tirmiklamak, burmak, rabt etmek. — Graben, bohren, festbinden.
iŝnamak: parıldamak, çakmak, jıldırım çakmak. — Glänzen, leuchten, blitzen.
iŝnar: parlak, zijadar, münevver; jıldiz böžeji. — Glänzend, leuchtend; Leuchtewurm.
iŝtan (iŝtun): iç don, serval. — Unterhose.
iŝterek: mevž, tufan, furtuna, taşkin. — Wogen, Wellen, Gewitter.
it balızi: kefelçir balızi. — Eine Fischart.
it brak: Oçuz çana tegallüb eden hükümdarin ismi dir. — Name eines bezwingenden Fürsten.

it burnu: nesrin tohumu. — Der Samen der Hainrose.

it dirseji: arpažik gibi bir çiban. — Gerstenkorn (am Auge).

it yijari: hanzal. — Die Coloquinte.

it üzümü: inab. — Art Weintraube.

itak: zejl, etek, ayz kenar, leb. — Saum, Rand, Lippe. |

itaklamak: eteje bir şeji doldurmak, eteklemek, etek sallajup jellemek. — Das Lüften des Gewandsaumes.

italçu: çarç; bir nevi şikjar kuşu dir. — Kreis; eine Jagd-vogel-Art.

italik: damenin haşijesi, damen, etek, ‚edelim‘ mănāsina. — Saum, Rand; in der Bedeutung von ‚edelim‘.

itasalmak: dörtmek, red, def etmek, gerü kakmak. — Stossen, fortreiben.

iti bölük: eji eihel kavunu, her köküde kirk elli dane pejda olup ževizden zijade büjümez. — Eine Melonenart, an jeder Ranke sind vierzig Stück, in Nussgrösse.

itik: ötkin, keskin, sert, tez; gajb, zai. — Stark, scharf; verloren.

itiklamak: dörtmek, kakmak; täžil etmek. — Stossen, schlagen; sich beeilen.

itirtmek: parça parça, pare pare, bölük bölük etmek. — Zerstückeln.

itka: pazar kurulan mahal, panajir jeri. — Marktplatz.

itkuži (ajtçuži): muçbir, meddah, çok söyler adam, sazende, aşik. — Volkserzähler, Schwätzer, Sänger.

itkü: kajb olan şeji, çalınmış esbab ve emval. — Verlorenes Gut, gestohlene Kleider.

itmek: ilerü sürmek, jürütmek, itelemek. — Vor sich her-treiben.

itmek: kaib, zai olmak, dertmek, nefkud etmek. — Verloren gehn. | *itürmek*: itkürmek, kajb ve zai etmek, def etmek. — Verlieren.

itük: edik, çizme, muze. — Stiefel, Überschuh. | *itükži*: edikçi, konduraži. — Stiefelverfertiger.

ivirkac: çevrižek, gerdanide. — Das Gedrehte.

ivirmek: çevirmek, devirmek, döndürmek. — Drehen, wenden. | *ivirmek*: bir şejin etrafında dönmek ve dolaşmak, devre kazmak, ihate ejlemek. — Sich um etwas drehen, umgeben. |

ivirmek: bir şejin etrafında gezindirilmek, çevrilmek.

ivmek: çabuk, azele, sirät etmek. — Eilen, sich beeilen.

izçi: izle giderek sariki buluzu, ajak nakşini tanıži. — Den Dieb seiner Spur nachgehend auffinden.

izi: allak, çuda, çalik. — Gott, der Schöpfer.

izlemek: pij düşmek, težessüs etmek. — Nachsuchen, nachspüren.

izme: bir nevi tām dir. lape gibi. lafzen, bejhudegju. — Eine Art Speise, breiartig; Schwätzer.

izmek: ezmek, jaslatmak, sahk etmek, salaje ejlemek. — Zerreiben.

J

jab (jeb): aheste, sessiz divi eden su, eriyže, ufak irmek, çujže; kabail-i türkmenijede meşhur. — Stilles, ruhiges Wasser, kleiner Fluss; berühmt bei den Turkomanen.

jabak: japak, inže jön, tiftik. — Wolle, feine Wolle.

jaban: bijaban, taşra, çarž, sahra, jat adam, hamun; jogan aş. — Wüste, Einöde, Ebene; derbe Speise.

jabanlaşmak: göndermek, irsal etmek, jabarmak, isra etmek. — Senden, absenden.

jabu: jük atı, dinž at, kuvvetli hajvan. — Lastpferd, kräftiges Thier.

jaday: tereddüd ve mesellü dajimi, devam, hemişe. — Ungewissheit, Beharrlichkeit, immer.

jadak: jorulmak, zaif, natuvan olmak. — Ermüden, erschöpft sein.

jadavide: jede taşi. — Nierenstein.

jafray: japrak, varak. — Blatt.

jaçak: jön, tüj, kil, muj. — Wolle, Feder, Haar.

jaçamur: jaçimçur, ekmek, çörek, jaç ile japilir renžber tāmı. — Brod, Gebäck, mit Butter bereitete Bauern-Speise.

jaçdu (jaçdu): nur, zija, ajdinlik. — Licht, Glanz, Helligkeit.

jaçduluk: šane, tarak; ajdinlik, rušenlik, nur-u zija. — Kamm; Glanz, Helligkeit.

jaçi: düşmen, jabanži, fakir, bikjane. — Feind, Fremder, Arm.

jaçikmak: düşmen olmak, ju olmak. — Feindlich gesinnt sein.

jaçilbaj kuşu: bir nevi kuş ismi dir, mejdan-i harbda dayi alemin ajakina ilkönce başına getirildiji halda, bunda dayi alemin jaçlamış tabir ederler. — Name einer Vogelart, wird auch auf dem Schlachtfelde neben die Fahnenstange gestellt.

jaçin: jaçış, baran, raçmet. — Regen.

jaçir: atın omuzları arasında jaçlı jeri, at jaçri, omuzlarını ejer vurup pejda olan jare. — Wunde an der Schulter des Thieres; Wunde durch Reibung des Sattels entstanden.

jaçış: jaçmur, baran, raçmet. — Regen.

jaçiz: tijab, kir. — Schwarz, fahl. | *jaçiz kara*: kara jaçiz, sijah, tonlu at. — Tiefschwarz, braunes Pferd.

jaɣlayumak: tila aleti, tedbin etmek, eta'ma jaɣ komak. — Salbe, salben, Fett in die Speise geben.

jaɣlamışi: jaɣlamak fi'li, moɣullarda ilk evvel bir deli kanlinin şikjare girdiği vakit büyük parmağını jaɣ ile sürerler ve buna saɣlamış tabir ederler. — Bei den Mogulen die Befettung eines, zum ersten Male theilnehmenden Jünglings.

jaɣlık: bez parçası dir, enva'i vardır. mendil, destemal, ževre, rujmal, kilağı. — Leinwandlappen, verschiedener Gattung, wie etc.

jaɣmak: nazl olmak, jokarıdan düşmek, jaɣmur, kar, dolu dökülmek. — Fallen, regnen, schneien, hageln.

jaɣrın: jaɣır atın omuzları arasında jaɣlı jeri, arka tarafı, jaralı jaɣır jeri. — Wunde auf dem Pferderücken.

jaɣşı: güzel, eji, nik. — Schön, gut. | *jaɣşılamak*: eji etmek. — Verschönern, schön machen.

jaj: okun kemani, jazın kemali, tabistan. — Saite des Pfeilhogens; Sommer.

jaj oɣlak: keçi bojnuzu; çekit tanesi. — Ziegenhorn; Korn.

jaja (jajak): pijade, asaker-i pijade, jajank. — Zu Fuss, Fusstruppe.

jajaklamak: maşije hareket ejlemek, rahil olmak, pijade gitmek. — Zu Fuss gehen reisen.

jajei: bir kasaba ismi; jaj japan esnaf, her şej jajını japan ustad. — Stadtname; Bogenmacher.

jajdah: sade, çevsensiz at; çıplak hayvan. — Ungeschirrtes Pferd.

jajik: Türkistanda büyük bir nehir. — Fluss in Turkestan.

jajkalamak: jajıla jajıla çaram etmek, naz ile yol yürümek, sallana sallana reftar ejlemek. — Sich mühsam bewegen, anmuthig schreiten, sich wiegend gehen.

jajkanmak: jikanmak, igtisal etmek. — Sich waschen.

jajkin: serab, çöl-i bijabanda su misali görünen serab. — Luftspiegelung, Wasserspiegelung auf den Seen.

jajkira: şiddet, gürültü, bağırış, şamata. — Heftigkeit, Lärm, Schreien.

jajlak: jajla mahali, göçemen jeri, jajla. — Sommerwohnung, Nomadensitz.

jajlamak: jajlaja çıkmak. — Sich zum Sommeraufenthalt begeben.

jajlamak: oku jajın üzerine komak, jajlanmak, hazir etmek. — Den Pfeil auf den Boden legen, den Pfeil bereit halten.

jajlamışi: mevsim-i jaj, jajlaka çıkmak. — Auf Sommeraufenthalt gehen.

jajma: satizilerin ufak sergisi, jajmaşı. — Krämermarkt.

jajni: hafif, jöngil. — Leicht, schwach.

jak: semt, žanib, kenar, karib, jakin, taraf. — Kreis, Seite, nahe.

jakajka: kiriban, taraf, kinaje. — Kragen, Seite, Beinname.
jakarmak: aşız, ilhah etmek, riža ejlemek. — Verlangen, bitten.

jaktaşmak: janaşmak, jataşmak, tekarrüb etmek, rabt etmek. — Nahen, sich nähern, verbinden.

jaktu: nur, ajdinlik, jaɣtı. — Licht, Glanz.

jakturmak: tutuşdurmak, japişdirmek, tasdik, kabul etmek. — Anzünden, berühren, bestätigen, annehmen.

jal: parlak, düz, musattih. — Glänzend, glatt.

jalaɣ: hayvanların suladığı bir taş tekne. — Steintrog zum Tränken der Thiere.

jalajmak: iltima', tez, dirayşan olmak. — Glänzen; etwas wegnehmen.

jalanaş: çıplak, urjan, berhene. — Nackt, entblösst.

jalanaşrat: bir nevi büyük fare, siçkan. — Eine grosse Mäuseart, Ratte.

jalank: berhene, urjan; dikilmemiş kumaş, alaşa. — Nackt; ungenähtes Tuch, bunt.

jalankaçlamak: urjan, berhene etmek, çıplak kılmak. — Entblößen, nackt entkleiden.

jalankaşruşı: urjan edizi, çıplak ve sojguşı. — Plünderer.

jalanksamak: bir şejine pejine düşüp aramak, arkasına, inksesine düşerek şu etmek. — Die Spur aufsuchen.

jalanlamak: parlamak, direyşan olmak; jalvarmak, riža etmek. — Glänzen; flehen.

jalanlaşdurmak: urjan etdirmek, çıplak kıldirmek. — Entblößen lassen.

jalanun: bir jere sirätle asker sevk etmek, leşker irsal etmek. — Soldaten eiligst irgendwohin senden.

jalau (jalavuz): külahın etrafına tutulan kırmızı ipek parçası; bajrak, alem. — Rothes Seidenstück um die Mütze; Fahne.

jalci: düzlenmiş, temizlenmiş, joluna konulmuş. — Gereinigt, geordnet.

jalçimäk: behre bulmak, rahat etmek, sajesinde geçinmek. — Glück finden, ruhen.

jalçuk: elçi, sefir, rusul, vekil. — Gesandter, Botschafter.

jaldamak: atın jalından tutmak, gerdene el komak. — Das Pferd an der Mähne ergreifen, am Nacken ergreifen.

jaldıramak: parlamak, direyşan etmek, uzakdan şaşalı görünmek. — Glänzen, von der Ferne glänzend erscheinen. | *jaldirajış*: parlajış, ruşen, pertev. — Das Glänzen.

jalyan: jalan, duruɣ. — Lüge, falsch.

jalın: serab. — Luftspiegelung.

jalγuz (jalinkuz): jaliniz, sade, tek. — Nur, allein.

jalink: jalinžak, berhene, čiplak, bilibas. — Nackt, entblösst.

jalinkat: jaliniz, müžerred, bir tek. — Allein, einsam.

jalinkamak: efruxte olmak, parlamak. — Angezündet sein, glänzen.

jalinmak: jalinik, ojnar, alev, pertev; jalvarmak, riža etmek. — Flamme, Glanz; bitten, ersuchen.

jalkamak: muavenet etmek, imdad ejlemek, yardım vermek. — Helfen, behilflich sein.

jalkimik: dişi hajvan kizmak, gevşenmek. — Gekäuet werden; das Thierweibchen reizen. | *jalkitmak*: täžiz etmek, ibram ejlemek, jalvarmak. — Belästigen, drängen.

jalmazuz: jejüp doymaz, dajim až. — Unersättlicher, Hungeriger.

jalman: tez, tezlik; biran rayšende. — Schnell, Schnelligkeit; glänzend.

jalpak; geniş, jalpuk, vasi. — Gross, flach, breit.

jalparmak: jalvarmak, riža, iltimas etmek. — Bitten, flehen.

jaltak: mudaheneži, iki jüzlü, jüze gülüžü. — Heuchler, Schmeichler. | *jaltaklıγ*: mudahene, sitajış etmek; rušenlik. — Heuchelei; Glanz.

jaltakamak: mudahene etmek, oγšamak, medh etmek. — Schmeicheln, heucheln.

jaltrak: jaldırak, parlak. — Glänzend.

jam: menzil pejgiri, bir mil, piži kovan; bir memleket dir. — Postpferd; kleiner Krug; Land.

jamaž: daγa jamanmiš gibi parča jer, kedik, ilaveli mevk-i žebel. — Kleiner, sich an den Berg lehrender Ort, Einschnitt.

jamar: munzam, muavin, parča dejmek, pare komak. — Verbunden, Helfer, zerstückeln. | *jamaγlıγ*: parča konulmuş libas ve žame. — Zerstückeltes Kleid.

jaman: kötü, fena, bed. — Schlecht. | *jamanlamak*: fena söjlemek, šikajetlenmek. — Böses reden, sich beklagen.

jamži: tatar, postaži, vedäži, müždeži, čapar, χaberži. — Tatar, Postbote, Bote.

jamγur: jaγmur, baran, rabmet. — Regen.

jana (jene): edat dir, jine, digerbar, baška. — Wieder, nochmals, ein Anderer.

janaγan: büülünmiš, keskin. — Geschärft, geschliffen.

janaji: icinden bir baškasi, digeri, gajri. — Ein Anderer.

janakan: kerkedan. — Das Nasehorn.

janamak: büjülenmek, baran etmek. — Umwenden, drehen, scharf machen.

janaša: jakin, karib, nezd, iltaf etmek. — Nahe bringen, anheften.

janbaš: janı bašında, kurbinde, nezd. — Daneben, in der Nähe.

janbu: čin akčesi ve gümüşü, nukra, jamu. — Chinesisches Silber oder Geld.

jančmak: dövme, ufalattmak, rize etmek. — Zerschlagen, zerkleinern.

jančuk: kese, žeb, čanta, činalmiš. — Tasche, Sack.

janžak: jangeč, janpuri giden hajvan; at takımı. — Schief, seitwärts gehendes Thier; Pferdegeschirr.

janžraj: bir šeji rize rize edežek alet, kijažak esbab. — Zerstückelungsgeräth.

jandaš: ašina, ahab, dost. — Bekannter, Freund. | *jandašmak*: hemduš olmak. — Sich befreunden.

jandaštamak: jandaš, tekarrüb etdirmek, jakin etmek. — Sich jemanden zum Freunde machen, annähern.

janži: taraf, kenar, jan. — Seite, Saum.

janγu: jangin, harik; aks, seda, avaz, daγ sedasi. — Feuersbrunst; Wiederhall, Stimme.

janγulamak: daγlar seda etmek, aks ettirmek. — Wiederhall zwischen den Bergen, wiederhallen.

jank (janki): nev, taze, jeni, žedid. — Neu, frisch.

jankačıγ: iki taraf, du žanib. — Doppelseite.

jankar: ževiz, koz, čarmaγz. — Nusse.

jankar: janak, ruγsar, ruj. — Wange, Gesicht.

jankarak: bu taraftrak, bu žanibrak. — Von dieser Seite.

jankilamak: teždid, tekrar etmek, termim, tāmır. — Erneuern, wiederholen, verbessern.

jankla: denli, mesellü, manend. — Art, Maass, ähnlich.

janklıγ: denli, meselli, gibi. — Ähnlich, dessgleichen, wie.

janklamak: tazelenmek, težeddüd etmek. — Erneuert werden.

janklitmaž: janiltma, bilmeže, tekerleme. — Räthsel, Scherzmärchen.

jankmak: galat söjlemek, janilmak. — Falsch sprechen, sich irren. | *janklatmak*: šaširtmak, galat etdirmek. — Irre werden.

janksilamak: birisini taklid etmek, masχara. — Jemandem nachahmen.

jankšak: tatsiz, geveze, aγzi jajvan. — Geschmacklos, geschwätzig.

jankšamak: zijade söjlemek, čene jarišdirmek, gevezelik etmek. — Plauschen, schwätzen.

jantak: jandik, bejazže diken, γar. — Weissliche Distel, Stachel.

japa: užu parmak, jarikli kürek, χarmanlari savurdıkları direnk, atki. — Schaufel, Stange zum Auseinanderstreuen der Triste.

japalak: jaba ile çarman savurmak, kürek. — Schaufeln, haufel.

japar: meşk, nafe. — Moschus, Moschusbeutel.

japı: japuk, day eteji, binâ, imaret, geçid. — Gebäude, Berg-nd, Pass.

japınzî (*japınzak*): uzun killi kebe, yağmurluk, çul. — Ein-ghaariger Pelz, Regenmantel.

japmak: kapamak, sed etmek; japılmak, kapanmak, mâmulmak. — Einschliessen, versperren; fertig werden.

japu: hejkel, binâ. — Bild, Gebäude.

japuy: at şevşeni, uzun kebe, yağmurluk, basturuk, japınzak, çük aba, gelinlerin jüzüne japışdırdıkları zinet, 'teke' dayı enilir. — Pferdegeschirr, lange Decke, Regenmantel, Gesichtshmuck der Braut, auch 'teke' genannt.

japuyan: lale japrayı mesabesinde olan bir ot varak, japg, berk. — Ein dem Tulpenblatt ähnliches Gras, Blatt.

japuşyan: japışmak, mulsak olmak. — Verbunden sein. | *japuşmak*: mutabik, melhuk olmak, salu vermek. — Zusammen-

assen.

jar: jarılmış, uçurum, varta, havije, jer; žeri, refik, dost; ratmak, jorulanmak, maylut. — Gespaltet; Abgrund, Ort; tap-

er, Freund, Gefährte; ermüdet sein, verwirrt.

jaray: esliha, alet-i harb, tüfenk, şimşir ve saire. — Waffen, Kampfgeräth, Flinte, Schwert und dergleichen.

jaray: silah, alet-i lazime, münasib, şemşir, yançer, alat-i arb. — Waffe, Säbel, Kampfgeräth. | *jaraylıy*: silahlı, esbablı, letli. — Bewaffnet, bekleidet.

jaraylanmak: teşmir etmek, amade olmak, hazırlanmak. — aufschürzen, bereit sein.

jaramak: jarlık etmek, fajde etmek, lijaket göstermek. — Helfen, behilflich sein, Dienstbereit sein.

jaray: dabbayı olmamiş deri, moçulların deriden dikdikleri kürk ve libas. — Unausgegerbtes Leder, ein aus Leder genähtes Kleid oder Pelz der Mogulen.

jarasik: çuffas. — Fledermaus.

jaras: musalaka, bariş, il dost olmak. — Versöhnung, Freundschaft.

jarasik: sülh, barişik, münasib, libas ve žamezib adam, arasıklı. — Versöhnung, friedlich, schicklich.

jarasmak: barişmak, sülh-ü musaliha etmek, müvafakat ederek güzel olmak. — Sich versöhnen, Friede schliessen, übereinkommen.

jarav (*jara*): žerb, riş, jare. — Verwundung, Wunde.

jarılacak: teskin etmek, dāvā kesmek. — Beruhigen, den Streit beenden.

jaryu: musadere, zabt-i emval ve emlak etmek. — Rechtsforderung, in Beschlag legen.

jaryuzak: el dejirmeni. — Handmühle.

jaryuzi: emir-i divan, bir mansüb dir, fasl edişi, hakem, ferman. — Emir des Raths, eine Würde, Richter, Befehl.

jarilyaş: hedije, bergüzar, bayşis, jadigar. — Geschenk, Andenken.

jarindasi: jarinki gün, irte. — Morgen, der morgige Tag.

jaris: sebak, musabakat, imtihan, težrube, koşmak. — Ehrenpreis, Ehrgeiz, Prüfung, Versuch.

jarakanat: çuffas, şepkek. — Fledermaus.

jarli: fakir, meskin. — Arm, elend.

jarliy: mensur, ferman, jarlık, name-i humajun, mansib. — Diplom, Befehl, kaiserlicher Erlass.

jarliya: rahmet, aff, jalkanmak. — Verzeihen, Erbarmen.

jarliyamak: rahmet etmek. — Erbarmen. | *jarliyan*: rahmet edilmiş. — Verziehen.

jarma: kabil, insikak, şeftalu, teraşe. — Zerspaltung, Schnitt, Pfirsich.

jarmaça: kabil-i insikak, biçme olmajan odun. — Scheit (Holz). Z.

jarmak: az ajirmek, teşkik ejlemek. — Entzweien, spalten.

jarnak: sikke, bejaz para, altun, jamu. — Geld, Silbergeld, Gold.

jarmanmak: tirmalanmak, tiraşyıraş. — Klettern.

jarpi: jarisi, nisf, jarim, buçuk. — Die Hälfte, halb.

jarpu: çozuk, küdek. — Kind, Junge.

jarpuz: gejik gibi, bir ot dur. — Minze, Kraut.

jaruy: ruşen, ajdin, çatlak, işik. — Schimmernd, glänzend.

jaruyliy: ajdinlik, ruşenlik, zija. — Glanz, Helle.

jarumayur: revnaksiz, jaramaz, bejhude, gajr-i makbul. — Glanzlos, Unnütz, nicht angenommen.

jarumak: müžella olmak, ajdin olmak, jarutmak, işiklandirmek, zijadar ejlemek. — Glänzen, leuchten. | *jaruslamak*: jaruslamak, ruşen, ajdin. — Glanz, Helle.

jas: matem, keder, melul. — Trauer, Kummer.

jasak: nizam, usul, kaide, tembih; devlet-i tatar ve mogul nizamet esasijesi, sijaset kanun namesi. — Anordnung, Grundsätze, Regel; Verfassung des tatarischen und mogulischen Reiches, Grundverfassung.

jasal: saf çekmek, bir düzü durmak, alaj çekmek, araste. — In Ordnung sein, in Reih und Glied stehn, geschmückt.

jasal: saf, dizi. — Ordnung, Reihe.

jasamak: japmak, inşā, inşad etmek. — Machen, bauen, gründen.

jasamişi: nizam, tertib, japmiş, ižad ejlemiş. — Ordnung, Reihe, gegründet.
jasançak: jasdik, visade, jasdanyaz, ballış. — Kissen, Polster.
jasank: geniş, tüzünk, tertib etmek. — Gross, breit.
jasanmiş: gejinmiş, libas gejmış, esvablanmiş, zijnetlenmiş.
 — Angekleidet, geschmückt.
jasar: jasatmak, japdirmek, tezjin etdirmek. — Anfertigen lassen, geschmückt werden.
jasau: saf, dizi, tertib. — Anordnung, Reihe.
jasaul: jasadik, jasadik memuru, muhafaza; asija-i vustada asaular dajak ve dejnek ile xidmet miride gezerler. — Der Verwalter, Wächter; Wächter, die in Mittel-Asien mit Ruthen ihre dienstlichen Rundgänge halten.
jasi: ariz, düz. — Gross, weit.
jaskamak: jatsamak, tekje edinmek. — Sich ausruhen.
jasmak: jatsamak, araste etmek, saf saf dizmek, elbise gejpüjnetlenmek. — Ausruhen, schmücken, sich ausschmücken.
jasmuk: meržemek. — Linse.
jastamak (jastanmak): baliş etmek, düzeltmek, dajanmak. — Sich stützen, verbessern.
jastançak: arka verüp rahatlanmak. — Sich ausruhen.
jasun: ustuyan, kemik. — Knochen.
jaş: çožuk, islak, taze, körpe, rutubetli, dumu. — Kind, jung, frisch; feucht, Thränen. | *jaşlır*: rutubet, kiçik, bece. — Feuchtigkeit; jung, Kind.
jaşar: üç jaşar, beş jaşar gibi büjür, köhnesal olmak. — Drei- oder fünfjährig, wachsen, alt werden.
jaşarmak: nemnak olmak, sereşk dökme, göz jaşı akıtmak. — Feicht sein, Thränen vergiessen, thränen.
jaşik (işik): jayız at; pi. — Braunes Pferd; Fett.
jaşil: taze, jeşil, gök. — Jung, blau. | *jaşil baş*: jeşil baş, bir nevi ördek ismi dir. — Name einer Entenart.
jaşmak: jaşmak, nisa örtüsü; örtmek, örtünmek, tutunmak. — Schleier, Frauenschleier; verdecken, sich verdecken.
jaşimtol: jeşile çalar renk, sebzevari. — Eine ins grünliche spielende Farbe.
jaşin: bark, jıldırım, çakmak. — Blitz, Donner.
jaşunmak: örtünmek, ixtifa etmek. — Sich verstecken, sich bedecken.
jaşurmak: örtmek, ixtifa etmek. — Bedecken, sich verbergen.
jaşurukluğ: muhtefi, gizli. — Versteckt, verborgen.
jaşurun: gizli, mayfi. — Heimlich.
jat (jad): jad, garib, jabanži; muğalif, bikjane. — Fremd, in Fremder.

jat jarağ: mühimmat-i harbije, ateşyane, koryane, žebhane, asker alati. — Kriegsangelegenheit, Pulvermagazin.
jatalak: mariz, çasta, natuvan. — Krank, kraftlos.
jatçurmak: jatirmek, bir jana ejmek, jan jatirmek. — Niederlegen, etwas nach einer Seite biegen.
jatik: jatçun, jatiži, jatişmiş. — Liegend, niedergelegt.
jatış: hükmdarin jatdıyı odajı karaçol beklejene denir, hükmdar etrafında jatan kesane jatişži denilir. — Wird auf den Wächter des königlichen Schlafgemaches angewendet, „jatişži“ werden die um den Fürsten herumschlafenden Personen genannt.
jatkun: çok jatmiş, jatçin. — Vielschläfer, Siebenschläfer.
jatlamak: jadirçamak, jabanži ad etmek, istikrah etmek. — Jemanden für Fremd halten, sich ekeln.
jatlır: mežhul, jat adam, jabanži, bedbağt. — Ein Fremder, Unglücksvogel.
jatuyan: sazlık, kanun, santur. — Musikinstrument. | *jatuyanži*: sazende, santur çalan, musiki-dan. — Spieler eines Instrumentes.
jatuk: su kabi, surahi, köpü. — Wassergefäss, Flasche.
jav: düşmen. — Feind.
java: bejhude söz, saçma kelam. — Unnütze Rede, Geschwätz.
java: gaib, zai', jabanži, düşmen. — Verloren, Fremder, Feind.
javan: lezzeti garib, bimeze, lezzetsiz. — Geschmacklos, ohne Geschmack.
javaşa: azgin atların kulaklarına vurulan alet dir. — Geräth welches in das Ohr der widerspänstigen Pferde gestossen wird.
javaşmak: halim, sakin olmak, sahib-i temkin. — Mild, ruhig sein.
javçin: müsafir, mihman, konuk. — Gast.
javži: zijafete ve düjüne davet ediži, toj, surur. — Der zur Hochzeit Ladende, Gastmahl.
javçan aşı: aş gežeden kalma. — Speisenüberreste.
javlak: düşmeni çok olan mahl, garib, aži. — Ein viel angefeindeter; fremd, sonderbar.
javlamak: muharebe etmek, düşmeni jenmek, galib gelmek. — Krieg führen, den Feind besiegen, sieger sein.
javmak (javuşmak): tekarrüb etmek, jakin gelmek. — Sich nähern.
javmak: parça parça, rize rize etmek, paralatmak, düşmen kirmek. — Zerbröckeln, zerstückeln, den Feind niederwerfen.
javruk: hajvan beçesi, javru. — Das Junge eines Thieres.
javşan: dikenli batar şejler, bir nevi ot dur odun nevinden, çasağ, silenik gibi. — Stachelige Dinge, eine Grasart, Auskehricht.

javuk: namzedlik, nišan, javuk. — Verlobung. | *javuklaşmak*: namzed etmek, javuklanmak, tekarrüb etmek. — Sich verloben.

javunkmak: tebdil, tahvil etmek, döndürmek, karib olmak. — Verändern, sich umwenden.

javuşkari: jakin, karib, birlik. — Nahe.

javutmak: takrib etmek, javuk ejlemek, janina götürmek. — Annähern, verloben.

javuz: pakize, güzel, müstesna. — Keusch, schön, vorzüglich.

jazırmak: suçlu, kabahatlu etmek. — Jemanden zum Sünder machen.

jazi: sebze ve nebatatdan çali deşt, jazlık jer. — Wüste ohne Gras und Pflanze.

jazırlı: jazili. — Geschriebenes.

jazim: sernivişt, ruzi makedder. — Schicksal, Bestimmung.

jazmak: japmak, best etmek, tahrir, imla, bitmek. — Vertigen, schreiben, etwas niederschreiben.

jazuk: günah, kabahat, suç. — Sünde, Fehler.

jedek: jedekdaş, mäjetde giden redif şejler, çususen at jedeji, etik. — Handpferd.

jedmek: japişup çeküp götürmek, delalet etmek, çekmek. — Mitnehmen, den Weg zeigen, ziehen.

jeki jarım: birer, jarımşer. — Einzelweis, halbundhalb.

jelenk: biperva ferray mahal; ayağdan binalı bir mekjan. — Sichere Gegend; ein aus Holz errichteter Aufenthaltsort.

jelim: japişkanlık, tutkal. — Harz.

jelkun (jelkin): kurutmuş; ürkük, mergub, jolgun. — Austrocknet; erschreckt, beliebt.

jelu: rezk, alem, işaret, tuş. — Rossschweif, Zeichen.

jemdan: bir nevi dari unundan pişirilmiş tām dir. — Eine Art Mehlspeise, breiähnlich.

jerkmek: nefret etmek, tāmndan bezmek, rabt etmek. — Widerwillen haben, sich vor eine Speise ekeln.

jestehlemek: telvis, tednis etmek, piselemek. — Entleerung haben, pissen.

jetim: öksüz, hizmetkjar, uşak, ücretle tutulan renzber. — Vaise, Diener, Tagelöhner.

jetti (jiti): jedi. — Sieben.

jetul: jer, erazi, mülk, tofrag. — Grundbesitz, Erde.

jezne (jizne): enişte, hemşire. — Schwager, Schwester.

jib: ip, risman. — Strick, Schnur.

jidamak: jedmek, redif etmek, çekmek, gezdirmek. — An der Leine führen, gängeln.

jidamik: jedek, katar-saltanat atlari, esb-i numajış. — Kaiserliche Pferde, Paradeperde.

jidamik busun: dua-i bed makamında dir, telef olsun, gör-düjünk bu osun demek, bir kargış dir. — Ausdruck für einen Fluch.

jir: hazir, amade. — Bereit, fertig.

jıraş: ayaş, tajak, çöp. — Baum, Holz.

jiray: dirext, şeşr, çöp, jıraş; fersenk, taş çakirim. — Baum, Holz; Meile.

jiri: jirin; buka, jaş. — Haufen; Weinen.

jirikiz: zem ediniz, terakim ediniz. — Sammelt.

jirin: zemijet, jirinlu, küllijetlu. — Versammlung, versammelt, Gesamtheit.

jirılarur: aylaşizi, girjan edişi. — Weiner. | *jirılamak*: ayla-mak, buka ejlemek. — Weinen. | *jirılab*: buka ejlejüp. — Weinend.

jirnak: zemijet, kalabalık, jirin. — Versammlung.

jirnet: fil. — Elephant.

jik: bed, fena. — Schlecht.

jiken: karındaş evladı, amuza, daji, tejze, hemşire zade, çaratajşe ,çin' dayı denilir. — Nefte, Nichte, Onkel, Tante, çagata-jisch auch ,çin'.

jikilıur: uftade, viran, çarab, hakaret. — Erobert, verwüstet, öde; Verachtung.

jikilımarur: metin, jikilmaz. — Fest, unzerstörbar.

jikin: çob, pakize, temiz, javuz. — Schön, rein, gut.

jikinti: munderisat, çarabe, virani. — Verschwunden; verwüstet.

jikiranmak: ijrenmek, dinsenmek, istikrah ejlemek. — Sich vor etwas ekeln, Abscheu haben.

jikirmek: gjrenmek, aruk vermek, ejirmek, risman keşide etmek. — Gähnen; spinnen, Faden winden.

jikirmi: ikarma, iki on, jirmi. — Zwanzig.

jikti (jetti): tamam oldu, nihajet buldu, vasil oldu, jetişdi. — Vollendet, angekommen, angelangt.

jiku: çarab, bir tarafa mail olan, jikilmiş. — Öde, zerstört.

jikuluk: jemeklik, jejilmeje salih şej. — Essbar, geniessbar.

jil: bad, ruzgar, şemal. — Wind, Nordwind.

jilak: multan, nimten, jelek; deve jaurusu. — Art Weste, Jacke; junges Kameel.

jilamak: parlamak, alevlendirmek. — Glänzen, leuchten.

jilana arıvurın: jilana benzer bir hajvan dir, senksare muşabih tavil konduz gibi. — Ein schlangenähnliches Thier, auch langes biberähnliches Thier.

jılanıyaş: şemame; çiplak ve urjan mănāsına dayı gelir. — Wohlriechendes Pflänzchen; hat auch die Bedeutung von nackt sein.

jılar jılar: birer birer, javaş javaş. — Einzelweise, nach und nach.

jilzilik: bir senelik, jetim xizmetkjar, saljaneži, bir senelik nuker. — Jahreslohn, ein jährliches Gehalt Beziehender; verwaister Diener.

jilenk: jöngil, çabuk, xafif, sade; pijade, ajaşi çplak. — Leicht, schnell; Fussgänger, ein Barfüssiger.

jilke: çadır, çatr. — Zelt, Vorhang.

jilki: ilki, hergele, davar asb, at. — Jährlich, Stuterei, Hauspferd.

jilkin: nāl, at nāli. — Hufeisen.

jilku: ustura, alet-i tiraş. — Rasiermesser.

jilkuran: bir nevi ta'un dir. — Eine Art Krankheit.

jilmak: kaçınmak, korkutmak, xuf etmek. — Jemanden erschrecken, Furcht einjagen.

jilmek: isti'zal etmek, koşmak. — Eilen, laufen.

jilpeguş (jelpе-kuh Z.): jelpaze, jalpaçuş. — Fächer.

jilu: ehali, xalk, jiyin. — Volk, Gemenge.

jim: jem, jemek, at jemi, davar boşazi. — Speise, Futter, Thierrachen.

jimdaş: bir jerde jem jejen, beraber tām eden. — Speisegenosse.

jimişan: javşan, bir nevi xafit ot ve gijah dir. — Eine leichte Grasart.

jimlik: at bořazi ve jemi, bir geželik tām. — Futter, Futtermaas für eine Nacht.

jimrulku: xarab, viran, munderis. — Verwüstet, verwundungen.

jimrumek: taxrib, viran ejlemek. — Verwüsten, öde machen.

jimtuk: jejindi, tum'a. — Nahrung, Essen.

jink: asitin, libas. — Der Ärmel, Kleid.

jinke: saşdiç, kadın, daje xatun. — Schwägerin, Brautführerin.

jinki: žedid, nev, taze. — Neu. | *jinkirtmek*: jeniltmek, teždid etdirmek, xafiflanmak. — Erneuern, sich erleichtert fühlen.

jinkil: jöngil, xafif. — Leicht.

jinkmek: jütmek, galib olmak, muzaffer olmak, jenemek. — Besiegen, Sieger bleiben.

jiniürtmek: teždid etdirmek, taze ejlemek. — Erneuern, auffrischen.

jipar: misk, nafe. — Moschusbeutel. L. *japar*.

jiparmak: irsal ejlemek, göndermek. — Senden, schicken.

jiplik: iplik, risman. — Faden, Schnur.

jiputmak: tebdil, tahvil ejlemek. — Umwechseln, verändern.

jirayramak: iraklamak, teb'id. — Entfernen. | *jirak*: uzak, irak. — Weit, entfernt.

jirav: xanende, naşma-kjar, aşik, koşukçu, hafız. — Sänger, Liederdichter.

jirazuk: jeježek, azuka. — Essbar, Vorrath.

jirik: tāmđan nefret edişi, dinsenmek. — Ein sich vor Speisen Ekelender, sich ekeln.

jirinmak: jejiležek nesne, zařire. — Esswaare, Nahrungsmittel.

jirlamak: irlamak, tegannüm etmek, ādet-i kadim üzre šarki ve bejt okup piale almak. — Singen, Lieder nach alter Weise singen.

jirlemek: jerleşdirmek, jerine komak. — Auf den Platz stellen.

jirmak: šak etmek, çak etmek. — Spalten, reißen.

jirtlas: çak, šikaste; bişerm, ārsız, çapkın. — Riss, Spalte; schamlos, Lump.

jirtmaş: rařne libas, çak žame. — Zerrissenes Kleid.

jirtmak: jertmek, vüžude getirmek, kemale irişdirmek. — Etwas zu Stande bringen, etwas vollenden.

jışmek: açmak, küşad ejlemek. — Öffnen. | *jışilmek*: açılmak, küşade olmak. — Geöffnet werden.

jitak: jedek, at; tirkeşmek. — Pferd; in der Reihe nach einander gehn.

jitar: kjafi, el verir. — Genügen, genug sein.

jiti (jidi): jedi, jiti ata, jedi felek. — Sieben, die sieben Väter, die sieben Himmel.

jitik: jeti; vasil, resid, jitik at, görünüş, numajış hajvani. — Sieben; Ankunft; Musterthier.

jitikan: nebat el-n'aş jildizlari; jedi kardaş. — Sternbild des Bären; die sieben Brüder.

jitim: öksüz çožuk. — Verwaistes Kind.

jitkarmak: jetişdirmek, isal etmek, vasil etmek. — Irgendwohin gelangen lassen.

jitkurmak: arkadan göndermek, irsal etmek. — Senden, schicken.

jitmak: jedek at; elvermek, kjafi olmak; numajış atı jedemek, çeküp götürmek. — Genügen, Vorführen eines Musterpferdes.

jořan (jořun): azim, žesim, kalın. — Gross, dick.

joşruş: taxmir etmeklik, un ve saire joşurmak, xamur ejlemek. — Gähren lassen, Mehl und anderes kneten, Teig anmachen.

joşurmak: taxmir etmek, karışdirmek, katik ve joçurt tabir etmek. — Kneten, mischen, hart machen.

jokani: bir şeyi jere atarak bejhude vakit gajb etmek. — Zeitvergeudung durch herumschleudern.

jokarı: bala, jokari. — Hoch, oben.

jokmak: sirajet etmek, bulaşmak. — Anstecken, sich verbreiten.

jol birmek: sebil etmek, aff edilmek, sali vermek. — Weg machen, wegschicken.

jol atan: bir kale dir. — Eine Festung.

jolaşmak: irsal, tesjir etmek, uzatmak. — Senden, den Weg verlängern.

jolbars: arslan, kaplan, pelenk. — Löwe, Tiger.

joldamak: rehnumalik etmek, yol göstermek. — Den Weg zeigen, führen.

joldarım: jıldırım, çakmak. — Blitz.

joluk: jolgun, jolunmuş; gürüş, görüşü. — Ausgerissen, gerupft; das Sehen, Seher.

jonmak: tiraş etmek, rende ve keserle taşi kırmak, kalemler ve tarakla alup silüp temizlemek. — Rasieren, mit einem Beil Steine klopfen, mit einem Federwisch abputzen.

jorça: eşkin, jorga taz, çift köşmak, jürümal. — Traber, Doppelttraber.

jorgalamak: kurt gidişi köşmak. — Entlaufen des Wolfes.

jormak: fal haber ejlemek, güzel tâbir ejlemek, nik söylemek. — Traum deuten, erklären, gut auslegen.

jortça: mezaristan, kabristan, mezarlık; vilajete daği itlak olunur. — Begräbnissplatz, Friedhof; auch ein Suffix zum Worte ‚vilajet‘.

jortma: sirât, hareketle yol jürüme, köşma, çapma. — Schnelligkeit, rasch des Weges gehen, das Laufen.

jortmak: dur atı gezmek, kaba eşkin jürüme, jortak. — Traben, störriges Pferd einüben.

joskli: sabikde padişahların gejdikleri kırmızı tepeli otaya, jani bir nevi zîra ve tağ. — Eine rothe spitze Krone der alten Padişah's: eine Art Krone.

juh: zu'el kelb, jejüp içüp dolmaz, ju daği denilir. — Heiss-hunger, auch ‚ju‘ gesagt.

juçu: çâb, ujkü. — Schlaf.

jujan: jalan, jalçan. — Lüge. — *jujan jalçan*: jalan. — Lüge.

jujan: aldatmak, ejlendirmek, meşgul ejlemek. — Betrügen, jemanden beschäftigen.

jujmak: jujkamak, tahir etmek. — Reinigen, waschen.

juka (*jufka*): nazik, inçe. — Fein, dünn.

juki (*juka*): juçi, ujkü. — Schlaf.

jukum: jumuşak, müljim, jufka. — Weich, zart.

julak: sikle. — Schwere. Regenbogen Z.

julavuz: peygamber, rehnuma, rusul, kilavuz, yol buluşu. — Prophet, Bote, Führer, Wegweiser.

julduz: jıldız, sejjare. — Stern, Planet. | *julduz kurti*.

julçun: joluk, jüzü tüjleri jolunmuş, jilgin, ilgaj. — Dessen Federn ausgerupft sind.

julukmak: uğramak. — Begegnen. | *julukturmak*: isabet etdirmek, görüştürmek, vasil olmak. — Jemanden zusammen bringen, ankommen.

julukuşmak: tesadüf etdirmek, isabet etdirmek, mulaki olmak. — Sich treffen, begegnen.

julum: mi'ber ab, tarik. — Fähre, Weg.

julun: kemijin iliji. — Knochenmark.

jum: göz jum. — Schlimmes Vorzeichen. Z.

jumak: gusl etmek, temizlemek, jajkamak, lüle pamuk igirmek için hazırlanmış sarılmış pembe. — Waschen, reinigen.

jumak: pamukdan bükülmüş, kjâddan ve bezden jumru top. — Knäul aus Papier oder Leinwand.

jumalak: top, toparlak, jumru top. — Rolle, Walze, Knäul.

jumalatmak: juvarlatmak, jumalamak, juvarlamak. — Rollen, wälzen.

jummak: sikup kapamak, göz kapamak. — Zusammendrücken, die Augen schliessen.

jumru: muhaddab, müdevver, topalak. — Rund, kugelig.

jumruk: müst, elin jumulmuş, jumru tokat. — Faust, Faustballen, Faustuschlag.

jumşay: müljim, javaş, gevşek. — Weich, zart.

jumşamak: sert şeyi têsir-i hararetle ve suda kesb etmek, gevşemek. — Einen harten Gegenstand durch einweichen oder aufsieden weich machen.

jumuk: kapalı, kapanmış, kapadılmış. — Zugedeckt.

jumurmak: juvarlak olmak, müdevver etmek. — Rund sein, abrunden.

jumurça: jumurta, jumurta. — Ei.

jumuş: jumuk, bir şeyden göz kapamak. — Haufen Z., vor etwas die Augen schliessen.

junçe: bunçe, munçe. — So viel, so gross.

junka: joninti, kasabe. — Splitter, schmutziges Waschwasser Z.

junt: jabanî kısırakî, hergele ile gezen madian. — Wilde Stute, Zuchtstute.

junt jil: ilk ilî, jani sal-i türkaninin jedinçisi dir. — Ein Jahr nach türkischer Zeitrechnung.

jupka: çafif, zaif, rakik; açılmış çamur japrağı, jufka. — Leicht, schwach, fein; Flammflecken, dünnes Gebäck.

jurt: mesken, vatan, memalik, vilajet. — Wohnung, Heimat, Land.

jurtak: kaba eşkin; luk. — Gemeines Pferd; lahm.

jurtaul: önde ilgar ile giden suari. — Der an der Spitze galoppierende Reiter.

jurtzi: kalauz gibi, jol bakiži ordu, kjarvanın mahal-i nuzulunu tājin eden mēmür. — Vortrab, Aussucher eines Lagerplatzes für die Karawane.

jurun: parça, jamak, bölük. — Flickklappen.

jurunçya: alef, ot. — Futter, Kleh.

juş, jauş Z.: gougaži, şamataži, devaži. — Streitsüchtiger, Polterer.

jus: edat dir, jus-juvarlak gibi, jus-jumru gibi. — Verstärkungspartikel.

jusun: kendi kendine hasil olan tarz, uslub, kaide. — Ordnung, Regel, Art und Weise. | *jusunluç*: bu tarzda, bu uslubde, bu kajdede. — Auf dieser Art, nach dieser Regel.

jut: kar izdihami. — Starker Schneefall.

jutal: öksürmek. — Husten. | *jutalmak*: sürfe etmek, öksürmek. — Husten.

jutçun: gerdab-i bad; jutalmak, jutamamak. — Wirbelwind; Verschlinger.

jutçunmak: boçazda jutar gibi japmak. — Schlucken.

jutmak: sükjut etmek, jutmak. — Schweigen; verschlingen.

juvalak: juvarlak, jumak. — Rund. | *juvalamak*: juvarlamak, devirmek. — Drehen, wenden.

juvlamak: juvarlamak. — Drehen.

juvundu: ab-i gisale, jujuntu, tabak jajkama. — Waschwasser, Tellerwaschen.

juwurkan: jorgan, örtü, basturuk. — Decke.

juvusça: gusl-i mevt, gassal-i ženaze, ölü jajkajlıži. — Abwaschen des Todten, Todtenwäscher.

juvus: kalem, kilik. — Schreibrohr.

jükki: āli, bulend, jokari. — Hoch, oben.

jüksük: parmak użuna takilan engüsterin. — Fingerhut.

jükürçi: zevženin küçük biraderi. — Jüngerer Bruder des Gatten.

jükürmek: jürümek, mesti hareket etmek. — Schreiten, bearauscht sein.

jükürük: seri. — Schnell.

jükürüş: kasd, ahenk; koşunmak. — Zweck, Harmonie; das Laufen.

jüküş: çok, vafir, zijade. — Viel, zahlreich.

jüküşmek: tāzim ičün diz öökmeç. — Aus Achtung das Knie beugen.

jümrek kazıç: bir nevi büyük fare dir, kumda öölde bulunur, açaıda dik durur. — Eine grosse Mäuseart, findet sich in Wüstensand vor, stellt sich auf die Hinterbeine auf.

jümren: siçkan, fare, bir nevi büyük siçan. — Maus, Ratte. | *jümrençi*: muşgir olan bir kuş. — Ein Vogel, welcher Mäuse fängt Z.

jümrüklü: çarab, viran, uftade, jikiç, jikilmış. — Verwüstet, verheert.

jün: çehre, zijnet, ziver, arastegi. — Gesicht, Schmuck, Putz.

jüne: keçe, ejer eshabı, çergi. — Sattelunterlage, Filz.

jünk: jük ve jajkamak. — Last, waschen.

jür: hareket et, git, keş, jürü. — Rühr' dich, geh', lauf'.

jürdi: ijne deliji. — Nadelöhre.

jürken: jürüken, jürüjüçü. — Gut zu Fuss sein.

jürküsmek: kosmak, çalısmak, sirätlaşmak, jükrüsmek. — Laufen, sich beeilen.

jürküzmek: tesjir, sevk etmek, jürütmek, tereddüd etmek, sallı vermek. — Absenden, treiben, ungeschlüssig sein, zaudern.

jürük: asli jükrük dir, seri', sebükbar, tez reftar, koşuçu. — Schnell, flink, von schnellem Gange.

jürüşmek: savlet etmek, hareketlenmek, sefere gitmek, leşker azimeti. — Angreifen, in den Feldzug ziehen, Aufbrechen des Soldaten.

jüsek: çul, kara ve şebnem şaldur. — Pferddecke, aus feinem schwarzen Mousselin.

jüz: asiya-i vustada bir kabile ismi dir. — Name eines Stammes in Mittelasien.

jüzleşmek: bir şeje jüz tutmak, jüze iblag etmek. — Zu etwas sich wenden, zu etwas sich erheben. | *jüzleşirmek*: ru beru gelmek, muhakeme olmak. — Gegenüber stellen, verurtheilt werden.

K

kaan: çakan, padişah, hükmdar, saltanat; bir hükmdar ismi. — Herrscher, Fürst, Name eines Fürsten.

kaanmak: telehüb etmek, alevlenmek, ateş almak. — In Brand gerathen, Feuer fangen.

kaba: hanzal; hind kojunu; çesim, kalın. — Die Coloquinte; gross, dick.

kaba kulaç: kulak tarzında olan bir nevi şiş; kulp. — Ein ohrenförmiger Bratspiess; Griff.

kaba kuşluk: zuhra karib olan vakit, büyük çastgjah, vakt-i çaj, kuşluk. — Um die Mittagszeit, Vormittagsessen.

kabak: ilerü, ön, huzur, piş; serpoş, kapak, göz kapağı, ka-

bak ojunu, tüfek-endazlık etmek, toj-ve düjünde meşhur-dur. — Das vordere, das erste; Mütze; Schild; Kürbiss-Spiel; Scheibenschiessen, bekannt bei Schmausen und Festessen.

kabaržuk: abile, kör çiban, uçuk. — Bläschen, Hitzbläschen, Geschwulst. | *kabaržurplanmak*: kabarmak, abilelenmek. — Schwären, anschwellen.

kabil: muhasara, abloka, leşkeri ortaja almak. — Belagerung, Blokade, das Umzingeln der Soldaten.

kabkarmak: iglak, itbak, imla etmek. — Verschliessen, anfüllen.

kablî pilav: özbeg pilavi. — Pilav der Ösbegen.

Kabul: asli zambul, Afganistanın pajtaçtı ve daylık kitâsi. — Hauptort in Afganistan.

kaburça: göjs jan kemiklerinin hejet-i meżmuasi, alti kemük. — Rippe, sämtliche Brustknochen, sechs Rippenknochen.

kač (*kanča*): edat dir, ne kadar gibi, istifham dir. — Fragezeichen.

kačar: firari, kačkın, gürizende. — Der Fliehende, Flüchtling.

kačan: ne vakit, ne zeman; arkada bulunan küçük kemikler; tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Wann; kleine Knochen am Rücken; Name eines Türkenstammes.

kačançâ: ne vakita kadar, ne zemane dejin. — Wie lange.

kaçar: kaçan, firar eden, kaçak; müteber bir kabile. — Flüchtling, Entläufer; ein vornehmer Stamm.

kaçaşlır: kačmaklık, firar, azimet. — Das Entkommen, Flucht.

kačyak: kečik, bozğun, azimet ediži. — Der Fliehende, der Reisende.

kačurjži: kačizi, firar ediži. — Flüchtling.

kačrun: firari, kaçak, gürizende. — Entläufer.

kačikmak: kaçup savuşmak, bir jane çarpılmak, jüz çevirmek. — Sich flüchten, entfliehen, durchgehen.

kačın: su jollarının şikaflarından gelen su süprüntüsü; giriz leşker, bir bir firar. — Schmutz, der sich in den Spalten der Wasserleitung ablagert; flüchtender Soldat.

kačır: katır, bağl, ester, yačır. — Maulthier, Maulesel. | *kačırži*: katırži, kiraži. — Miether, Eigenthümer desselben.

kačtek: kačizi, firari. — Flüchtling.

kaču: firar, inhizam, ženik, židal, muharebeden dönme. —

Flucht, Niederlage, Kampf, Rückkehr aus dem Kriege.

kaž: firib, hile, meker. — Täuschung, List, Finte.

kadak: miç, çivi, mismar, nalband, pejvendži, kadaç ediži, kadakži. — Nagel, Keil, Hufeisen, Flicker, Flickschneider. | *kadakilir*: muhalla, mazbut, jamakli. — Geschmückt, gebunden, geflickt.

kadayan: žar, jasak, men. — Verbunden, Verbotenes. S. *kadayan*.

kadamak: çivilemek, miçlemek, mismarlamak. — Annageln, anheften.

kadana: müžrimlerin ajaından vurulan pajbend, zinžir, işkil, tumruk. — Ein den Verbrechern an den Füßen angeschnalltes Brett, Fessel, Schlinge.

kadran (*kadkan*, *kadagan* Z.): jasak, men, tātıl, pajdos, *kadayan*. — Befehl, Pause, Feierabend.

kafri: Afganistanda daç içinde bükük bir kabile ismi dir. — Name eines afghanischen Bergstammes.

kaçür: vergi, çaraž, baž, emlak, uşr. — Steuer, Zoll, Zehent.

kaçnak: aça, zuhr tami, kuşluk, sabah kahve altisi. — Kandiszucker, Mittagessen, Frühstück.

kaj: huruf-i istifham, kajisi, hangi, kangı, kajdeki, neredeki. — Fragezeichen, welcher, -e, -es, wo?

kaja: aži, şur; hiddetli, tez; taraf, žihet. — Ritter; heftig; Seite, Gegend.

kaja: sert iri olan taş, saçra, žebel, jan taraf. — Ein fester, hoher Stein, Felsen.

kajaç: žesur, šedid, adaletsiz, zalim. — Muthig, heftig, grausam.

kajan: taraf, jan, žanib, semt. — Seite, Gegend.

kajan: sejl, daç ve dereden akan su. — Strömung, fließendes Gebirgs- und Thalwasser.

kajan: kadimde bir moçul ašireti dir; kangı, hangi. — Mongolenstamm in alten Zeiten; welcher, -e, -es.

kajaş: mühmilatdan dir, uruk ve kajaş denir; kism ve ak-raba, sübe, kabile. — Diakritischer Punkt; Verwandter, Rasse.

kajdaç: nasl, ne žins, ne tarz, ne jolda. — Wie, was für ein, auf welcher Art.

kajjalduruk: musaffa, müberra, musajkal. — Gereinigt, befreit, polirt.

kajjanak: jumurta ile sebzevatdan pişirilen tām, jazjazi. — Eine aus Eiern und Gemüse gekochte Speise.

kajjanmak: bir tarafa çekilmek, kajr almak; dolu, memlu māsāsına daçi gelir. — Sich nach einer Seite hinziehen; auch in der Bedeutung: voll.

kajju: gam, keder, fikr-u endişe, kasavet. — Gram, Trauer, Sorge. | *kajjuluk*: mükedder, gamnak, mayzun. — Traurig, betrübt. | *kajjusiz*: fikrsiz, işsiz olan, tembel. — Arbeitslos, faul.

kajjurmak: terviž, mulahaza, himajet etmek, gam jemek, bir işi japmak, döndürmek. — Bedenken, beschützen, trauern; etwas thun, verfertigen.

kajmak: tajmak, zal etmek; şaşı göz; süt üstünde olan kajmak. — Ausgleiten; schielendes Auge; Milchobers.

kajn: bedel, avz, anın için kajn aya ve kajn peder demişler, kajn ata ve kajn ana gibi. — Ersatz, in diesen Wörtern: Schwiegervater, Schwiegermutter.

kajnak: kajnamiş su, jerden kajnajup çıkan su, punar. — Aufgekochtes Wasser, aus der Erde sprudelndes Wasser, Brunnen.

kajnaşlık: kajnajişi, şuş-u çurus, fevare edişi şej, kajnar. — Aufbrausender, hervor quellend.

kajnavuk: kajnak jer, kajnamiş zarf, galejan eden tenžere, semaver. — Siedende Stelle, siedendes Gefäß, Samovar.

kajpanmak: ixtiżab, çalvet, tesettür etmek; muhasaraja gitmek, mesdud olmak. — Sich zurückziehen, sich bedecken; zur Belagerung schreiten.

kajrak: žizlam, bilek taşi. — Wetzstein, | *kajramak*: bir şej bilemek, keskin ve ötkür etmek. — Schleifen, schärfen.

kajri: geri, arka, taban. — Zurück, Rücken, Sohle.

kajrişi: bilejişi, piçak ve makası taş ile keskin edişi. — Schleifer, Messer- oder Scheerenschleifer.

kajrilamak: kajup taban ve dizleri üzerine düşmek, kajmak. — Ausgleitend auf die Knie fallen, ausgleiten.

kajrilmak: tajmak ve kajmak, geri çevrilmek, döndürmek; muvazzaf bir işe mēmur olmak. — Ausrutschen, umgekehrt; mit einer bezahlten Sache betraut sein.

kajsi: kangı, hangi, ne tarafda-ki. — Welcher, auf welcher Seite.

kajta: mukarrerden, jine, jiden; kajtmak, dönme. — Zu wiederholten malen, abermals; sich umwenden. | *kajtarın*: jiden, bir daha, başka defa. — Aufs neue, noch einmal.

kajtim: kilim, kalı, pelas. — Teppich, Wollzeug.

kajtmak: ružü ve avdet etmek, dönme, sözünden ružü ejlemek, inkjar olmak, geri gitmek. — Zurückkehren, sich umwenden, zurückgehen. | *kajtarmak*: geriye döndürmek, arkaja gitmek. — Sich wiederumdrehen.

kaju: kangı, hangisi. — Welcher.

kajuk: kuju, galiz, kalın. — Grob, dick.

kak: güneş ve ateşden kurumuş olan, kup-kuru, kavun kaki; su toplanaçak mahal ve mevki, yağmur jeri. — Von Sonne und Feuer getrocknet, ganz trocken; ein Platz, wo sich Wasser ansammelt.

kaka: baba, peder, dede, büyük kardaş, ayaşej, lala. — Vater, Grossvater, älterer Bruder, Erzieher.

kakalağan: zijade bayrişi tavuk ve sajir, zijade hajkirmek. — Lautschreiende Henne oder anderes Thier, laut schreien.

kakalamak: tavuk yumurtlarken ses etmek, kıkırdamak. — Das Gackern der Henne.

kakiyanlıy: dargın, mütehevvir, güženmek. — Zornig, kühn, zürnen.

kakiljim: şerare, ilmi mās çok bilen. — Funke.

kakim: sanksar, samura muşabih kara kujruklu bir hajvan ismi dir, derisinden kürk japarlar; kara kulak. — Der Marder, Name eines dem Zobel ähnlichen Thieres mit schwarzem Schwanz, aus seinem Felle werden Pelze gemacht.

kakimak: darılmak, azarlamak, dörtmek. — Zürnen, tadeln.

kakirday: žize; kujruk jayını eridirken ayırinde kalan janmiş şahm parçaları. — Seite; das Fettstück, das beim Ausschmelzen des Schwanzfettes zurückbleibt.

kakirma: kuru ve kadid şejlerin avaz ve sedasi, hajkirma. — Klang eines trockenen Gegenstandes, das Schreien.

kakirmak: kakırdamak, kuru şejlerin ses ve avazi, ayaş dalı kadid olmak. — Ton trockener Gegenstände, das Trocknen der Baumblätter.

kakişlamak: harbe ile sanžmak, dörtmek. — Mit Hellebarde durchstechen.

kakma: Türkistanda bir nevi žübe ve aba, türkmen çekmeni. — Eine Pelzart, türkmenisches Oberkleid.

kakmaş: kuru balık, kebab mahi. — Getrockneter Fisch, Fischbraten.

kakmak: zarb ile geri gitmek, tepmek, el çarpmak, ekser çarpmak, miçlamak. — Stossen, sich wehrend zurück weichen, annageln.

kakser: kamışdan māmul bir barak, kaze. — Rohrhütte, Baracke.

kakşak: türkistanın tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; zijadesile açlamak. — Ein türkischer Stamm in Turkestan; heftig weinen.

kakşal odunu: kendi kendine kurujup parçalanan odun. — Austrocknendes und zerfallendes Holz.

kakşalamak: kurumak, kak-u kadid olmak; bir nevi odun. — Vertrocknen; eine Holzart.

kal: çoš kelam, iltifat; şehirlerde bulunan jarik jer, sil joları; aldatmak, hile ile kandırmak. — Schöne Rede; Erdspalte; betrügen.

kalaj: nasıl, ne tarz. — Wie, wasfür ein.

kalamak (*çalamak*): bejenmek, intixab etmek, mizažına muvafik bulmak; ateş jakmak ve telhib etmek; toplamak, jıymak. — Liebgewinnen, wählen, für die Gesundheit zuträglich; Feuer anfachen, anbrennen; sammeln, anhäufen.

kalbağ: kalpak, külah, kelepüş, bürg. — Mütze, Kopfbedeckung.

kaldurğaj: bir nevi ufak kuş, ebabil. — Eine kleine Vogelart, Schwalbe.

kalije: bir nevi jayla kavrulmuş sebzevat. — Eine mit Fett bereitete Gemüseart.

kalinliğ jibarmak: namzed etmek, gelinin çanesine zehiz ve mal göndermek, bend u best etmek. — Verloben, in das Haus der Braut Aussteuer schicken, binden.

kalış: azar, serzeniş, hakaret. — Sorge, Tadel, Verachtung.

kalkan: esbab-i ženik, siper, ekser kürk derisinden māmül, müdevver dir, ok geçmez. — Kriegsanszug, Panzer, aus Pelzfell bereitet, rund, pfeilfest.

kalkızmak: kaldırmak, kijam etdirmek, bir taraf ejlemek. — Aufheben, aufstellen.

kalmak: çin ve moğul çinsinden bir ulus ismi dir, kalmuk dayı denir. — Name eines chinesischen oder mongolischen Stammes.

kalmaki: bir nevi tabia ve siper dir, ve bir kabile dir, ženkiçi; çolta. — Eine Schanzenart, Krieger; Angel.

kalmas: bejhude söylejiçi. — Geschwätzig.

kaltaban: kurumsak, oğri, harami, çirsiz, sarik. — Hahnrei, Dieb, Räuber.

kaltaraj: kalb, dayal, çahil. — Falsch, Hinterlist.

kaltak: ejer, ejerin açaçi. — Sattel, Sattelholz.

kaltak: edebsiz, utanmaz, arlanmaz, namussuz. — Unverschämt, schamlos, ehrlos.

kaltarik: şali, buğdaj ve arpanın pustunda bulunan tujler. — Ziegenhaar, Weizen- und Gerstengrannen.

kaltramak: titremek, soğukdan üsemek. — Zittern, vor Kälte zittern.

kam: tabib, hekim, danışmend, filosof. — Arzt, Gelehrter.

kamalamak: ihate, istimal, muhasara etmek, etrafi çevirmek, kamamak. — Umgeben, umfassen, umzingeln.

kamaşmak: göz nurun tēsirinden ixtikaf olmak, ekşi şeylerin tēsirinden dişler çarş etmek. — Vom Glanz geblendet werden, Stumpfwerden der Zähne von sauern Speisen.

kamçin: kamçi, kirbağ, taziane. — Peitsche, Geißel.

kame: geçe, tün, akşam. — Nacht, Abend.

kamça: ijnedan, suzdan, ibre jeri. — Nadelbehälter.

kamçan: Buğara taraflarında istimal etdikleri bir nevi uzun ibrik, abdeste. — Eine in der Gegend von Buchara gebräuchliche lange Kanne.

kamil: muhasara, ihate, kamilmak. — Belagerung, umschliessen.

kamlamak: tibabet, hekimlik senāti iğra ejlemek, filosof olmak. — Heilkunst ausüben; Philosophie betreiben. | *kamlamış*: tibabet ve hekimlik etmiş olan. — Einer der Arznei betreibt.

kamtu: beraber; Buğara emirinin mühürünün etrafında şu ibare mehkuk-dur. — Zusammen; ein um das Siegel des Emir von Buchara gravierter Spruch.

kamu (kamuk): hep, çümle, kjafe, heme, bütün, mükemmel. — All, sämtliche, das Ganze.

kamurça: şikjar gjah, mahal-i sejad. — Jagdkreis.

kan: çok, vafir, zijade. — Viel.

kanamak: kan akmak. — Blut fließen.

kançak: bukavul, divan beji, vekil harç, kjaja. — Oberkoch, Verwalter.

kançik: dişi, vefasız, çain, çifteli, iki jüzlü olan, köpek urgaçisi. — Weib, Weibchen, Hündin, treulos, böse, doppelzünftig.

kançurça: tirkeş bendi, kançurça. — Köcherband.

kançurça: ufak halka, fitrak. — Riemen, kleiner Reifen.

kand: şeker, nebat, şehd. — Zucker, Honigseim.

kanda: neredede, ne jandan, ne tarafda, kaçi jerde. — Wo, woher.

kandyan: büyük, magak, gar. — Grube, Höhle.

kandur: şeker dir; nazikjane çiram ve reftar. — Zucker; gezielter Gang.

kançal: bir nevi zirih dir, büyük ip, risman. — Eine Panzerart, Schnur.

kani: hanı, neredede; tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Wo; türkischer Stamm.

kanik: kanli, katil. — Blutig, Mörder.

kanik: mej-nuş, bade-nuş adam; bir nevi ajran dir. — Weintrinker; eine Art Buttermilch.

kanikmak: zijade doçup kanmak, ikna olmak, tasdik etmek. — Befriedigt sein, belästigen.

kank: dolu, memlu; tekerlek, müdevver şey. — Voll; runder Gegenstand.

kankar: büyük çançirak, çenk, zengule. — Glocke, Harfe, Klingel.

kankazin: bir nevi araba ismi dir, galtek, araba. — Eine Wagenart, Karren.

kankli: araba; tavaif-i üzbeçijeden bir büyük ulus ismi dir; iki tekerlikli uzun araba. — Wagen, ein langer zweiräderiger Wagen; ein özbekischer Stamm.

kankşar: hajvanat, at kulaçi; karşu be karşu; kantarlamak. — Thiergattung; von Angesicht zu Angesicht; messen.

kanliğ: kandar, katil, çundar. — Blutdürstig, grausam.

kantarmak: kana kana su içmek, atı suja dojdurmak; vezn ile bakmak. — Sich satt trinken: prüfend betrachten.

kapa: kafa, ser, baş. — Kopf.

kapayan: kapiži, aliži, jirtiži hajvanat, alet-i sajd, dudu-kušu. — Weggreissend, Raubtier, Jagdgeräth; Papagei.

kapak: gataje, serpoš, örtü. — Decke, Haupthülle.

kapaklamak: kab ve kapak ile bir şeyi örtmek, ihate ve muhasara etmek. — Etwas mit einem Deckel zudecken, umgeben, belagern.

kapamak: örtmek, muhasare etmek, abloka ejlemek, çevirmek. — Bedecken, belagern. | *kapalmak*: tesettür etmek, muhasaraya girmek, mesdud olmak. — Sich bedecken, eingesperrt sein.

kaparı: çinzir, domuz, čučka. — Schwein, Ferkel.

kaparı: gajet büyük çeki, mizan mahali, kantar; kafyan, duzak. — Grosse Wage, Waage, Falle.

kaparmak: kabarmak, şişmek, üfürülenmek. — Anschwellen, aufgeblasen werden.

kapçı: aliži, sajjad, zuraver. — Jäger.

kapçuk: kese, žeb desti, čanta, para kesesi. — Beutel, Tasche, Geldbeutel.

kapçur: kjatiblar için verilen mäs, vazife-i ketebe, divan, mirza. — Schreibersold; Rath.

kapçurta: pulad ile demiri karişdırup eriderek anınla kiliž ve piçak ve çander gibi alet imal etmek. — Eisen mit Stahl zusammenschmelzend, um daraus Messer, Schwert und Handschar zu verfertigen.

kapçamak: ihate, iştimal, muhasara etmek, kaplamak, etrafını çevirmek. — Umgeben, umfassen, belagern.

kapık: mestur, örtü, kapanık, japılmış. — Decke, zugedeckt.

kapış: müžella gün ve gusale žild ve deri, kulan. — Kalbleder von glänzender Farbe; Satteltgurt.

kapkažak: zarf, gilaf, perde. — Hülle, Scheide, Vorhang.

kaplamak: ihate ve iştimal etmek, etrafı kapatmak. — Umfassen, umgeben.

kaplubaya: taş baça, tus baça, baka. — Schildkröte.

kapran: kahil, süst, tembel, gevsək, biperva. — Faul, schwach, schlaff.

kapsamak: šamil ve havi olmak, šehir ve kaleji askerle istila etmek, istigrak ejlemek, ihate, muhasare. — Umfassen, erhalten, eine Stadt oder Burg militärisch einschliessen.

kaptal: jan, taraf, kenar, žanib, janbaş, kapu, žihet. — Seite, Rand, Gegend.

kaptan: çaftan, kaftan; tuzak, dam. — Kaftan; Falle, Schlinge.

kapturçaj: čanta, büyük kese, daçaržik. — Tasche, Beutel.

kapurçak: balığın pulları, bölük, semek. — Fischeschuppe.

kapuzaj: kabuk, kaş, post, deri. — Schale, Rinde, das Abschälen, Leder.

kara: bak, nazar et; sijah, kuru, jer, deniz kenari, sahil, adak. — Betrachte es; schwarz, trocken; Mceresufer; Insel.

kara basmak: ujku içinde hüžum etmek, baçteten hamle ejlemek. — Im Traume angreifen, plötzlich angreifen.

kara baş: žarije, köke, çatun, sijah ser, zen. — Sklavin, Milchbruder, Schwarzkopf.

kara batak: bir nevi murg-i ab ismi dir. — Name einer Entenart.

kara boçaz: bir nevi kuş, bir mevzi ismi dir. — Eine Vogelart; Ortsname.

kara çerik: sejjare askeri, başı bozuk, sipah, elan kilkujuk daçi derler. — Karavanensoldat, Reiter.

kara çürük: šuniz, bir nevi sijah dane. — Schwarzkümmel.

kara düzen: tambur, saz, naçma. — Tambour, Gesang.

kara gejik: jabani domuz. — Wildschwein.

kara günlük: matem, jës, gam günü. — Trauer, Trauertag.

karayan: tevaif-i muluk, Mogul çanın evladları, Iskender muasiri bulunan Hind padişahlarının biri. — Königstamm, Kinder des Mogulchans, ein indischer Padischah, Zeitgenosse Alexanders.

kara kalpak: Moçul žinsine mensub bir ulus dir. — Mogulenstamm.

kara kaş: Türkistanda bir mahal ismi dir; sijah ebru. — Ortsname in Turkestan; schwarze Augenbrauen.

kara kirim: Türkistanda bir vilajet ismi dir. — Provinzname in Turkestan.

kara kulaj: gul, ummaži, div; bir nevi kurt, alažali, adam-i huşjar. — Dämon, Popanz, Teufel; eine Wolfsart, bunt.

kara kurut: bir nevi pejnir dir, joçurt kurusu. — Eine Käseart.

kara kuş: ukab, anka, simurg, huma, devlet kuşu. — Der schwarze Adler, Anka (Name eines fabelhaften Vogels), Paradiesvogel.

karakül: Türkistanda bir memleket. — Land in Turkestan.

kara sevda: maliçulja, žununijet, delilik, kara kan. — Melancholie, Wahnsinn; schwarzes Blut.

karasu: Türkistanda bir irmek ismi dir. — Name eines Flusses in Turkestan.

kara tajak: büyük sopa, başı bozukların ve evbaşların muharebe dajakları, muavene askeri. — Ein grosser Stock, Kriegstock der Landstreicher.

kara tariḡ: bir nevi dari ismi dir, erzen. — Name einer Hirseart.

kara tauk: māruf ve mešbur kumruja benzer bir nevi kuš ismi dir, kara saḡ daḡı denilir. — Name eines turteltaubenähnlichen Vogels.

karaža: bir nevi saĉ yastalik dir, bir nevi ĉopur; esmer. — Eine Art Haarkrankheit, Narbe; braun. | *karažalik*: karaža illentine mübtela.

karaži: doḡru sōjlejiži, nazar ve nigjah eden. — Offen redend. | *karažilik*: sadaket, doḡruluk. — Offenheit, Treue.

karay: göz karartmak, žesaret ile bakmak, šiddetle karamak. — Muthig anschauen, starr anblicken.

karayaj: sijah, ġal, göz, nazar, bakiš, kenar, kajyaž bakmak, görüš, garet. — Schwarz; Anblick, Raubzug.

karaylıḡ: kaht gile; akd-u bend, bazu. — Trockenheit; Arm. *karayriki*: bir nevi yastalik dir, karamuk, kizamuk. — Eine Art Krankheit; Masern.

karayu: bir nevi šikjar kušu dur. — Sperber Z. Eine Art Jagdvogel.

karajmiš: karamiš ve sijahlanmiš, kap-kara, sim-sijah, emluk denilen bir nevi mejve. — Schwarz geworden; pechschwarz; eine Fruchtart.

karahat: zirišk tāmından fülful büjüklüjünde dir. — Speise aus pfeffergrossen Beeren.

karakci: harami, hirsiz, hajdud, oḡru. — Räuber, Dieb.

karakir: kipĉakda vaki bir mahalın ismi dir. — Ortsname bei den Kiptschaken.

karakmak: garet etmek, jaḡma. — Rauben.

karaltıu: karaltı, karartı, karındı, tiraš. — Dämmerung, Verfinsternung.

karamak: bakmak, nazar etmek, gözetmek. — Schauen, beobachten.

karamtol: rengi karaja mail olan, sijah. — Schwärzliche Farbe, schwarz.

karamuḡ: buḡdajın içinde bulunan sijah daneler, it üzümü. — Kornradesamen zwischen dem Weizen.

kararıu: zulmet, mestur. — Dunkelheit, verhüllt.

kararak: sijahrak, kap-kara. — Pechschwarz.

kararamak: sonradan kara olmak, uzakdan karamak. — Später schwarz werden, von Ferne schwarz scheinen.

karašenje: matem günü, jevm-i Iljas, nevja ejami. — Trauertag, Tage der Wehklage.

kararašmak: görünmek, düşmen uzakdan görünmek, numajiš, karamak. — Scheinen, das Sichtbarwerden des fernen Feindes.

karaš: nazar, nigjah, bakiš. — Blick.

karatıu: kušžular, sejjadlar, kušların tüjden japdiklari bir nevi alet dir. — Vogelfänger, Geräth aus Federn.

karatmaḡa: Türkistan padišahlarının fermani, jilliy. — Ferman des türkischen Padišah.

karaul: meše, orman, pete aḡaži, tukaj jiḡaži; karayol, geřiži, dolašiži, bekcı, asker kolu. — Wald, Weiss-Pappel; Wächter, Wache.

karav: ĉi, šebnem; kirak. — Thau; Wurfstein.

karbil ĉibani: bir nevi ĉiban dir; žebe. — Eine Geschwürart; Harnisch.

karca: bir nevi kuš ismi dir; merdüm āvam. — Vogelname; Volk.

karca: bir nevi küçük mülevven kuš ismi dir. — Name eines kleinen bunten Vogels.

karĉanak: ġasis, gözü aĉ olan, müflüs, miskin, tamā, deni. — Geizig, gemein, verarmt. | *karĉanmak* (*karĉınmak*): ġasis olmak, tamālik etmek, aĉ göz. — Geizig sein.

karĉankıı: bir nevi illet dir. — Krätze Z. Krankheit.

karĉıraj: baz, doḡan, kartal, kirıı, ĉeppek, šehbaz. — Der Falke, Adler, Sperber.

karĉimik: kazmak, kašimik, tirašlamak. — Graben, kratzen.

karĉin: sarik, sele, imame, destar, silah jeri; türkmenlerin kullandıkları tek ġurž — Korb, Turban, Tuch, Gewehrscheide; Quersack der Turkomanen.

karıa büken: mesmumatdan bir nevi dari ismi dir. — Giftige Hirseart.

karıanmak: bed dua, lanet; inžitmek. — Fluch; Leid anthun.

karıaš: gouga, müžadele, karišik. — Streit, Kampf, Zwist.

karıiš: hakaret, lanet etmek, bed dua, karıamak. — Fluchen, verwünschen.

karı: eḡtihar, pir, koža, aḡuze, bir kulaž, hafiz-i kelam ullah; kuray. — Alt, altes Weib, Korankenner: trocken. | *karıliḡ*: eḡtiharlık, kožamiš. — Das Alter.

karik: eḡtihar, koža, pir. — Alt, Greis.

karikmak: pir olmak, eḡtiharlanmak, karılanmak, kartlanmak. — Alt werden, greisenhaft werden.

karılamak: eḡtiharlık, pirlık. — Alter, Greisenthum.

karımak: eḡtihar ve pirlenmek, āžuz olmak, kožalanmak. — Alt werden.

karinėka: küçük karınza; morža. — Kleine Ameise; dunkelblau.

karınza: mor, morža; karinėka. — Dunkelblau; Ameise.

karišlamak: karıš ile ölmek. — Mit der Spanne messen.

karkara: bir nevi büyük tüjü ve sorguçlu turna. — Eine Art grossbefiederter Kraniche mit Schopf.

karkasuk: devenin topağı, devenin tirnağı. — Kameelklaue.

karkunak: ağıl, çevre, kotan, tavile. — Stall, Hürde, Schafstall.

karlançuş: kirlangiş, karluçaş, kildirçaş. — Schwalbe.

karlaş: müflis, tehi dest, bisermaje, bikudret. — Verarmt, unbeholfen.

karlıç: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir, ‚kaluk‘ daçı denilir. — Name eines türkischen Stammes.

karlıç: ıxtıjarlık, koçalık, pırlık; tevaf-i etrakdan bir kabile ismi dir, jolda karda kaldıkları için bunlar böyle karlık tevsim olmuşlar dir. — Alter, Greisenthum; Name eines auf dem Wege verschneiten Volksstammes.

karmak: karmuk, kilmak, balık ijnesi; sokmak, kurçaklamak. — Spaten, Fischerhaken; sich einmischen.

karmamak: kavramak, pisirmek, birden kutulmak. — Gar-kochen.

karmaşmak: alt üst olmak, karışmak, aralaşmak. — Durch einander mischen.

karnaj: asker düdüğü, çalgısı, ve burn, kernaj, sürnaj mâruf dir. — Militärmusik.

karni jaruk: Türkistanda bir mevki ismi dir; bir nevi jemek dir, ilağ. — Ortsname in Turkestan; eine Speiseart, Arznei.

kars: safsat, eli ele çarpmak, afsus etmek. — Handschlag; verhöhnen.

kars: şal kuşak, dokuma, bel bağ, futa. — Gürtel, Gewebe.

karsak: sinzabdan büyük karni çil bir nevi hayvan ismi dir, tilki. — Name eines rothbauchigen Thieres grösser als das Eichkätzchen. Fuchs.

karsmak: alta vurmak, jatırmak, çijnemek. — Zur Erde schleudern, niederlegen.

karşi: öte taraf, mezaristan, seraj-i humajun; bir şehir-i kadim ismi. — Das Jenseits, Friedhof, Kaiserpalast.

karta: atın rugeni, iç jağı, kart kazı; ojun kjâdi, iskambil. — Pferdefett; Spielkarte.

kartal: bir çins kuş dur, karçiyaj daçı denir. — Eine Vogelart.

kartmak: keçel ve zıraheden düşen kartılmış şey, kart kart kaşınmak. — Sich kratzen.

kartuk: şah, hiżamet. — Zweig, das Schröpfen.

karuç: bazu, kolun üstü, karış. — Arm, Spanne.

karvan kiran: ağışam jıldızı, zühre. — Abendstern.

kasaz: bir nevi kehle, kene, böcek. — Eine Lausart, Käfer.

kaserkand: bir nevi çali-dir, ças-u çasak. — Gestrüpp, Kebraicht.

kasmak: kazındı, kazgan dibi; çeküp darılmak, kısmak, sikmak, sikiştirmek. — Das Ausgegrabene, Kesselboden; drücken.

kasmak: kazındı tutmak, kazgan dibi janmak. — Brandbildung am Kesselboden.

kasmar: bir nevi illet dir, çasmar. — Eine Art Krankheit.

kasnak: çenber, tekerlik gibi âletler. — Der Reifen. | *kasnakçi*: kasnak japan usta. — Böttcher.

kasnak: ilk, kalburun etrafındaki olan halka, ve müdevver tahtası ve emsali gibi, girdiş. — Siebeinfassung.

kasni: bir nevi zam dir, kına, çevre otu tanesi. — Eine Giftart.

kaş: nezd, karşı, ön, huzur, beraber; ebru. — Neben, gegenüber, zusammen; Augenbraue.

kaşaru: kaşu, kaşarı, kaşan, timar aleti. — Striegel, Gerbergeräth.

kaşak: fakir, müflık, parasız, berhene. — Arm, ohne Geld.

kaşank: sıjah, karanku; zulmet, zaif, etsiz olan, bedçuj at. — Schwarz; schwach; störrisches Pferd.

kaşanmak: çar-u mal etmek, hayvan aynajarak tebevül etmek, işemek. — Kratzen; Pissen der Thiere.

kaşenk: güzel, jakışıklı. — Schön, zierlich.

kaşka: alnda bejaz nişan olan çarpaj; bahadır, kahraman, her dajim ön-sırada giden; muharebe esnasında atın zebhesine takılan alet. — Weisser Stirnfleck (Blass); Held, immer an der Spitze schreitend; ein auf das Pferd gelegtes Kriegsgeräth.

kaşkaldaç: bir nevi çajır kuşu, murçab, ördek, turna. — Wiesenvogel, Ente.

kaşkamak: telehhüb etmek, parlamak, alevlenmek, şakir şakir kajnamak. — Lodern, glänzen, sieden.

kaşkir almak: geze ortajı karanlı basmak, karançu geze, zulmet. — Finster werden, Finsterniss.

kaşmar: masçara, şakaçi, güldürüçü. — Maskerade, Spassmacher.

kat: çarezmde bir kasaba ismi dir. — Stadtname in Charezm.

katay: tabije, siper, istihkam, müterris. — Schanze, Schirm, Befestigung.

katayan: konduz kitâsından tavaif-i özbekijeden bir kabile ismi dir; jasak, men', tâtıl. — Name eines özbekischen Stammes; verboten, Pause.

katayur: biçimsiz olan adam, jakışiksiz, kiliksiz, bed şekl. — Ungezogener Mensch, hässlich, ungestaltig.

katark: iki adam bejninde ojanılan bil lâb dir, ekserije jerde çizi çekerek ojanlar. — Spiel en deux, gewöhnlich auf der Erde gespielt.

katarmak: nize, harba ile sanĕmak, mizzak vurmak, süngi ile sokmak. — Spiess- oder Lanzenstechen.

katav (kate): büjüĕ, büzürk, kebir, ulu; tāsük ederek pul ve para sarf edene dağı kate derler, aşik. — Gross; verschwenderischer Liebhaber.

katıyan: katup kalmış olan şey, sert, kak, katik. — Stark, fest, hart.

katıy: katı, sert, kavi, metin. — Hart, fest, stark.

katıy: katik, doy, joıurt; düjün ħarđı için damad taraffından kajn-pedere gönderilen ħarđ. — Zukost, Molke; Vergütung der Hochzeitspesen von Seite des Schwiegersohns.

katiklaşmak: pekişmek, sertleşmek, bir birine karişmak, araraşmak, hemrah olmak. — Sich abhärten, sich stärken, sich vermengen.

katılış: karişik, mağlut, beraber. — Gemischt, gemengt.

katırdamak: sertĕe olan şeyler bir birine dokanarak ses çıkarmak; āvāz, gürültü, seda. — Klang durch Aneinanderschlagen harter Gegenstände; Geräusch.

katış: karişik, katım, memzuğ. — Gemischt, Stück, gewässert.

katla: defā, kat kat, nöbet, kerre. — -mal, Reihe.

katlama: devşirmek, kumaşı kat kat kirup bükmeĕ; bir nevi yağlı ekmek, börek. — Zusammennehmen; Zusammenfalten des Stoffes; eine Art fettes Brot.

katlav: bir nevi surur, şadmani; leşker gerü gelmesi, avdet. — Freude; Zurückkehren der Soldaten.

katnamak: bid-defāt gidüp gelmek, gelen giden. — Wiederholt gehen, kommen.

katnaşık: murur-u ubur, amed-u reft, gidiş geliş, iki taraftan varma gelme. — Durchgang, das Gehen und Kommen.

katramak: tājil ve şitab etmeĕ, sirätle jürümeĕ, koşmak, ĕabik ĕabik. — Laufen, sich beeilen.

katuluk: galejan, žuš, tugjan, koşulma; ežnebiden bir fırka ismi dir. — Aufbrausen, Aufwallen, Empörung.

kaulamak (keölemek Z.): karişdırmak; gömmek ve derin kazmak, teharrı etmeĕ. — Vermischen; tiefgraben, suchen.

kaurga: büjüĕ davul, tabl. — Grosse Trommel, Pauke.

kav: kurujup ĕevirüp ežvef ve kovuk olan şey; ĕakmak için kullanmış kuru ayađ tuzu. — Ein zusammengedrehter hohler Gegenstand; ein zum Feuerschlagen gebrauchtes hartes Holz.

kavak: ežvef, kavuk, içi boş olan. — Leer, hohl.

kavjun: kavĕin, mihman, musafir; türkistanda bir kabile ismi dir; bir gözlü ħurđ. — Wirth, Gast; Stammname; Quersack.

kavru: teaküb, def-u tard. — Folgen, Vertreibung. | *kavruğı*: def-u tard ediği olan, kavđı. — Vertreiber.

kavlamak: kavmak, def-u tard, sürmeĕ. — Verfolgen, treiben.

kavluk: dorunun oğlu, hafızade, dördünzü nesl. — Enkelsohn, vierte Nachkommenschaft.

kavşak: otlajığı, ĕerende. — Der Weidende.

kavşak: kuşak, kemerbend, belbay, futa; gevşek; bir taife üzbeg. — Gürtel, Binde; Özbekenstamm.

kavşamak: kuşanmak, kuşak bağlamak; gevşilmek, süst olmak. — Gürtel anlegen; verweichlichen.

kavuşak: karagöz resimleri, bebek, ojun suretleri, ĕożuk ojunđayı, bübek ojunu; ĕadir, ħajal. — Puppenbilder, Spielbilder, Kinderspiel; Zelt.

kavuşı: ĕuıulđı, nemmam. — Verläumder, Verräther.

kavudak: kavurma, jaıda kızarup pişmiş et, kızartma. — Geröstetes, gebratenes Fleisch.

kavuk: içi boş olan, baş kesvesi, sarik. — Hohl, Kopfracht.

kavur: asilsiz, esassiz; karagöz resimleri gibi resm, bübek. — Grundlos; Puppenbilder.

kavurmağ: kavrulmuş buığaj, kavurma. — Gedörorter Waizen, Geröstetes.

kavursun: henüz ĕikmiş kuş kanatı. — Neugewachsene Feder. Z.

kavusi: jön, saĕ, kil, tüj. — Wolle, Haar, Feder.

kavuş: otlamaklık; kondura, ajak kabi, pabuĕ. — Weideplatz; Fussbekleidung.

kavuş: kuşak, kemerbend; vasil olmak, jetişmek. — Gürtel; ankommen.

kavut: leblebi, nohut, kavrulmuş olan arpa ve buığaj ve bakla. — Geröstete Gerste, Weizen und Erbsen.

kavuz: dariği döverken tanesinden ajrılan pustu; bir saz ismi. — Die Hülse der zerstossenen Hirse; Name eines Musikinstrumentes.

kazakĕi: hirsiz, harami, ođru. — Dieb, Räuber.

kazaklık: ženĕ ejjami, seferde asker ve leşker hali. — Kriegszeit, Zustand der Soldaten in Kriegzeiten.

kazakmak: ħırsizlik, haramilik etmeĕ, jol kesmeĕ. — Stehlen, rauben, den Weg verstellen.

kazalak: mađak. ževf. — Grube, Höhlung.

kazıyan: büjüĕ tenžere, kazan. — Grosse Schüssel, Kessel.

kazıyanmak: kazanmak, iktisab etmeĕ. — Gewinnen.

kazi: kizi, at etinin suığu, basturma. — Wurst aus Pferdefleisch.

kazındu: telaş, rende, gajet inže jonka, kazgan dibi. — Unruhe, Hobel, sehr dünne Holzsplitter.

kazkanalı: fenn-i harb istilabi dir, saf saf dizilmek. — Strategischer Ausdruck, sich in Reih und Glied stellen.

kazma: kazaçak alet, teper, ĕapa. — Geräth zum Graben, Beil.

kaznaklık: mehruk, kazılmış olan çatem ve islimi, ojma. — Siegelring, Gravierung.

kazuk: uçu sivri dejnek ve ayağ, miç. — Stock mit spitzem Ende, Nagel.

kebbe: omuz küreji, geveze dayı denilir. — Schulterblatt. | *kebbezi*: küreje bakup kihanet eden budala, remmal. — Schaufelwahrer.

keçabe: tahta ve ayağdan māmūl dört köseli sandika muşabih ačık zarf. — Eine aus Brettern oder Holz gezimmerte Sänfte.

kece: nemed, palas, japinçik. — Filz, Wollstoff.

keçe (geçe): pepe, budala, avanik, serseri, ahmak. — Tölpel, einfältig.

keçe ojunu: bir nevi ojun, bir şey tofrak ja jumrukda gezilmek. — Eine Spielart, etwas auf der Erde oder Handfläche gehen lassend.

keçek: ördejin kujruğunda kanadında bulunan tüjler, halka. — Schwanz- oder Flügelfedern der Ente, Ring.

keçikur: amir, keskur. — Befehlshaber.

keci: kabak, kedu. — Kürbis, Schale.

kedük: gedik, raçne. — Spalte, Ritze.

kegej: araba tekerliklerinin ajakları. — Rädersprossen.

kejn: çalk; arka, puşt, hased, adavet. — Volk; Rücken; Neid, Hass. | *kejniçe*: ardinça, arkasinça. — Hinterher.

kekre: bir nevi aži ot ismi dir, delték. — Name eines bitteren Krautes.

kelbar: daçarçik, saksı. — Tasche, Geschirr.

kelce: bir nevi müdevver, ufak nan, ekmek, v. *kölce*. — Rundes kleines Brod.

kele (gele): mevaşi, sürü, reme. — Vierfüssler, Herde.

keler: kertenkeler, kelte keles. — Eidechse.

keles: kerten kelez, sojolçan, kökbašin bir nevi. — Eidechse.

kelki: pepe, tete, saçma sapan söz. — Stotterer, Geplauder.

kelte: kışsa, kujruksuz, alçak. — Kurz, niedrig, schwanzlos.

kemal: kijmet, dejeri; şarab, bade. — Werth; Wein.

kemirdek: dişleri fevk el-hadd usup çazasından çıkan, aşkı diş. — Hervorstehende Zähne.

kemirte: olmamiş zerdali, çam erik. — Unreife Pfirsiche, Zwetschke.

kemişek: kujruğun kemikli jeri, kujruk sokumu. — Schwanzbein.

kemlik: şekavet, bedkjarlık, azlık. — Elend.

kenarseke: şeker, kand. — Zucker.

kende: kötü, fena, çirkin. — Schlecht, hässlich.

kenderemek: kokumak, çürümek. — Stinken, faulen.

kendik: göbek, iç, orta. — Nabel, Mitte.

kendir: kinab, keten, benç. — Bindfaden, Flachs. | *kendirlik*: keten ve kendir ekilen jer. — Platz zum Hanfbau.

kene l. *gene*.

keng: geniş, bol. — Weit, gedehnt. | *kengelmek*: genişlenmek. — Sich ausdehnen.

keng, kengaş: meşveret, maslahat, ençümen. — Berathung, Angelegenheit.

kengelmek: kengeşlenmek, muşaverelenmek. — Sich berathen.

kenkeş: maslahat, ençümen, jiyin. — Angelegenheit, Versammlung. | *kenkesmek*: meşveret etmek. — Berathen.

kens: şaşkin, budala, avanak, deli. — Einfältig, dumm, verrückt.

kep: söz, kelam, geçe muhabbeti, ençümen, sohbət. — Wort, Rede, Nachtgesellschaft, Versammlung.

kepe: kamışdan ve hasırdan māmūl alaçuk, çartak, kulube. — Aus Rohr oder Stroh geflochtene Hütte.

kepenek: çoban ve katırçi çüppesi, aba, jaçmurluk. — Oberkleid des Hirten und Viehtreibers, Regenmantel.

kepşik: vezin bilmek için kullanılan ölçü. — Getreidemass.

kerç: dilim, parça. — Schnitt, Stück.

kerek: kerkeden; bir nevi kuş ismidir. — Nashorn; Vogelname.

kerekke: zirih, savut. — Panzer.

keremet: büyük ayağa denir, altında kandil jakup dallarına çastalık için bağlanılan bez parçaları jaçmurun muhafazası için ižad edilmiş olan bir nevi tüle. — Gegenstand worunter ein Lämpchen angezündet wird, und auf welchem Leinwandfetzchen gegen den Regen gehängt werden.

kerim: çömerd; allah ismi dir. — Muthig; Allah's Name.

kerke: bir nevi çüppe dir, elbise. — Oberkleid.

kerkev: armud ayağına şebih jabani bir ayağ ismi dir, alaçukun etrafında-ki çöplere denilir. — Name eines dem Birnbaum ähnlichen wilden Baumes; wird auch auf die um das Zelt gesteckten Hölzer angewendet.

kerki: büyük balta; Amu-derja kenarında bir memleket ismi dir. — Grosse Axt; Name eines Landes in der Nähe des Amu-derja's.

kerlemek: şiddetle terledejerek basmak, kerkinmek, def ve tabile diri germek. — Sich schütteln, etwas stark drücken, spannen.

kerpi: kirpik. — Augenlied.

kerpiç: çi tuyla, kiremit. — Rohziegel, Hohlziegel.

kersen: ayağdan māmūl büyük tabak, kab, zarf. — Eine grosse Holzschüssel, Geschirr.

kerti: kasiblerin hisab bilmek için jontup kesüp istimal etdikleri ayağ, çetele. — Kerbholz der Handwerker, Kerbstäbchen.

kertik: çetele, bir parça jonulmuş olan ayağ. — Kerbstab.
kertmek: azçik kesmek, bir parça koparmak, çetele etmek,
nişan ejlemek. — Etwas abschneiden, Kerbholz schnitzen, Zeichen
machen.

kesel: çastalık, illet. — Krankheit.
kesmelek: ayağ kilid, taş ozağı; mayara, ova. — Holzschloss;
Höhle, Ebene.

keşir: havuğ, sebzi, zerdek. — Rübe, Grünzeug.
ket: mastaba, serir; âdi tezkere. — Sitz, Gerüst; Schrift.
kete: büyük, ulu, âzim. — Gross.

kete kurran: büyük bir memleket, büyük şehir, bir kaladır. —
Grosses Land, grosse Stadt, Festung.

ketek: tavuk ojası. — Hühnerhof.
kethindi: bir nevi ilağ ve boja dir. — Medizin und Farbe.
ketun: keten, kendir. — Lein, Rock von Baumwollenzeug Z.
kezek: meze, bir nevi çastalık, çirahet; havalanmak. — Eine
Krankheit, Wunde.

kezik l. *gezlik*.
kibcak: gözük azele jumup açmak; bir kabile. — Augenblin-
zeln; ein Stamm.

kibik: ajran, doç. — Saure Milch.
kiç: denk, mebhut. — Beengt, bestürzt; klein.
kiç kurun: ayşam üzeri, akşam vakti. — Abendzeit.
kiçyir: çayirmak, bayirmak. — Schreien. | *kiçyiris*: çayiris,
ferjad, ses. — Geschrei, Hilferuf.

kiçi: kiçik, dilber. — Klein, lieblich.
kiçi: makas. — Scheere.
kiçi: bir nevi nebat ismi dir, ot. — Pflanzennamen.
kiçiy: kaşınmak. — Sich kratzen. | *kiçiylamak*: tahrir
etmek. — Aufregen.

kiçik: çizik, kiçikine; küçük, ufak; jauru. — Klein, Junges.
kiçim: ata gejdiren zirih. — Pferdepanzer.
kiçirdamak: dişler ile ses etmek. — Zähneknirschen.
kiçiş: kiçik; kiçismak. — Klein, jucken.
kiçitken: bir nevi ilağ, nebat dir. — Arznei, Pflanze.
kiçke: kafanın ve gerdenin arka tarafı, ense. — Hinterhaupt,
Nacken.

kiçmak: kaşımak. — Kratzen. | *kiçiş*: kaşınmaka gelmek. —
Das Kratzen. | *kiçismak*: çarış. — Sich kratzen.

kifte: zarar dide, fajdesiz. — Umsonst, vergebens.
kiyaş: ejri, keğ; ses görültüsü, patirdi, şamata. — Krumm;
Lärm, Gezanke.

kiyîz (*kijiz*): nemed, keçe, çul, jünden māmul kalın fers. —
Filz, Wollenstoff, ein aus Wolle verfertigter Teppich.

kiyrat (*kijrat*): tavaif-i çayatajeden iki meşhur kabile ismi
dir. — Zwei berühmte Tschagatajstämme.

kija kija: parça parça, bölük bölük. — Stückweise, Truppen-
weise.

kijik: uçu kesik, kenarlı, maktu. — Zugestutzt, uferig.
kijin: meşakket, zaçmet; makas, kab, zarf. — Bemühung;
Scheere, Behälter.

kijmak: hareket etmek, sallanmak, kimildamak. — Sich be-
wegen.

kik: kirkilmiş olan. — Abgeschnitten.
kikin: gajet ufak, sivri. — Sehr klein, spitzig.
kilar: bahadur, parlak, keskin. — Muthig, glänzend, scharf.
kilavlamak: perdez vermek, kilizîn ayzini zijade keskin
etmek. — Ausputzen, Schärfe der Schwertschärfe.

kilbaş: bir nevi pare dir, akçe, pul. — Eine Münzenart, Geld.
kildaş: joldaş, arkadaş. — Reisegefährte, Genosse.
kile: ölçü; bir nevi mejeve dir. — Maass; Obstart.
kilyuli: âmil, her dajim işlejiçi, japiçi. — Arbeiter.
kily: killi, saç ve tüjü; çuj, suret, şekil. — Behaart; Ge-
stalt, Form.

kilinç (*kilis*): efâl, etmek. — Thun.
kisik: jön makası. — Scheermesser.
kilitik: kilçik, balıkda bulunan ufak tükanlar; seftali ve sair
mejvelerde bulunan tüjler. — Häärchen, Schuppen; das Haar
auf Pfirsichen und auf anderen Früchten.

kim kim: parça parça, tane tane. — Stückweise.
kimağ: keğ nigjab, kişik. — Falscher Blick, krumm.
kimerse: kimesne, kimse, kim. — Jemand.
kimik: ayşabdan fırlayan pare ve parçalar. — Holzsplitter.
kimirçek: kemirtlik; burun, göz, kulak kikirdayı. — Knorpel,
Ohr, Nasenknorpel.

kimirlanmak: kimildanmak, sallanmak. — Sich rühren.
kimiz: at ve deve südü. — Pferde oder Kameelmilch.
kimsen: bir nevi çerm dir, mişin. — Eine Art Ledersack.
kimşanmak: javaşçe ve usul ile kimildanmak. — Sich lang-
sam bewegen.

kin: zarf, kab; azab, meşakket. — Behälter; Qual.
kinak: renğ ve elem vermek, tekdir etmek. — Quälén.
kinak: parmakların mefasili; lisan-i moçulda aziz demek
dir. — Fingergelenke; in der Mogulensprache: Heiliger.

kinatjudik: azaba mustahakk. — Qual verschuldet.
kinçir: sakat, çeşmi ahval, çası. — Schieläugig.
kinğ: mejl; memlu, tinğ jerine dahi mustamel dir. — Nei-
gung; voll.

kindıra: bir nevi kamış dir. — Eine Rohrart.

kindirmek: istihza, hüžum, tabrik etmek, teajüb ejlemek. — Verspottung; anzünden.

kine: edat dir, tasgirijet iöün mustâmel dir. — Verkleinerungszeichen.

kinet: tel, timur, çengel; köj, kasaba, kişlak. — Faden, Eisen; Dorf, Stadt.

kinçir: zesur. — Tapfer. | *kingirajmak*: inad etmek, darılmak. — Trotzen, zürnen.

kinî: kenar, sahil, çit. — Rand, Seite.

kinker: gök, jeşil. — Blau.

kinlamak: kilîža kin japmak. — Säbelscheide machen.

kip: gajet pejveste, merbut. — Verbunden. | *kiplşmek*: merbut olmak, jakin olup söz söjlemek. — Gebunden sein, von der Nähe sprechen.

kipamak: tākib etmek, ardinža kovalamak, koşmak. — Folgen, verfolgen, nachlaufen.

kipçimək: çember, müdevver sarılmış demir, halka, kasnak. — Reifen, rundes Eisen, Ring.

kipri: kirpi, kirkik dayi denir. — Der Igel.

kiray: kenar, jan. — Rand.

kiray (kirau): kiray, öy, şebnem. — Thau.

kiran: beş guruş makamında Iran parasi dir; inçiden māmül teçinat; kattal. — Iranisches Geld im Werthe 5 Piastern; Schmuck aus Perlen; Mörder.

kirav: abone, istidal. — Miethe.

kirkik: külahın kenarına dikilen post; konduz, semur gibi şeyler. — Lederstück an der Mütze; Biber, zobelartiges Fell.

kirkiktiken: kirpi, kunfez, kirpitiken. — Stachelschwein, Igel.

kirkilmak: javaş kimildanmak. — Krächzen Z.

kirkıldatmak: dişlerini kişirdamak. — Zähne knirschen.

kirkıaul: jabani tavuk, süljün. — Fasan, Wildhuhn.

kirkıç: kazanın dibinde kalan janik, kirinti. — Kesselstein.

kirkın: inkisar, şikestelik, çastalık. — Zerrüttung, Gebrochenheit, Krankheit.

kirkıu: atmaža kuşu, baz, kirçi. — Sperber.

kirkılamak: kenara çekilmek. — Sich zurückziehen.

kirimak: inçe şeyin kenarından makasla kirkmak; gözü açup kapamak, işaret etmek. — Mit der Scheere abschneiden, mit den Augen zwinkernd Zeichen geben.

kirkil: tuj ve saçları kir olan, bejaz saç, ak baş. — Grauhaarig, Graukopf.

kirkin: habesi, sijah arab, çarije. — Schwarze Araberin, Slavın.

kirkir: Türkistanda bir kale ismi dir. — Name einer Burg in Turkestan.

kirkliç: jük; kirkilmiş nesne, makas, kiçi kaz. — Last Scheere, kleines Messer.

kirközmek: girdirmek, sokmak. — Hineinstecken.

kirkıayan: ta'un illeti, bela. — Pestkrankheit.

kirkılamak: kirda kalmak, sahrada ve jabanda girmek. — In der Wüste bleiben.

kirmaça: yaşak, parça şeyler. — Holzsplit.

kirmaç: kırıç, tençere dibinde kalan janmiş şeyler. — Brandreste auf dem Schüsselgrund.

kirmek: ukde, döğüm, bağ. — Knoten, Binde.

kirmiz: al ve lal japdıkları böçekler, boja, reng. — Käfer aus denen rothe Farbe bereitet wird.

kirnaç: çarije, çalajik, odalik. — Slavın, Odaliske.

kirpe: körpe, jorgan, örtü. — Decke.

kirpiç: tuşla, kiremit. — Backstein.

kirpik: kerpik. — Augenlied.

kirpindi: kirinti, dökündü, rende çordesi. — Abfälle, Hobelspane.

kirtek: esvatdan dir; çirtlak, boğuz. — Interjection; Gurgel, Kehle.

kiriş: bir şeyin üzerine henüz çıkmış tuj, timur kanad, kırıç. — Frisch gewachsene Feder; Eisenflügel.

kirtmek: biçak ile çizüp çeteleje nişan etmek. — Mit dem Messer Kerbzeichen machen.

kisaç: kiskanç; demirçilerin büyük kelpeden gibi aletleri. — Neidisch; Werkzeug ähnlich der Schmiedezange.

kisak: kisiçi alet, mengene, kelpeten, kiskiç. — Geräth zum Zusammenpressen, Zange.

kisek: japişmiş katı toprak parçası. — Backstein.

kisik: sik, kisik ses. — Unterdrückte Stimme.

kisılamak: avuşlamak, tutamlamak. — Packen.

kisir: kisir kısırak, biç doğurmaz olan. — Unfruchtbare Stute.

kiska: kisa, alçak, çüçe. — Kurz, niedrig.

kiskarmak: kistamak, azele etmek. — Eilen.

kiskinç: gazab, gajret, kiskanç. — Zorn, Eifersucht.

kiskülemek: kojun ve kurban kesmek. — Schaaf schlachten.

kismak: sikışdirmek, sikup tutmak. — Zusammendrücken.

kismek: kesmek, biçmek, budamak. — Schneiden. | *kisişmek*:

karar vermek, pazarlık japmak, çenk etmek, sözleşmek. — Überkommen, feilschen. | *kisük*: maktu', parçalanmış. — Zerstückelt.

kisnak: kisik, dar yol, sokak. — Flussenge Z., Strasse.

kisraç: kısırak, dişi at. — Stute.

kistak: azele, çabukrak, şiddet. — Eile, Heftigkeit.

kistamak: şitab ve azele etmek. — Eilen.

kisten: piaz denilen bir nevi harb aleti dir, gürzün şeklinde olur. — Kampfgeräth, keulenförmig.

kiş: kakum, konduz. — Hermelin, Biber.

kiş (*kişt* Z.): kuru joğurt, yağsız peynir. — Fettloser Käse.

kişen: zinçir, boğa. — Kette, Fessel.

kişik: burmallı, çatalı. — Krumm, gedreht.

kişmek: ejilmek, bükülmek, ejri olmak. — Sich krümmen, krumm sein.

kişlak: karije aşairin avlı olan evi, nahije, köj. — Dorf.

kişmak: ejilmek, bükünmek. — Sich krümmen. | *kişik*: ejri, keş. — Krumm.

kişilmek: bejhude söz söylemek. — Plauscher.

kişmen: büyük inli kazma. — Grosse Hacke.

kişanmak: inanmak, itikad etmek, güvenmek. — Glauben, vertrauen.

kişürmek: idyal etmek, içeriye sokmak. — Hineinführen, einlassen.

kiz: keçe, nemed, pul. — Filz, Decke. | *kizurluk*: nemed ve keçeden inşa olunmuş kara evi, otak. — Aus Filz verfertigtes Zelt.

kiz bala: kızçoğuk. — Mädchen.

kizalak: gelinçik çiçeği; kırmızırak; ufak kız çoğuru. — Klatschrose; kleines Mädchen.

kizamuk: humma ile karışık bir zild hastalığı dir, dane dane öklar. — Hautkrankheit mit Fiebererscheinungen, stückweise ausbrechend.

kizyanmak: kiskanmak, hiddet etmek. — Zürnen, aufbrausen.

kizyine: kızçağız, kızçe. — Mädchen.

kizik: hararetlu. — Fieberisch.

kizikmak: kızlaşmak, azmak, hirslenmek. — Sich erhitzen, aufbrausen.

kizil: kırmızı, altun, kan, ateş. — Roth, Gold, Blut, Feuer.

kizil deli: azgın, meznun. — Wild, verrückt. | *kizil ala*: bir nevi balık dir. — Eine Fischart. | *kizil ajak*: bir nevi bejaz kuş, serseri gezen. — Weisses Vogel. | *kizil balçığı*: kil ermeni. — Rother Bolus.

kizimtol: rengi kırmızıye mail. — Rothfarbig.

kizitmak: kızdırmak, siğaklandırmak. — Erzürnen, wärmen.

kizmik: tençere dibinde kalan şej. — Brandrest am Grunde der Schüssel.

koba: semirmek, tesmin etmek. — Fett machen.

koçalak: besaletlu, kahraman, koçak, koç. — Kühn, Held; Widder.

koçkar: koç, kojun ajgiri; şej. — Widder; Held.

koda: jekdijerine kız verüp alan kabile; başanak. — Ein unter einander heiratender Stamm; Schwager.

kodalak: eždad, aşiretin ululari ve büyükleri. — Ahnen, Stammfürsten.

kodoş: hunud, derviş, çöki. — Dervisch.

koç: şikaf, çali boş, kof. — Hohl, spaltend.

koçlama: ateşde kurutulmuş şej; arkasından kovulmak, redd etmek. — Am Feuer getrocknetes; treiben, verfolgen.

koçurzak: karagöz resimleri, ejlençeli resimler, böbek. — Schattenbilder, Puppen.

koçu: koku. — Geruch.

koj: kojun; zir, tayt; küsfend. — Das Schaf; unter; Schafjahr. | *koj-jili*: sal-i türkan dajresinin sekizinçi jili. — Das 8-^{te} im Cyclus der alten Türken. Z. | *kojci*: çoban. — Hirt. | *koj kuş*: bir nevi kuş ismi dir. — Vogelname.

kojak: ženkte mustamel bir nevi silah dir. — Kriegsgeräth.

kojan: gerdab; jüz üzerine aşığı düşen. — Wirbel; mit dem Gesichte zur Erde fallend.

kojançu: kojanç, irk un-nesa illeti. — Epilepsie. Z.

kojar: multeka, iki çajın bir birine kojulduğu jer. — Verbindung, Berührungsstelle zweier Flüsse.

kojaş: güneş. — Sonne.

kojturuk: musafire bakmak, hurmet etmek. — Gäste bewirthen, beehren.

kolamayıç: teleb, istemek. — Wünschen.

kolamak: bir şej öüne sürüp gitmek, bir şej muavenet etmek. — Etwas vor sich hertreibend gehen, helfen.

kolansa: parmaklar aralarında zuhura gelen teaffünat. — Fäulniss zwischen den Fingern.

kolav: ok, pejkan. — Pfeilspitze.

kolbay: bilek jüzük, bilezik. — Armband.

kolçir: suçen-çin. — Verleumder.

koldaguş: muavin, yardımçi. — Gehilfe, Helfer.

koldamak: ijane, yardım etmek. — Helfen.

kolinçak: tavaif-i çayatajdan bir kabile ismi dir. — Çagataischer Stammname.

kolkana: bir nevi žirahet dir, insanın vüçudında ve at ve katırların ayaklarında zuhura gelir. — Wunde am menschlichen Körper und am Fusse des Pferdes und Maulesels vorkommend.

kollukçi: hizmetkjar, bendelik edişi — Diener.

kollukluk: bejan-i teşekkür, ubudijet. — Danksagung.

kollukmak: hizmetde bulunmak. — Im Dienste stehen.

kolmak: iltimas, aff teleb etmek; tühül etmek için bir kız aramak. — Bitten; Brautschau.

kolmaş: bejhude kelam söylejişi. — Plauscher.

kolturmaş: esvab ve kaftanın çaki, etek. — Kleideinschnitt, Saum.

kombul: deste, bülük, firka, jıyın. — Haufen, Truppe, Versammlung.

kon: mesken, oturak. — Aufenthaltsort.

konaşın: iki jaşar kısırak ve inek, urgaşi inek. — Zweijähriges Füllen oder Kalb, Kuhkalb.

konalça: mesken, menazil. — Haltestelle.

konam: bir nevi illet, sarıça ve kariça derler. — Eine Krankheit.

konan (yonan): iki üç jaşar at, *donan* daşı derler, — Zweibis dreijähriges Füllen.

konaş: kurre-i kamer ile pervin jıldızlarınin hisab mukaresine denir. —

konşak: tabak ve kjase; deli kanlı, genç, jijit. — Teller, Schale; Jungling, Junge.

konde (ronde): bir nevi zehirli örümçek. — Eine Art giftige Spinne.

konçar: çamur gibi; kinçir. — Kothähnlich; tapfer.

konçur at: gök ve tarlan at; tavaif-i üzbekijeden bir büyük ulus ismi dir. — Jagdpferd; üzbekischer Stamm.

konçurak: çingirdak, zil. — Klingel, Schelle.

konçuz: bir nevi sıyah böçek dir. — Schwarzer Käfer.

konk: karınin bir nevi. — Krähe.

konk: büyük, şesim, uluğ. — Gross.

konkaş: saçlarda bulunan kepek; konak. — Kopfschuppen; Palast.

konkuş: kibir. — Stolz.

kop: kalkak; kum; kak. — Sand; trocken.

kopa (kupa): kova, delv. — Trinkgefäß, Eimer.

kopal: kaba, biçimsiz, jakişiksiz; kakmak, kijam etmek. — Grob, formlos, unschön; stossen, aufstehen.

kopatluk: büyük çaştıkjab, kuşluk vakti. — Mittagszeit.

kopça: koba, kova. — Eimer, Becher.

kopti aldi: bir nevi aşik ojunu. — Eine Art Sängerspiel.

kopu: iri, kopmuş olan, kopuk. — Gross; abgebrochenes.

kopuz: kavun, karpuz, bostan; saz, kemane. — Melone, Kürbiss; Geige.

kor (kur): kemerbend, kuşak, futa; düjün ve dāvetde halka oturmak, haşije, jasak, karaul; aḡ, tuzak, silahlik. — Gürtel; in der Runde sitzen; Rand; Wächter; Falle.

kor biji: Türkistanda bir rütbe dir, zebbane mēmuru. — Eine Würde in Turkestan.

koranmak: tuzak kurmak, hile etmek. — Falle legen, Schlaueit begehen.

korčalmak: koşamak, pek büyümek, zijadelenmek. — Wachsen, sich vermehren.

korkuldaj: korkuluk; bir nevi serçe dir, torgaj. — Furcht; Sperlingart, Lerche.

korkuzmak: korkutmak. — Erschrecken.

koruk: kabarmış, kızmış, çive çam üzüm, bijaban sahra. — Geschwollen, gekocht; Wüste.

korun: vakit, reman, devr. — Zeit, Zeitalter.

koş beji: Türkistanda vezir makamında bir rütbe ismi dir, *sadr-āzām*. — Name eines turkestanischen Beamten im Range eines Vezirs, Ministerpräsident.

koşa (koş): çift, koşa şeş, beraber. — Paar, zusammen.

koşa miltuk: çift tüfenk. — Doppelflinte.

koşanti: arusun çanesinden damadin çanesine gönderilen hedije, çehiz. — Geschenk der Braut an den Bräutigam. Mitgift.

koşarta: ortalık, arkadaş, çatun. — Gemeinschaftlichkeit, Gefährte, Weib.

koşmak (kuşmak): ilave, tertib, inşad etmek; eşar söylemek. — Anfügen, vortragen, Gedicht aufsagen.

koşti: hemrah, refik, koldaş, joldaş. — Gefährte, Reise-genosse.

koşulruşi: ilave oluşi. — Was zugefügt ist.

koşun: çalk, asker, çemijet, ordu. — Volk, Versammlung, Heer.

kouş: kovuk, içi boş olan. — Hohl.

kovala: sevahil-i derja kenarında japılan ādi mesakin. — Aufenthaltsort am Meeresufer.

kovan: ari teknesi, zenburun meskeni; şad, farih. — Bienenkorb; fröhlich. | *kovanşılık*: sevinç, şadmanlık. — Freude, Belustigung.

koz: çoz, saje, gölge; orbak. — Schatten; Sauerteig.

kozak: nesaşlık, mutlaka juvarlak şeş, kabarşik. — Weberei; rundes Ding.

kozalak: ādetden ufak olan zaif şeş, kemale irişmemiş. — Kleines schwaches Ding, unreif.

kozalamak: harekete gelmek, kimildanmak. — In Bewegung gerathen, bewegen. | *kozalan*: şamata, karişiklik. — Lärm, Unruhe. | *kozalaşmak*: gouga edismek. — Zanken.

kozıanmak: hareketlenmek, şamataja başlaınak. — Lärm anheben.

kozıun: inkilab. — Umstürzung.

köçe: sokak, mahala, jol; konar ve göçer bedevi gibi olanlar. — Strasse, Weg; Nomadenartig umherziehen.

kök: mavi, asman; asil, çar, ibtida. — Blau, Himmel; Ursprung, Zeit, Anfang.

kökejin: muzijat-i hajvanatın bir nevi dir, deveje ve ata japişir. — Eine Art schädlicher Thiere, sich an Kameele und Pferde anheftend.

kökel: imdiriži, süd veriži. — Sängerin.
kökene: zinžir, bend, köstek. — Kette, Fessel.
kökenel: bir nevi šikjar kušu dir, kartal gibi. — Eine Art Jagdvogel, Adlerähnlich.
kökenk: mahal asli; bend etmek, bir birine çenber ederek bağlamak. — Ursprung; an einander binden.
köklemek: jamak ve parça dikmek, bir şeji bir şeje dikiş ile bend etmek. — Flicken, etwas durch annähen verbinden.
kökrek: sine, göjüs, gönül, jürek. — Brust, Herz.
köksün: ixtijar, koža, çok jašli. — Ein Alter, Greis, bejahrt.
köktaş: südkarındaş. — Milchbruder.
köktemek: saz çalmak, terennüm etmek. — Musik spielen, musicieren.
köl: ahmak, şaşkın, budala. — Dumm, einfältig.
kömemek: kapunun ard tarafı. — Hintertheil der Thür.
kömle: jıjinti, jijinti. — Haufen.
kömiıklük: gömülü, medfun, gizli. — Begraben, geheim.
kömürmek: eti kemikden diş ile koparup jemek. — Fleisch vom Knochen abnagend essen.
köndelenk: ivaž, ejri. — Verkrümmung, krumm.
köndeletmek: juvarlatmak. — Abrunden; ins Gefängniss bringen.
köp: çok, vafir. — Viel. | *köprek*: zijaderek. — Mehr. | *köplük*: çokluk, kalabalık. — Menge.
köpçi: ekserija, žümlesi. — Zumeist, sämmtliche.
köpçik: ejerin üzerine konulan küçük silte. — Kleine Satteldecke.
köpçük: küçük, ufak; tekerlik, araba çarçı. — Klein; Wagenrad.
köpe: ževšen mesellu bir nevi libas. — Panzerartiger Anzug.
köpmek: şişmek. — Anschwellen.
köprük: köprü. — Brücke.
köpser: tulum, kirba. — Schlauch.
köpü: joçurtu ajran etmek için kullanılan jajik; pamuklu çirka. — Butterfass zum Gebrauche für Buttermilch; baumwollener Mantel.
köpün: çožuk, oçul. — Kind, Knabe.
köredemek: perakende ve perişan olmak, dağılmak. — Sich zerstreuen.
körpe: jatak jorgan. — Bettdecke.
körpek: çafif, sebük. — Leicht.
köstebek: kör sičan, jer kabariyi. — Maulwurf.
köšek: bir senelik deve jaurusu; kulağa pinhan kelam söylemek. — Einjähriges junges Kameel; geheimes Wort ins Ohr flüstern,

köşeki: ixtifa, pinhan olmak. — Verborgen sein.
kötež: bir nevi matbuç dir. — Etwas gekochtes.
kötel: dağ, geçid; suvari. — Berg, Übergang; Reiter.
kötelmek: kalkmak, bejenmek. — Sich erheben, etwas lieb gewinnen.
kötermek: kaldırmak. — Aufheben. | *köterimlik*: kaldırmaklık, — Erhebung.
kötürüm: mefluž, oturak; düškün. — Gelähmt, Sitz; Elend.
közel: janmış ve jakılmış alefden kalan parça. — Überrest verbrannten Futters.
ku: büyük bejaz bir nevi murg abi dir ki tüjlerinden jastik japarlar. — Grosser Wasservogel, aus dessen Federn Polster bereitet werden.
kuçin: çanım ve banu demek dir, çatun, kadın. — Frau.
kuçmak: kuçaklamak, ihate etmek. — Umarmen, umgeben.
kuçak (koçak): açoş; koç adam, žesur, koža. — Umarmung; Held, gross.
kuçaşlamak: açoşlaşmak, musafaha. — Handschlag, sich umarmen.
kuduk: kuju; bulak; kulan jaurusunun pek ufağı. — Brunnen; gemischt; kleines Esselfüllen.
kudukmak: zalimane hareket etmek. — Grausam handeln.
kudusak: sarik, kovuk; kursak. — Kopftuch; Eingeweide.
kudusan: dargın, zalim. — Zornig, grausam.
kujdurğu: ateş çibani, suçteni kujdurži. — Krebsgeschwür.
kujun: denizden karaja konulmuş parça. — Meeresbucht.
kujlamak: derin, çukur kazmak. — Tief, Grube graben.
kujman: bir nevi jaılı çörek, kat kat jaılı ekmek. — Fetter Strudel, fettes schichtenartiges Brod.
kujuk: kuju, kalın, siki. — Dick, fest.
kujum: altun ve saireden zijnet için japılan eşja; kojumžu, dökmeži. — Goldzierrat, Goldarbeiter.
kujuşkan: atın ard tarafı. — Hintertheil des Pferdes.
kulan: jabanı at. — Wildes Pferd. | *kulan kujruçu*: bir nevi gjah ismi dir. — Eine Grasart.
kulet: bir jutum, bir lokma. — Ein Bissen, Schluck.
kuluk: sarik, kavuk. — Turban, Kopftuch.
kuma: kul, žarije, çalajk, bende. — Sklave, Diener.
kumakži: bejhude söylejži, šakaži, güldürüžü. — Schwätzer, Spassmacher.
kumal: müdevver, juvarlak. — Rund, kugelig.
kumalaç: kojun, keçi ve devenin tezek ve gübresi. — Schaf-, Ziegen- und Kameelkoth.
kumarmak: ihate, muhasara etmek, kapalamak. — Umgeben, belagern. | *kumarçal*: muhasara, kale. — Belagerung, Festung.

kumyan : ibrik, kumkuma. — Krug.

kumka : kumaš, basma. — Stoff. Kattun.

kumlay : kumsal, kumlu jer. — Sandige Gegend.

kumsal : kum karışık olan erazi, kumluk. — Sandige Erde, Sandebene.

kumsi : xaber verişi, müzdeşi. — Bote.

kumşum : tumsuk. — Schnabel.

kumürkmak : tevzi, hareket etmek, kimildamak. — Sich wenden, bewegen.

kumursya : karinža. — Ameise.

kund : açik, kavi, kuvvetli. — Offen, stark, kräftig.

kunday : top şeş, tüfenk çikmaşının jeri ve sapi, sarılmış etfal melbusati. — Rundes Ding, Gewehrschaft; Kleidung der Wickelkinder.

kunçarmak : jerinden kimildatmak, hareket etmek, koparmak. — Sich von der Stelle rühren, reissen.

kunuk : mükedder. — Betrübt. | *kunukmak* : mükedder olmak. — Betrübt sein.

kupan : büyük, koşaman; sened, pusula, bitik. — Gross; Schriftstück, Buchstabe.

kupur : ojuk mahal, kjase, kab, çanak gibi şeşler. — Ausgehöhletes, Schalenähnliches. | *kupurşuk* : küçük kutu. — Kleine Schublade.

kuran : silah, jarak, žebhane. — Waffen, Pulverbehälter.

kurb : kenar kirişi. —

kurban : keman muhafazasi ve zarfi, kab, kin. — Köcher, Scheide.

kurçak : resm, hejet, kilik, kijafet. — Bild, Gestalt.

kurçuk : dervişlerin külahlarına sardıkları parça. — Um die Derwischmütze gewundener Stoff.

kurži : silahşor, žebeşi. — Stallmeister.

kurdaş : amuža zade, birader, kardaş. — Fetter, Bruder.

kurdaşank : atlarda olan kan çibani. — Blutgeschwür am Pferde.

kurduçlamak : kojunu kurda kapdirmek. — Schafe vom Wolfe wegrauben lassen.

kurjal : iki nesnenin mahal-i irtibati. — Verbindungsstelle zweier Gegenstände.

kurçamak : hisf etmek, gözetmek. — Bewahren, beobachten.

kurçan : hisar, kale. — Festung.

kurçaşun : kursun, ok. — Blei, Pfeil.

kurçatmak : şamata, gürültü etmek. — Lärmen.

kurçavmak : ihate, muhasere etmek, etrafını kuşamak. — Umgeben, belagern.

kurin : futa, kuşak. — Gürtel, Schürze.

kurişi : tatar içi dişi bir olan külah, kalpak. — Tatarenmütze von innen und aussen gleich.

kurja : bakasiz, baraka; çarabe-hâne, virane. — Ohne Ausdauer; Hütte.

kurma : ayağ kaşık. — Holzlöffel.

kurmaş : kavurma misr buçdaj. — Gerösteter Mais.

kurşak : kuşak, futa. — Gürtel. | *kurşamak* : ihate etmek, ortaja almak. — Umgeben, in die Mitte nehmen.

kurça : koşa kari. — Alte Frau.

kurçarmak : çalas ejlemek. — Retten.

kurtun : kurd. — Wurm.

kuruç : halvet, jasak olan mahal; kuru; baç. — Verbotene Stelle; trocken; Garten.

kuruk : kuru; sabil, kenar-i derja. — Trocken; Meeresufer. |

kurukliç : kuruluk. — Trockenheit.

kuruksaj : suju kurumuş ve çekilmiş çaj, dere içi, iki day arası. — Ausgetrockneter Fluss; Thal, Bergspalte.

kurultaj : muşavere için iştima eden meşlis. — Rathssitzung.

kuruman : ordunun arkasını gözetmeje memur olan asker bölüjü. — Truppe zur Beaufsichtigung der Nachhut.

kurumsak : kaltaban, pezevenk, delil. — Hahnrei, Führer, Verführer. | *kurumsamak* : jol göstermek, rehber ve delil, pezevenk. — Wegwerfen, verführen.

kurut : süt kurusu, bir nevi pejnir. — Käseart.

kuskaş : kaskaş, demirçilerin büyük kelpeten gibi aleti. — Zange, Schmiedwerkzeug.

kuskun : atın kujruçuna geçirüp ejerin arkasına merbut olan ip ve kajış. — Schwanzriemen am Sattel. Z.

kuşçane : menzil, mesafe, kjarvan seraj. — Station, Entfernung, Karawan seraj.

kuşlaç : şikjargjah, kuşu çok mekjan. — Jagdplatz, Vogelreiche Stelle.

kuşlamak : şikjar etmek, avlamak. — Jagen.

kuşmar : bir nevi kuş tuzağı. — Vogelfalle.

kuşnaş : bilişi, falşi. — Wahrsager.

kuşuk : koşma, raks, bir nevi teganni dir. — Tanz, eine Gesangart.

kuşukluç : karışık. — Gemischt.

kut : sâdet, baç, teşelli. — Glückseligkeit, Vorzeichen. | *kutluç* : mesud, mubarek. — Glücklich, gesegnet.

kutak : rişlijet, zikrijet, çok, alet. — Mannbarkeit, Glied.

kutalmak : gejinmek, beziemek, jasanmak, libas ile zijnetlenmek. — Sich schmücken, sich mit Kleidern schmücken.

kutan : saka kuşu; ajil, mandira, ajin halesi, etrafi ihатели kojun jatan jer. — Stieglitz; Mondhof; Weideplatz. | *kutan-*

lamak: halelenmek, hale tutmak. — Von einem Hofe umgeben sein.

kutanmak: mesud, memnun olmak, sevinmek. — Glücklich, zufrieden sein.

kutas: bir nevi dağ öküzü dir, kujruyundan tuş japarlar; bir nevi işaret dir. at gerdeneine asılan alamet, bajrak, sanşak. — Eine Art Gebirgsochse, aus dessen Schwanz eine Art Fahne gemacht wird; Zeichen, am Pferdehals angebrachtes Zeichen, Fahne.

kutkarmak: taylis, ibram ejlemek. — Befreien, belästigen.

kutmak: kalmak, iskjan etmek. — Bleiben, sich aufhalten.

kutuk: müsafir, konuk. — Gast.

kutulmak: çalas olmak, kaçmak. — Befreit werden, sich flüchten.

kutur: ujuz, çiçek jüzlü. — Krätze, Blatternarbig. | *kuturmak*: kudurmak; azmak, kutur illetine mübtela olmak. — Toll werden; krätzig werden.

kutuz: kuduz, azmiş köpek. — Wüthend, toller Hund.

kuvadamak: mutegajir el elvan olmak, rengini atmak. — Verschiedenfärbig sein, Farben spielen.

kuvak: dağ heli ve ortası, geçid. — Gebirgsrücken, Übergang.

kuvank: saçlardan dökülen kepek; konak. — Haarschuppe; Gasthaus.

kuvanmak: itimad etmek, sevinmek. — Vertrauen, sich freuen.

kuzaj: asla güneş uşramayan jer, gölge. — Ein nie von der Sonne beschienener Platz, Schatten.

kuzun tingizi: Amu derja.

kuzudük: eşek jaurusu. — Eselfüllen.

küjgenek: bir nevi kartal žinsinden şikjar kuşu dur. — Adlerartiger Jagdvogel.

küjmenmek: sebeb-i vesile bulmak. — Grund zu einem Vorwand finden.

küküm: serd bir şeşer dir. — Starker Baum.

kükür: kaşgar lisanınza çanak ve kjase demek. — Gefäß oder Schale in der Kaschgar-Sprache.

küküz: makbul, hedijeje lajik olan. — Kostbar, als Geschenk würdig.

külbar: dervişlerin arkalarına takdiklari tolumdan torba. — Schlauchartiger Sack am Rücken der Derwische.

külçe: tarla taksimî, parça parça zurät jeri. — Stoppelfeld.

küleyçe: her türlü kümeli top şeş, jışinti, küme. — Jedes rundartige Ding, Haufen.

külek: emvaş, rüzgjar. — Wogen, Wind.

kümbür: tantana, avaz-i bülend ile çikan ses. — Getöseartiger Ton. | *kümbürlemek*: zemzeme, tantana, arslan ve deve

mesellu hajvanat kümbürtüsü. — Getöse, Brüllen des Löwen und kameelartigen Thieres.

kümek: jardıın, imdad. — Hülfe, Stütze.

kümüldürdük: at ve devenin gerdanına asdiklari merşan halkası. — Perlenschnur um den Hals des Pferdes oder Kameels.

künşü: susam, semsem. — Sesam.

künde: kötük, müşrimlerin el ve ayaklarına urduklari bend. — Fesseln an der Hand oder am Fusse des Verbrechers.

küngeş: herze, masşara. — Geschwätz, Maskerade.

küngremek: kendi kendine esnaji hiddetde darılmak. — Auf sich selbst böse sein.

küpe: saraş ve konduraşların bir şeş düz etmek için istimal etdikleri bir nevi çekiç. — Sattler- oder Schusterwerkzeug zum Glätten.

küplemek: çoklaşmak, çok olmak, zijadeletmek. — Sich vermehren.

kürçek: kürek. — Schaufel.

küremek: ateşe hava vermek. — Feuer anfachen.

küremek: körüklenmek, toprağı sürüp ber taraf etmek. — Kehren, schaufeln.

kürke: bir nevi buru ismi dir; nemed, keçe. — Eine Art Pfeife; Filz.

kürkü: su tolumı, kirba. — Wasserschlauch.

kürtük; bir nevi matbuş dir. — Etwas Gekochtes.

kürtün: ejer, semer. — Sattel.

kürük: el körüjü, dem. — Handblasebalg, Athemzug.

kürüklenmek: üfürölerek janmak. — Durch Blasen brennen.

küsav: mahruk hatib parçası, ateş kariştırışı çöp. — Verbranntes Holzstück, Holzstück zum Feuerschüren.

küşkü: janup söjünmüş kütük. — Abgebrannter Holzstumpf.

küteül: muhafız, bekçi. — Wächter.

kütük: kesilmiş umça parçası, ana defteri. — Abgehauener Baumstamm.

kimbek: mesellu, tipki. — Ähnlich, Ebenbild.

L

la: edat dir, ah, ejvah, efsus makamında mustamel dir. — Partikel, in der Bedeutung: oh, weh.

laçin: bejazlı şahin; kadim bir türk aşireti dir; sedid; tazi. — Weisser Falke; alter Türkenstamm; heftig; Jagdhund.

laçlamak: munazā, kouga etmek. — Streiten, zanken.

lafadan: jarım ojudulmuş tohum, jumurta. — Halb geröstete Körner Z., Ei.

laj: kil, çamur. — Thon, Koth.

lajin (laji): edat, kelime ayırine teşbih mănâsi içün, ve kadar jerine dayıl olur. — Bildungssylbe, am Ende des Wortes, zur Vergleichung.

lajlamak: çamurlamak, sıvamak. — Beschmieren, einkotheten.

lak (lek): içi bozuk yumurta. — Faules Ei.

lak (laγ): ismi mekjan edati. — Zeichen für Ortsnamen.

lak (laγ): bazi, hezl, zarafet. — Scherz, Anmuth.

lap: edat dir, bütün bütün, birden bire mănâsına. — Ganz und gar, auf einmal.

lapa: suluğa pişmiş tām, kujuğa şeylere denir. — Wässerig gekochte Speise, wird auf dicke Dinge angewendet.

laşmak: başa çıkmak, aγraşmak. — Lagern Z.

lavlav: alevli, şiddetli. — Aufplodernd, heftig.

lavaşi: umumen jasi şeyler, bir nevi jasi ve uzun ekmek. — Im Allgemeinen: breite Dinge, Art langes und breites Brod.

leba: eγtifar, nazir. — Alt, Aufseher.

lebaşak: kajde, usul, irtibat. — Regel, Band.

leček: harir mendil, baş örtüsü, jaşmak. — Seidentuch, Kopfbedeckung, Schleier.

lenk (lünk): futa, peştemal, peşgir. — Schürze, Handtuch.

lenker: jajvan, toprak, büyük çanak, müdevver tekne, sahan. — Geräumig, grosses Gefäss, runder Trog, Schüssel.

lete: kumaş, paçavra, bafte. — Stoff, Lappen, Gewebe.

liara: afgan lisanınza jol, tarik. — Afganisch: Weg.

lişak: kişmiş ile maylut bir nevi tām dir, maşun. — Mit Trauben gekochte Speise, Opiumteig.

lik lik: javaş javaş. — Nach und nach.

lök: içi bozulmuş kavun ve yumurta; iri, kavi, aγır, tembel. — Faule Melone, faules Ei; gross, stark, faul.

lökçe: gevşek, boş, bi-perva adam. — Locker, leer, ungeduldiger Mensch.

löke löke: parça parça, top top. — Stückweise.

löklök: jortak at. — Trabendes Pferd.

lu: çam, sest; levend. — Krumm, schwach; Held.

lu: sarkik, asilgan, gevşek. — Hängsel, locker.

luç: çiplak, urjan. — Nackt.

luçe: baγçe eriji; göz, mahal, takçe. — Gartenpflaume; Ort.

luhček: tüjsiz, žilali, parlak; bir nevi seftali. — Federnlos, glänzend; Pfirsichart.

luj: pelenk, arslan; sal-i türkan dajresinin üçünzüsü dir. — Löwe; im alten türkischen Cyclus der dritte.

luli (lululi): çingene, köcek, fahişe. — Zigeuner, Tänzer, Luder.

lurs: kabar, badije nişin. — Geschwulst.

lük: iri, büyük parça, toplanmış. — Gross, grosses Stück.

lümlüm: yumuşak, mülahim; jalañzi. — Weich, sanft; Lügner.

lünkü: lenk, çolak, topal, aksak. — Krumm, lahm.

M

maç (muçi): puse, öpüs. — Kuss.

maγ: baş, kanat ve kujrukların uçu hep bir reng olan güveržin. — Am Kopf, am Flügel und Schwanz gleichfarbige Taube.

maç: öpüş. — Kuss. S. *maç*.

maçtamak: sena, sitajış etmek. — Loben, preisen.

maçu: pis, uşuz; kaş ve kirpiji dökülen adam. — Schmutzig, krätzig; Augenbraun und Wimpern verlierender Mensch.

maj: jaγ. — Fett. | *majlamak*: jaγlamak, semirmek. — Schmalzen, einfetten.

majda: inçe, ufaklamak, inçe doγramak. — Dünn zerstückelt. | *majdalamak*: ufalatmak, kijmak. — Zerstückeln.

majen (majnen): bejni, damag; mebni. — Gehirn; begründet sein auf . . .

majren: sakat, ajibli. — Gelähmt, fehlerhaft.

majruk: zaif, çamide, janbaş. — Schwach, gebogen, krumm.

majuk: açılmamış çiçek, konže. — Noch nicht entfaltete Blume, Knospe.

makar (maker): deli kanlı, živan, gené, jijit. — Jüngling, jung.

maktamak (maçtamak): medh, sena etmek, tārif, sitajış etmek, öjmek. — Loben, beschreiben, lobpreisen. | *makta*: sitajış, vasf, medh. — Lob, Eigenschaft.

mala: divarži, sivaži sürgüsü. — Ackerwalze Z.

malaj: çizmetkjar, uşak, jetim. — Diener, Waise.

mamur: pamuk, pembe, keten. — Baumwolle, Watte.

mamur: damar, irk, kök, özlük. — Ader, Wurzel.

man (mank): iri, koža başlı, şaşkin, hajran adam, aγmak. — Gross, grossköpfig, einfältig.

mana: jol başına dikilen nişan taşi. — Grenzstein Z.

manab: asilzade, bejzadelik. — Adelig, Adel.

mang: üç senelik kuzu ve bere. — Dreijähriges Lamm.

mangdurmak: jürürken vüžudunu sallamak. — Schwingend gehen. | *mangmak*: sallanarak jürüme. — Schwingend gehen.

mangış: reftar, naz ile hareket, jürüş. — Gang, zimperlicher Gang.

manglaj (minglaj): alin, ilerüje giden asker, mukaddeme. — Stirn, an der Spitze gehender Soldat.

mangramak: hajvanatın teferrüd etmesi, seslenmek. — Blöcken Z. Absonderung der Thiere.

maniknit: tavaf-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Name eines Türkenstammes.

mankışlak: asli mink kişlak, mahal ismi dir. — Eigentlich ‚mink kişlak‘, Ortsname.

mantuj: kıymalı jufka tami, çamur işi, kaşgar žanibinde mustamel dir. — Geschnittene Mehlspeise, Mehlspeise.

manmak: suja ekmeji batırmak, tirid etmek. — Brod in Wasser einweichen, Suppe bereiten.

maral (meral): ahu, gejik. — Hirschkuh.

mari: kabail-i türkmenijenin pajtaxtı dir. — Hauptstadt eines turkomanischen Stammes.

mardeş: bağdaş oturuşu, bağdaş kurmak. — Das Sitzen mit untergeschlagenen Beinen.

marımak: havlamak, af af etmek. — Bellen.

maşab: bir nevi kaba ve kalın şal dir. — Grober, dicker Shawl.

maşmil: bir nevi tiri, baş kanat ve kujruklarının uçu hep bir reng olan güjeržin, kebuter. — Taube, mit einfärbigem Kopf, Flügel und Schwanz.

matjar: şikajet. — Klage. | *matjarmak*: teşekki etmek. — Sich beklagen.

maçlamak: kedije mav etmek, sesletmek. — Miauen Z.

med'd: üzbeg lisanında zer-u ziver demek. — Üzbegisch: Frauenschmuck.

meçanik: odanın ortasında jakılan oçak. — Heerd in der Mitte des Zimmers.

mekeki: üzbeg lisanında küpe demek dir, halka. — Üzbegisch: Ohrgehänge, Ring.

meken: ahunun büyük žinsi. — Grössere Hirschenart.

meleş: tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; kojun, öfte kuzuluk; güzel. — Name eines türkischen Stammes; Zwillingeschaf; schön.

mendağan: bir alet-i harb dir, kelle endayxtı için kullanılır. — Kriegsgeräth zum Kugelwerfen.

mene urmak: çok söylemek, çene jarışdırmak. — Schwätzen, plauschen.

menmenlik: enanijet, gurur. — Selbstsucht, Stolz.

menmi (min): min, men, ben demek. — Ich.

menta: benefşe, mor rengli çiçek. — Veilchen, dunkelfarbige Blume.

mental: başi toparlak, çokmak, dejnek, dajak. — Rundköpfig, Stock.

mered: şaban ajına denir; erkek. — Der Monat Schaban; Mann.

mergen: tüfenkçi, nişaneži. — Schütze.

meryaul: bahadır, kahraman, pehlivan. — Held, tapfer.

meryinen: bir şehir ismi dir. — Stadtname.

meriv: galibin hin-i harbda ellerini uzadarak irad ejlediji kelime-i zaferije dir. — Siegesruf des Siegers, indem er während der Schlacht die Hände ausstreckt.

meş meşe: gouga, ženk, gürlütü. — Krieg, Streit.

meşil: jüzü düz, želali; meşin, çerm, sayxtian. — Vom glatten Gesicht, glänzend; Leder, Saffian.

metiz: çabuk, tez. — Schnell.

merlen: kumaş, žanfes parçası. — Stoff, Taffet.

mez: guze; bir mejve; buz, kar. — Samenhülse; Frucht; Eis.

miçan: bir nevi mejve dir, menžane mejve çekirdeji. — Eine Fruchtart, Obstsamen.

miçin: mubarek miçin jili, sal-i türkan dajresinin dokuzunžusu dir. — Der neunte Monat nach türkischer Zeitrechnung.

mide: ufak, parça. — Klein, Stückchen.

miç: bijik. — Schnurbart.

mikcin: dağ domuzu jaurusu, miçkaj. — Gebirgs-Spanferkl.

miknik: çal, dane, beng. — Schönheitsmal.

milen: ilen, birlen, beraber. — Mit, zusammen.

miltik: tüfenk, filinte. — Flinte.

minžay: bonžuk, serže. — Glasperle, Glas.

minžesmek: harf-endazlik etmek, mužadele etmek. — Streiten.

mindav: ejerden atın arka sirtında-ki jare, jaçir. — Vom Sattel aufgeriebene Wunde.

ming: bing, hezar; tavaif-i üzbeķijeden bir kabile ismi dir. — Tausend; Name eines üzbeķischen Stammes.

mingiz: benz, çehre. — Gesicht. | *mingizemek*: benzemek. — Ähnlich sein.

minglaj s. *manglaj*.

minimek: atın žilavini braki-vermek, boş brakmak. — Die Zügel nachlassen.

minmek: binmek, suar olmak. — Aufsteigen.

mise: çimen, sebze, otlak, jeşillik. — Gras, Weideplatz, Rasenplatz.

mişkarmak: latife etmek, gülmek, tebessüm ejlemek. — Scherzen, lächeln.

mişik: kedi. — Katze.

mişmiş: olmuş zerdali, pişmiş erik. — Reife Aprikose, gekochte Zwetschke.

miten: kerpeden, gajet sert demir. — Zange, sehr hartes Eisen.

moçul: mogul; safderun, safdil. — Mongole; offenerzig.

moçulcin: bejaz, ak, saf. — Weiss, rein.

mojun: bojun, gerdan. — Hals.

- mol*: bol, vasi; yirsiz. — Zahlreich; Dieb.
molđur: šebnem, čij. — Thau.
molđuramak: hajret ile bakup jaš dökme, aylamak. — Verblüfft und weinend etwas ansehen.
moloz (molos): karışık šej, süprüntü, arpa ve dari karışık buğdaj. — Baustein Z., Mist, Weizen mit Gerste und Gries vermengt.
morčıl: kule, burğ, kale künküresi. — Thurm, Burgthurm.
möček: küçük çanver, böçek, sivri sinek; öpüş. — Kleines Thier, Gelse; Kuss.
mög: gizli, gizlenmiş. — Versteckt.
mučul: muču, küçük varak-pare, sened. — Kleine Schrift, Aktenstück.
mužudluk: hazir, mevžud olan šej. — Vorhandene Sache.
mužumak: ixtijarlıkdan çamide olmak, hoşamış. — Vom Alter gebeugt, gealtert.
muğ: buğ, bulut; ah u derd. — Dampf, Nebel; Schmerz.
muğmul: bir nevi terbiye kabul etmez doğan: tevellüd eden insan. — Unbezähmbarer Falke; Neugeborener.
muli: yirsiz, jaramaz. — Dieb, Taugenichts.
muna (mune): iste. — Hier.
munče: bukadar, bunça. — Viel, soviel, | *munda*: burada, şurada. — Hier, da. | *mundin*: buradan. — Von hier.
mundak: şundak, şöjleže, bunun gibi. — Auf diese Weise.
mundaj: böjle şöjle. — Wie dies, so so.
mundu: mızrak şeklinde hendejin etrafına konulan alet. — Ein spiessartiges Geräth neben die Grubenfalle gelegt.
munduşi: bir nevi sıx dir. — Eine Spiessart.
mung: derd, keder. — Schmerz, Kummer.
mungajmak: mējus kalmak. — Betrübt sein.
mungalak: gam jemek, mükedder olmak. — Traurig sein.
munğajmak: mükedder olmak, düşünmek. — Nachdenken, betrübt sein.
munğlašmak (munğrašmak): şöjleşmek, henraz olmak. — Mit einander trauern Z.
munğraman: nale, ferjad, figan etmek, şikajet ejlemek. — Jammern, klagen.
munğurramak: mağzunlanmak. — Traurig sein.
munğal: Kalmak ulusuna mensub bir kabile dir. — Kalmükensamm.
munğan: pir, ixtijar adam, aksakal. — Alter Mann.
munkan: akče, altun, kızıl. — Geld, Gold, roth.
munkuşi: buğak, köşe. — Winkel, Ecke.
muntuk: sakat, çolak, bir āzāsı eksik adam. — Verstümmelt, ein krüppelhafter Mensch.

- muri*: baža, boru, žedvel; türkistanda bir vilajet ismi dir; oğak, atesdan. — Luftloch, Rohr, Tafel; Provinzname in Turkestan; Rauchfang.
murki: altinži arka. — Sechste Urahne.
musluk: dajim akar boru; güjeržin südü. — Zapfen; Taubenmilch.
mušt: jumruk, tokat. — Faust, Ohrfeige.
muz: buz, kajmak ayaži. — Eis.
muzuk: korkak. — Feige.
müčelge: varak, sened, bitik. — Blättchen, Lehrbrief.
müžene: badem ve erik gibi bāz mejvelerin danesi, çekirdek. — Samen von mandel- und zwetschkenartigen Früchten.
müngür: bojnuz. — Horn eines Thieres.
müsün: buz, kar. — Eis.
müş: korsunlu fişenk; fare, sičan. — Flinte; Maus, Ratte.
müşek: kedi; fişek. — Katze; Flinte.
müşük: fişenk, fişek. — Flinte.

N

- nažan*: tokmakli büjük balta. — Keulenartige Hacke.
nağacı: židd, daji. — Ohm, Ahn.
nağu (neğu): ničün, ne jangaligže. — Warum.
nağna: bir nevi at çastaliyi, at burnunu keserek illeti def ederler. — Art Pferdekrankeheit, welche durch das Abschneiden der Pferdenase geheilt wird.
najman: özbeklere karışmış bir tajfe ismi dir, ki asli tatar asiretlerine mensub-dur. — Name eines unter die Üzbegen vermengten Volkstammes, ursprünglich Tatarenrasse.
najza: nize, mızrak. — Kurzer Spiess.
nakara: nar, tabel, davul. — Pauke, Trommel.
nakči: kadi naibi. — Stellvertreter des Richters.
nari (narin): öte geç, daydin narisi: dayin ol tarafi, narirak: ol tarafrak. — Jenseits, die andere Seite.
narin: kale, ič hisar; Türkistanda bir derja ismi dir. — Festung; Name eines Sees in Turkestan.
narke: çerge ve halka kurmak, devre etmek. — Umschliessen, umgeben.
narvan: nerduvan; busağa. — Schwelle; Zelt.
natas: sürülenmiş tarla otu, kurudulmuş erazi, boş jer. — Nicht bearbeitete Wiese, ausgetrocknete Erde, Brachfeld.
ne deklü: ne, kangı, kangı sebeb ičün. — Welcher, -e, -es, weshalb.
nej: şikjar kuşlarının gerdeneine asdikları čiğavul. — Seidenband am Halse der Jagdvogel.

nejarsa: asli ne irse, neme dir, ne dir. — Was es auch sei Z., was immer.

nemim: ne šejim, ne mülküm. — Was mir gehört.

neszeb (*neşeb*): kadim bir memleket ismi dir. — Name eines alten Landes.

netenk: ne güzel, ne jaşsi. — Wie schön.

nevže: iri büyük bir kuş. — Grosser Vogel. | *nevže kuşu*: bir

nevi bukalmun kuş dir. — Schillernder Vogel.

niçar: ne vakit, ne zaman. — Zu welcher Zeit.

niçikleşmek: istişare etmek, meşveret kilmak. — Sich berathschlagen.

nijirsün: deşil mănāsina. — In der Bedeutung von nicht, nein.

nime: hiç bir şey; nitekim, nevar, herne ki. — Nichts, wer immer.

nimte: biraz, bir parça. — Ein wenig.

ninek: göz bebeji. — Augenpupille.

nişe: nişe, nekadar. — Wieviel.

nitas: istirahat, rahatlık, dinç olmak. — Ruhe.

nitedür: asli ne ejtedir, ne japar. — Was macht er.

niten: ne gjune, nasil. — Wie, wasfürein.

nitük: nasil, ne jolda. — Wie, auf welche Art.

nitüri: nasil, ne jolda. — Wie, welcher Art.

noçaj: bir kabile ismi dir. — Stammname.

nojan (*nojin*): sipah salar, serdar, serasker, şahzade. — Heerführer, Prinz.

nojat: kalmükler hükmdarlarını bu unvan ile jad ederler. — Name der Kalmükenfürsten.

nukat: başak; tarlanın inini biçirilüp alindikdan sonra kalan buydaj döküntüsünün toplanması. — Aehre; Weizenabfälle während der Ernte.

nutukçi: çalaçane şebih bir şikjar kuşu dir. — Jagdvogel.

o ö

oba: küçük çajma, çadır çalkı. — Kleines Zelt, Nomadenvolk.

obaj çobaj: burada, orada; perişan. — Hie und da; zerstreut.

oban; ajgir deve; Buyara muzafatında bir ziyaretçah mekin ismi dir. — Kameelmännchen; Name eines Ausflugsortes in der Nähe Bucharas.

obusun: alef, haşış. — Futter, Heu.

oçaylak: bir nevi gjah ismi dir, jorunça. — Name einer Grasart, Klee.

oç: alaçukun fevkani çöpleri. — Obere Zeltstange.

oçan: tanrı, perverdegjar. — Gott, der Ernährer.

oʻan (*oʻun*): sahib, nazir, Allah, rabb. — Herr, Aufseher, Gott.

oʻan šal: afganlara denilir. — Wird auf die Afghanen angewendet.

oʻluk: hendek ve kalenin tarafında olan or. — Burggraben.

oʻrinže: gizliže. — Heimlich, geheim.

oʻulşamak: riayet etmek. — Achten.

oʻulduruk: balik jumurtası. — Fischeier.

oʻun l. *oʻan*.

oʻur (*uʻur*): tavaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

oʻurlajın: çirsizže. — Diebisch.

oʻurlamak: çalmak, sirket etmek. — Stehlen.

oʻurmak: isabet etmek, rast gelmek; muvafik olmak. — Etwas antreffen, begegnen; begünstigt werden.

oʻuş: hafid. — Enkel.

oʻlamak: ujumak, tenevvüm etmek. — Schlummern.

oʻraç: esvab, eşja. — Kleider, Gepäck.

oʻşatmak: benzetmek. Ähneln, gleichen. | *oʻşaş*: manend, şebih. — Ähnlich. | *oʻşamak*: benzemek, memasil olmak. — Ähnlich sein.

oʻşuş: bir jaşında-ki deve jaurusu. — Einjähriges Kameel.

oʻj (*oʻji*): çane, ev; fikr, endişe. — Haus; Besorgniss.

oʻja: küçük hemsire, kızkardaş. — Jüngere Schwester.

oʻjan: atın çilavi; devenin bir nevi; taraf, çihet. — Pferdehalter; eine Kameelart; Seite, Gegend.

oʻjat: haja, ajb, kabahat. — Bescheidenheit, Scham, Fehler.

oʻjatlík: utanışli, ajbli. — Schamhaft. | *oʻjatomak* (*oʻjalmak*): utanmak. — Sich schämen.

oʻjadçi: edeb-i savm tälím için karijelerde gezen telebe-i ulum. — Studenten, die in den Dörfern das Fasten lehren.

oʻjidak: etrafi çalili çimen ve çajirli jere denir. — Wird auf grasige und buschige Stellen angewendet.

oʻjlaç: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

oʻjlama: meşveret, şuraj-i meçlis. — Berathung, Rath. | *oʻjlaşmak*: düşünüp taşınışmak. — Sich berathen. | *oʻjlanmak*: tefekkür etmek, düşünmek, taşınmak. — Nachdenken, grübeln.

oʻjnak: ojnar şey; boçum; çilf at. — Spielzeug; Halsband; gewöhnliches Pferd.

oʻjnaş: aşik, dildade. — Verliebter. | *oʻjnaşmak*: dostluk etmek. — Sich befreunden.

oʻjrak-mojrak: jekdijerinin izinže, pejder paj. — Nach und nach.

oʻjrat: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

ojsak: bir şeyin mahiyetini anlamaksızın bit-tasvir onu tasdik eden adam. — Einer der eine Sache oberflächlich nur in seiner Einbildung bestätigt.

ojsun: bir kabile ismi; bir gijah ismi dir, javšan. — Stammname; Grasart, Gras.

ojuk: ojulmuş mahal, şikaf. — Ausgehöhlter Ort, Spalte.

ok: çabuk, tez: çok; çajme çatısı. — Schnell; Pfeil; Zeltöffnung.

okar: gülenk, turna. — Kranich.

okartmak: öjretmek. — Lehren.

okınmak: nefes vurmak, çiyrimak; tevsim olmak. — Schreien; versammelt sein.

oklamak: ok çaydırmak. çok atmak; bir tarafa fırlamak. — Pfeil mit Fett einschmieren, Pfeil abschiessen; nach einer Richtung entteilen.

oklav: oklağı. — Walze.

okotmak: tahn etmek. — Zermalmern.

okra: bade, kadeh: bir nevi çarpacı illeti. — Becher; Krankheit der Vierfüßler.

okramak: atlar su ve jem içün kişnemek. — Das Wihern der Pferde nach Futter oder Trank.

okumak: jumsatmak. — Erweichen.

okun: başka, dijer. — Ein anderer.

okurmak: döndürmek, çevirmek. — Umkehren, umwenden.

ol: göl, derja. — Teich, See.

ola: tepe, küçük dağ, tel. — Hügel, kleiner Berg.

olanmak: bulaşmak, derde giriftar olmak. — Von Schmerz ergriffen.

olça (ölçe): olkadar, çok; mizan etmek. — Soviel, viel; messen.

olçak (ölçek): vezn; müsavi, mutabik. — Abwägen; gleichmässig.

olçaj: sâdet, ikbal. — Glückseligkeit. | *olçajtu*: sahib-i minenet. — Ein Beglückter.

olçamak: çayma etmek, ganimet almak. — Erbeuten. | *olçalamak*: taraş etmek, çayma ejlemek. — Plündern.

olçar: çaber; asker jıymak. — Nachricht; Soldaten sammeln.

olçaş: moğullarda çari bir usul-i tüzim dir, bir dizini jere vaz ile bir elini dağı başına kojarak hurmet edejezi adamın dizini pus etmekden ibaret dir. — Ehrenbezeugung bei den Mogulen, das Küssen des Knies des zu Ehrenden, indem man sich auf ein Knie niederlässt und eine Hand zum Kopfe führt. | *olçamak* (*olçaşmak*): olçaş usulunu iğra etmek. — Ausführung dieser Begrüssung.

olçum: örtü. — Decke.

olilik: mevzudijet, varlık. — Das Existieren.

olkan: büyük, uluk. — Gross.

olkuş: pezmürde, solmuş. — Verwelkt.

olt: kırmızı, düzgün tal. — Roth.

olta: kulab, kança. — Haken.

oltaş: komşu. — Nachbar.

olturuzmak: oturmak, iskjan etmek. — Wohnen. | *olturmak*: bir jerde sakin olmak. — Irgendwo ansässig sein.

olmaş (*olmaş*): tarhanaja müsabih bir nevi aş dir. — Eine Art geriebener Mehlspeise.

onamak: bir işe razi olmak, bejenmek. — Zustimmung, etwas lieb gewinnen. | *onaman*: razi olamam, kabul edemem. — Ich kann es nicht annehmen.

onan: sadaket, doğruluk. — Wahrheit, Gradheit.

ondak: o minval, öjle, o rütbe. — Auf dieser Art, so.

ondamak: seda çıkarmak. — Schreien.

onduçi: dellal, padişahın çulusını halka ilan edişi. — Herold, Verkünder der Tronbesteigung des Padischah.

ondur: jüksek; çirkin. — Hoch; hässlich.

ondurmak: dindirmek, teskin etmek. — Beschwichtigen.

onçati: ehven, uşuz. — Leicht, billig.

onkarmak: işi doğruja çevirmek, ejije döndürmek. — Etwas in Ordnung bringen, gut machen.

onlamak: isret adedini ikmal etmek; on on olmak; ferjad etmek. — Schreien.

ontuş: ödünç, veresi, borç. — Schuld, Darlehen. | *ontuşmak*: ödünç para almak. — Geldanleihe machen.

onzel: jalan. — Lüge.

opmak: setr etmek, kapamak. — Bedecken. | *opatmak*: kapatmak. — Bedeckt sein.

or: hendek, şehir ve kale viranesi; jokuş. — Graben, Brandstelle der Stadt oder Festung; steile Stelle.

ora: uzakda kalan kol, maçzen ve ambar zemini. — Kammerboden.

orak: tırpan; Türkistanda bir rütbe. — Sense; Rangstufe in Turkestan. | *orak kuşu*: çirtlak. — Grille.

oram: sokak, mahale. — Strasse, Ort.

oramak: toplamak, orakla biçmek. — Mit Gartenmesser schneiden.

oran: sıfat, mukajese, ölçü. — Eigenschaft, Vergleichung, Maass.

oratlamak: lajāni söz söylemek. — Sinnlos schwätzen.

oratlasmak: askerlerin kondukları mahalde jekdijerlerini tanımak üzere bayrışmaları. — Erkennungsruf der Soldaten.

oraz: sâdet, teçelli. — Glückseligkeit.

orbay: çamur sulu düsdüjü vakit kabına japışmamak üzere

serpilen un. — Mehl womit man das Gefäß bestreut, damit die Mehlspeise nicht anklebe.

orbarmak: tuj çıkmak, nebatat nümüvv etmek. — Das Befiedern, das Gedeihen der Pflanzen.

orda: selam harem banesi. — Frauenabtheilung. | *orda bebeji*: barem aşası. — Haremswächter.

ork: rişe, tinab. — Strick, Linie.

orkamşi: örümzek. — Spinne.

orkarım: kale hendeji, tabija. — Festungsgraben.

orkusun: çengel diken. — Haken, Dorn.

orkar: ölker. — Siebengestirn.

orsa: žahil. — Unwissend.

ort: nar; zehir, aju. — Gift.

ortaşaylır: muadil. — Gleich, ähnlich.

ortamak: jakmak, kavurmak. — Anzünden, brennen. | *ortanmak*: jaklıup kavrılmak, biddetlenmek. — Aufbrausen. | *ortuk*: janik, mahruk. — Verbrannt.

osun: şu; ol žanib. — Dies; die andere Seite.

oş: Türkistanda bir şehir ismi; o gibi, ism-i isaret; asma. — Stadtname in Turkestan; Zeichen. | *oşanşa*: olkadar, şolkadar. — So sehr. | *oşanda*: orada. — Dort. | *oşandakaşa*: oraja dejin. — Bis dahin. | *oşandak*: öjleže, anın gibi. — So, derart. | *oşmunşa*: bu kadar, olkadar. — Soviel.

oşal: o, şu, ol. — Jener, -e, -es.

oşatmak: his-u hareketden kalmak, zaif olmak. — Schwach werden.

oşbulik: düdük, nej. — Flöte.

oşol: oşal. — Dieser da.

ot: sal-i türkanın ikinži senesi dir. — Das zweite Jahr der türkischen Zeitrechnung.

ot: ateş, nar; aju, zehir; geç mănāsına dayı gelir. — Feuer; Gift; in der Bedeutung von geç.

ot aşası: aslı otak aşası, çane başı. — Familienhaupt.

ota: öte taraf, ojan. — Das Jenseitige. | *otajka, otajan*: öte taraf, karsı. — Jenseits, gegenüber.

otay (otav): oda, çadır. — Zimmer, Zelt.

otaya: taž, muharebe esnasında başa konulan tuj ve çiya. — Federbusch, während des Krieges auf dem Kopfe getragen.

otarşi: tavaif-i özbekijeden bir kabile ismi dir; ordu vekil harži, alaj emini. — Özbekischer Stammname, Heeresverwalter.

otaridin beri: öteden berü. — Seit lange.

otarmak (otlamak): çera etdirmek. — Weiden lassen.

otarmak: utanmak, baja etmek. — Sich schämen.

otlamak: ateş jakmak, tutuşdurmak. — Feuer anmachen.

otlaş: taraf, jan, mertebe. — Seite, Stufe.

otluğ: ateşli, alevlenmiş; çergjah. — Feuerig, entzündet.

otlukani: giah ismi dir, jorunža. — Grasname, Klee.

otmak: tuz koparmak, galib olmak, jenmek; killarını gidermek üzere bir deriji ateşe tutmak. — Sengen; die Haut behufs Haarentfernung über dem Feuer halten.

otrak: oturažak jer. — Sitzplatz.

otur: çajme, bedevij. — Zelt, Nomade. | *oturku*: aramgjah, hazirlanmış çajme. — Ruheplatz, ausgerüstetes Zelt.

otuzmak: geçi vermek, salı vermek. — Übergehen, loslassen.

ova (hova): evet, beli. — Ja, gewiss.

ovad: arkasını çeviren hajvan. — Ein Rücken bindendes Thier.

ovadir: hajvanın jan tarafına düşmesi. — Das auf die Seite allen des Thieres.

ovanmak: bi hiss ve hareket olmak. — Gefühllos und unbeweglich bleiben.

ovuş: avuž. — Flache Hand. | *ovuş ojunu*: tek-mi çift ojunu. — Grad oder Ungrad-Spiel.

ovuk: çajmenin giriş ayağları. — Thürpflocke des Zeltens.

ovul: avul. — Hof.

ovunmak: müteselli olmak, gönül aldatmak. — Beruhigt sein. | *ovutnak*: gönülü müteselli etmek, ümid ile vakit geçirmek. — Das Herz beruhigen.

öblek: çasta, bimar. — Krank.

öbüžin (öpüžin): çastalık, illet. — Krankheit.

öbük: başlarında taž olan kuşlar. — Mit Federkronen versehene Vögel.

öş: sēr; mukjafat; nihajet. — Rache; Belohnung; Ende.

ödek: tazmin, ödejiş, žeza. — Schadenersatz, Strafe.

ödem (evdem): çane, ev, divar. — Haus, Mauer.

ödlük: mahžub; jüreksiz. — Beschämt; herzlos.

öfke (öbke): çişm. — Zorn. | *öfkelik*: çişmli. — Zornig.

ögmek: toplamak, jıymak. — Sammeln, anhäufen. | *ögülmek*: jügilmak. — Sich versammeln. | *ögülgen*: toplanan. — Das sich Ansammelnde.

ögü: žöhd; giže külahi; su almak için suju deldikleri jer. — Uhu; Nachtmütze.

ögüş: çok, zijade. — Viel.

öjil (avil Z.): memleket, ölke, vilajet, sanžak. — Land, Provinz, Bezirk.

öjke (öjken): öfke, şiş. — Lunge. | *öjkelemek*: darılmak. — Zürnen.

öjkü: gaffet, tembellik. — Faulheit, Nachlässigkeit.

öjkünmek: taklid etmek, başka kijafete girmek. — Nachahmen, sich verwandeln.

öjlenmek: evlenmek, zanedar olmak. — Heirathen.

öjlük (*ojluk* Z.): sahib-i hane; evlenmiş. — Hausherr; verheirathet.

öjlüşmek: kahül olmak, gaflet etmek. — Nachlässig, faul sein.

ök: insanın bedenindeki killar. — Haar auf dem menschlichen Körper.

ökçe: saylam; korkak; topuk. — Gesund; furchtsam; Huf.

ökçelemek: tepelemek. — Stossen, ausschlagen.

ökej ata: üvej baba. — Stiefvater.

ökolge: hedije, armağan. — Geschenk.

öket: javaş gidiş. — Langsamer Gang.

ökirtmek: beşiji sallamak. — Wiegen.

öklen: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

ökre asi: rişte asi. — Nudel (Mehlspeise)

öksek: jüksek. — Hoch.

öksümek: azalmak, tedenni etmek. — Herablassen.

ökte: katil, kuvvetli, bahadur. — Mörder, stark, muthig.

öktelik: lüzumsuzluk; kuvvet, iktidar. — Unnöthigkeit; Kraft.

öktej: Dşingiz han oğlu. — Sohn des Dşingiz khan.

öktek: dargın. — Zürner.

öktem: meşhur, bahadur. — Berühmt, tapfer.

ökünç: peşimanlık. — Reue. | *ökünmek*: peşiman olmak. — Etwas bereuen.

ökündüre: öküzü zarb iëün istimal olunan iyneli dejnek. —

Spitziger Stock den Ochs anzutreiben.

ökündürük: pamuğu danesinden ajırmak iëün kullanılan alet. — Geräth zum Entfernen der Baumwolle von der Staude.

ökür: dört jaşlı kısırak; alişik hayvan. — Vierjähriges Füllen; zahmes Thier.

ökürfe: bel kemiji. — Wirbelknochen.

ökürmek: zijerden açlamak, öfkürdemek. — Heftig weinen.

öküz: nasihat; sal-i türkanin ikinçisi. — Rath; zweiter Monat des türkischen Jahres. | *öküzmek*: nasihat vermek. — Rath geben.

ölce l. *olca* | *ölcemek*: ölmek. — Messen.

ölenk: çajır, çimen; bir nevi şarki. — Wiese, Garten; eine Art Lied.

ölke: memleket, dijar, jer. — Land.

öken: ölü, ölmüş. — Todt.

ölkü: mizan, terazi. — Wage, Gewicht. | *ölküçijan*: berç-i mizan. — Zodiak.

öllük: islak, merbut. — Nass. | *öllütmek*: islatmak, jaş etmek. — Befeuchten.

ön: ferjad, figan, ah. — Geschrei. | *ön tartmak*: ah çekmek. — Seufzen.

önekü: gadar, muhil. — Verräther, Betrüger. | *önekülük*: inad, esrar, hile. — Eigensinn, Schlaueheit.

önk: ön, sağı taraf; jemin; doğru. — Rechte Seite; Eid; Grade.

önkkol: sağı el. — Rechte Hand.

önksol: sağı sol. — Rechts und links.

önkej: kolaj; müsteri. — Leicht; Käufer.

önkelmek: sibat bulmak, zafer bulmak, doğrulanmak. — Gesund werden, sich aufrichten.

önkemet: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

önkmek: büjüme; muvafik olmak. — Wachsen; sich fügen.

önkülmek: ejije çevirmek. — Zum Guten wenden.

önkür: jaka, etek. — Kragen, Saum.

önkürtmek: jikmak, jikup basmak. — Niederreißen, abtragen.

önküt: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir. — Türkischer Stammname.

önmek (*onmak*): izdiad etmek, terekki etmek. — Wachsen, vorwärts schreiten.

öp: puse. — Kuss.

öpein: esliha, siper. — Waffen, Schild. | *öpeinlik*: savet. — Pfeil.

öpe, *öpke*: öfke. — Lunge.

öpkelmek: darılmak, hiddet etmek. — Zornig sein, auf-fahren.

öprenmek: silinmek, mahv olmak. — Zu nichte werden.

öprük: ževf, öökük, ujuk. — Höhlung, Erdhaufen.

öprümek: kuju öökme, batmak. — Hinabsinken. *öprülmek*: ujulmak, öökülmek. — Hinabsenken.

örke: çadır, çajme. — Zelt.

örkek: korkak; vahşi. — Feige; wild.

örketmek: tälim etmek, alişdirmek. — Unterrichten. | *örkenmek*: öjrenmek. — Lernen.

örküç: burunda olan jumru, atın jali. — Höcker des Kameels Z., Pferdemaöhne.

örmek: deve jününden mensuž bir nevi aba. — Stoff aus Kameelhaar gewoben.

örs: sindan; selvi ayağı. — Ambos; Cypresse.

örtük: kapak, serpoş. — Decke, Kopfdecke.

ötek: jabanžı, ežnebi; mejan, orta; öteki, beriki. — Fremder; Mitte; Jener,-e,-es.

ötemek: ödemek, ževab vermek. — Bezahlen, antworten.

ötke: aji; ajik. — Bär; nüchtern.

ötkün: amir, muessir; okun demir jeri. — Befehlshaber; Eisenspitze des Pfeiles. | *ötkünjü*: jol geçen, abir. — Reiser.

ötküzmek: geçirmek, aşırmaq, irsal etmek. — Vorübergehn lassen, absenden. V. *otuzmak*.

ötlekü: bir nevi şikjar kuşu, usak kapan. — Lämmergeier Z. Jagdvoegel.

ötme: ötüş, teganni; taze buğdaj sapları ki ateşde pişirirler. — Singen; Weizenstengel, in Feuer gekocht.

ötmek: aşınmak, geçmek, savmak; aff etmek; teganni etmek. — Vorübergehn; verzeihen; singen.

ötrey: geçid; Türkistanda bir mevkidir; bir kabile ismi dir. — Passenge; Ortsname in Turkestan; Stammname.

ötürü: beraber, mukabil. — Zusammen, entgegengesetzt.

ötürük: jalan, eraşif. — Lüge, falsches Gerücht.

ötük: çizme, çekme; hikjaje kitabı. — Stiefel; Erzählungsbuch. | *ötükçi*: konduraşı. — Schuster.

ötünmek: rişa ve nijaz etmek, istirham ejlemek. — Bitten, flehen.

öz: iç, zuher, kalb, akraba; bir kabile ismi. — Das Innere, Wesen, Herz, Verwandter; Stammname. | *özlik*: kendilik. — Er, Ihr (Pron.). | *özidikke*: kendi gibije. — Ähnlich.

özek: bir şeyin içi, çekirdek, göbek; denizin sedası. — Das Innere, Kern, Nabel; Widerhall des Sees.

özgü: kendisine mayşus, zat-i hususi. — Eigentümlich.

özgün: suların fejezzani. — Überschwemmung.

özke: başka, dijer. — Ein anderer. | *özkeşe*: başkaşa, ajrişa. — Besonders.

özlemek: kendisine taleb etmek, arzu ejlemek. — Wünschen, verlangen.

özlik: bir nevi nebat ismi dir, sipend; nebatat özi. — Eine Pflanzenart, wilde Raute; Pflanzenfrucht.

özük: çajmeji örten keçe; çatem. — Lederne Zeltdecke; Siegelring.

U Ü

üç jılduz: mizan jıldızları. — Wage (astr.).

üca: arka; bükük. — Rücken; gross.

ücan: sefine, gemi. — Schiff.

üçargu: üçünzü. — Der dritte. | *ücalası*: üçüsüde. — Alle drei. | *üçav*: üçüde, üç nefer. — Drei Personen.

üçürmek: peran etmek. — Fliegen.

üçalatmak: mülaçimane muamele etmek. — Sanft behandeln.

üçulük: bir nevi üç dilli ok dur. — Ein dreispitziger Pfeil.

üçkan: kırılşim. — Funken. *üçkuntuk*: şirare-paş. — Funkenverbreitend.

üekusi: uçup gitmeli, kuş uçmak. — Der Flug, Vogelflug.

üemak: çennet. — Paradies.

üeman: salınçak; dolab; çarç-i felek. — Schaukel; Kasten; Windrad.

üeraşmak (üeramak): tesadüf etmek, rast gelmek. — Begegnen, treffen.

üün: iün; budünja. — Um; diese Welt.

uçar: pazar; bir nevi hatab; mühlet; sefine; uçurma. — Markt; eine Holzart; Frist: Schiff.

uçarak: jüksek mahal. — Hochgelegener Ort.

uçarku: ejer üzerine konulan jastik. — Sattelpolster.

uçaşmak: bahsa tutuşmak, adavet etmek. — Streiten, anfeinden. | *uçaş*: adavet, bir birisine sert söylemek. — Feindschaft, hart anfahren.

uçlamak: muşaseme etmek. — Sich zanken.

uçlib: çüll, çuval, kalın iplik kinab. — Decke, Sack; grober Hanfzwirn.

uçur: subjan çastaliji, gözde olan hal ve nişane; bir kabile ismi. — Hitzbläschen Z. Kinderkrankheit, Gerstenkorn; Stammname.

uçur: felek rast gelmesi, isabet, bereket. — Schicksalsschlag, Segen.

udur: gün, nehar. — Tag.

uuz: saf, pak. — Einfältig.

uçar: uçarış; o taraf. — Erwachen; jenseits.

uçak: sinçab karninin ve boçazinin altında-ki deri; alti aji. — Bauch und Kehlfell des Eichhörnchens.

uçakmak: gurub etmek, batmak. — Untergehen (Sonne).

uçaku: pehlu kemikleri, kaburça. — Rippe.

uçalmak: hişab etmek. — Sich schämen. V. *oçat*.

uçaz: sivri sinek. — Gelse.

uçatmak: uçatmak, bidar etmek. — Aufwecken. | *uçanmak*: uçanmak. — Erwachen. | *uçarç*: bidar. — Wach. | *uçanmaçur*: uçanmamış, gafil. — Verschlafen.

uçur: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir; uçun şey. — Türkischer Stammname; schicklich.

uçurşmak: kahil olmak. — Nachlässig sein.

uçluk: ran, san. — Glied, Bein.

uçmak: jüksük; bir kabile ismi. — Fingerhut; Stammname.

uçurmak: sütü uçutup çorçurt çapmak. — Milchsahne bereiten.

uçuk (üçük): delik, maçara. — Loch, Höhle.

uçundi: davet olunmajarak zijafete giden sümsük, arsiz. — Ungeladen als Gast erscheinen, unverschämt.

uçuş: çougaşı. — Zänkisch.

ulaç (ulak): bargir, su meçrası. — Flussbett.

ulakmak: saşmak, joldan çıkmak. — Irre werden, vom Wege abweichen. | *ulaklamak*: jolu saşırnak, adaşmak. — Den Weg verlieren.

ulalmak (ulajmak): azim olmak, pir olmak. — Gross, alt werden.

ulaş (uluş): bülük, hisse, kismet. — Theil. | *ulaşmak*: taksim etmek, bölüşmek. — Zertheilen.

ulaşmak: vusul olmak, jetişmek. — Ankommen, anlangen.

ulat: çastalık, kolera. — Krankheit.

ulamak (ulaşmak): pir olmak, büyümek, çok yaşamak. — Alt werden, wachsen, lange leben. | *ulamak*: jaşlanmak, eytiarlanmak. — Alt werden. | *ulaşmak*: büyütme. — Wachsen lassen. v. *ulalmak*.

uluş: büyük, kebir. — Gross. | *uluşluk*: büyüklük. — Grösse. | *uluşlanmak*: tüzüm etmek. — Gross machen.

ulus: aşiretin büyüğü, kabile. — Stammfürst.

ulustuk: bismil, nimçan. — Erwürgt, halbtödt.

ulus: parça, bölük. — Theil.

ulusmak: kelblerin jekdişerine ürnesi. — Gegenseitiges Anbellen der Hunde.

uma (umaşa): uma kemiji, ustuban: müdevver şejlere denir. — Gliedbein; wird von runden Gegenständen gesagt.

umay: nesl, al, asli kemik mănāsına dir. — Nachkommen-schaft, Stamm; ursprünglich in der Bedeutung von Bein.

umak: etrakdan bir kabile ismi dir; umak dahi derler. — Türkischer Stammname.

umaklanmak: şesaretlenmek. — Muthig werden.

umalmak: muallak aşmak, muallak durmak. — Angehängt sein.

umanş: tama, ümid, intizar. — Habsucht, Hoffnung.

umşa: odun parçası, kötük. — Baumstamm.

umku: halkum, boğaz. — Rachen.

umuduk: şikjar ve seferde ve žiridde geşilen şalvar. — Jagd-, Kriegs- und Ringkampfhose.

umunmak: tama etmek, beklemek, ummak. — Gierig sein, hoffen.

uñi: şerah, tabib, hekim. — Wundarzt.

uñu: inşu. — Perle.

uñud: taleb, ödünş, borş. — Verlangen, Schuld.

unkan: at ve eşek jaurusu. — Pferd- und Esselfüllen.

ura (öre): sutun; jerden kazma enbar. — Säule; in die Erde gegrabene Scheune.

urçin: sanşak. — Fahne.

urşaşi (arşuşi): dişi, zevşe. — Weibchen, Ehehälfte.

uruştek: fenn-i musikide bir surud dir, şarki, türkü. — Melodie; Lied.

uri: kujruşu kalkık hajvan. — Thier mit aufrecht stehenden Schwanze.

urma: işişak sudan çıkub-da soşuk suja girerken bedenine üzerene çıkan kabarışıklar. — Bläschen welche am Körper entstehen, wenn man aus dem warmen Wasser ins kalte geht.

urnamak: jer etmek, oturmak. — Sitzen, Platz machen.

urnatmak: oturtmak, urnaşdırmak, jerleşdirmek. — Niedersetzen.

urnukmak: bagteten bir işe tutulmak. — Eine Sache schnell beginnen.

uru: zurāt için saklanmakda olan tohumun muhafazası için kazılan jer. — Grube zum aufbewahren der Körnerfrüchte.

uruş: tohum, žins. — Ursprung, Rasse.

uruk (ürük): köstek; zerdalu, kajşı. — Fussfessel; Pflaume.

uruk kajşı: kism, akraba; žemaet. — Verwandter; Versammlung.

urum: fenn-i askeride meleke ve meharet. — Tugend und Geschicklichkeit in Militäreigenschaften.

urun: žaj, meşjan, mahal; rütbe sahibine mayşus olan makam-i teşrifat. — Ort, Platz, Stelle; Ehrenplatz eines Würdenträgers.

urunşi: fakir, geda. — Arm, Bettler.

urundalamak: intihab etmek, seçmek. — Wählen, auswählen.

urunduk: ejer esbabı. — Satteldecke.

urunk: parlak; şajmenin ortasında-ki delik. — Glänzend; Dachöffnung des Zeltes.

urunli: hafid; sahib-i rütbe. — Enkel; Würdenträger.

urunmak: öteje berije kendini atmak, çabalamak. — Sich hin und her werfen.

uruş: muharebe, ženk, dövüş. — Krieg, Streit. | *uruşmak*: dövüşmek, muharebe etmek. — Kämpfen, ringen.

urut: jurt, menşil. — Lager, Zelt. | *urutmak*: nuzul etmek, meşjan intihab etmek. — Absteigen, Platz aussuchen.

us (es): akil, firaset. — Verstand, Scharfsinn.

usal: fena, kötü, kusur. — Schlecht, Mangel.

usluk: iştilal, ifşad, fitne. — Unordnung, Verderben.

usmak: eti kemikden koparmak, soşmak. — Das Fleisch vom Knochen reissen.

usmaklamak: perde arkasında kendisini işfa etmek, gizlenmek. — Sich hinter den Vorhang verbergen.

ustalamak: terekki, tefevvük etmek. — Ueberragen, fortkommen.

ustan: ırmak, nehir. — Fluss.

uşalmak: ufalmak. — Verkleinern. | *uşaltmak*: parça parça etmek. — Zerstückeln. | *uşatmak*: ufatmak. — Zerkleinern. | *uşaklamak*: ufatmak. — Klein machen.

- uška*: er, zevç, apışka. — Gemahl.
uşlamak: tutmak, hifz etmek. — Fangen, bewahren.
uşlan: umera tarafından sipah ve ehalije verilen tām ve zijafet. — Soldatenmahl von den Heerführern gegeben.
uşmak: teğemmü etmek, jıyılmak. — Zusammenkommen.
uştulum: sitem, zulm, hile. — Unrecht, Bedrückung, List.
uşukmak: azele etmek. — Sich eilen.
uşuluk: farz, zann. — Meinung.
uşundi: ansızın, birden bire hüçüm. — Plötzlicher Angriff.
utruzmak: elinden düşürmek, kajb etmek. — Fallen lassen, verlieren.
utkanmak: imrar-i ejam etmek, jaşamak: taklid etmek. — Zeit verleben; nachahmen.
utkari: sebeb ve illet icün bir şeje mutālik, ežel, sebeb, dajr. — Zu einer Sache gehörend; Ursache.
utkarmak: geçirmek; ezberden okumak. — Hinüberbringen; auswendig lesen. | *utkarışmak*: geçişdirmek. — Das Überschrittene.
utkur: şedid; geçiçi; keskin, tez. — Heftig, scharf, schnell.
uzayru gun: geçen gün. — Neulich, jüngst.
uzak ayrı: verem çastaliji. — Lungenkrankheit.
uzyanmak: uzlaşmak, musaleme etmek. — Frieden schliessen.
üçki: keçi, oçlak. — Ziege.
üçmek: sönmek. — Verlöschen. | *üçürmek*: söndürmek. — Auslöschen.
üçrü: son vakitlar, üzür daçi derler. — Letztthin.
üçük: jarım sönmüş mum ve ateş; silinmiş jazı. — Halbverlöschtes Licht, Feuer; verwischte Schrift.
ülkür: ülger jıldızlari. — Siebengestirn.
ülük: ölü, ženaze. — Leichnam.
ülüm: ežel; deve sütünün köpüjü. — Tod; Schaum der Kameelmilch. | *ülümlük*: ölümlü. — Tödlich.
ülütök: okun çöpü ve destesi. — Pfeilgriff.
ürkülmek: dönnek, munkalib olmak. — Sich verwandeln.
ürkümek: suud etmek, çıkmak. — Besteigen, hinausgehen.
ürkün: tufan, fortuna. — Überschwemmung, Gewitter.
ürkürmek: çam olmak. — Gekrümmt sein.
ürküt: Samarkand çivarında bir şehir ismi dir. — Stadtname.
üşmek: büjümeç. — Wachsen. | *üşüb*: büjümüş, uzamış. — Gewachsen.
üşrük: sarços. — Betrunken. | *üşrümek*: mest olmak, azmak. — Besoffen sein.
üst: jüz, ruj. — Gesicht.
üzdürme: nehirin derin jeri-ki atları üzdürerek geçerler. — Pferdeschwemme in einem Flusse.
üzgi: merdüven. — Leiter.

P

- paçi*: piade askeri, sipah. — Infanterie.
padaş: ajakdaş, pajendaz. — Kamerad.
pade: sürgü, hergele, öküz ve inek sürüsü. — Heerde, Gestüt. | *padeçi*: sürüçü, çoban. — Viehtreiber, Hirte.
paşa: çamurdan māmül divar; kil ve çamurdan japılmış bina. — Lehmwand; Lehmgebäude.
pajeke: musafirlerin kondura çıkardıkları mahal; uzakdan at koşturmak, çirit. — Platz wo die Gäste die Fussbekleidung ablegen; Pferderennen.
paku: ustura. — Scheermesser.
parçi: harbe, mızrak. — Hellebarde, Lanze.
paru: kürk; bil, ketman. — Pelz.
pas: zenk, paslanmış, biževher. — Rost, rostig.
pat pat: esvatdan dir, çabuk çabuk; çöçukların daçi kil ve çamur ile ojnadıkları bir lab dir. — Überaus schnell; Kinderspiel mit Koth und Lehm.
paze: sapan, fuluk. — Schleuder, Spalte.
peçte: pamuk, penbe, mamuk. — Baumwolle.
pejazi: nevg; bir nevi silah; deve jükünden māmül bir nevi kumaş. — Spitze; Waffengattung; Stoff aus Kameelhaar.
pelal: zayıre gömeçek mahal, ambar zemini. — Aufbewahrungsort für Getreide.
pelekte: bir janı kırılmış jumurta; parça, çüzü. — An einer Seite gebrochenes Ei; Stück.
pelepüş: donun ve destenin altına konulan ayaç. — Holz unter dem Krug.
peltek: basık söjler, pepe. — Stotterer.
pençer: selak bostanı, pançar. — Rübe.
pendük: çiçek maçi ve maçesi ve findiki ve budaç jeri. — Knospe Z. Blumensamen.
pene: köse ve gizli jer, düşmen ve zabıden iyfa olunaçak jer. — Verborgener Platz, Versteck vor dem Feinde. | *penelemek*: gizlenmek. — Sich verbergen.
peran: ok gibi uççu; tez, çabuk. — Pfeilartiger Flug; schnell.
peravlik: isaret, memlukijet. — Slaverei, Leibeigenschaft.
perıvan: çender okuçiçi, def ve çalgı ve görültü ile zıjan-zedeçi okuçiçi. — Geisterbeschwörer Z., Zauberei unter Trommel, Musik und Lärbegleitung.
perpi: jılan taşı. — Schlangenstein.
pertel: pirtı, ufak tefek, eşja ve elbise. — Trödelwerk.
pervaneçi: ferman ber, mabejuçi, başvekil ve sadrazam kajmakamı. — Palastbeamter, Stellvertreter des Grossveziers.

- perzem* : bir nevi fasulja ve bakla. — Eine Bohnenart.
pest : alçak, aşağı. — Niedrig; gemein.
peste : fistik. — Pistazie.
peşe : sivri sinek, göbelik. — Gelse.
peşkel : yağmur mevsimi. bulutlu hava; çocukların gizlenme oyununun jeri. — Regenzeit, bewolktes Wetter: Versteckspielplatz der Kinder.
petek : ari kovani; makeddir. — Honigkorb.
petike : kursak, rude. — Magen, Darm.
petke : sarık, imame sevinğinden sarığını göke atmak ve havaya fırlamak. — Kopfbund, das freudige in die Höhe werfen des Turbans von Seite des Imams.
piç : her şeyin ufak jaramazı; soba ve başa ve ateşdan moru. — Das Diminutiv einer jeden Sache; Ofen-, Heerd- und Feuerrost.
püjüdelemek : jajan gitmek, suarisiz jürüme. — Zu Fusse gehen.
pille : koza, ipek kozası, böğek tohumunun dışarısı, ipek böğejü; çocukların hane barğında oğun mahalı. — Seidenkokon, Hülle des Käferis, Seidenwurm; Spielplatz der Kinder vor dem Hause.
piralamak : keğdisini göstermek, mejdana çıkarmak. — Sich zeigen, zum Vorschein bringen.
pis : ujuz illeti, kaşı ve kirpiji dökülmüş. — Krätze, Ausfallen der Augenwimper und Augenbrauen.
pişim : bir kerrede beşğek nesne miktari, bir defâlik. — Auf einmal.
pişkarmak : tezekkür ve tefekkür etmek. — Sich erinnern.
pişme (pişi) : yağda pişmiş ufak gölçe etmek; envai lokma. — In Fett gekochtes Brodkügelchen, mehrere derartige Speisen.
pişik : hazır tām, pişmiş. — Fertig gekochte Speise.
pöcek : kalb pul ve sikke. — Falsches Geld.
puç : jaramaz, boş şey. — Unnützes Zeug. | *puçlığ* : boşluk, jaramazlık. — Nutzlosigkeit.
pupamak : pelteklemek, pepelemek. — Stottern.
pupuş : hüdhüd kuşu. — Wiedehopf.
pus : duman, kuduret. — Nebel, Trübung.
pülemek (püfleme) : nefes etmek, şiddetli nefes ile kürekleme. — Athmen, stark athmend blasen.

R

- rabe* : mathare, at kirbasi, tolum. — Becken, Wasserschlauch. |
rabeği : abkeş. — Wasserschöpfer.
rafıdan : taze yumurta. — Frisches Ei.
rajat : ehl-i seğ ve sipahi olmayan, esnaf. — Nichtkrieger,

- Gewerbsmann. | *rajatçılık* : zira ve kesbe ehline tarh olunan vergi. — Art Steuer.
rak : bir nevi nayma dir; firib, hile. — Melodienart; List, Schlaueheit.
rasik : rastik, antimon taşı. — Augenschminke.
raš : bir žedvelin iki kenarında tümüslüp kalan toprak. — An den Bachesufern aufgeworfene Erde.
reže : misahe, endaze, çarita. — Messung, Maass. | *reželamak* : bir mahalın planını almak, misahe kılmak. — Ortsplan aufnehmen, messen.
reğ reğ : çat çat, jol jol. — Strichweise.
renğimek : zijade sarğış olmak. — Besoffen sein.
reşale (neşale) : köpük helvası, nişale. — Helva aus Schaum.
rizandalik : nezle, soğuk geçirme. — Erkältung, Schnupfen.
rube peran : şeb-i pireje manend bir hajvan ismi dir, geğe otağlarda bulunur. — Name eines flohartigen Thieres, in Nachtlagern vorhanden.
rud : ırmak, akar su. — Fluss.
rust : imlak, teajjüş. — Lebensunterhalt.
rust : kavi, kalın, sert. — Stark, dick, fest.
rusta : kudret helvasile tehije edilmiş şarab. — Mannawein.
rašen : üç taraflı pejkau, ok. — Dreiseitige Lanzen spitze, Pfeil.
ruzan : bir nevi koju kırmızı rengi verir çalı ismi dir. — Ein Strauch von dunkelrother Farbe.

S

- sabğun* : tir, harba, pençe şeklinde olup anınla balik tutarlar. — Pfeil, Lanze zum Fischfangen.
saçma : saçılır olan şey; av tüfenkine mayşus korşun taneleri. — Zerstreubare Sache; Bleistückchen zum Jagdgeräth.
saçramak : jerinden kalkmak, fırlamak, siçramak. — Vom Platze aufspringen.
saçuk : dağınık, perişan. — Zerstreut.
sağ : baş tüjleri; siğirğik kuşu. — Haar; Staar.
sağbağ : nisaların saçına bağıldığı zijnet. — Haarschmuck der Frauen.
sadu : teganni ile buka etmek, matem çanelerde numajış etmek. — Singend weinen, im Trauerhause erscheinen.
sadulamak (sadalamak) : ah-u figan ve matem ejlemek, nevha ile hane sahibinin jēsini eżun ettirmek. — Wehklagen, Trauerschmerz vergrößern.
safi pilav : iranilerin pişirdikleri bir nevi pilav dir. — Eine Art Pilav bei den Iranern.
saydak : tirkeş; sadak, kurban. — Köcher; Morgengabe.

sajılmak: sihhat bulmak, kesb-i afijet etmek. — Gesund werden, die Gesundheit wieder erlangen.

sajın: sütlü kojun; arzu, selamet, amanlık. — Milchschaaf; Wunsch, Heil.

sajın: arzu, endişe; temenna. — Wunsch, Nachdenken; Gruss.

sajındı: jad etti, arzu ejledi, görmeji murad etdi. — Wüschte, wüschte zu sehen.

sajınmak: sajmak, ölü fezailini sajup aylamak, xatire getirmek. — Zählen, weinend die Verdienste des Todten aufzählen.

sajırta: çekirge. — Heuschrecke.

sajış hesab: kojun tādadi; süt sayması. — Schaafzählung; Melken.

sajmak: el ile parmaklarla çeküp sıymak, sikup çıkarmak. — Mit den Fingern melken, drückend ziehen.

sajramak: sajr olmak, isitmek. — Taub sein, nicht hören.

sajrı: sırt ve arka. — Rücken.

sajru: sadu, ferjad ve figan; türkü ve şarki. — Klage, Wehklagen; Lied. | *sajru sajmak*: nalan etmek. — Jammern. | *sajruşi*: aylajışi. — Der Weinende. | *sajrun*: ferjad ve figan, jalvarmak. — Klagen, flehen.

sahbi: bir nevi üzüm ismi dir, rezaki dahi denilir. — Name einer Traubenart, auch ‚rezaki‘ genannt.

saj: irmak, çaj, büyük akar su. — Fluss, Stromwasser.

sajay: jol, usul, tarz, kanun, destur. — Weg, Art, Gesetz.

sajamak: sajmak, hesab etmek. — Zählen, rechnen.

sajdam: temiz, saf; göz taşı, parlak. — Rein: Augenstein.

sajramak: sajmak, hesab etmek. — Zählen, rechnen.

sajran: bir nevi hayvan ismi dir, sojulyan ve keltekeles. — Thiername, Eidechse.

sajrun: sajın, hesab; hurmet, riajet. — Rechnung; Ehre.

sajrun: bejaz harir kumaş. — Weisser Seidenstoff.

sajı: vakit, an, zeman. — Zeit.

sajır: hezejan, lagv, fuhş. — Leeres Gerede, Unverschämtheit. | *sajırlamak*: hastalık ve ujku halinde hezejan kelim söjlemek. — Im kranken oder verschlafenen Zustande irre reden.

sajın: saji, hesab. — Zählung, Rechnung.

sajın: ejü, hurmetlu, riajetlu. — Gut, ehrwürdig.

sajlamak: seçmek, intihab etmek. — Auswählen. | *sajlanmak*: hesablanmak. — Zählen lassen.

sajpamak: silemek, sepemek, malis ejlemek. — Abreiben.

sajre: bülbül gibi elhan eder bir kuşun ismi dir. — Name eines nachtigallenartig singenden Vogels.

sajru: çasta, üzgün. — Krank.

sajrun: serin hava, hafif sojuk. — Kühles Wetter, kühl.

sajrusav: geçüp tēsir etmek. — Spur zurücklassen.

sajtalzılamak: durak üzer olan. —

saju: hesab, hurmet ve riajet. — Zählung, Ehre.

sak: taraf, jan; sajr; jemin, rast. — Seite; gesund; Eid.

sakay: gabgab, zanay. — Doppelkinn.

sakal durluk: bir nevi gerdanlık ismi dir. — Name eines Halsschmuckes.

sakar: atların alında ‚sabah el-çajr denilen‘ nişaneje denilir. — Zeichen an der Stirnseite des Pferdes.

sakav: doçru teleffüz etmejen, pepe. — Unrichtig sprechend, Stotterer.

sakik: zühre, sabah jildizi. — Planet Venus, Morgenstern.

sakit: miriç sitaresi. — Marsstern.

sakızan: papağan kuşu. — Papageivogel.

saklav: rehin; asija-i vustada hükümdarlarının hizmet için hazir bulundukları bir mevki dir. — Pfand; in Mittelasien ein für die Bedienungsmannschaft des Fürsten bestimmter Platz.

saklav: mabejn odası, saklanılacak mahal. — Palastvorzimmer, Versteckplatz.

saksaul: kömürü māruf ve bidud bir ayağ dir. — Holz, dessen Kohle berühmt und rauchlos ist.

sakur: gözü aç adam; basid, alçak. — Mann mit offenen Augen; neidisch, gemein.

sal: bir nevi kelek dir, büyük sularda merbuten taşınılan direk. — Eine Art Floss, Mast im grossen Wasser.

salaça: salaçak, tensir; jikamak için istimal olunan tayta. — Ausbreitung; Waschbrett.

saldav: bir nevi sal. — Eine Art Floss.

salçamak: irsal, çaber etmek. — Schicken, benachrichtigen.

salçınçak: sallançak, beşik. — Schaukel, Wiege.

salçum: çuşe, üzüm salkımı. — Weintraube. | *salçum küpe*: bir nevi küpe dir. — Eine Gefässart.

salçut: saljane; vergi müdiri. — Jahrgehalt; Steueraufseher.

salik: vergi; nişan, eser. — Steuer, Zeichen, Spur. | *salik*

birmek: çaber vermek, beşaret etmek. — Gute Nachricht geben. | *salikalıç*: silakali; şajeste, lajik. — Gewohnheit; geziemend, passend.

salinçak (salçınçak): tumar, salinçak; nusya. — Rolle, Schaukel; Abschrift.

salınmak: her jana temajül olmak. — Sich nach allen Seiten verneigen.

salkan: işiç günlerde hubub ejlejen serin rüzgarlı jer. — Luftiger kühler Platz an heissen Tagen.

salma: aq, kemend. — Schlinge.

salmak: kojmak, bina etmek; atmak. — Legen, bauen; werfen.

- saltak*: izdiham, kalabalik, jığın. — Gedränge, Menge.
saluğ: salmak almak, aluğ satık. — Kaufen und verkaufen.
salur: tefav-i türkmenijeden bir kabile dir, uruži kavm. —
 Türkmenischer Stamm.
samar: semer, tukum. — Sattel, Pferddecke.
san: joklama; hesab; parça; itibar. — Prüfung; Zählung;
 Stück. | *san görmek*: askeri joklama etmek, muajene. — Soldaten
 untersuchen, Heerschau.
sanaž: čuval, dağaržik, tulum, kirba. — Sack, Schlauch.
sanar: hesab, sağı. — Rechnung, Zahl. | *sanarži*: hesabçı,
 muhasebe ediži. — Rechner.
sančij: küçük harbe. — Kleine Hellebarde.
sančiš: sanži, harbe ile jekdijerini urmak. — Mit Pfeil oder
 Spiess auf einander loshauen.
sančmak: saplamak, sokmak. — Durchstechen.
sanžiği: demirden užu saplanır bir nevi çengel, aseslerde
 bulunur sanži; mide ayrısı. — Eisenhaken, Pfeil der Wachsoldaten;
 Magengrimmen.
sandirak: sangi, sersem, šaşkin, serseri. — Betäubt, albern,
 müssig. | *sandiraklamak*: šaşkinlik söylemek, sersem olmak. —
 Betäubt sein, Dummheiten reden.
sandulaž: bülbüle šebih bir kuş ismi dir. — Ein nachtigallen-
 artiger Vogel.
sanga: sana, size. — Dir, Euch.
sançarak: mağz, iç, badem içi. — Hirn, Kern.
sançrak: činçirak; çekirdek, nebat içindeki levze denilir. —
 Klingel; Samen, wird auf den Mandelkern des Obstes angewendet.
sank: suların jüzünde inžimad eden buz parçaları. — Sich
 auf dem Wasser bildende Eiskrusten.
sank: kuşların tersi. — Vogeldreck.
sanki: sanğı. sersem olan baş. — Wirrer Kopf.
sankrak: öküzün ayağında-ki olan bojnuz. — Das Horn über
 der Kuhklaue.
sankulatmak: sandiraklamak, budala ve sersem olmak. —
 Einfältig sein.
sap: tar, rište, iplik; sap, deste, kulak; edat dir: sap sari
 gibi. — Faden, Schnur; Stiel, Griff; Steigerungszeichen.
sapa: kenar jer, sapmak, šehirden çariž. — Seitenplatz,
 abweichen, ausserhalb der Stadt.
sapağ: kol, kulp, deste, sap. — Arm, Griff, Stiel.
sapan: menženik, fedan; Türkistanda bir beledi ismi dir. —
 Maschine, Pflug; Stadtname in Turkestan. | *sapan oku*: sapanın
 kulpu ve ayağı. — Pfluggriff.
sar: çajlak. — Storch.
sarca: žam, šiše. — Glas.

- sarž*: serkeš, sarilži, uružu. — Widerspenstig.
sarçarmak: sararmak, çasta olmak gibi. — Gelb werden,
 kränklich sein.
sarçmak: sarkmak, jüksekden aşığı uzatmak. — Herabhän-
 gen, von oben herabreichen.
sarçuk: asılmış, aşığı gitmiş, sarkık. — Aufgehängt, herab-
 hängend.
sari: tevaif-i etrakdan bir kabile ismi dir: žihet, jan, taraf,
 semt. — Türkischer Stammname; Seite, Gegend, Stadtviertel.
sari čijmak: Türkistanda Aral denizde bir körfez ismi dir. —
 Name einer Bucht am Aralsee.
sari kovan: dağ sürüsü; arar, tirek. — Gebirgsheerde; Berg-
 cypresse.
sariže: başi bozuk asker; devab çastaliji; šikjar kuşları; ol
 tarafže. — Baschi bozuk; Lastthier-Krankheit; Jagdvoegel; nach
 dortbin.
sariğ: sari; türkmen kabilesinin bir sinfi dir. — Gelb;
 türkischer Stammname.
sariğ boğa: sarı manda, öküz. — Ochs.
sariğ kuş: čuğdun bir nevi dir, bajkuş. — Uhuart.
sarik ağık: sarılık. — Gelbsucht.
sarimtol: sarıja mail, sarırak. — Ins gelbliche spielend;
 gelblich.
sarkan: sarmasik. — Zusammengeknäult.
sarpun: kiler odası, ilaf-hane. — Scheuer.
sarrak: taraftrak, bir jana temajül etmiş. — Nach einer Seite
 geneigt.
sarsaž: bir nevi kuş dir, birine siğiržik ve birine çajlak der-
 ler. — Eine Vogelart.
sarsamak: sarkmak, sararmak, hareket olmak. — Herabhän-
 gen, sich bewegen.
sart: türkistanda mütevattin olan ašaire denilir-ki asli tažik
 ve farsi dir, tat dayi derler. — Ein in Turkestan ansässiger Stamm.
sasiğ: kokumuš, tegajjür eden su. — Stinkendes, verdorbenes
 Wasser. | *sasiğmak*: kokumak. — Übelriechen.
satan: bažak, teknil bud, ran. — Schenkel, das ganze Bein.
satašmak: čatašmak, mudayeletmek, duçar ve tesadüf
 olmak; šaka ve latife ejlemek. — Kämpfen, streiten, sich ein-
 mengen; scherzen.
satçun: satun, furuğt. — Verkauf.
satiž: sinf, sira, dizi. — Abtheilung, Reihe.
satiğ: satı, satım. — Verkauft. | *satiğži*: dellal, simsar,
 satiži. — Vermittler, Verkäufer.
satu: furuğt; sakf, dam. — Verkauft; Dach.
savas: sipaš, sitajiš. — Lob, Danksagung.

savaşmak: sai ve şehd etmek, şenk-u şidal. — Sich anstrengen, Kampf.

savn: dāvet, çemijet. — Einladung, Versammlung.

saurman: paje ile harmani alt üst edüp rüzgıara aldirmek. — Die Ernte mit den Füßen auseinander werfend dem Winde überlassen.

savaşı: şenk, muharebe. — Kampf, Krieg.

savaşmak: mukabele, muharebe; uğraşmak. — Krieg; sich abmühen.

savcı: mersul, mabejnşi, görüşü. — Gesandter.

savşat: hedije, ırmağan. — Geschenk.

savşun: ati jükden çalas edüp dinlendirmek tebrid etmek. — Das Pferd von der Last befreiend durch ausruhen lassen abkühlen.

savu: şikat, delik, maçara, ojuk. — Spalte, Höhlung.

savuy: soğuk. — Kalt. | *savumak*: üşümek. — Frieren.

savuręamak: birisine bir hedije takdim etmek. — Jemandem ein Geschenk überreichen.

savut: ziriş, zirişpuş. — Panzer. | *savut bozan*: bir nevi uğu dar ve sivri ok ismi dir. — Ein schmalspitziger Pfeil.

saz: sağ selamet, rahat. — Vollständige Gesundheit, Ruhe.

sazkab: makara, halka. — Rad, Reifen.

sebekteğin: sultan Mahmud lakabi dir; moğul lisanınęa sübük oğurlu demek dir. — Mahmud's Beiname; mogulisch 'sübük': glücklich.

sebirşek: serce kuşu, usfur. — Sperling.

sebzı: havuğ. — Rübe.

sehne: sersem, miskin; ördek gibi papağan, turna. — Einfältig, elendlich; Kranich.

sekandur: zühl. — Planet Saturn.

sekit: mirriş sitaresi, beşinşi jıldız. — Planet Mars, der fünfte Stern.

sekmek: siçramak, atlamak. — Springen.

sele: sarık, kavuk, dülbend. — Turban.

seliy: rüzgıarlı, fortunali. — Windig, stürmisch.

semizmek: semirmek, tesmin etmek. — Mästen.

semsek: sümsük, serseri. — Landstreicher.

senđer: istibkjam, siper; bir kuş ismi; senđer sokmak: sanęmak. — Festigung, Schild; Vogelname; durchstechen.

sendelemek: sersem olmak, sarsılmak. — Betäubt sein.

sendelenk: sende. — Dutzen.

sendulağ: bir ilağ ismi; bir pehlivan adı dir. — Arzneiname; Name eines Helden.

senenik: cıjan, akreb; tersnak. — Eidechse, Skorpion; fürchtend.

senin: mizrak, harba. — Lanze.

senker: senđer, tabja, kala. — Festigung, Burg. | *senkerlemek*: bir mahalı mustahkim etmek, tabja kılmak. — Einen Ort befestigen.

senne: beden, vüçud. — Körper.

serağ (*suray*): surağ, bişaret, müçde. — Handzeichen des Fürsten Z.; gute Nachricht.

serağuğ: sorguğ; kırmızı mum. — Federbusch; rother Siegellack.

serak: okdan, tirkeş. — Köcher.

serav (*seraj*): büjüç hane ve havalı; kjarvansaraj. — Grosse Umgebung; Karavanensaraj.

serceke: hikaje, masal, destan. — Erzählung, Märchen.

serde: meçlis, meşveret. — Versammlung, Berathung.

serke: kehle jumurtası, bit şanesi. — Nisse.

serkeke: ujanık, bidar. — Wach.

serkut: geğeden kalmış tam. — Gestrige Speise.

sernak: kamçı başı, kırbağ. — Geflochtene Peitsche (Korbatsch).

sersan: serasime, şaşkınlık. — Einfältigkeit.

serupa: řilāt, görümlük, baş ajağ libas. — Ehrenkleid, Brautkleid.

seskenmek: ujkudan siçrağup ujanmak. hürkmek. — Erschreckend aufwachen.

sevakil: bir nevi mejve dir. — Eine Fruchtart.

sevşat: ihlan, ırmağan, jadığar. — Geschenk, Andenken.

siçanşil: ajne, gözğü. — Spiegel.

siçek: siçan ve sercenin adları, bir kuş dir. — Sperlingname.

siçyan: siçan, fare. — Maus, Ratte. | *siçyan jılı*: sal-i türkan dajresinin birinşisi dir. — Erster Tag des türkischen Jahres.

sidem: musajkal, şeffaf. — Geglättet, dünn.

siğel: garet, jağma. — Einfall, Plünderung.

siğru: siğağak şej, zarf, kab. — Behälter.

siğin: geğikden büjüç bir nevi. — Etwas grössere Eidechsenart.

siğinşe: küçüç hisar. — Kleine Festung.

siğnaki: inşe jazı. — Feine Schrift.

siğrak: pijale, kadeh, kjase, cınak. — Glas, Schale.

siğ: amık olmağan, geçid veren kumlu su, jol. — Seichtes, sandiges Wasser, Weg.

siğağlamak: sağıklamak, ujkuda saçma sapan söjlemek. — Faseln, im Traume irre reden.

siğak: geğgin, seğar, bejhude, serseri. — Reisend, herumwandernd.

sıkık (*sıkak* Z.): geğik, ahu; sikişmiş. — Gazelle; zusammengepresst.

sıkıl: soç nesli pak olan, banuzade, şehzade, beızade. — Von reiner Abstammung, Königssohn, Prinz.

sıkılçim: sikişdi, iztirab, derd. — Verwirrung; Schmerz.

sikin: javaş, ażelesiz, usul ile. — Langsam, ohne Eile.

sikirmek: atı kosdurmak, sürmek. — Pferde rennen lassen, treiben.

sikirtme: geoid gibi dar mahal. — Hohler Weg.

siklik: orman, balkan; basik, darlik. — Wald, Gebirg: enger Platz.

sikirmek: ujkudan sicrajup kalkmak. — Aus dem Schläfe aufspringen.

siksan: seksen. — Achtzig. | *sikiz*: sekiz. — Acht.

siksenmek: sicramak, atlamak. — Springen.

siktamak: sikinmak, elem ile aylamak. — Bitterlich weinen.

silamak: izzet ve riajet etmek, mihrebanlik göstermek. — Ehre bezeigen.

siliş: silik, mahv, düzlenmiş. — Vernichtet. | *siliş akca*: jazisi mahv olmuş para. — Geld mit verwischter Schrift.

silinşek (silkinşek): gerdanlık, bojun askisi. — Halsband.

silkü: saf, temiz, ajdin. — Rein, hell.

silmin: bir nevi gijah ismi dir, su kenarlarında nabit olur. — Am Bachesrande wachsendes Gras.

siltmek: hareket etmek, kimildatmak. — Bewegen.

silti: karabarak nam ayaşın külü. — Holzasehe.

simiz: şişman, yağlı. — Fett. | *simizmek*: simirmek, vüjüdu kuvvetlenmek. — Mästen, den Körper stärken.

sin: sen; mezar. — Du; Grab.

sinaylık: teşrübeli, müzerreb. — Erprobt, erfahren.

sinamak: imtihan, teşrübe etmek, sanamak. — Prüfung, versuchen.

sinşamak: toplamak. — Sammeln.

sindi: makas. — Scheere.

siniş: kırık. — Zerbrochen.

sinkek: bözek, sinek. — Käfer, Fliege.

sinkil: küçük hemsire. — Jüngere Schwester.

sinkir: sinir, damar. — Ader.

sinkirtlamak: zenkde atların başaşını kesüp telef etmek; arkasına düşmek. — Im Kriege den Pferden die Füße abhauend vernichten; verfallen.

sinkmak: kırılmak, bozulmak. — Verdorben werden.

sinkmek: çukura gitmek, yağmur toprağa geçmek; kuşlar başlarını kanadları altına gizlemek. — In den Graben gehen, Eindringen des Regens in die Erde; das Verstecken des Vogelkopfes unter die Flügel.

sinkramak: elem ile aheste aylamak. — Vor Schmerz leise weinen.

sınmak: kırılmak, bozulmak; teharet ve abdest olmak. — Verdorben sein; rein werden.

sinuk: kırık, bozuk. — Verdorben.

sinukturmak: bozulmak, parçalamak, kırmak. — Zerstückeln, verderben.

sipa: memur-i tabia, müterris, asker-i sipahi. — Schanzenaufseher, Kavallerist.

sipalamak: mihrebanlik etmek, oşşamak. — Liebkosen, schmeicheln.

sipalmak: kajmak, sürmek. — Gleiten, straucheln.

sipanşak: muz mevki. — Gletscherort.

sipaşkan: bir nevi büyük karabine tüfengi dir, kubur. — Ein grosser Karabiner, Büchse.

sipau: mulajemet, sişamaklik, oşşajış. — Weichheit, Liebkosung.

sipka: çibuk, duşan ve afun gibi şejler içmek. — Tabak und opiumähnliches Zeug rauchen.

sipkarmak: süzerek içmek, sümdürük içmek. — Schlüpfend trinken.

sipkel: serpinti, irtisaş. — Splitter.

sipki: ifşa, intisar. — Verbreitung.

sipkin: balik seydi için mustamel bir nevi penşe dir. — Zum Fischfang gebräuchliches Hakengeräth.

sipmek: perisan etmek, dağıtmak, saçmak. — Verwirren, zerstreuen. | *sipilmek*: dökülüp saçılmak. — Zerstreut werden.

sipurşaa: düdük, islik. — Pfeife, Pfiff.

sirak: moşul lisaninşa musarät ve taşik demek dir. — In der mogulischen Sprache in der Bedeutung von Eile.

siramak: ötmek, naşma etmek. — Singen.

sirce: şişe, abkine. — Glas.

sird: çabuk; sert, kati. — Schnell; fest, stark.

sirek: arkadaş, joldaş; açik. — Gefährte; offen.

siryak: sirinşan, kajir jer. — Rutschbahn, rutschig.

siryān: minare, fener, fanos, alamet. — Leuchtthurm, Zeichen.

siri: pınar, bulaş, kuju. — Quelle, Brunnen.

siriş: bir nevi dikis dir. — Eine Nähart.

sirik: sik, dar. — Eng, schmal.

sirik: sirilmiş inşe ayaş. —

sirikmak: kaçmak, savuşmak. — Laufen, entfliehen.

sirilmak: kajmak, javaşşe sürtünür gibi savuşmak. — Gleiten, langsam sich fortstehlen.

sirim: çerm, dilim dilim deri. — Leder, Schichtenartiges Leder.

sirimak: ujulşamak. — Nähen.

sirin: salkin, şafif soşuk. — Kühl.

sirinşak: kajir jer, buzlu jer. — Schlüpfrige Stelle.

- sirkek* : ujkusuzluk. — Schlaflosigkeit.
sirku : çastalık, derd, keder. — Krankheit, Kummer.
sirmak : kajmak; teganni etmek. — Gleiten; singen.
sirmek : almak, kapmak. — Wegnehmen. | *sirmelmek* : kapılmak, bir işden kurtulup çıkmak. — Eine Sache loswerden.
sirtak : bir nevi palto dir: teber, balta. — Eine Art Oberkleid; Axt.
sirkenmek : dehşet ile ujkudan sıçrajup kalkmak. — Heftig aus dem Schläfe erwachen.
sivgelük : sevgili, dost, muhibb. — Geliebter Freund.
sivgüşi : sevişi, aşık, jar. — Liebhaber, Geliebte.
sivgüm : sevdijim, muhabbet. — Liebe.
sivinşi : müdeşi, muybir. — Benachrichtiger.
sivük : sevilmiş, muhabbet, aşk. — Geliebt, Liebe.
sivük : memenin uşu. — Brustwarze.
sivürmek : silüp sivri etmek, boj uzamak, traş étmek. — Spitzen, ausdehnen.
sizgi : elem, derd, keder. — Schmerz, Kummer.
sizjurmak : nakş etmek, ima etmek. — Malen, gravieren.
sizildamak : teşekki etmek. — Sich beklagen.
sizindu : katra katra akan su. — Tropfend fliessendes Wasser.
sizkek : göz perdesi. — Augenlied.
sizmak : nakş ve hak etmek. — Zeichnen, gravieren.
sizmek : teferrüs etmek, hiss etmek. — Meinen, wahrnehmen.
soba : jüksek boylu; dajak, dejnek, sopa. — Von hoher Gestalt; Stock, Stab.
sobaj : hafif, suari. — Leicht; Reiter.
sobsun : inşi, gevher. — Perle, Schmuck.
soç : dam, ev örtüsü; serma, kış. — Dach; Kälte, Winter.
soçalamak : harba uşu ile birisini sançmak, dörmek. — Jemanden mit der Lanzenspitze stechen.
soçli : şiş kebabi, külbasti, kızartma. — Spiessbraten, Rostbraten.
soçulşan : solşan, kelten keles soçulşan, bir ilağ ismi dir. — Ein Arzneiname.
soçun : bir nevi dağ öküzü, soçak dahi derler. — Damhirsch.
sok : postu alinmiş erzen; gam, derd. — Enthülste Hirse; Kummer.
sok : bed nazar; tamakjar, gözü aç. — Böser Blick; geizig.
sokar harçuru : soçun jüzüne bir taş atıldıkda hasil olan müdevver dalga. — Wellenringe im Wasser, durch Steinwürfe verursacht.
sokmak (sokmaç) : büyük jollarda münşaub olan dar jol. — Ein vom Hauptwege abzweigender schmaler Nebenweg.

- sokman* : büyük jol çizmesi; bir nevi un helvası. — Grosse Reiestiefel; eine süsse Mehl-helva.
sokranmak : mirildanmak, dudak altından javaş javaş söylenmek. — Murren, zwischen den Lippen sprechen.
sokum : zebh olunan kurban, zebh için hajvanatı semirtmek. — Opferlamm, das Thier zum Opfer mästen.
sokun : cijlenilmiş, ezilmiş. — Zerkaut.
solakaj : ağızdan akan su. — Speichel.
solumak : solmak, sik sik nefes almak. — Verblühen, rasch athmen.
solunşan : sadr illeti. — Brustkrankheit.
sonk : son. — Ende. | *sonkgi* : sonu. — Seine Enden. | *sonkra* : sonra. — Nach. | *sonkuşa* : sonuna kadar. — Bis zu Ende.
sonkol : sol dest, solak. — Linke Hand, linkisch.
sonmak : arz-i takdim etmek, riza olmak. — Jemandem widmen, überreichen.
sop : süpürge, miknese. — Besen.
soruç : sorak, sual. — Frage. | *soruç günü* : ruz-i sual. — Das Jüngste-Gericht.
söğdemis : istirahat için teneffüs etmek, asajis. — Ausruhend athmen, Ruhe.
söğdenis : kahve altı, kuşluk. — Frühstück.
söjünş : zeşr, galize. — Derbheit.
söjüş : at kemiklerden kajnajup soçulmuş, derisi alinmiş; takdir, hakaret. — Fleisch-Fricassée; Schmähung. Z.
sököl : çasta, zaif, sakat. — Krank, schwach.
söngök : kemik. — Knochen.
söngü : mızrak, harba. — Lanze.
sözaul : firarileri taburuna ve firkasına irşa etmek üzere mēmur olan şaıs. — Ein mit dem Rücktransport der Flüchtlinge betrauter Mann.
sözşi : söz ehli, terşuman, tilmaş. — Übersetzer, Dolmetsch.
sözen : sözülen nesne, katik. — Ein durchsehites Ding. | *sözük* : sözülmüş. — Durchsieht.
sözgüc : sözüzü alet, keçgir. — Filtrirapparat.
sözlemek : söjlemek, tekellüm etmek. — Sprechen.
su başı : Türkistanda bir rütbe dir. — Rangstufe in Turkestan.
sudak : Sihun nehrinde bulunur bir nevi balik dir. — Ein im Sihun Flusse lebender Fisch.
suçalmak : jasli kesb etmek, nem olmak. — Feucht sein.
suçaşmak : su jere batup topraklar doçmak. — Das nass Werden der Erde durch Einsickern des Wassers.
suçarmak : suvarmak, sulamak, eraziye su vermek. — Begiesen, bewässern.
suçur : kova, suçarmakdan gelme. — Eimer.

- suhremiş*: pek kısa olmak; bahane aramaklik, sebab bulmak. —
Sehr kurz sein; Vorwand suchen.
sujal: bir nevi kilid, sürme. — Eine Art Schloss, Riegel.
sujanmak: jasadnamak, jan üzere dajanmak. — Sich stützen.
sujamak: jan üzere dajamak. — Sich auf die Seite stützen.
suje: kapu sürgüsü, sürme. — Thorriegel.
sujuun: gejik; sojgun. — Gazelle.
sujuk: dar, inçe. — Schmal, dünn.
sujurçamak: ihsan. bahşiş vermek. — Schenken. | *sujurçal*:
ihsan, bahşiş. — Geschenk.
suçurmak: žida etmek, kinından çıkarmak, bir şeyi diger bir
şeyin içinden çıkartmak. — Scheiden, aus der Scheide ziehen, aus-
einandernehmen.
sukay: bir nevi büyük gejik. — Eine grosse Gazellenart.
sukajar: iki irmakin çatalı. — Zusammenfluss zweier Flüsse.
sukizi: suluk, şuluk. — Vorgehen.
sukkur: büyük dibek, havun. — Grosser Mörser.
sukur: kuru, suju çekilmiş olan jer; kör, gözü patlamış. —
Trocken, entwässerte Stelle; blind.
sukur: bir nevi ördek ismi dir, turna. — Eine Entenart.
sulu: güzel, revnaklı. — Schön, glänzend.
suray: sual, haber, malumat, muajene. — Frage, Nachricht,
Kenntniss, Untersuchung.
suramak: sual ve tabkik etmek, hatir sormak. — Ausfragen,
untersuchen.
suran: žemijet ve kalabalik içinde leşker teferrüdü. — Aus-
musterung zum Soldatenstande.
surkut: žuranın dibinde kalan şey, jutum. — Bodensatz,
Trunk.
susak (*susak*): tişne; çemçe; sözüzü alet: mutehaffir. —
Durstig; Schöpflöffel; erstaunt.
susim: mutehajjir, sükjut. — Erstaunt, Schweigen.
sustajmak: jorgun olmak. — Ermüden.
susun: ajran, ab-i doç. — Molken, Saure Milch.
susunmak: sulanmak, su içmek; teskin olmak. — Wasser
trinken; beruhigt werden.
sutari: kaburga, pehlu kemikleri; masyara, şakaži. — Rippen;
Spasmacher.
suva: ırmağan, hedije. — Geschenk.
suvarmak: su içirmek. — Tränken.
suvat: sujun meşazi, pınar. — Wasserquelle.
suçuk: revnaklı; akar. — Glänzend; fließend.
suçurmak: kuvvetle emmek. — Stark säugen.
sübük: iz, nişane, alamet; ajak. — Spur, Zeichen; Fuss.
sübülemek: iz ve nişane brakmak. — Spur oder Zeichen lassen.

- süçük*: leziz, tatlı. — Schmackhaft, süß.
süder: mājet çalkı, usak takımı. — Begleitung, Dienervolk.
südrelemek: sürmek, temdid etmek, def etmek. — Treiben
verlängern, vertreiben.
süjari: sijaç, ruç. — Fett.
süklemek: eti suja kajnamak, çorba pişirmek. — Fleisch im
Wasser kochen, Suppe kochen. | *sükleme*: suja pişmiş olan et,
jaçni. — Im Wasser gekochtes Fleisch, Brühe.
süklün: süljün, jaban tavuçu. — Fasan.
süksük: bir nevi odun. — Eine Holzart.
sükü: küçük harba, mızrak. — Kleine Lanze. | *sükücek*: avda
kullanmak üzere uđları sivri ve uzun doçru okları, açaž oklava. —
Ein walzenartiger dünn spitziger Pfeil als Jagdgeräth.
süldüz: tevaif-i etrakdan bir aşiret ismi dir. — Türkischer
Stamm.
süklün: jabanı tavuk. — Fasan.
sülpük: füsürde, solmuş. — Welk, verwelkt.
süm: jek pare, bütün, kavi, içi boş ve kavuk olmajan. —
Aus einem Stück, hohl.
sümkürük: sümük, tükürük. — Rotz, Speichelauswurf.
sümü: fajdesiz, nafile. — Unnütz, vergebens.
sün: erkek ördek. — Enterich.
sünçar: sunkur, toçan. — Jagdfalke.
süpün: çoš haber, eji havadis, müzdeži. — Gute Nachricht.
süpü: tilki, buri. — Fuchs, Wolf.
süpürgü: süpürge. — Besen.
sürçe: težessüs, tereddüd. — Untersuchung, Bedenken.
sürçmek: zele etmek, kajmak. — Ausgleiten. | *sürçek*: kajı-
lažak mahal. — Schlüpferige Stelle.
sürkemek: sürüklemek, imhal etmek. — Aufschieben. | *sür-
kenmek*: sürüklenmek, jerlerde jatmak. — Auf der Erde liegen.
sürkeül: leşkerin ukbunu gözetmeje mēmur olan bölük. —
Eine mit der Beobachtung der Heeresbewegung betraute Ab-
theilung.
sürmisi: hars etmeklik; sual; muharebe esnasında çekilen
ferjad. — Erdcultur; Frage; Kampfgeschrei.
sürtürme: iyraç, sürgün ilaži. — Austreibung.
sürük: sürü, hergele. — Heerde, Stuterei.
süsar: sansar, güçüken, samur, sinžab. — Geier, Zobel,
Eichkätzchen.
sütkelegen: sütlejen, süt veren. — Milchgebend.

S

şafşal: jarasiksiz elbise; kelami ve akli saçma ve perişan olan adam. — Unnützes Kleidungsstück; schwachsinniger Mensch.
şaydarlık: kajmakamlık, vekalet, hediv, hükümdar. — Statthaltereı, Fürst.

şayçımak: bir kimesneji zem-i kadh etmek, nemmamlık. — Verläumden.

şayıldak: kojunun dunbesinde-ki kujruk; rutub. — Schafschweif; Feuchtigkeit.

şayirdak: su sesine benzer gürültü, şarıldı. — Wassergetöse.

şayla: islik, ağızdan çıkan ses. — Pfiff, der vom Munde kommende Laut.

şaj: gına sahibi; çajırlı iş, mükemmel. — Besitzer des Vermögens; vollkommen.

şajak: çoğa ve sair nesnelere mensuzu. — Stoffgewebe.

şak şak: esvatdan dir, şakir şakir ses etmek, şrak şrak vurmak. — Ausrufung, 'şakir şakir' klingen.

şaka: aşuri, zijade; masğara, divanê. — Überaus; Spott, verrückt.

şakirdamak: yağmur yağmak, bülbül hoş elhan etmek; sulu kazan, semaver, ibrik kajnamak. — Regnen, Nachtigallgesang; sieden.

şaldır şaldır: su bālādan nuzul ederken hasil olan ses, şaldırma. — Der Schall des von oben kommenden Wassers.

şalçurt: hem suda ve hem karada yaşajan hayvanat. — Die im Wasser, wie auf dem Trockenem lebenden Thiere.

şali: kabuklu pirinç, postu alimamiş erz, mukaşşer olmajan pirinç. — Ungehülster Reis.

şaltmak: tezejn, tertib. — Verzierung, Ordnung.

şamjan: çajme, hergele, çadır, perde. — Zelt, Hütte, Vorhang.

şançur: zil ve nāra avazi, sūrna sesi. — Hoboeklang.

şankurak: dojak, dojnak sesi. — Huf Z.

şapat: tokat, sille. — Ohrfeige.

şapir-şupur: mühmilatdan dir, zijadesile ve vezd ile öpmek, bir birile öpüşmek. — Zwitterwort, mit Gefühl küssen, sich küssen.

şapirdamak: azele tām ekl ederken ağız ve dudaktan şab şab çıkan ses, hareket, seda. — Während des schnellen Essens hörbarer lauter Klang, Stimme. *şapirdi*: azele jerken ve ezerken dudaklardan sadr olan avāz. — Das laute Kauen.

şarke: esvatdan dir, hatab janarken çıkan avaz ve şakirdi. — Das Knistern des brennenden Holzes.

şartlamak: su akarken çaylamak, fiskirmek, su çok seslenmek. — Das Rauschen oder Plätschern des fließenden Wassers.

şatur (*şati*, *şatur* Z.): nerdüban; çati; çatirdi. — Leiter; Dach; Klang.

şavçum: gulgule, görültü. — Lärm, Geräusch.

şavkele: kirgiz kadınlarının baş örtüsü. — Die Kopfbedeckung der kirgisischen Frauen.

şebazum: leşker şeb-elman vuruşu, muharebe. — Kampf, Krieg.

şeberran: meşhur bir beledi ismi dir; bir nevi sijah üzüm. — Name einer berühmten Stadt; Art schwarzer Trauben.

şebik: leke, pislik, mindarlık; yağlı, kirlil. — Fleck, Schmutz; fleckig, schmutzig.

şekançin: kadınların baş örtüsü, çadır, çarşab. — Kopfbedeckung der Frauen, Zelt.

şelajin: masğara, herzegu. — Geschwätzig.

şellaki: lafzen, gougaşi. — Zänkisch, geschwätzig.

şeran: tez, çabuk. — Schnell, eilig.

şete: urmak, tepmek, hayvanın arka ayağı ile urması. — Stossen, das Stampfen mit dem hinteren Fusse.

şelal: desise ve edebsizlik ile birisinden bir şeyi koparmak. — Mit List von Jemandem etwas herauslocken.

şemal: rüzgar, hava; dal, ayağ sürkünü. — Wind, Luft; Zweig.

şib: japağı, bürünçük, bir nevi kumaş. — Wolle, Schleiertuch, Stoffart.

şibak: ufak tefek, ebniyeji örtmek için mustāmel dir. — Kleinigkeit, zum Bedecken der Gebäude gebräuchlich.

şibke: dirfeş, japrak; pençere. dilik dilik. — Ahle; Blatt; Fenster.

şidurçu: bir nevi nej dir. düdük. — Flötenart, Pfeife.

şiraul: teşrifatçı, mihamandar: türkistanda bir rütbe ismi dir. — Zeremonienmeister, Wirth: Würde in Turkestan.

şil: usul, göz; kiş tedarikini görmek, kaldırmak. — Art und Weise; Vorbereitungen zum Winter.

şilamak: sevk etmek, göndermek, irsal. — Senden, entsenden.

şilan: selatin ve umera sofrası; asakere tām, zijafet vermek. — Tisch des Grosshern; den Soldaten Gastmahl geben.

şilapçı: kasablar ketyudası. — Oberhaupt der Fleischhauer.

şilim: samağ, kendir, ayağdan çıkan tutkal. — Harz, Hanf, ein aus den Bäumen fließender Harz.

şilirçamak: avlamak, şikjar etmek. — Jagen.

şilki: ağızdan teresşüx eden su. — Aus dem Munde sickern des Wasser.

şilkın: akli az, ārsiz kimesne, namussuz, usandirizli. — Von kurzem Verstande, unverschämt, ehrlos.

šiltik: čamurlu olan mahal, batac; jalan iddia. — Kothiger Platz, Sumpfsplatz; falscher Anspruch.

šima: emmek, suçurmak. — Säugen.

šimalmak: čemrenmek, kollari sıçamak. bir işi žid ejlemek. — Sich aufschürzen, den Ärmel aufschürzen, sich über etwas ereifern.

šimizmak: kajnamak. — Kochen.

šin: šadi, žünbüş, zevk, sefa. — Munter, Unterhaltung.

šinlik: šadmanlık, zevk. — Fröhlichkeit, Vergnügen.

šinik: kitā, fasl; moçullar hakimlere bu unvani itlak ederler. — Stück, Theil; die Mogulen geben ihren Richtern diesen Titel.

šipal: bahadur, kahraman. — Muthig, tapfer.

šipurme: koz derisinden dikilmiş külah, kalpak. — Ledermütze, Kalpak.

širalça: sajd ve mal ganimetden isabet eden hisse; insan ve hayvanatın belinden jokuri tarafi. — Jagd- und Beuteantheil; Obertheil des Menschen und des Thieres.

širam: makam, mesken, vatan. — Ort, Aufenthalt, Vaterland.

širdar: bir nevi libas, bejaz kaftan. — Kleiderart, weisser Kaftan.

širya: av, avda tutulan hayvanat. — Jagd, Jagdbeute.

širis: čiris, jelim. — Kleisterart, Harz.

širlayan: susam jayı, rugen. — Sesamöhl, Öhl. | *širlayançı*: usar; saz kullajıcı. — Öhlverkäufer.

širtildamak: širildamak, çafife ses, su sesi gibi. — Dünne Stimme, der Wasserstimme ähnlich.

šiš: büyük demirden ijne miç; kabarcık, verem. — Grosser Eisennagel; Geschwulst.

šişek: šiškin; bir nevi büyük kojun, ika jaşında kuzu. — Angeschwollen; eine grosse Schaafart, zweijähriges Lamm.

šişlamak: šise saplamak, šise saplajup dizmek, örmek, sançmak. — Durchstechen, durchspiessen, bohren.

šişmek: šişman olmak, kabarmak, semiz olmak. — Dick sein, anschwellen.

šišür: šiškinlik, šişman. — Dicke, dick.

šit: jajın bir esbabi dir. — Bogenzugehör.

šivran: bir nevi šeftali ismi dir; bus. — Eine Pfirsichart; Kuss.

šudrun: šebnem, kiray, çij. — Thau; Reif.

šuduru: bir nevi düdük ismi dir; balaban. — Name einer Pfeifenart; dick.

šukun: ses, şamata, gürültü, kouga. — Stimme, Lärm, Streit.

šulaj: edat dir, šöjle böjle, mundak, bu gibi. — Soso. | *šulaj*

bulaj: öte beri, öjle böjle, andak mundak. — Dies und das, soso.

šulakaj: ağızdan akan su. — Aus dem Munde fliessendes Wasser.

šumur: çiray, lamba, ışık, kandil, ajdın. — Licht, Lampe, Helle.

šundak: sölježe, böjleže. — So, derartig.

šunçaça: šol vaktä dejin, bu zemana kadar. — Bis nun.

šunkar: šungar, lačün. — Eine Art Jagdfalke, Sperber.

šur: tuzlu jer; bir gjah ismi dir; tevaifi türkmensiden bir kabile nami-dir. — Salziger Platz; Grasname; Stammname. |

šurtak: tuzlu mahal, bir nevi šura zarde husula gelen açağ ve odun. — Salziger Boden, auf salzigem Boden wachsender Baum und Gehölz.

šuran: karışıklık, inkilab, telaş. — Umsturz, Aufruhr.

šuri: šur, güberçile. — Salpeter.

šüdkar: peri kazmak, jarmak; sapanla sürülmüş tarla. — Graben, spalten; aufgeackertes Feld.

šük: doğru, sadık olan. — Grade, aufrichtig.

šükün: fal çajr, mimenet; bugün daçı demek. — Gutes Vorzeichen, Glück; heute.

šükür: şemsije, çatr. — Sonnenschirm, Zelt. | *šükürçi*: şemsijedar; türkişanda bir rütbe ismi dir. — Schirmhalter; Würdenamen in Turkestan.

T

tab: perestiş, zijaret. — Anbetung, Pilgerfahrt.

tabin: bir bölük asker. — Soldatentruppe.

tabur: ibadet, perestiş, tapu. — Anbetung, Götzenanbetung.

tabulça: tabulça, dubulça açağı, jilgin. — Tamariske, Tamariskenbaum.

taçanmak: kendini bejenmek, tekebbür etmek. — Sich gerne haben, stolz sein.

taçik: jabançı; asija-i vustada farsî tekellüm edenlere taçik, ve türki tekellüm edenlere ‚tat‘ tåbir edenler. — Fremd; in Mittelasien werden die persisch sprechend ‚taçik‘, und die türkisch sprechenden ‚tat‘ genannt.

taçkin: kibir, azimet, uluglug. — Stolz, Grösse.

taça: dajı, validenin biraderi, taçajı. — Onkel, Muttersbruder.

taçaça: Helaku çan umerasinden birisinin ismi dir. — Name eines der Anführer des Helaku Khan.

taçaj: dajı, validenin biraderi, taça. — Onkel, Muttersbruder.

taçajza: tejze, validenin kizkardaşı. — Tante.

taçar (tiçar): tekne, çamurdan büyük zarf. — Trog.

taçar: kab, zarf, kese. — Behälter, Beutel.

- taxil*: mezruat, zayıre, solu jer, ekmeje kabul erazi. Ackerfeld, wässeriger Platz, zum Ackerbau geeigneter Boden.
- taxtuk*: gilaf, zarf, kab, kin. — Scheide, Behälter.
- tajaylamak*: dajak atmak, vurmak. — Schlagen, prügeln.
- tajamak*: jasadamak, kuvvet vermek. — Sich stützen, kräftigen.
- tajanşak*: arka vermek, asa tutmak; tejze. — Stützen, Stock ergreifen; Tante.
- tajşak*: kajaşak jer, sejrileşek jer, bozlu mevki. — Rutschplatz, Spazierplatz, eisbedeckter Platz.
- tajraş*: kajaşak sulu ve buzlu mahal, sivişik jer. — Rutschiger, wässeriger und eisbedeckter Platz.
- tajran*: çun-rize köpek, neşis hayvan. — Bluthund, unreines Thier.
- tajrur*: çok kajişi, kizak ile kajişi. — Schlittschuhläufer.
- tajımrur*: kajmajişi. — Ausgleitender.
- tajır*: kajar mahal, tajgak jer. — Rutschplatz.
- tajış*: hoşa, kjabat, mirza. — Meister, Schreiber.
- tajlak*: iki jaşında-ki deve. — Zweijähriges Kameel.
- tajmak*: kajmak, jükü denk denk etmek. — Gleiten, eine Last in Gleichgewicht erhalten.
- tak*: bir nevi ayaş ismi dir; büyük binâların balası. — Baumname; Oberer Theil grosser Gebäude.
- taka*: kullab, çengel, sargı. — Haken, Umschlag.
- takar*: ekşi, türş, kuru. — Sauer, trocken. | *takarmak*: kokmajarak ekşimek. — Ohne Geruch säuern.
- takav (taka)*: nal, at nalı. — Hufeisen. | *takovşi*: nalbend, sejis, mirayor. — Hufschmied, Stallmeister.
- takel*: birisine iltifat ederek kani etmek. — Jemanden befriedigen.
- taki*: dayı, jine, hem. — Auch, wieder.
- taktuk*: gilaf, zarf, tütün ve tömbeki tavlası. — Deckel, Tabak- und Tömbeki-Behälter.
- takir*: kati, kuru, sirt jer; gezerken takirdi eden mahl; ot bitmez ve taşsız bir mevki; su için çobanların muraşat edeşek mekjan. — Stark, trocken, steiniger Platz; Fussweg, auf dem gehend man klappert, stein- und grasloser Platz; Wasserplatz der Hirten.
- tal*: çıplak, düz; sürgün; şay; xılaf. — Nackt, glatt; verbannt; Zweig; Gegentheil.
- tala*: talaş, kamış ve başka bunun gibi şeylerden kırılıp ayrılan parça. — Splitter, Rohr- und rohrähnlicher Splitter.
- tala*: jayma; jeşillik; düşünmek. — Beute; grüner Platz; nachdenken.
- talabımak*: istek etmek, kibirdanmak, teleb etmek. — Etwas wünschen, verlangen.

- talaj*: çok, köp; uzak; meşhul ve bilmedik kimesne. — Viel; entfernt; Unbekannter.
- talak*: tihal. — Milz.
- talamak*: talan etmek, vurmak, çapmak. — Plündern, angreifen.
- talan*: jayma. — Plünderung.
- talaz*: kojan. — Wirbelwind.
- talbitmak*: telaşlanmak, çarpınmak. — Irre werden.
- talrak (talra)*: mevş. — Welle.
- talıamak*: tefrik etmek. — Unterscheiden.
- talıan*: jumuşak, mülajim. — Weich, linde. | *talıan etmek*: jumuşak etmek, çinetmek. — Weich machen, zerkaue.
- talıum*: girdab. — Wirbel.
- talıya*: şıtab, iztirab. — Eile, Unruhe.
- talikmak*: yasta olmak. — Krank sein.
- talkiç (talışi, talışişi)*: dalışi, goltaşi. — Taucher.
- talku*: bir nevi şikjar kuşu-dur. — Eine Jagdvogelart.
- tam*: dam, bina örtüsü; katra, damla. — Boden, Dachdecke; Tropfen.
- tamaç*: damaç, boçaz. — Gaumen, Kehle.
- tamaçsa*: bir nevi çivi, mismar. — Eine Art Nagel.
- tamşi taşi*: katra, damla, mikdar. — Tropfen, Menge.
- tamişmak*: damlamak, katra katra nuzul etmek. — Tropfen, tröpfeln.
- tamizmak*: katra katra sizdirmek, damlatmak. — Tropfenweise fliessen lassen.
- tammak*: tamlamak. — Tropfen.
- tamşınak*: damla damla su içmek. — Tropfenweise trinken.
- tamuç*: zehennem. — Hölle.
- tamak (tamaç)*: boçaz, hulkum; külah, kalpak. — Kehle; Mütze.
- tamur*: taşın ve ayaşın jol jol ajrısı, damar; acretlik kardeş. — Stein- und Holzader; Jenseits-Genosse.
- tan (tank)*: şübhe, tãşüb. — Zweifel, Verwunderung. | *tank kalmak*: dona kalmak, hajretde kalmak. — In Verwunderung bleiben.
- tanaban*: ufak ip; vergi akçesi; endaze. — Kleiner Strick; Steuergeld; Elle.
- tanıu*: münker, tanımiş. — Verkannt, erkannt.
- tanımal*: tanımiş, bilinmiş. — Erkannt, gekannt.
- tanış*: bildik, aşna, dost, görülmüş. — Bekannt, Freund, Gesehener.
- tank*: sahar, tulu, şafak. — Dämmerung, Abendroth. | *tank atmak*: sabah olmak. — Dämmern.
- tankıldu*: inkjar etdi, çevirdi. — Er leugnete, er verdrehte.

tankırtmak: hajretle bakmak, mahv olup baka kalmak. — Staunend betrachten, stier blicken.

tankıraj: arzin jokarisi, gam. — Gaumen.

tankla: jarin, erte, gelezek gün. — Morgen, der kommende Tag. | *tankırajı gün*: jarinki gün. — Der morgige Tag. | *tankırajın*: sabahlajın. — Morgens.

tanklamak: şaşmak, tãžüb etmek. — Irre werden, sich verwundern. | *tanklatmak*: istigrab etmek; tulua kadar beklemek. — In Verlegenheit bringen, bis zum Morgenaufgang warten.

tankmak: jol başlamak, denk japmak. — Binden, Waarenballen machen.

tankuklanmak: istigrab etmek, dona kalmak. — Erstaunen, starr werden.

tanlamak: tefrik etmek, ajirmek. — Auswählen.

tanmak: inkjar etmek. — Leugnen.

tansur: aži; hedije, irmağan. — Wunderbar; Geschenk.

tanuklamak: ikrar etmek, doğru söylemek. — Bestätigen.

tap: eser, nişan, alamet. — Spur, Zeichen.

tapıžmek: hareket etmek, kimildamak. — Sich bewegen.

tapku: azar, hakaret. — Tadel, Verachtung.

tapkur: arabalar birbirine zinžirle kuşadılup kale şekline girmiş istihkam; tabur. — Eine aus zusammengebundenen Wagen errichtete Wagenburg; Lager.

taplamak: çijnemek, ezmek. — Zerkauen, zermalmen.

tapmak: bulmak; peristiş etmek. — Finden; anbeten. |

tapınmak: puta tapmak. — Götzen anbeten. | *tapışmak*: buluşmak, sedaket etmek. — Begegnen, Gutes thun.

tapmak: hareket etmek, kimildanmak. — Sich bewegen, sich rühren.

tapşurmak: teslim etmek, sipariş etmek, emanet vermek. — Übergabe, Auftrag geben, anvertrauen.

tapu: sened; ität; sežed edüp baş ejmek. — Urkunde; Gehorsam; sitzend sich verbeugen.

tar: slk, teng. — Eng. | *tar tar*: dar dar, tek tek. — Sehr enge.

tarajaj: servi ayaži, kavak; fahta kuşu. — Cypresse; Pappel; Sperber.

tarajıži: ekinži, çift sürüžü. — Sämann, Ackersmann.

taram: pare, kitā, parča, bölük. — Stück, Theil.

taranže: pič, namussuz čožuk. — Bankert, Schandbube.

tarankıru: terek ayaži, kavak. — Tamariske, Pappel.

taratmak: bilmemek, tanımamak. — Nicht wissen, nicht kennen.

taravlik: darginlik, elem ve kederlik. — Zorn, Sorge.

tarbak: sičan juvası, fare deliji. — Mäusenest, Rattenloch.

tarčın tartmak: dar içün tartmak, ah çekmek, inlemek, nale ejlemek. — Seufzen, schreien.

taržik: behar alefinden devabbin tokluđu. — An Frühjahrs-Futter sattgegessenes Thier.

tarıaži: muhažirin guruđu, kendi memleketinden dijer bir memlekete gečmiş olan kabile. — Auswanderertruppe, ein aus seinem Lande in ein anderes Land ziehender Stamm.

tarıamış: hüžret görmüş, dağılmış. — Weggezogen, zerstreut.

tarıan: aff-i umumi, imtiazlı, tarıan olan adamdan bir şey alınmaz, muharebede eline düşürdüğü ignami zabt eder ve bila ruhsat huzura gelir. — Allgemeine Verzeihung; ein Privilegierter, dem erlaubt ist, Kriegsbeute zu behalten und ohne Erlaubniss vor dem Herrscher zu erscheinen.

tarış: dari, erzen; dağınlık. — Hirse; das Zürnen.

tarıkmak: žan sikilmek. — Sich ärgern.

tarımak: paş etmek, sačmak. — Verbreiten, zerstreuen.

tarkamak: dağılmak, perişan olmak. — Sich zerstreuen, verwirrt sein. | *tarkalmak*, *tarkaşmak*: perişan olmak. — Verwirrt sein. | *tarkatmak*: taksim etmek, bölüklemek. — Vertheilen.

tarlan: büjük bir şikjar kuşu. — Grosser Jagdvoegel.

tarmatmak: tirmaşmak, güc hal ile kale ve divare süd etmek. — Hinaufklettern, sich auf die Festung oder Mauer hinaufwinden.

tarnav: žedvel; arik. — Bach, Furche.

tart u birt: dağınlık, karışık. — Gemischt.

tartaşın: tarmar, perişan, dağınlık. — Zerstreut.

tartış: hedije, irmağan. — Geschenk.

tartışik: çekişme, mudafā. — Streit, Vertheidigung.

tasamak: armak, içerişi janmak. — Sich schämen, sich innerlich schämen.

taşırak: şarab kadehi, kjase. — Weinglas, Schale.

taski: sille, tokat. — Ohrfeige.

taslak: çiplak; tasarlanmış. — Nackt; Plandurchdacht.

taslamak: fuzulu idia etmek, satmak. — Den Überschuss zurückgeben, verkaufen.

tasma: çij kajiş, kulān kajiş; kumar nevinden bir ojun-ki tasma ojunu derler. — Rohes Riemen-Leder; Art Hazardspiel.

taş baka: kaplu baça, toşbağa. — Kröte.

taş-kurıan: Türkistanda bir şehirin ismi dir. — Stadtname in Turkestan.

taşik: taşkin, žuš-u xuruş. — Überschwemmt, Aufwallung.

taşıkmak: pek zijade mežruh olmak. — Stark verwundet sein.

taşırınmak: hajvan tirnaşi eşindürüp kenarından sürtmek, taşırmak. — Abfallen des Pferdehufes, sich abwetzen.

taškari: taşra tarafı, xariş. — Äussere Seite, draussen.

taşkun: tugjan, žuşan, taşmak. — Überschwemmung, Wallung.

taşlamak: atmak, iğraş etmek. — Werfen, hinausführen.

taşnak: tugjan olmak. — Überschwemmen.

taşnu: ajak kablari çikarılazak mahal, kapunun içeri tarafı.

— Platz für Schuhablegen, innere Thürseite.

taştak: bir nevi boş jaj ve keman. — Eine Art schlaffer Bogen.

tat: türk hükmine girmiş olan kavmlara denir, taçik gibi: bir şejin lezzeti. — Die unter türkische Herrschaft sich begebenden Völker; Geschmack.

atlamak: aramak, aktarmak, bir şejje şeker ilave etmek. — Suchen, ausgiessen, etwas zuckern.

tatu: siğir at, taj, tati. — Hengst.

tatur: tatmak, tām. — Kosten, Speise.

tatuk: şahid, delil, ispat. — Zeuge, Beweis.

tausmak: mesrur ve şadman olmak, aşkına kadeh tevavül etmek. — Heiter sein, auf die Gesundheit das Glas leeren.

tav: hengjam, tağ, çağ. — Zeitraum; Berg.

tavacı: tellal, muybir, çarçi. — Ausrufer.

tavlamak: tav getirmek, çevirmek, tertib etmek, at ve havanata bajtarlık ejlemek. — Ordnen, Pferde oder Thiere heilen.

tavr: kab ve zarfin etrafı, dajre, çevre. — Seite des Behälters, Umgebung.

tavsalmak: çasta, zaif olmak. — Krank, schwach sein.

tavulka (tavulyan): toğulça, bahadurların başına giydikleri pulatdan sövüt üzre edevati. — Stahl, aus Stahl verfertigter von Helden getragener Helm.

tavuş: seda, ses, şamata, ajak sesi. — Stimme, Geräusch, Schrittgeräusch.

tavuşkan: tauşan. — Hase. | *tavuşkan kurdu*: bir nevi vahşi jabani tauk. — Wildhuhn-Art. | *tavuşkan ujkusu*: endişe ve tefek-küre dalmak. — In Gedanken vertieft sein. | *tavuşhan jili*: salitürkan dajresinin dördünçüsü. — Das vierte Jahr der türkischen Zeitrechnung.

tavuşmak: etmam ve ekmal, nihajetine irişmek; zesaret ile kijam etmek, siçramak, pat pat jürümek. — Vervollständigen, ans Ende gelangen; springen, geräuschvoll gehen.

tavuşmiş: emanet, teslim, muvakkat brakmak. — Auftrag, Übergabe, zeitweilig lassen.

taz; hajasız kadın, fahişe; koşmak. — Schamloses Weib, Luder; laufen.

tazkel: ebsem, pepe. — Stumm, Stotterer.

teb teb: korkutmak için ve köpekleri kızdırmak için mus-

tāmel dir; çoşukların çamurdan ettikleri bir nevi lāb dir. — Zum Erschrecken oder zum Bösemachen der Hunde gebräuchlich; aus Lehm verfertigtes Kinderspiel.

tebengü: ejerin etrafı ve kenarı. — Sattelseite.

tebi: tipi, iri taneli sik kar. — Schneesturm, Schneeflockenfall.

tebsirmek: hararetden kurumak, dudakları kabarmak, ateşlenmek. — Vor Hitze trocken sein, Anschwellen der Lippen, in Hitze kommen.

teşen: dağ keçisi; kızgın ve şiddetli adam. — Gebirgsziege; aufbrausender Mensch. | *teşen-şajı*: bir memleket ismi. — Landname.

tehaku (takur): tavuk. — Huhn. | *tehaku jili*: salitürkan dajresinin onunçu jili. — Zehntes Jahr der türkischen Zeitrechnung.

tekak: asma ve xijar ve kabak emsalinin sürdüğü uzun kollar. — Trauben-, Gurken- und Kürbissranken.

tekamiş: tājil, şitab, çabuk, tez. — Eile, schnell.

tekav: dere suju, çajir ve çimenli sulu mahal. — Thalwasser, feuchter, grasiger Wiesenplatz.

teke: keçi, orlak; türkmän aşireti. — Ziege, Ziegenbock; Türkmänenstamm.

tekin: alt, tağt. — Unten, unter.

tekiz: düz, doğru. — Grade, recht.

tekne: kadınların başlarına sardıkları bejaz sarık; uzunçe yapılan kab. — Ein um den Frauenkopf gewundener weisser Turban; längliches Gefäss.

tekrük: juvarlak, dejirmi. — Rund.

tekrümek: döndürmek, çevirmek. — Drehen.

tekmiş: selatin huzuruna hedije takdim ejlemek. — Den Sultanen Geschenke überreichen.

tekitil: kuşak, kuşaki bir tarz-i zarifanede bağlajup bir uğu bir tarafa sallandırmak. — Gürtel, den Gürtel so eigenartig binden, dass das eine Ende nach einer Seite herunterhängt.

tekörme: müdevver, dejirmi; dikizme, dokundurma. — Rund; Gewebe.

tel: tepe, jüksek, bajtr; ada, ufak dağ. — Hügel, Wiese; hoch; Insel, kleiner Berg.

tela (tala): altun, kızıl. — Gold, roth.

telaş: ahu gözlü. — Rehäugig.

telak: zaçire gömeşek mahal, ambar zemini, or. — Getreidespeicher, Graben.

telamak: gasb, garet etmek. — Plündern, verheeren.

telgak: bir nevi uruba, libas. — Eine Kleiderart, Anzug.

telçak: iztirab etmek. — Zerstören.

telim: kitâ, parça, dilim. — Theil, Stück, Schnitt.

telkase: iztirab, çaležan. — Zerstörung.

telken: çöpden mämül bir nevi galtek. — Aus Holz verfertiges Rad.

telpek: külah, kojun ve kuzu derisinden kavuk. — Mütze, Schaf- oder Lammfellmütze.

temažamiš: iztirab, telaš. — Verlegenheit.

teme: kilid makamında kapunun arkasına konulan ayağ; arka vermek. — Holzriegel am Stelle des Thürschlosses.

temir kazuk: demir kazık; kutb jildizi. — Eisenpflock; Polarstern.

temren: ok uçu. — Pfeilspitze.

temuğ: žehennem. — Hölle. v. *tamuğ*.

ten: sesle akar su; beden. — Geräuschvoll fließendes Wasser; Gestalt.

tenbe: at takımı; kuvvet vermek. — Pferdegeschirr; kräftigen. | *tenbelamak*: kapunun arkasına tenbe vurmak. — An der Thüre ein Schloss anbringen.

tenbük: büyük çadırın ortasına kurulan küçük hajma, halka ve ayağ. — Ein in der Mitte eines grossen Zelttes angebrachter Teppich.

tenbül: ööp, püšt. — Geziemend, Stütze.

tengiz; deniz, derja. — Meer.

tenike: asija-i vustada ipek destkjahi dir. — Seidenwerkstätte in Mittelasien.

tenkal: želb, davet. — Einladung.

tentekel: bir nevi erik, zerdali. — Eine Zwetschkenart.

tentik: deli, divane, budala. — Verrückt, närrisch.

terček: perdesiz, jašmaksız, çiplak. — Ohne Vorhang, ohne Schleier, nackt.

terek (tirek): servi, kavak. — Cypresse, Pappel.

terenk: taze solmamış mejve. — Frisches, nicht vertrocknetes Obst.

terenk: derin, amik; kirislemiş def sesi. — Tief; Trommelton.

tergun: semiz, dolgun. — Fett, voll.

terk: çam kavun, pišmemiş karpuz. — Rohe Melone, unreife Wassermelone.

terkemek: ižtinab etmek, sikinmak, nefret etmek. — Sich hüten, fliehen.

terkenmek: genişlenmek, bol olmak. — Erweitern, weit machen.

terki: ejerin arkası, kančuğa. — Rückentheil des Sattels. |

terki bağı: kančuğa bağı. — Satteltgurt.

terkilmek: mani olmak, jasak etmek, resmi-selamlık ve görünüš tātıl günü. — Verhindern, verbieten, Festtage, Ruhetage.

terme: daşlarda toplanup kalarak gücen ve teraküm etmiş berf. — Im Gebirge angesammelter Schnee.

termužak: tere otu, kišniš. — Kresse, Koriander.

ternek: bir nevi çijar ve tere. — Eine Gurkenart.

terneve: küçük derja, ırmak, çaj. — Die See, Fluss.

tersan: baltanın sapı. — Beilstiel.

terzik: kojun kujruğu. — Schafschwanz.

teskeri: ejri, doğru olmajan. — Krumm, ungrade.

tesme: bir nevi lāb, kumar; kajış, halka. — Eine Spielart;

Riemen, Ring.

tetal (tatal): laşazın bir nevi. — Räthselart.

tete: pepe, keke, tutulup jarım-jarım söylemek, ‚tütle‘ dağı derler. — Stotterer; halb und halb sprechen.

tevakün: kartal, karakuš. — Adler.

tevaši: çadem ayaşı, aşavat iç ayaşı, harem ayaşı. — Aga der Diener, Harem-Wächter.

tib: esfel, kök, temel, alet; mübaliga için mustamel dir, ‚tik-tik‘ gibi. — Sehr niedrig, Wurzel, Grund; wird zur Steigerung (gr.) gebraucht.

tiben: büyük ijne, çuvaldiz, çadırđi ijnesi. — Grosse Nadel, Nadel zum Zeltnähen.

tibengü: ejerin jan taraff. — Sattelseite.

tibit: jumušak tiftik, bir nevi kecinin jünü. — Eine Art Ziegenwolle.

tibraçlamak: hiddetten jere vurmak, šiddetle kizmak. — Im Zorn auf die Erde Schlagen, heftig zürnen.

tibreğ: dümbek gibi bir alet dir. — Trommelartiges Geräth.

tibremek: muhtarik olmak, tahrik etmek. — Sich bewegen, erregen. | *tibretmek*: jerinden oınatmak, kimildatmak. — Von der Stelle bewegen.

tibrišlik: çalažan, iztirab, telaš. — Verlegenheit.

tige: parça, dilim; çatunların zijnet için düjünlerde jüzlerine japišdirdifkları pul. — Stück, Schnitt; den Frauen bei Hochzeiten als Schmuck an die Stirne geklebtes Geldstück. | *tige tige*:

parça parça, dilim dilim. — Stück- und Schnittweise.

tigiš: dövüş, gouga, ženk. — Schlägerei, Kampf.

tigiz: deniz, derja; düz, muhit. — Meer, See; grade.

tigišilmek: toplamak, žem etmek, çarman etmek. — Sammeln, häufen.

tiya: tabja, tikažak alet, alet-i katie. — Schanze, Geräth zum Stopfen, scharfes Geräth.

tijrik: küçük, dar; jol, geçid, boşaz. — Klein, schmal; Weg, Durchgang, Pass.

tijiť: perakende etmek, perišan ejlemek. — Zerstreuen.

tik (dik): edat-i şebih dir, gibi, mesel, manend, zir, taht. — Ähnlich, gleich, wie.

tik: doğru, rast. — Grade. | *tik turmak*: rahat ve sakit durmak. — Stille, ruhig bleiben.

tikdi: keçe ve bulgardan māmül çizme, itik. — Aus Juchtenleder gefertigte Stiefel.

tike: teke, keçi erkeji. — Ziegenbock.

tikek: asma budakları, üzüm ayağı. — Rebe, Weinstock.

tikeleşmek: rast olmak, boğdaş. — Grade sein, Kamerad.

tikerçek: tekerlik, devre, halka. — Rad, Kreis.

tikin: bedava; olkadar, olmiktar. — Umsonst; soviel, in solcher Menge.

tikir: müdevver, tekerlik. — Rund, Rad. | *tikirlek*: tekerlik. — Rad. | *tikirlemek*: juvarlamak, çevirmek, tahvil ejlemek. — Rollen, wälzen, vertauschen.

tikirim: dejirmi, juvarlak, top. — Rund, kugelig.

tikirmen: dejirmen. — Mühle.

tikiş: dib, nihajet; çukur; muharebe, tesadüf. — Grund, Ende; Graben; Krieg.

tikişmek: dejişmek, tebdil etmek. — Verändern.

tikis: düz, doğru, mesavi. — Glatt, grade, ähnlich.

tikizmek: dokunmak, isabet etmek, jetiştirmek. — Berühren, erreichen.

tiklemek: dikmek, rezk etmek. — Einstecken, pflanzen.

tikmak: zor ile sokmak, jerleşdirmek. — Mit Gewalt hineinstopfen, unterbringen. | *tikilış*: sokuluş; tik, dar; zemijet. — Das Hineinstecken; enge; Versammlung.

tikmek: dikmek. — Nähen. | *tiküzi*: dikişi. — Näher.

tiknid: deriden kesilmiş inçe kirbaç. — Aus Leder geschnittene dünne Peitsche.

tikre: devre, etraf. — Kreis, Umgebung. | *tikrenmek*: etrafını çevirmek, dolaşmak. — Drehen, herumirren.

tikrü: kadar; uş, nihajet. — Bis; Ende.

tikü: vasil olmak, jetişmek. — Anlangen, erreichen.

tikürmek: çevirmek, devr ettirmek. — Drehen.

til: dil, lisan; tel, iplik. — Zunge, Sprache; Faden, Strich. |

tilzi: haberçi, şasus. — Berichterstatter, Spion.

tilak: devenin jaurusu. — Junges Kameel.

tilbe: deli, divane, budala. — Wahnsinnig, närrisch. | *tilbelik*: divanelik, sevda. — Wahnsinn, Leidenschaft. | *tilberemek*: divaneleşmek. — Irrsinnig werden.

tiler (tilek): taleb, arzu, temenna. — Wunsch, Verlangen. | *tilemek*: arzu etmek, istemek. — Wünschen, verlangen. | *tilev*: taleb, rişa, arzu; kahraman. — Wunsch; Held.

tilig: kojun ve kuzu, toklu derisinden külah, kalfak. — Kalpak aus Schaf-, Lamm- oder Widderfell gefertigt.

tilik: eser, iz, nişane, atın izi. — Spur, Zeichen, Pferdespur.

tilimyaş: bir dilimşik, biraz. — Ein Schnittchen, ein wenig.

tilin: delinmiş, kesilmiş. — Durchlöchert, durchschnitten.

tilkürmek: bir jerde kaim, pajdar olmak. — Ansässig sein, dauernd wohnen.

tilmaş: terzüman, lisan ehli. — Übersetzer, Sprachkundiger.

tilmaş: dilmek, para etmek, kesmek, dilim dilim etmek. — Zerstückeln, in Schnitte zerlegen.

tilmürmek: ümid ve hasretle bakmak. — Hoffnungsvoll schauen.

tilük: delik, pençere. — Loch, Fenster.

tim tim: damla damla, katra katra. — Tropfenweise.

timarçu: sahib-i merhamet. — Mitleidig.

timen: çuvaldız. — Sacknähnel.

timil: mavuna, bir nevi gemi. — Eine Schiffart.

timsi tib: öjle-mi, öjle dejil-mi. — Nicht wahr?

timur balık: selçukların zidlerinin lakabı. — Beiname der Seldschuken-Ahnen.

timur baş: bir jere merbut eşya dir ki çane ve erazi ile beraber satilir. — Ein an den Boden gebundener Gegenstand, der mit demselben zusammen verkauft wird.

tinş: dinş, rahat, gamsız, saş selam. — Ruhig, sorgenlos, kerngesund.

ting: denk, iş, beraber, çift, müsavi. — Gleichheit, zusammen. Paar, ähnlich. | *tingtaş*: arkadaş, refik. — Gesellschafter.

tinglaşi: burnun uşu. — Naseuspitze.

tinglamak: dinlemek, kulak vermek. — Hören, gehorchen.

tinglemek: denk etmek, çift ve beraber ejlemek. — Gleich machen, zusammenpaaren.

tingmek: çekmek, ölçmek. — Ziehen, messen.

tingri: tanrı, mevla, jezdan. — Gott, Schöpfer. | *tingrilik*: ilahijet, çudaji. — Gottheit.

tingşamak: muşabil, karib etmek, bir düzü olmasına çalışmak. — Ähnlich, gleich machen.

tinşu: aram, sakin, istirahat etmek; binek jeri. — Ruhen; Platz zum Aufsteigen.

tingü: üzengi, rikab. — Steigbügel.

tinik: sakin, saf, kaim, jatık. — Rein, ruhig. | *tiniklamak*: lekkesiz, bilaj olmak. — Fleckenlos, mackellos sein.

tinkalmak: denk, müsavi olmak. — Gleich sein.

tinkeştirmek: dejiştirmek. — Verändern.

tinktaşmak: beraber taksim, ölçü, denk etmek. — Messen, theilen. | *tinktaşturmak*: joksan, beraber. — Zusammen.

- tinmaçur*: bikararlık, aramsız. — Unruhig, Unbeständigkeit.
tinmak: denmek, sakin olmak. — Ruhen. | *tindurmak*: teskin etmek, rahatlandırmak. — Beruhigen.
tinterkelemek: ayağı kajup jere paldır-küldür düşmek; sarçoş. — Ausgleitend zur Erde fallen; betrunken.
tipenkelenmek: tepelenmek, dövünmek. — Sich herumschlagen. | *tipmek*: tepmek, hajvan ard ajak ile urmak. — Stossen, Pferdestoss mit dem Hinterfusse. | *tipük*: tepme, ajak ile vurma. — Stoss, Stoss mit dem Fusse.
tiperlik: pejgirlerin dojnak ile tepelenmiş jer. — Tod durch Pferdestoss.
tir: hemsire, abla, kizkardaş. — Schwester, ältere Schwester.
tiramak (*tiremek* Z.): kavi dajamak, mukavemet etmek. — Sich stark stützen. | *tirek*: direk, düz ayağ. — Mastbaum, grader Baum.
tirbenmek: tibretmek, kimildanmak, sallanmak. — Sich bewegen, sich hin und her wiegen.
tire: şube; al; kabile; tire. — Abtheilung; roth; Stamm; dunkel.
tireçi: laçım, su jolu. — Kanal, Wasserweg.
tirem: xanım efendi, büyük xatun, tejze. — Herrin, Gebieterin, Tante.
tirik: diri, şanlı; sert, kavi. — Lebend; stark. | *tiriklik*: dirilik, hajatlık; sertlik. — Lebendigkeit, Stärke. | *tiriklej*: hajatlı, şanlı. — Beseelt.
tirik: bir gjah ismi dir; jol, rah; kanun, resm. — Grasname; Weg; Gesetz.
tirim: başak; zemāt. — Aehre; Versammlung. | *tirimçi*: toplajıçı, ot biçiçi. — Sammler, Grasschneider.
tiring: derin, amik, çukur. — Tief, Graben.
tirkek: ejer keçesi, tireleçek eşja, çergi. — Sattelriemen; Zelt.
tirkemek: sual etmek; dizmek; direji jerine vaz etmek. — Fragen, ordnen; den Mastbaum auf seinen Platz geben.
tirkeşmek: katar katar jekdigerinin akibinže gelmek, birbirinin ardinža gitmek. — Reihenweis hintereinander gehen, in Gänsemarsch gehen.
tirküzmek: şanlatmak, diriltmek. — Beleben, lebendig machen.
tirletme: bir nevi xastalik-dir, isitma. — Eine Art Krankheit, Fieber.
tirliç: kazgani bulajaçak alet, kefgir gibi. — Kasselgeräth zum Umrühren, Seiher.
tirma: bir nevi şanfes ve kumaş, harir. — Taffet und Tuchart, Seide.
tirmek: toplamak, žem etmek. — Sammeln.

- tirmemek* (*tirmamak* Z.): çengel takup çekmek; tirnakla japismak. — Mit Haken ziehen, sich mit den Krallen anhängen. | *tirmaşmak*: jükseje sarilup çıkmak. — In die Höhe steigen.
tiş: diş. — Zahn. | *tişad*: dişler. — Zähne. | *tişlemek*: isirmek, diş ile tutmak. — Beissen, mit den Zähnen packen.
tiş çali: asija-i vustada kadınların dişlerine kojdukları boja ve renk. — Zahnfarbe der Frauen in Mittelasien. | *tiş sürgü*: misvak. — Zahnbürste.
tişkari: dişari. — Draussen.
tişkeri (*tiskeri*): devrilmiş, tersine. — Umgekehrt, verkehrt.
tişmek: delmek, şikaf etmek. — Durchbohren. | *tişük*: delik, şikaf. — Loch, Öffnung.
tit u pit: darma-dağın, karma-kariş, tarumar. — Durcheinander.
titenk: müşevher, zikijmet taş. — Schmuck, Edelstein.
titi: tavukları çayirmak için mustāmel dir. — Gebräuchlich zum Ruf der Hühner.
titik: žüst, tez endaz adam, kuvvetli, pişmiş. — Flink, stark, gekocht. | *titiklik*: hiddet, hareket, serbest, zorba. — Heftigkeit, Bewegung, Gewalt.
titmek: didik didik etmek, jün ve keteni kabartmak, pamuku tohumundan ajirmek. — Anschwellen der Wolle und des Leines, die Baumwolle vom Samen befreien.
titrağüçi: arusun başına gejdikleri tağ mesellü müzejjen çiya. — Ein auf das Haupt der Braut aufgesetzter kronenartiger Federbusch.
titrak: başın zürvesi, uçu. — Kopfspitze.
tivare: perde, ihate. — Vorhang, Umgebung.
tive: deve. — Kameel.
tivramak: dikmek, batmak, sokulmak. — Stechen, versenken, sich hineinstecken. | *tivrelmek*: burmak, içine batırmak, sokmak. — Hineinsenken, stecken.
tivürük: dejirmen taşı; etraf, muhit. — Mühlstein: Umgebung.
tiz: tez, çabuk, şimdi. — Schnell, jetzt, sofort. | *tizlik*: aželeten; dargınlık; bir nevi don. — Geschwind; Zorn; Hosenart. | *tizlemek*: tezlemek, istiğal etmek. — Beschleunigen.
tizgin: inan, kem. — Zügel.
tizginmek: nefret ve istikrah etmek; teskinmek. — Sich ekeln; beschwichtigen.
tizkek: bir saf devenin sıraları. — Kameelenreihe.
toban (*toman*): başi aşayı. — Umgekehrt.
toçan: birader, hemsire, kardaş; sojkuş. — Bruder, Schwester. | *toşanlıç*: hakk-i ayvet, ayretrik. — Brüderlichkeit.
toşiz: çöçuk, javru, beçe, kiçik. — Kind, Junges.

- toḡlı*: toklu, kuzu. — Widder, Lamm.
toḡmaḡan: veled, ibn, köle, gulam. — Sohn, Slave.
toj: düjün, sünnet žemijeti. — Hochzeit, Beschneidungsfest. | *tojlamak*: toj ve düjün etmek, zijafet jedirmek, müsafire konuk vermek. — Hochzeit halten, Festmahl veranstalten, Gäste beherbergen.
toka: ešja, esbab; at kolanı. — Kleidungsstücke; Füllen.
tokamak: dokumak, nesž. — Weben.
toklamak: tokmak, gürz. — Schlägel, Keule.
tokmar: użu demirden japilmajan ok, pejkansız. — Pfeil, dessen Ende nicht aus Eisen besteht, ohne Spitze.
toksabaj: alaj beji, müsir; asija-i vustada bir rütbe. — Truppen-Bey; Rangstufe in Mittelasien.
toktamak: saklamak, bekletmek, ala komak. — Aufbewahren, warten lassen.
toktaš: rahat; menzil. — Ruhe; Station.
toktarul (toksavul): mustahfiz, hakim-i beledi. — Stadtrichter.
tol: mušabehet içün ilhak olunur p. eksimtol, sarimtol, karamtol. — Vergleichungsendung.
tola: dolu, memlu. — Voll.
tolak: tozluk. — Fusslappen.
toljama: pusuja jatan asker. — Im Hinterhalt liegender Soldat.
toljamak: etraffna sarmak, ihate etmek. — Umgeben. | *toljamaaj*: çevirme, devirme. — Drehung.
toljandurmak: dolaštirmek, çevirmek. — Umdrehen. | *toljanmas*: dolašmaz, çevirilmez, dönmez. — Dreht sich nicht um.
toljaš: bükülüm. — Krümmung. | *toljašmak*: dolašmak. — Herumirren.
tolkamak: derd, keder çekmek. — Leiden, sorgen. | *tolkanmak*: derd ve elemden piçide olmak. — Vom Schmerz gequält werden.
tolkum: dalja, taškinlik. — Welle, Überschwemmung.
tojkuš: ku, ak kaz. — Schwan.
tolmak: dolmak. — Voll sein. | *tolulmak*: dolunmak. — Gefüllt werden. | *tolu*: dolu. — Voll.
tolun: memlu. — Voll. | *tolun aj*: dolgun aj. — Vollmond.
tolunmak: istirahat etmek. — Sich ausruhen.
tomuži: dalgıç, gavvas. — Taucher.
tomušmak: bir köšede mükedder oturmak. — Traurig in der Ecke sitzen.
tomuzyan: tonguzlan, donuzlan, domuzgan, konguz. — Käfer.
ton: don, libas, uruba. — Plunderhose, Anzug, Kleid. |

- tonluk*: libaslık, kumaš. — Bekleidung, Stoff. | *tonban*: bol ve geniš, kisa iç donu. — Weite und breite Unterhose.
tonamak: çıplak ve urjan etmek. — Nackt machen.
tonçe: ibrik, kumyan, abdeste. — Krug, Kanne.
tonglak: donuk, buzlanmış, buz. — Erfroren, Eis. | *tonglamak*: donmak. — Erfrieren.
tongmak: donmak, zijade üšümek. — Frieren, grosse Kälte fühlen.
tongulmak: mükedder olmak, umidsiz olmak. — Traurig sein, Hoffnungslos sein.
tonguz: domuz, čučka, hınzir; bir aširet ismi; sal-i türkan dajresinin onikinžisi. — Schwein: Stammname; türkische Zeitrechnung. | *tonguz baliyi*: delfin, Junus baliyi. — Delphin.
tonk: suju sojuk ediži surahi, sojuk, sert. — Gefäss zum Kaltstellen des Wassers, kühl, stark.
tonkraju: čingirak, konrak. — Glocke, Klingel.
tonlamak: gežeji geçirmek, sabaha kadar oturmak. — Die Nacht durchwachen, bis zum Morgen sitzen.
tonmak: karanflašmak. — Verfinstern.
tonpuz: inže kamış. — Dünnes Rohr.
top-doḡri: dob-doḡru, dos-doḡru. — Ganz grade. | *top-tolu*: dop-dolu. — Ganz voll.
topa (töpe): müdevver, toparlak, kötel. — Rund, hügelig.
topak: juvarlak; topuk; ašik. — Rund; Sänger.
topalak: toparlak, tombalak, müdevver. — Rund, kugelig.
topalank: jaymursuz buran, topraklı buran. — Sturm ohne Regen, Staubwirbel.
toparlan: tane, bozau ve sıyır jaurusu; topal, lenk, aksak. — Junges Kind, Kalb, junger Ochs; krumm.
topčak: semiz at, köhejlan. — Fettes Pferd.
topčemiš: tedbir, ixtijat, danışmend. — Rath, Vorsicht.
topulja (dobulya): kamči destesi japılan ayaž, kirmizije mail sert bir ayaž dir; bahadurlarin başlarına gejdikleri külah. — Holz woraus Knutenstiele gemacht werden, röthliches Holz; auf den Kopf der Helden gesetzte Mütze.
topulmak: düšmenin üzerine hüžum etmek. — Auf den Feind losstürmen.
topurčak: topčak at; furtuna. — Schöner Pferd; Sturm.
topurlamak: toparlamak, juvarlamak, jumaḡ etmek. — Rollen.
tor: šebeke šejler, aḡ; kemale ermemiš genč hajvan ve bala. — Netz; nicht erwachsenes Thier oder Kind.
toratura: çanzade, bejzade, šehzadelere maḡsus unvan; kanun, ädet. — Sohn des Chan, den Königssohn gebührender Titel; Gesetz, Gebrauch.

torlak: sakalsız, genç, delikanlı. — Bartlos, jung, junger Mann.

torlamak: tor ve aḡ atmak, juvarlamak; kapamak. — Falle legen; rollen; ergreifen.

toskavul: karaul, şahbender. — Wachsoldat.

tosluk: zadekjan, sahib-i ḡaslet, zişeref. — Adelig, Tugendheld, vornehm.

tosmak: beklemek, karar etmek, yolunu sed etmek. — Warten, übereinkommen, Weg versperren.

tostoyan: kjase, ibrik, çanak, kadeh. — Tasse, Kanne, Gefäß, Glas.

toşkan: hamamın ateşyanesi. — Feuerherd des Bades.

toşlanmak: tesadüf etmek, rastlanmak. — Sich begegnen.

tozrak: bir aşiret ismi; dolak. — Stammname.

tozmak: eskimek, fersude olmak, mukavemet etmek. — Veraltet, alt werden, widerstehen.

töger taşi: çayıl taşi. — Kieselstein.

tögmek: bağlamak. — Binden. | *tögülmek*: tēküđ etmek. — Verbinden.

tökellemek: tefakküd etmek. — Nachfragen. | *tökel*: teftiş, muajene; hemeki, žümle. — Ganz; Untersuchung. | *tökelili*: žümle, kamu, büsbütün. — Das Ganze, Alles.

tökelmek: tamam olmak, bitirmek. — Vollständig sein, beendigen. | *tökenilmek*: bitmek, ḡitam olmak. — Fertig werden. | *tökeniş*: ḡitam. — Ende.

töker: pişanesinde bejaz bir nişanesi olan at. — Pferd mit weissem Fleck an der Stirne (Blass).

töle: kısa, küçük, kütah. — Kurz, klein.

tömengi: her şejin aşayışi ve uzaḡı, esfel ve ednasi, pajan. — Abhub eines jeden Dinges, Ende, Abschaum.

tönkerilmek: tersine çevrilmek, döndürülmek. — Zurückwenden, gedreht werden.

tönktermek: avdet, iade etmek, çevirmek. — Zurückkehren, drehen.

töpek: jün, tiftik. — Wolle.

töpü: kar furtunasi, buran. — Schneegestöber, Sturm.

törtan: kürek. — Schaufel.

törtav: dörder, dört aded. — Zu vieren, vier Stück. | *törtlasi*: dördü-de. — Alle vier. | *tört ulus*: bir kabile ismi. — Stammname. | *törta*: dördü. — Alle vier.

töşek-ḡane: sandık odası, esbab odası. — Kleiderzimmer.

tözen: tosun; mahbub, dilber, sevgili, güzel evlada denir. — Junger Ochs; Geliebte, Liebling.

tözken: çabuk, tez. — Schnell.

tözkü: mühür, jüzük. — Siegel, Ring.

tuḡar: bulut, bozuk hava. — Wolke, schlechtes Wetter.

tufuk: jumru, topalak; ḡajmenin kubbesi; tepe. — Rand; Zeltkuppel; Hügel.

tuḡbeji: alaj beji, sanḡakdar, tuḡdarların büjükləri; asija-i vustada bir rütbe dir. — Truppenbey, Fähnrich; Rangstufe in Mittelasien. | *tuḡaḡi*: tuḡdar. — Rossschweifträger.

tuḡaj: orman, balkan, çenkel. — Wald, Berg.

tuḡalak: toparlak, topşej, jumalak. — Rundes Ding, kugelig.

tuḡan: ötlegü denilen bir nevi şikjar kuşu. — Falkenähnlicher Jagdvoegel.

tuḡanak: palanka; halka; pehlivanların ajak doladirmasi. — Schanze, Ring; Fussring des Ringers.

tuḡank: bir nevi şikjar kuşu. — Art Jagdvoegel.

tuḡarmak: dujurmak, rahatlandirmak. — Beunruhigen.

tuḡdak: jeşil abi rengde bir nevi kuş-dur, çajlak, martin kuşu. — Grüne Vogelart, Storch.

tuḡduj: bir nevi kuş-dur, tuḡdak, tuḡank. — Vogelart.

tuḡluşluk (*tuḡuşluk*): kerim, neḡabet, zadekjan; soj, žins. — Vornehmheit, adelig; Rasse.

tuḡur: ḡajme, çadır, alaçik. — Zelt.

tuḡtamak: durup dinlenmek, hajvani durdurmak. — Ruhem, das Thier ruhen lassen. | *tuḡtamış*: pajdar; bir kabile ismi dir. — Beständig; Stammname.

tujar: turaḡaj, çajir kuşu, turaj. — Lerche.

tujarmak: dojurmak, etam etmek. — Gut anessen lassen, speisen.

tujun: tujkar, ak tujgan. — Weisser Falke.

tujur: tok, çabuk dojar adam. — Satt, schnell satt werdender Mensch.

tujmarur: dajmi aḡ. — Immer hungrig.

tujnak: tirnak, naḡun. — Klaue.

tujuk: dujulmuş: bir nevi eşar dir, bir lafz ile iki üç mănāja delalet eder. — Bekannt geworden; Dichtungsart, in der ein Wort zwei, drei Bedeutungen hat.

tujulga: kamçı uḡu, kirbaḡın bağlanmış başı. — Knuten Spitze, Knotenende der Knute.

tujulmak: mejdana çıkmak, dujulmak. — Vortreten.

tujumluk: ganimet; mübarek, dejerli. — Beute; gesegnet, werthvoll.

tuka: rabt edeḡek kavi baḡ; aşik ve māşuk. — Starke Bande; Verliebte.

tukaç: bir nevi ekmek; temel, tutkaḡ. — Brotart; Grund.

tukal: ortaklarından küçük; hakir tutulan ḡatun. — Kleiner als das mittlere; verachtete Frau.

tukulḡa: pejgir örtüsü, at pelasi. — Pferdedecke.

- tukum* : semer. — Sattel.
tukuztun : bir ayağ ismi dir; dokuz libas. — Baumname; neun Kleider.
tul : dul, koçasız kalmış çatun; matem; siğir ve kuzu jaurusu. — Wittwe, ledig gebliebenes Frauenzimmer; junger Ochs oder Lamm.
tulan : odun; dolanik. — Holz; herumirrend.
tuluğum : pişanenin iki tarafı. — Die beiden Schläfen.
tuluk : dolu; zaçmet, iş, renç, güç, şuy. — Voll; Ermüdung, ärger, Beschäftigung.
tulum : gouga, muğadele; tam ve bütün; kirba; silah. — Streit, Gezank; vollständig; Schlauch; Waffe.
tulunmak : batmak, nuğum gurub etmek. — Sinken, Untergang des Sternes.
tumaya : şahin, kuşların başındaki tağ, kızların başlarına giydikleri kalpak. — Falke, Kopfhäube der Vögel, Kopfbedeckung der Mädchen.
tumak : ırmak, küçük akar su, çaj. — Fluss, Bach.
tuman : onbin; sançak; kaza; Iran şahlarının bir nevi altun ve sike ve rütbesi dir. — Zehntausend; Fahne; Kreis; Goldstück der persischen Schahs.
tumbalak : juvarlak, toparlak, güzel, jakışıklı. — Rund, kugelig, schön, zierlich.
tummak : dalmak, efkjare varmak. — Tauchen, nachdenken.
tumruk : mahbusların ajaklarına urulan köstek ve bend. — Fusschelle der Gefangenen.
tumşuy : tomşuk, dudak, dargınlık; burç, burun; bāz kuşların jumru ejri çayası. — Schnabel, Lippe; Burg; der krumme Schnabel mancher Vögel.
tunçu : ilk doğan evlad, ibtida mejdana gelen, veli-ahd. — Erstgeborenes Kind, Thronerbe.
tunktar : seferde hükümdarın otağ ve hajmesinin muhafızı; geçe pasbanı, bekçi; amir ata suar olduğu anda avaz bulend ile dua edişi. — Zeltwächter der Fürsten im Kriege; Nachtwächter: der laut Betende während der Fürst zu Pferde steigt.
tur : jokarı, karşı. — Hinauf, gegenüber.
tur : eji, güzel, kijafetli; dam; tuzak. — Gut, schön; Falle.
turalık : efendilik, şehzadelik; sebeb; illet, sükjunet; mevki, hal. — Herrschaft, Fürstensohn; Ursache; Krankheit; Platz.
turamak : toplanıp vüçud bulmak, mejdana gelmek. — Zustande kommen, hervorkommen.
turan : türkistan dağlıyı, dağlık. — Gebirg in Turkestan.
turçaj : bir nevi büyük çajır kuşu; Timurun pederi ismi. — Grosser Wiesenvogel; Name des Vaters des Timur.

- turçak* : giçe karaçulu, bekçi; bir kabile ismi dir. — Nachtwächter; Stammname.
turçalan : çaleğan, iztirah. — Unruhe.
turçamak : doğramak, kijmak, pıçak ile pare pare etmek, biçmek. — Zerschneiden, mit dem Messer zerstückeln.
turçamış : dur etmek, sürmek. — Entfernen, forttreiben.
turçanı birle : çümle, hepsi. — Allesammt.
turçi : serçe, usfur. — Sperling.
turçu : harir, zikijmet kumaş; bir aşiret ismi. — Seide, kostbarer Stoff; Stammname.
turçun : sakin, sakit, durgun. — Ruhig, ständig Wohnender.
turçunk : bir nevi çajır ve çimen kuşu, 'turçaj' dağı derler. — Art Wiesenvogel.
turçuzmak : ikamet etmek. — Sich aufhalten, wohnen.
turka : bir nevi keten dir. — Flachsart.
turkan : kivrık; bijim, çanım, turkan çatun gibi. — Geflochten; Frau, Herrin.
turkurka : siper, kale divarı, tabja. — Schutz, Festungsmauer.
turlık : işik, kapu, hisar. — Schwelle, Thor, Burg.
turluğ (*turluk*) : her çins, türlü; perde. — Allerlei; Vorhang.
turluk : keder, çalağan, elem. — Sorge, Verwirrung.
turma (*törme*) : bir nevi zikijmet şal ve kumaş, harirden māmül. — Eine kostbare Shawl- und Tuchart, aus Seide verfertigt.
turmuçak : bir nevi ekşi sahraji ot-dur. — Eine saure Wüsten-Grasart.
tursuk : deruninde kimiz japdiklari meşk, tulum, kirba. — Schlauch zur Kumisbereitung.
turuk : bilekke, musaffa. — Fleckenlos, rein.
turum : iki jaşında-ki deve jaurusu; tajlak. — Zweijähriges Kameel; füllenähnlich.
turun : hafid, 'oçuş' dahi denir. — Enkel.
turur : 'dir' māsina dir, durur. — In der Bedeutung 'ist'.
tusun : yağ, rugen; neçib. — Fett, Butter; edel.
tuşak : tuzak, bokau. — Schlinge.
tuşançil : pajbend, boğa. — Fessel.
tuşluk : tuş vakti, kabl ez-zahar. — Das Speisen, Frühstücks-Essen.
tuşuk : bir nevi türkü, şarki, koşuk. — Eine Liederart.
tutayan : isirişi, kapişi hajvan; tuzak; japişik ot. — Bissiges, reissendes Thier; Schlinge; klebendes Kraut.
tutaylaşmak : tutuşmak, ele geçmek. — Erwischt werden.
tutak : rehın, emanet. — Bürge.
tutalamak : jolunu bulmak, beğermek. — Dahinterkommen, ausführen.

tutamlamak: avuž ile ölçmek, arşunlamak. — Mit der Handfläche messen, messen. | *tutam*: tutažak jer, dört parmak bir tutam dir. — Mass von vier Fingerbreite.

tutaš: merbut, bitişik. — Verbunden.

tutašturmak: ateši jakmak ieün istimal olunan yašak, kav, kibrit, fitil. — Zum Feuermachen gebräuchlicher Schwamm und Feuerstein. | *tutašmak*: ateš esjaji tutup parlatmak, ateš almak. — Feuer machen.

tutçak: vaz-i haml ederken derde giriftar olmak. — Von Geburtswunden überwältigt werden.

tutçun: giriftar, aj ve güneš tutulması, bulut hava; mükedder. — Das Bedecktwerden der Sonne und des Mondes, bewölktetes Wetter: traurig.

tuti: nine, dudu, tejze, mader, valedinin ve pederin anası. — Ältere Schwester, Tante, Mutter, Grossmutter.

tutka: avuž, tutam, dest. — Faust, Hand, Griff.

tutkar: žem, jıřın, toplanmış, çokluk. — Angehäuft, Menge.

tutkaul: geçid, boğaz, dere yol, muçatereli derbend ve tarik. — Schlucht, schmaler Weg, gefährlicher Pass oder Weg.

tutki: jesil, mavi. — Blau.

tutlukmak: tutçun söylemek, ele geçirmek; itibar muamele etmek, söz tutturmak, bend-u best etmek. — Erwischt werden; vornehm umgehen; binden.

tutmaş: rište aşı, unaşı. — Nudelspeise, Mehlspeise.

tutsak: esir, bendi. — Slave.

tuturçan: birinž. — Messing.

tuturçun: perde. — Vorhang.

tuvaç: perde, tupaç. — Schleier.

tuvun: henüz doymamış kısarak. — Noch nicht geworfenes Füllen.

tuvurluç: hajmenin etrafına çekilen nemed. — Um das Zelt gezogener Filz.

tuzaraş: düz ediži, rast ediži. — Grade machender.

tuzank: tozlu mahal, taşsız. — Staubiger Platz, steinlos.

tübje: çajırlarda otlajarak semirmiş kısarak, ‚bije‘ daçı derler. — Durch Wiesenweide fett gewordenen Füllen.

tüfkürmek: tükürmek. — Ausspucken. | *tüfki*: tükürük. — Speichel.

tüfürçük: tükürük. — Schleim.

tügül: dejil. — Nein, nicht.

tüjek: jük, bar, taj. — Last.

tüjemek: jükletmek, bar etmek. — Aufladen, belasten.

tüjenk: penžere. — Fenster.

tüjnek: nimres kavun ve karpuz. — Halbreife Melone.

tüke: mezar, kabr, türbe. — Friedhof, Grab. | *tüketaš*: kabr taši, levha. — Grabstein.

tüken: daç; kjafe. — Berg; Alles.

tüki: birinž. — Reiskorn.

tükremek: kapamak. — Zudecken.

tüküz (tekiz): bütün, tamam. — Ganz, vollständig.

tüleç (tolaj): žem, top; dolaj. — Alles; wegen.

tülek: tujünü dökmüş ve jeni tuj çıkarmış olan hajvan ve kuş. — Durch Mausern neu befiederter Vogel.

tülek: tazmin, žerime, tülek. — Entschädigung, Verbrechen, Zuflucht.

tülemek: çiplak olmak, kuşlar mevsiminde tuj dökmek. — Nacht sein, mausern.

tülemiş: tazmin, karşılık; ödemiş. — Antwort; bezahlt.

tüli: ajne, gözgü. — Spiegel.

tülkü: tilki, kursak. — Fuchs.

tülmeçi: tellal, muçbir. — Vermittler.

tülük; tazminat, tavan. — Einfügung, Verbrechen.

tülüküm (hej tülüm): şarki ve türkülerin ayırinde nakaratın okuduğu makam ve terennüm. — Melodie des Refrains.

tümenmek (tumanmak Z.): zengin olmak. — Reich werden.

tümlük: çadırın başında-ki açkılık, damdan açılmış delik ve ajdın düşežek mahal. — Dachöffnung des Zeltens, Dach- und Lichtöffnung.

tümmek: doldurmak, zijade etmek. — Anfüllen, vermehren.

tümpek: ejri büjru, düz ve doçru olmajan. — Krumm, ungrade.

tün: geže, akşam. — Nacht, Abend. | *tüne gün*: geçen gün. — Gestern.

tünbek: dünbelek, davul. — Trommel.

tünglük: hajme başı tarafında dumanı çarža çekmek üzere açılan delik. — Rauchöffnung des Zeltens.

tüngür: peri, gul, umaži, žin, albasti, alabuži. — Fee, Geist, Dämon (bei Wöchnerinnen).

tünlük: galebeklik, žemijet, jıřın. — Menge, Versammlung.

tüpi: külah, kelle puš. — Mütze, Kopfbedeckung.

türlük: türlü, žins. — Verschieden, Gattung.

türmek: kivrüp devşirmek, katlamak, sarmak. — Sammeln, verbinden, wickeln.

türse: bir nevi mikjas, fersenk. — Eine Art Messinstrument, Meile.

türti: çökellik, çökündü, çamur, alude. — Bodensatz, Koth, Schmutz.

türtmek: el ve alet ile sanžmak. — Mit der Hand oder Geräth stechen. | *türtülmek*: tahrik olunmak, sançılmak. — Durchstochen werden.

türtüb : toplanılacak mahal, meşlis. — Versammlungsplatz.
tüs : jan, semt, taraf; göjüs, sine; vakti zuhr. — Seite, Viertel (Stadt); Brust; Mittagszeit.

tüşşilik : zaştıkjah, tüş vakti. — Mittagszeit.
tüşkürmek : indirmek. — Herunterlassen.
tüşlenmek : tüş vaktında biraz istirahat etmek. — Rast während des Speisens, frühstücken.

tüşşü : gusulhane, gusul teknesi. — Waschzimmer.
tüşüre tüşüre : bazi-bazi, ara-sıra. — Dann und wann, hie und da.

tütak : peltek, tütüle. — Stotterer.
tütsi : duman, duyan, tütün. — Nebel, Rauch.
tüz : düz, sahih, doyru. — Gerade, wahr. | *tüzetmek* : tāmīr, tertib, doyru etmek. — Verbessern, ordnen. | *tüzek* : doyru, rast. — Gerade.

tüzlenmek : tehammül etmek, kaldırmak, sabr ejlemek. — Aushalten, dulden.

tüzük : tertibli, muntazam, yolunda, güzel. — Geordnet, schön

V

vax veh : vax ve ah mănāsına dir, tēsüf için mustāmel dir. — Ausdruck des Bedauerns.

vakilamak : çok söylemek, vak vak etmek, inad etmek, bejhude ses çıkarmak. — Viel sprechen, 'vak vak' rufen, trotzen, vergebens ausrufen.

vakir vakir : fakir fakir kanimak zaşt etmek, kajnamak. — Sieden.

varsaki : koşuk, manzume bir sej okumak, türkü, mani, şarki. — Lied, Gedicht lesen, Volkslied.

verže : isitma, hima illeti, titreme. — Fieber, Zittern.

versaki : bir tatar aşireti dir. bir nevi kaja başı; aşiklik ile türkü çayırmaq. — Tatarenstamm; Lied singen.

vese : tavana vaz olunan ufak direkler gibi, aralarına konulan kısa ayağ pareleri. — Am Dache angebrachte Säulen oder Holzstücke.

vesme : kaş rengi, kaş bojası. — Augenbrauenfarbe.

Z

zaçe : pupa, karagöz resimleri, ojunçak, kız bübekleri. — Puppe, Karagözpuppen, Spiel, Mädchenpuppen.

zaže : vaz-i haml, derd ayrık. — Geburt, Schmerz.

zag : tuza şebih bir maden dir; ačık taş, nuşadır. — Salzähnliches Erz, Ammoniak.

zayar : av köpeji, tazi. — Jagdhund, Windhund.

zaybus : bir nevi doyan ismi dir, şahin, jirtiş kuş. — Falkenart, Raubvogel.

zaişe : kadin, kari, avret. — Frau, Weib.

zanbuluk : jatak vurulurken çıkan seda. — Geräusch beim Bettmachen.

zelk : ateş paresi, kül olmuş od. — Funke, zur Asche gewordenes Feuer.

zemruk : bir nevi mantar dir. — Pilzart.

zengü : nerdüban, sülem. — Leiter.

zibik : gerdeni ve boju kfsa olan insan; kadınların alt rişl jerine kullandıkları alet. — Kurzhalsiger Mensch; Fussgeräth der Frauen.

zibikzi : musahaka ejlenen kadın; (?) bir nevü gül ismi. — Rosenart.

zıfir : sesam kabilinden yağlı bir gijah ismi dir. — Sesamartiges fettes Gras.

zik : zan, ruh, hayat. — Seele, Geist, Leben.

zilfet : hengjam-i şadmanide halhala ve gürültüje itlak olunur. — Bei heitern Anlässen gebräuchlich.

zili (zilüşe) : ziliçe, bir jüzü tüjlü çali ve kilim. — Haariger Teppich.

zine : merdüven ajakları. — Leitersprossen.

zingil : gajur adam. — Eifriger Mensch.

zinkil : güzel çıkan, gajur, kfsa, jumulak. — Schön; kurz.

zireg : žusen; bahadurların muharebede gejdikleri esbab. — Kriegskleider der Helden.

zulun : tatlı, şehd. — Honigseim.

zulun : zenzir, bend, bağ. — Kette, Bande.